

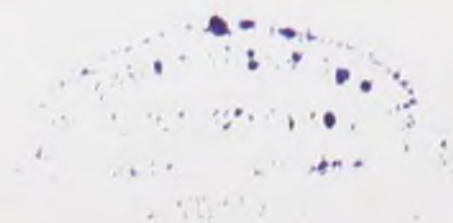
ԺԻՐԱՅՐ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

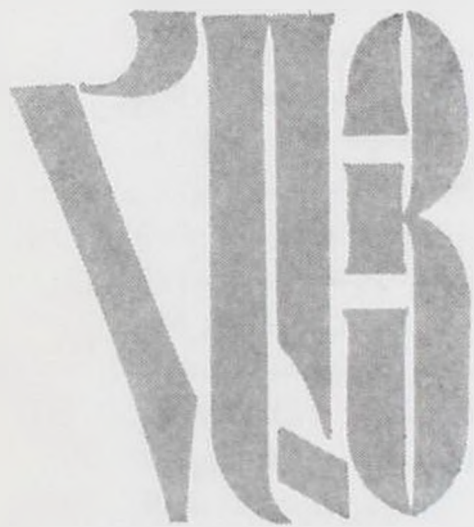
ՆՈՐ
ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ
ՄԱՄՈՒԼԸ

1967—1981

ՊԵՅՐՈՒԹ 1984

ԺԻՐԱՅՐ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

ՆՈՐ
ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ
ՄԱՄՈՒԼԸ

1967—1981

A II
79791

ՊԵՅՐՈՒԹ 1984

Imprimerie Altapress Tél. 446 051 Beyrouth - Liban

ՈՐՊԷՍ ՆԱԽԱՐԱՆ

Այս հատորին՝ Հայ Նոր Պարբերական Մամուլը 1967-1981 թթ.ում, բովանդակութեան եւ անոր ընդգրկած սահմաններուն մասին հարկ է կատարել կարգ մը մատնանշումներ եւ վեր առնել յառաջարանին մէջ տեղ գտած կարգ մը հաստատումներ :

Կարեւորութեամբ կը նշուի որ այս հատորով կը ներկայացուին այն բոլոր պարբերական հրատարակութիւնները, որոնք 1967 թ.էն առկին սկսած են լոյս տեսնել, եւ ուրեմն դուրս են մնացած հայ պարբերական մամուլի մատենագիտական համահաւաք ցանկերէ, քանի որ անոնցմէ վերջինը լոյս տեսած է 1970 թ.ին, ընդգրկելով 1794-1967 թթ.ու պարբերաթերթերը : Հետեւաբար, մատենագիտական այս նոր ցանկին մէջ նկատի չեն առնուած այն բոլոր պարբերաթերթերը, որոնց հրատարակութիւնը սկսած է 1967 թ.էն առաջ, թէեւ շարունակած են լոյս տեսնել հետապային ալ : Մամուլի կարգ մը օրգաններ, երկար դադարէ ետք, եթէ վերահրատարակուած են 1967 թ.էն առկին, տեղ գտած են հոս, մասնաւորաբար անոնց վերերեւումը մատենագիտական ցանկի մը մէջ արձանագրուած տեսնելու մտահոգութեամբ : Այսօրինակ պարբերաթերթերուն թիւը փոքր է : Նմանապէս ներգրաւուած են այն բոլոր հրատարակութիւնները, որոնք թէեւ օտարալեզու՝ սակայն իրենց էջերէն ոմանք յատկացուցած են հայերէն գրութիւններու եւ կամ ալ կրած են հայատառ անուններ : Նաեւ՝ օտարատառ անուններով թերթեր, որոնք հայերէն բաժին ունին : Հայկական գոլտ օտարալեզու թերթերը զիտակցաբար զանց առնուած են՝ ընդունելով հանդերձ անոնց լիիրաւ պատկանելիութիւնը հայ լրագրութեան, առանձին ուսումնասիրութեան մը վերապահելով անոնց պարագան :

Փաստադրային նկատառումներով կը տրուին հատորին մէջ նկարագրուող սփիւռքահայ թերթերուն չուրջ մէկ երրորդին առաջին համարներուն անուանաթերթերու ֆիշէները, ուր յստակօրէն կ'երեւին անոնց սկզբնաւորութիւնը վկայող թուականները, թիւերը եւ ու-

րիչ մանրամասնութիւններ։ Անշուշտ որ փափաքելի էր տալ ներկայացուած բոլոր թերթերուն ֆլիշէները, բայց նման հնարաւորութիւն մը պիտի ստեղծէր մէկէ աւելի դժուարութիւններ։ Ուստի, նախասիրութիւններէ եւ կամ ուրիշ մտահոգութիւններէ առաջնորդուելով չէ որ կատարուած է ընտրութիւնը այս ուղղութեամբ։

Լիրանանի քաղաքացիական կոիւններուն պատճառով կարելի չեղաւ յարաբերութեան մէջ մտնել իւրաքանչիւր պարբերականի հրատարակիչներուն կամ խմբագիրներուն հետ, եւ անոնցմէ ստանալ իրենց թերթերուն հետ առնչուող հնարաւոր բոլոր մանրամասնութիւնները։ Յաճախ նամակները մնացին անպատասխան։ Հսկառակ այս իրողութեան, ներկայացուած թերթերուն մեծամասնութիւնը կը նկարագրուի սկզբնաղբիւրներու հիման վրայ, զանոնք տեսնելով եւ ուսումնասիրելով։ Երբ հնարաւոր չէ եղած տեսնել որոշ հրատարակութիւններ, որոնք շատ փոքր թիւ մը կը կազմեն, ներկայացուած են՝ զանոնք յիշատակող աղբիւրներու արձանագրութեամբ։

Ընդհանրապէս, իւրաքանչիւր թերթէ կատարուած մէջբերումը առնուած է անոր առաջին համարին խմբագրականէն կամ առաջնորդող յօդուածէն։ Մէջբերումները որոշ չափով լոյս կը տփռեն թերթի ուղղութեան մասին։ Թէեւ պարագայական կրնայ ըլլալ այս հատատումը, քանի որ, կարգ մը թերթեր իրենց սկզբնաւորութենէն ժամանակ մը ետք, բոլորովին ներհակ ուղղութիւն մը որդեկրած են։ Սերմն, կատարուած մէջբերումները կրնան ըլլալ վկայութիւն մը նաեւ այս երեւոյթին։ Անոնց փրակամական ու շարահիւստական թերթիւնները գիտակցարար կը պահպանուին։ Սրբագրուած են ուղղագրական սխալները միայն։

Իսկ իւրաքանչիւր պարբերաթերթի ընտրութեամբ ներկայացուած է ճիշդ այնպէս, ինչպէս որ զայն հրատարակողները արձանագրած են թերթին մէջ։

Հնարաւորին չափ, այս հատորով կը ներկայացուին նաեւ եկեղեցական ու դպրոցական շատ սեղմ չըջանակի մէջ տարածուած ունեցող պարբերական հրատարակութիւնները։ Հաւանարար առնոց շարքին պատկանող կարգ մը հրատարակութիւններ կրնան զուրա մնացած ըլլալ, մոռցուած, քանի որ, վերջին տասնամեակին, այնքան ընդհանրացան անոնք իւրաքանչիւր երկրի, քաղաքի եւ նոյնիսկ թաղամասերու մէջ։

Վերջապէս, այս հատորը իր մեծ գիծերուն մէջ պատրաստ էր 1981-1982 տարիներուն։ Անոր միջուկը լոյս տեսած է «Հայկական Հայագիտական Հանդէս»-ի Ը. (1980) եւ Թ. (1981) հատորներուն

մէջ: Յատկապէս Լիբանանի անդորրը խանդարող ղէպքերը ուչացուցին անոր հրատարակութիւնը: Անցնող երկու-երեք տարիներուն, այս հատորով ներկայացուած բազմաթիւ պարբերաթերթեր կամ դադրած են, կամ ալ արձանագրած են նոր փոփոխութիւններ: Քանի որ այս հատորով ընդգրկուածը 1967-1981 թուականներու ժամանակաշրջանն է, ընդհանրապէս այդ նոր զարգացումները դուրս են մնացած անկէ: Միայն կարգ մը պարագաներու, անոնք արձանագրուած են տողատակի ծանօթագրութիւններու մէջ:

**

Բազմաթիւ են անոնք որոնք իրենց աջակցութիւնը չխնայեցին մատենագիտական այս հատորի պատրաստութեան աշխատանքներուն: Հնարաւոր չէ առանձին-առանձին յիշատակել զանոնք: Մակայն կարելի չէ նաեւ չյիշատակել անոնցմէ ոմանք: Առաջին հերթին, Ա. Միասնիկեանի անուան հանրապետական գրադարանի պատասխանատուները եւ գիտաշխատողները, որոնք, 1981 թ.ին, ընծայեցին կարելի աջակցութիւնը: Հայրենի բանասէր եւ մատենագէտ Մանուէլ Բարլոյեանը, որ իր մասնագէտի մատնանշումները կատարեց հայրենի պարբերաթերթերը ընդգրկող ցանկին: Դոկտ. Երուանդ Հ. Քասունին, որ այս գործին առաջին քայլէն եղաւ քաջալեր, կատարեց կարեւոր թելադրութիւններ եւ բերաւ դործնական մասնակցութիւն անոր իրադործումին: Բանասէր Լեւոն Գ. Մինասեանը (Նոր Զուղա), Վազգէն Բրուտեանը (Գահիրէ), Յարութիւն Քիւրքճեանը (Պէյրութ), Անդրանիկ Վրդ. Կոսեանը (Պէյրութ), Փարիզի Հ.Բ.Ը. Միութեան Նուպարեան Մատենադարանի պատասխանատու Արտաշէս Գարտաշեանը, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարանի մատենադարանագետի օգնական Հայկ Գաղանճեանը, Պետրոս Թերզեանը (Փարիզ), որոնք իրենց հայթայթած թերթերով, տեղեկութիւններով ունեցան մեծ օգտակարութիւն մատենագիտական այս աշխատասիրութիւնը դարձնելու հնարաւորին չափ ամբողջական եւ նուազագոյն չափով խոցելի: Տպարանատէր Մարտիրոս Վարդանեանը եւ տպարանի աշխատաւորները, որոնք մեծ համբերութեամբ սատարեցին այս գործին լոյս աշխարհ զարն:

Առանձնապէս արժէ յիշել սակայն Հայկազեան Գոլէճի Հայագիտական Գրադարանը, որուն մամուլի հաւաքածոները զլիաւոր նիւթը հայթայթեցին այս հատորին:

Ժ. Դ.

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ

Շիրազիցի Յարութիւն Քաճանայ Շմաւօնեան¹ երբ 1794 թուականի թիւրայ ամսոյն 30ին², Մազրասի մէջ, իր սեփական տպարանէն լոյս կ'ընծայէր հայ տնղրանիկ պարբերաթերթին՝ ԱԶԴԱՐԱՐԻ առաջին համարը, հաւանաբար չէր իսկ պատկերացներ որ յարաբերաբար կարճ ժամանակի մը մէջ, մրցանիշային արագութեամբ մը³, նմանօրինակ բազմաթիւ հրատարակութիւններով պիտի հարստանար հայ տպագրութեան եւ մշակոյթի զանձարանը։ Արդարեւ, այդ թուականէն 190 տարի անց, մեր օրերուն, երբ հանրազումարի բերուի ցարդ լոյս տեսած պարբերաթերթերու քանակը, երեսան պիտի գայ որ չուրջ չորս հազար⁴ անուն թերթ՝ մեծ ու պոփոկ, աշխարհի որեւէ անկիւն,

1. «Ազգադար»ի խմբագիրը այսպէս կը գրէ իր անունը։ Իւրաքանչիւր համարի ամուսնաքերքիմ դրոշմուած է հետեւեալը. «Ի Տպարամի Տէր Յարութիւն Շմաւօնեան Շիրազցւոյ»։

2. Հայկական այդ քուարկութիւնը կը համըմկնի մերկայի Հոկտեմբերի 16ին։

3. Երեսույթ մը, որ ամերիկահայ արուեստարան եւ բանասէր Կարլէն Մուրատեանին՝ իր հայ լրագրութեան մուրիւում ղոկտորական աւարտանադին մէջ գրել կու տայ. «Հայերը, իրենց թիւին հետ համեմատած, աշխարհի չորս ծագերուն հրատարակած են թերեւս չատ աւելի պարբերաթերթեր, քան թէ ուրիշ որեւէ ժողովուրդ» (տես՝ Karlen Mooradian, **Armenian Journalism: Link Between East & West**, «Ararat» quarterly, New York, 1970 (Spring), No 42, p. 5)։

4. Հայ պարբերական մամուլի քանակին շուրջ լուրջ տարակարծութիւններ ունին բանասէրներն ու մատենագէտները, գամագամ պատճառներով։ Հայկական ոչ մէկ մատենագարամ կամ գրադարամ, մինչեւ իսկ բոլորը միացած, չունին հայ պարբերական մամուլի լրիւ հաւաքածոն։ Ժամանակի ընթացքին, բազմաթիւ մուագ կարեւոր հրատարակութիւններ կորսուած ու մոռացութեան տրուած են։ Վերջին

ուր համախումբ հայ կեանք գոյութիւն ունեցիր է, կեանքի է կոչու-
ուեր: Իւրաքանչիւրը անոնցմէ ունի իրեն յատուկ յուզիչ ու հետա-
քըրքրաշարժ կեանքի պատումը, որ յաճախ կը նոյնանայ զայն հրա-
տարակողին, անոր միջավայրին ու ժամանակին պատմութեան:

Այդ թերթերուն կարեւոր մեծամասնութիւնը գոյութիւն չունի
այսօր: Եթէ անոնցմէ չստերուն հաւաքածոները կարելի է գտնել
Հայրենիքի եւ Սփիւռքի կարեւորագոյն գրադարաններուն մէջ, զըժ-
բախտաբար, սակայն, կան այնպիսիներ, որոնց հետքն անպամ մնա-
ցած չէ: Պահպանուած հաւաքածոները անսպառ հարստութիւն կը
ներկայացնեն հայ գրականութեան եւ մշակոյթի զանազան բնագա-
ւառներուն հայոց: Անոնց մէջ տակաւին կարելի է գտնել գրական
ստեղծագործութիւններ, արխիւային նիւթեր եւ ուսումնասիրութիւն-
ներ, որոնք առանձին հատորներով հրատարակութեան չեն արժանա-
ցած, եւ ուրեմն, անմատչելի ու անծանօթ կը մնան մտաւորական
ու զրասէր լայն շրջանակներու համար:

Հայ առաջին պարբերաթերթերու գոյատուգին հետ, կարճ ժա-
մանակ անց, կը զարգանայ նաեւ անոր նուիրուած մատենագիտական
գրականութիւնը: Հայ պարբերական մամուլի վերաբերող յօդուած-
ներու, ակնարկներու, ուսումնասիրութիւններու, ինչպէս նաեւ հայ
պարբերական հրատարակութիւններու մատենագիտական ցուցակնե-
րու եւ աշխատասիրութիւններու կարելի է հանդիպիլ 1847 թուականէն
սկսած⁵, երբ մինչ այդ լոյս ընծայուած պարբերաթերթերուն թիւը

մէկ-երկու տասնամեակին, նման հարիւրաւոր պարագաներ յայտնաբերուեցան տար-
բեր մատենագէտներու կողմէ: Ուրիշ պատճառ մը կը համդիսանայ հայ պարբե-
րական մամուլ հասկացողութեան շուրջ եզոզ տարակարծութիւնը, որուն համար,
կարգ մը մատենագէտներու կողմէ ընդունուած պարբերաթերթեր ուրիշներու կող-
մէ մերժուած են: Վերջին յայտնաբերումներու եւ նորագոյն շրջանի նոր պարբերա-
թերթերու հրատարակութեան լոյսին տակ, վերը նշուող քանակը ե՛ւ տրամաբանա-
կան է ե՛ւ համոզիչ: Այս հարցերուն շուրջ տես՝ Մանուէլ Բաբլոյեան, *Հայ Պար-
բերական Մամուլի Մատենագիտական Ցուցակների Մի Քանի Հարցերի Մասին*,
«Բանբեր Երեսնի Համալսարանի», 1977, թիւ 2, էջ 258-266 եւ Ժիրայր Դանիէլ-
եան, *Հայ Պարբերական Մամուլի Հարցեր*, «Հայկագեան Հայագիտական Հանդէս»,
Զ. հատոր, 1977-1978, էջ 267-320:

5. Այս նիւթերուն առաջնեկը կարելի է նկատել 1847 թուականի «Բազմա-
վէպ» հանդէսին մէջ լոյս ընծայուած ամստորագիր զոյգ յօդուածներ՝ *Ազգային
Մատենագրութիւն. Լրագիրք՝ Հայաստան*, «Բազմավէպ», 1847, էջ 41-42 եւ
Ազգային Լրագիրք. Եւրոպա, Արշալոյս Արարատեան, նոյնը, էջ 311-313:

հաղիւ քսանհինգ կը հաշուէր: Մինչեւ դարավերջ, այս ուղղութեամբ լուրջ աշխատանք կը տանին հայ բանասիրութեան եւ մատենագիտութեան վալլուն անուններ՝ Գարրիէլ Վրդ. Այվազովսքի, Փիլիպպոս Վրդ. Ճամճեան, Թադէոս Միհրդատեանց, Վիքթոր Լանկուա, Յարոյ (Նիկողայոս Տէր Յարութիւնեան), Գարեգին Վրդ. Զարպհանալեան, Աղեքսանդր Երիցեանց, Գրիգորիս Վրդ. Գալէմքեարեան, Գարեգին Լեւոնեան եւ ուրիշներ⁶:

Քսաներորդ դարուն, եւ մանաւանդ վերջին տասնամեակներուն, թէ՛ Հայրենիքի եւ թէ՛ Սփիւռքի մէջ, հայ պարբերական մամուլի պատմութեան եւ մատենագիտութեան կարեւորութիւնը կը շեշտուի: Բազմաթիւ բանասէրներ եւ մատենագէտներ մասնագիտական լուրջ ուսումնասիրութիւններ լոյս բնծալած են առանձին հատորներով: Մասնակի աշխատասիրութիւններն ու մատենագիտական ցուցակները պատկանելի թիւ մը կը ներկայացնեն այս օրերուն: Եթէ հնարաւոր չէ այս ուղղութեամբ կատարուած ու կատարուող աշխատանքին լրիւ պատկերը տալ այս էջերուն մէջ, սակայն անհրաժեշտ է յիշել կարեւորագոյն անունները այն երախտաւորներուն, որոնք իրենց իմացական կեանքի ամբողջ տեւողութեան նուիրուեցան հայ մամուլի ուսումնասիրութեան ու մատենագիտական աշխատանքին: Անոնց յետնորդները նոյն քանասիրութեամբ կը շարունակեն աշխատանքը: Քսաներորդ դարու տիրապետող առաջին անունն է Գարեգին Լեւոնեանը⁷: Յարգանքի արժանի բանասիրական վաստակ ունին Յովհաննէս Պետրոսեանն⁸ ու Արտաշէս Բ. Կարինեանը⁹: Ասոնց

6. Հայրենի բանասէր եւ հայ մամուլի մատենագէտ Մանուէլ Բաբոյեան ունի շահեկան ուսումնասիրութիւն մը՝ Հայ Լրագրութեան Առաջին Պատմարանները խորագրուած (տես՝ «Պատմա-Բանասիրական Հանդէս», 1981, թիւ 2, էջ 119-133): Այս ուսումնասիրութեան համաձայն՝ Փիլիպպոս Ճամճեանը կը հանդիսանայ «հայ լրագրութեան առաջին ակնառու պատմարանը» (էջ 123), որուն՝ հայ լեզուագիտութիւնն ու մասնաւորաբար հայ լրագրութիւնը կը պարտին լրագրական բառամբերի ստեղծումն ու ամոր ընդհանրացումը:

7. Թէեւ Գ. Լեւոնեանի առաջին երկը՝ Հայոց Պարբերական Մամուլը լոյս տեսած է 1895 թուականին (Ալեքսանդրապոլ, 570 էջ), սակայն հայ պարբերական մամուլի ուսումնասիրութեան գծով ամոր աշխատանքները նոր թափով շարունակուած են քսաներորդ դարուն:

8. Յ. Պետրոսեան ունի եռահատոր պատկանելի գործ մը՝ Հայ Պարբերական Մամուլի ԲիրիւորաՓիւս, Երեւան, 1954, 1956, 1957:

9. Ծաւալում աշխատասիրութիւն մըն է Արտաշէս Կարինեանի Անարկներ Հայ Պարբերական Մամուլի Պատմութեան երկհատորեակը, Երեւան, 1956, 1960:

կողքին, Հայրենիքի մէջ փաղանդ կը կազմեն հայ պարրերական մամուլի ուսումնասիրութեան նուիրուած բանասէրները՝ Խիկար Յ. Բարսեղեան, Մանուէլ Ա. Բարլոյեան, Միքայէլ Ն. Յակոբեան, Դաւիթ Շահլամեան, Մարգօ Հ. Մխիթարեան, Սերգէյ Թ. Իշխանեան, Լեւոն Կիրակոսեան, Վիկտորիա Գ. Ղուկասեան, Հայկ Խաչատրեան եւ բազմաթիւ ուրիշներ։ Իսկ արտասահմանի մէջ, յիշարժան անուններ են՝ Թէոդիկ, Արշակ Ալպոյաճեան, Վահան Ջարդարեան, Ռաֆայէլ Վրդ. Քօսեան, Մկրտիչ Վրդ. Պոտուրեան, Ներսէս Գասապեան, Եղուարդ Գիւլբէկեան, Արտաշէս Տէր Խաչատրեան, Կարլէն Մուրատեան, Պետրոս Ֆրունճեան¹⁰, Տիգրան Գէորգեան եւ ուրիշներ։

Հայ պարրերական մամուլի շուրջ ստեղծուած հետաքրքրութեան մասին կը վկայեն նաեւ վերջին տասնամեակին տրձանագրուած զոյգ իրողութիւններ։ 1974 թուականին, Հայկական ՍՍՀ Գիտութիւններու Ակադեմիայի նախաձեռնութեամբ, եւ յատուկ խմբագրական խորհուրդի մը տնօրինութեամբ կը հրատարակուի Հայկական Սովետական Հանրագիտարանի առաջին հատորը։ Յարգ հրատարակուած են չարքին ինն հատորները։ Հանրագիտարանի խմբագիրներն ու Գիտութիւններու Ակադեմիայի ղեկավարները յատուկ հետաքրքրութիւն եւ ուշադրութիւն կը ցուցարբեն հայ պարրերական հրատարակութիւններուն հանդէպ եւ կը շնորհակալանք կարեւորութիւնը հայ ժողովուրդի հասարակական կեանքի կազմաւորումին, հայ մշակոյթի եւ գրականութեան զարգացումին մէջ։ Այս մտահոգութեամբ, ջարդ հրատարակուած հատորներուն մէջ հարիւրաւոր պարրերաթերթեր տեղ գտած են պատշաճօրէն։ Թէեւ հարկ է նշել որ երբեմն վրիպումներ եւ սխալներ ալ սպրդած են այնտեղ¹¹։

Երկրորդը՝ ունի նոյնքան եւ աւելի նշանակութիւն։ Քանի մը տասնամեակէ ի վեր, Հայրենիքի մէջ՝ անցեալի բազմաթիւ կարեւոր պարրերաթերթեր, առանձին կամ խմբովին, կ'արժանանան ուսումնասիրութիւններու, մենագրութիւններու։ Ընթէ այս մէկը նորութիւն

10. Կարլէն Մուրատեանի մամ. Պետրոս Ֆրունճեանն ալ իր դիտարկած աւարտաճառի միջոցով ցուցաբերած է հայ պարրերական մամուլի պատմութիւնը։ Արեւմտեան Պեդիկի «Ազատ Համալսարան»-ի մերկայացուած այդ աւարտաճառը, գերմաներէնով, լոյս կը տեսնէ՝ Հայ Մամուլի Մագումն ու Ջարդացումը եւ Անոր Ազգայնութիւնը Հայ Նոր Գրական Լեզուի ու Քաղաքական Մտքի Կազմաւորման Վրայ խորագրով (Պեդիկ, 1961, 227 էջ)։

11. Ժ. Գամիէլեան, Հայ Մամուլը Հ. Ս. Հանրագիտարանին մէջ (Քննական Ակնարկ), «Շիրակ» ամսագիր, 1983, Իւ 11-12, էջ 79-87։

չէ, նորութիւն է սակայն անցնող քանի մը տարիներուն իրարայա-
ջորդ լոյս ընծայումը կարելորդ պարբերաթերթերու բովանդակու-
թեանց ծանօթագրուած (annotated) մատենագիտութիւններուն:
Կ'արժէ յիշել անոնցմէ՝ «Արեւելք» (1855-1856) եւ «Արեւմուտք»
(1859, 1864-1865) Հանդէսների Անոտացուած Մատենագիտութիւն
(կազմեցին՝ Միքայէլ Ն. Յակոբեան եւ Ժենիա Մ. Ծերունեան, Երե-
ւան, 1980, 126 էջ), «Ծաղիկ» (1861-1867) Հանդէսի Մատենագիտու-
թիւն (կազմեցին՝ Մ. Ն. Յակոբեան եւ Ժ. Մ. Ծերունեան, Երեւան,
1983, 238 էջ), «Արեւելեան Մամուլ» Հանդէսի Մատենագիտութիւն
(1871-1909) (կազմեց՝ Ա. Ա. Խառատեան, Երեւան, 1976, 289 էջ),
Մատենագիտութիւն «Մուրճ» Ամսագրի (1889-1907) (կազմեց՝ Կա-
րապետ Քաջախեան, Երեւան, 1977, 776 էջ): Թերեւս անտեղի չ'ըլ-
լար մատնանշել, թէ հայ պարբերական մամուլի պատմութեան եւ
մատենագիտութեան նուիրուած ուսումնասիրութիւններուն առըն-
թեր բացառիկ կարեւորութիւն կը զգենուն հայ պարբերաթերթերու
բովանդակութեանց ծանօթագրուած մատենագիտութիւնները՝ յատ-
կապէս բանասէրներուն, պիտաշխատողներուն եւ մտաւորականներուն
համար: Նաեւ, ուրախալի է արձանագրել որ արեւմտահայ կարեւոր
հրատարակութիւններ առաջին տեղը կը գրաւեն մատենագիտական
նման աշխատասիրութիւններու պարագային:

Հայ պարբերական մամուլի քանակական աճի ժամանակա-
դրական պատկերը կ'արժէ ներկայացնել հպանցիկ ակնարկով մը:
«Բազմավէպ»ի նախապէս յիշատակուած անստորագիր զոյգ յօդ-
ուածներով¹² կը ներկայացուի ութ պարբերական հրատարակութիւն:
Ուրեմն, մասնակի ցանկ մը այս մէկը, քանի որ մինչ այդ աւելի
քան քսանհինգ պարբերաթերթ ունեցած ենք: «Հայ լրագրութեան
առաջին պատմարան»ը՝ Փիլիպպոս Վրդ. Ծամճեան, իր «Ազգային
Լրագիրներուն ու Օրագիրներուն Պատմութիւնը» ընդարձակ յօդուա-
ծին մէջ կը ներկայացնէ տասնեօթ անուն¹³: 1893 թ.ին լոյս ընծայած
իւր գիրքին մէջ՝ որ կ'ընդգրկէ հայ լրագրութեան պատմութիւնը «ի
սկզբանէ... մինչեւ 1890», Գրիգորիս Վրդ. Գալէմքեարեան հայ թեր-

12. Թէեւ անստորագիր՝ հետագային գրուած յօդուած մը (տես՝ «Բազմա-
վէպ», 1848, էջ 21) կը հաստատէ թէ այդ յօդուածներուն հեղինակը Գաբրիէլ Վրդ.
Ալվազովսքիս է:

13. Տես՝ «Եւրոպա», Վիեննա, 1850, թիւ 28, 30, 34, 35, 37, 38, 40 եւ
1851, թիւ 9:

թերուն թիւը կը հասցնէ յիսունի¹⁴։ Իսկ 1863 թ.ի Յունուարին, Կ. Պոլիս հրատարակուիլ սկսող «Թուշնիկ Պեղասեան»ը, իր առաջին համարով լոյս կ'ընծայէ անստորագիր ցուցակ-յօդուած մը, ուր տեղ կը գտնեն մինչ այդ լոյս ընծայուած վաթսունվեց անուններ¹⁵։ Ֆրանսացի արեւելագէտ-հայագէտ Վիգթոր Լանկլուա, իր կողմէ խմբագրուած «Revue de l'Orient...» արեւելագիտական հանդէսին մէջ, նոյն տարին, կը ստորագրէ արժէքաւոր ուսումնասիրութիւն մը՝ «Հայոց Լրագիրները» խորագրուած, որուն մէջ կը ներկայացնէ վաթսունինն անուն¹⁶։ Իսկ միայն քանի մը ամիս ետք՝ Թաղէոս Միհրդատեանցի «Ցուցակ Հայկական Լրագրաց եւ Հանդիսից» գիտաշխատութիւնը կը թուէ եօթանասունեօթը հրատարակութիւններ¹⁷։ Շուրջ քսանամեակ մը աւելի ուշ, 1882 թ.ին, Ա. Երիցեանց, մինչեւ իր ժամանակը լոյս տեսած 132 պարբերաթերթ կը ներկայացնէ¹⁸։ Իսկ դարավերջէն կարճ ժամանակ մը առաջ, 1895 թ.ին լոյս ընծայած իր գիրքին մէջ՝ Գ. Լեւոնեան կ'ընդգրկէ 190 անուն։ Նոյն հեղինակին պատկանող այլ ուսումնասիրութիւն մը, տասը տարիներ ետք, այդ թիւը կը հասցնէ 227-ի¹⁹, իսկ 1934 թ.ի իր վերջին մատենագիտական գիրքին մէջ նկարագրուած կը գտնենք՝ 1607 անուն²⁰։ Ինչպէս կը տես-

14. Գր. Գալէմֆեարեան, Պատմութիւն Հայ Լրագրութեան..., վիեննա, 1893, 232 էջ։ Նախապէս, մաս առ մաս, լոյս տեսած «Հանդէս Լեւոնեան»ի 1887-1890 թթ.-ու զանազան համարներուն մէջ։

15. «Թուշնիկ Պեղասեան», 1863, թիւ 1 (Յունուարի 8)։ Խնդրոյ առարկայ յօդուածը անստորագիր է, եւ կը կրէ «Նոր Դարուս Ոգին» խորագիրը։

16. Victor Langlois, **Les Journaux Chez Les Arméniens**, «Revue de l'Orient, de l'Algerie et des Colonies», Nouvelle Série, Tome Quinzième, Paris, 1863, p. 256-271.

17. Թաղէոս Միհրդատեանց, *Ցուցակ Հայկական Լրագրաց եւ Հանդիսից*, «Փարիզ», լրագիր կիսամսեայ, 1863, թիւ 96-98 (7, 21 Օգոստոս, 4 Սեպտեմբեր)։ Յօդուածը կը կրէ 30 Ապրիլ, 1863 թուականը։

18. Ա. Երիցեանց, *Հայ Պարբերական Հրատարակութիւնները (Պատմական Տեսութիւն)*, «Արձագանք», Թիֆլիս, 1882, էջ 327-331, 343-348։

19. Գ. Լեւոնեան, *Լիակատար Ցանկ Հայ Լրագրութեան (1794-1904)*, «Լոյս» պատկերազարդ օրացոյց հանդէս 1905 թուականի, խմբագիր՝ Ե. Թոփչեան, Թիֆլիս, 1904, էջ 595-614։

20. Գ. Լեւոնեան, *Հայոց Պարբերական Մամուլը, Լիակատար Ցուցակ Հայ Լրագրութեան...* (1794-1934), Երեւան, 1934, 228 էջ։

նուի, Գ. Լեւոնեանի վերջին թիւը քանակական ուսում մը կ'արձանադրէ: Հայ պարբերական մամուլի վերջին համահաւաք ցանկը, Ամալիա Կիրակոսեանի կողմէ պատրաստուած, եւ լոյս ընծայուած 1970 թ.ին, այդ թիւը կը բարձրացնէ 3325ի²¹:

Ա. Կիրակոսեանի համահաւաք ցանկի հրատարակութենէն ի վեր յայտնարեւոյած են հարիւրաւոր հին պարբերաթերթեր: 1967 թ.էն մինչեւ 1981 թ. (Ժամանակաշրջան, զոր նկատի առնուած է ներկայ աշխատասիրութեամբ), Հայաստանի թէ Սփիւռքի մէջ հրատարակուած են շուրջ 300 նոր թերթեր: Այս նորագոյն տուեալներով, հայ պարբերական մամուլի ընդհանուր զուգարը հեշտութեամբ կը հասնի չորս հազարի:

**

1967-1981 թթ.ու միջեւ երկարող տասնհինգ տարիներուն, եւ յատկապէս 1975 թ.էն առդին, ընկերային, քաղաքական ու տնտեսական տարրեր պատճառներով, հայ պարբերական մամուլը քանակական մեծ աճ կ'արձանագրէ Սփիւռքի տարածքին:

Վերջին քսանամեակի Սփիւռքը զինք նախորդողներուն նմանելէ կը դադրի: 1960-ական թուականներէն սկսած՝ արտագաղթի զղալի չարժուժ մը ծայր կ'առնէ Միջին Արեւելքի հայահոս ու կազմակերպուած տարրեր զաղութներէն: Արտագաղթը, հիմնականին մէջ, կը թելադրուէր տուեալ երկիրներու քաղաքական ու տնտեսական անկայուն եւ անորոշ իրավիճակէն: 1975 թ.ին բռնկած եւ տակաւին շարունակուող Լիբանանի քաղաքացիական կռիւները, եւ Իրանի մէջ կատարուած յեղաշրջումն ու անոր յաջողած գոյավիճակը մեծ ու մտահոգիչ համեմատութիւններու կը հասցնեն հայ բազմութիւններու արտահոսքը: Բազմահազար ընտանիքներ, Փիզիքական ապահովութեան եւ տնտեսական կայունութեան ու բարօրութեան հետամուտ, կը դադրեն Եւրոպա եւ Ամերիկա, յատկապէս՝ Ֆրանսա, Անգլիա, Գերմանիա, Յունաստան, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Գա-նատա, ինչպէս նաեւ՝ Աւստրալիա:

Վերոյիշեալ բոլոր երկիրներն ալ, առաւել կամ նուազ չափով, արդէն ունէին իրենց կազմակերպուած հայ դաղութները: Սակայն, Միջին Արեւելքէն, եւ նաեւ կարեւոր թիւով Հայաստանէն արտա-

21. Ա. Կիրակոսեան, Հայ Պարբերական Մամուլի Մատենագիտութիւն (1794-1967), Երեւան, 1970, 622 էջ:

զաղթած հայ բազմութիւնները ազգային նոր աւիւն, եւ հետեւաբար՝ կենսունակութիւն կը սրսկեն այս գաղութներուն, որոնց վրայ կ'երթային պատուաստուելու անոնք վերջին ժամանակներուն: Նորեկները իրենց հետ կը բերեն շեշտուած ազգային ջիղ ու հայկականութիւն, կենցաղային այլազան սովորոյթներ, ինչպէս նաեւ հայ մշակոյթին հանդէպ կը ստեղծեն նոր խանդավառութիւն եւ հետաքրքրութիւն:

Այսպէս, պատուաստուած նոր գաղութներէն ներս թափ կ'առնէ դպրոցաշինութիւնը: Կը բարձրանան նոր եկեղեցիներ: Մնունդ կ'առնեն մշակութային նոր միութիւններ եւ կը կազմակերպուին հիւները: Կը հիմնուին նոր թերթեր, պարբերական հրատարակութիւններ: Մինչեւ անգամ քաղաքական կազմակերպութիւնները, որոնք իրենց մամուլի կեդրոնական օրգաններով կը խարաղանէին Հայաստանէն ու Միջին Արեւելքի երկիրներէն դէպի հեռաւոր ափեր կատարած արտազաղթը, զայն որակելով «ազգադաւութիւն», «ղասալքութիւն» եւ «ղաւաճանութիւն», նոր իրադարձութիւններու եւ իրավիճակներու հարկադրանքին տակ, կը պարտադրուին կազմակերպելու բազմացող նոր գաղութները, ճիւղաւորելու իրենց մշակութային, մարզական ու բազմադիմի կազմակերպութիւնները, եւ հրատարակելու քաղաքական ու մշակութային բազմաթիւ նոր պարբերաթերթեր, մինչեւ իսկ կուսակցական օրգաններ:

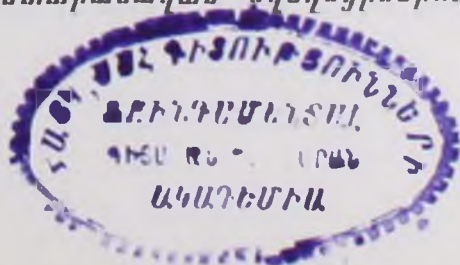
Վերջին տարիներուն հայ պարբերական մամուլի արձանագրած թուական մեծ աճին կարեւորագոյն պատճառներէն մէկը կարելի է համարել «փոփոխականացած» հայ երիտասարդութեան հրապարակ նետուիլը:

1965 թուականէն՝ Ապրիլեան Եղեռնի յիսնամեակին նուիրուած ոգեկոչումներէն սկսած, հայ երիտասարդութեան ազգային գիտակցութիւնն ու հասարակական դրսեւորումը որակական զարգացում կ'արձանագրեն: Յետեղեռնեան Սփիւռքի՝ քաղաքական, մշակութային ու եկեղեցական կառոյցները, որոնք շատ ալ չէին տարբերեր նախաեղեռնեան կառոյցներէն, հայ նորագոյն Սփիւռքին պարտադրած աւանդական կազմակերպութիւնները, իրենց՝ չուրջ յիսնամեայ գործունէութեամբ, խիստ քննադատութեան կ'ենթարկուէին երիտասարդական խմբաւորումներու կողմէ: Անոնց համար անհրաժեշտ էր փոփոխութիւն մը, արմատական փոփոխութիւն մը, որ չէր կրնար դալ դասական կազմակերպութիւններէն: Սեփական խօսք ունէին անոնք՝ յատկապէս հայ ազգային, քաղաքական ու հասարակական կեանքը յուզող հարցերու մասին, խօսք, զոր չէին կրնար արտա-

յայտել դասական ու կուսակցական հրատարակութիւններու միջոցով : Օրրոտօրէ աւելի շօշափելի դարձող այս երեւոյթին իրրեւ բնական հետեւանք, յանկարծ հրապարակը կ'ողողուի նոր, զգայացունց պարբերաթերթերով : Անոնցմէ ոմանք հազիւ լոյս տեսած՝ մանաւանդ տնտեսական ու քաղաքական դժուարութիւններու պատճառով, կը դադրին : Դասական կաղմակերպութիւններու ժխտական, յաճախ թշնամական վերաբերումը կ'ունենայ նաեւ իր կարեւոր բաժինը անոնց չյարատեւելուն կամ խափանումին մէջ : Ուրիշներ՝ կը յարուտեւեն, երբեմն անուն փոխելով, երբեմն՝ հասցէ (վայր) :

Վերջին տարիներուն, հայ պարբերական մամուլի թուական աճին նպաստող երրորդ ազդակ մըն ալ՝ թէեւ տեղական ու սահմանափակ բնոյթի՝ բայց եւ այնպէս արժանի է նկատառումի : Եթէ վերջին տասը տարիներուն վրայ երկարող Լիբանանի կռիւները պատճառեղան որ այս դաղութիւն կենսունակութեան ապացոյցներէն հանդիսացող հայ պարբերաթերթերու հրատարակութիւնը վերիվայրումներ եւ ընկրկում արձանագրէ, միւս կողմէ՝ Պարսկաստանի մէջ կատարուած յեղաշրջումը, մէկ օրէն միւսը հնարաւորութիւն ստեղծեց հայկական կաղմակերպութիւններուն, ուսանողական եւ երիտասարդական խմբակներուն, ունենալու իրենց թերթերը, թէեւ անոնցմէ չատերը՝ համեստ, նախնական միջոցներով լոյս ընծայուած : Եւ, այնպէս, Պարսկաստանի մէջ, ուր մատի վրայ համբուող մէկ քանի թերթեր կային, յեղաշրջումին յաջորդող մէկ-երկու տարուան ընթացքին տասէ աւելի անուններ հրապարակ եկան : Թէեւ իրենց հրատարակութեան սկզբիւնէն կարճ ժամանակ ետք, այդ թերթերուն մեծամասնութեան լոյս ընծայումը կը խափանուի նոր իրաւակարգին կողմէ : Այսուամենայնիւ, անոնց գոյատոււմովը հայ պարբերական մամուլի մատենագիտական ցանկերը կը հարստանան նոր անուններով :

Հայ պարբերական մամուլի թուական նորագոյն աճին նպաստող չորրորդ ազդակ մը կը հանդիսանայ մեծ ու փոքր հայազաղութներուն մօտ վերջին տասնամեակին ազդային արմատները վերադառնալու շեշտուած ձգտումը, որուն իրրեւ հետեւանք, հեռաւոր Աւրստրալիոյ, Հարաւային ու Հիւսիսային Ամերիկաներու, Եւրոպայի զանազան երկիրներու յաճախ փոքրաթիւ հայ դաղութներուն մէջ ծնունդ կ'առնեն նոր պարբերաթերթեր, որոնք՝ տարբեր գաղութներու, դաղութներու եւ Հայրենիքին, ինչպէս նաեւ դաղութը բաղկացնող տարրերուն միջեւ յարաբերութեան օղակ դարձան : Յատկապէս այս վերջին երեւոյթին շօշափելի վկայութիւնը կը հանդիսանան Հայ Առաքելական եւ Աւետարանական եկեղեցիներու, Հայ Կաթողիկէ

ժողովրդապետություններու կողմէ լոյս ընծայուող պարբերականները, ընդհանրապէս՝ «լրատու», «տեղեկատու», ինչպէս նաեւ կրօնական ուրիշ անուանակոչումներով: Ի՞նչեւ նմանօրինակ պարբերական հրատարակութիւններուն բովանդակութիւնը չստ համեմատ է, եւ անոնց տարածումը՝ սահմանափակ, բայց կարելի չէ զանազ չդասել հայ պարբերականներու կարգին: Նմանօրինակ հրատարակութիւններ կարելի է համարել նաեւ զանազան վարժարաններու՝ յատկապէս վերջին տասնամեակին ամերիկահայ վարժարաններու աշակերտական պարբերականներն ու տարեգիրքերը:

Հաւանաբար, հայ պարբերական մամուլի քանակական աճին նպաստող երեւոյթ մըն ալ պէտք է նկատել տպագրական հնարաւորութեանց ընձեռած դիւրութիւնը: Հարիւրէ աւելի հայերէն պարբերակներ լոյս կը տեսնեն մեքենագիր-բաղմադրուած, եւ կամ՝ օդ-տուելով լուսապատճէնային տպագրութեան (օֆ-սէթ) ներկայացուցած դիւրութիւններէն: Բաղմաթիւ ուրիշ հրատարակութիւններ հրապարակը կ'օղողեն մեքենագիր-լուսապատճէնային տպագրութեամբ: Մանաւանդ այս պարագային, հայկական տպարանի կարիքն անգամ չի զգացուիր: Էականը կը հանդիսանայ հայատառ զրամեքենայ մը, զայն դորժածող մը, իսկ տպագրութիւնը կարելի կ'ըլլայ ապահովել որեւէ տպարանի մէջ:

Մասնաւորաբար վերոյիշեալ պատճառներով, 1967-1981 թուականներուն, Սփիւռքի զանազան զաղութներուն մէջ կը հրապարակուին 260է աւելի նոր թերթեր, որոնցմով կը հարստանայ հայ պարբերական մամուլի արդէն պատկանելի մատենագիտական ցանկը²²: Եթէ այս թիւին վրայ աւելցնելու ըլլանք նոյն ժամանակաշրջանին Հայաստանի մէջ լոյս տեսած քառասունէ աւելի նոր անունները, այդ թիւը կը դառնայ աւելի քան 300:

Կարճ ժամանակամիջոցի մէջ նման մրցանիշային աճ մը հայ պարբերական մամուլի պատմութիւնը միայն անգամ մը արձանագրած

22. 1981-1984 թուականներուն՝ տասնեակներով նոր անուններ ալ կ'աւելանան, յատկապէս այն երկիրներուն մէջ, ուր Միջին Արեւելքէն եւ Հայաստանէն արտագաղթող հայերը նոր ապաստան կը գտնեն: Հետաքրքրական է արժանագրել, թէ մինչեւ անգամ իր տագնապներուն մէջ տալիսկող լիբանանահայութիւնն ալ 1981 թ. էն ի վեր ունեցաւ մէկէ աւելի պարբերական նոր հրատարակութիւններ: 1981-1984 թուականներու հրատարակուածները չեն ընդգրկուած այս հատորին մէջ. Բանի Եր սնոնֆ դուրս կը մնան սնոր ընդգրկած ժամանակաշրջանէն (1967-1981 թթ.):

է նախապէս. 1908 թուականի Օսմանեան խարուսիկ Սահմանադրութեան ստեղծած խանդավառութեան օրերուն էր, երբ Պոլսոյ եւ Արեւմտահայաստանի պատուներուն մէջ կը հիմնուին նոր տպարաններ, եւ բազմաթիւ նոր պարբերականներ կ'ոգոցեն հրատարակել, թէեւ անոնցմէ շատերուն երեսումն ալ կ'ըլլայ ասուպային, ինչպէս է պարսկան ժամանակակից պարբերական հրատարակութիւններու մէկ մասին:

*
**

Հայ պարբերական մամուլի պատմութեան նորագոյն շրջանի ուշագրաւ երեւոյթներէն մէկն է՝ օտար լեզուներու օգտագործումը հայատառ պարբերաթերթերուն մէջ:

Հայ մտաւորականներու եւ խմբագիրներու կողմէ հրատարակուած օտարալեզու պարբերաթերթերու գոյութիւնը նորութիւն չէ: 1860-ական թուականներէն կը հանդիպինք անոնց: Աւելի ուշ, ժողարու վերջին տասնամեակին եւ ի. դարու առաջին տասնամեակին նմանօրինակ հրատարակութիւններու թիւը կը բազմանայ: Լոնտոն, Փարիզ, Նիւ Եորք, Պուքըշ, Գաշիւրէ եւ այլ հայահոծ քաղաքներ ծնունդ կու տան այդ թերթերուն: Անոնց առաջնահերթ եւ զլխաւոր նպատակը կ'ըլլայ իրենց օտար շրջապատին ծանօթացնել հայութիւնը՝ իր մշակոյթով եւ պատմութեամբ, շահիլ անոր համակրանքը ի նպաստ արդար դատի տէր հայ ժողովուրդին:

Սակայն, այսօր, պատկերը շրջուած է: Մեծ Եղեռնին հետեւանք՝ օտար ավերուն վրայ նետուած հայ գաղթական նոր սերունդներուն համար հայ լեզուն եւ մշակոյթը կը դառնան անթափանց պատուար ընդմէջ իրենց ազգային ինքնութեան եւ իրենց նոր միջավայրին ու անոր մշակոյթին: Ուրեմն, կը նահանջէ լեզուն, կը նահանջէ մշակոյթը, եւ ազգային ինքնութիւնը: Այս անգամ, հայկական կազմակերպութիւնները, հայ եկեղեցին եւ միւս հաստատութիւնները, իրենց արմատներէն կտրուող ու հեռացող երիտասարդ սերունդներուն համար լոյս կ'ընծայեն օտարալեզու թերթեր, որոնց թիւը, վերջին տասը-տասնչինգ տարիներուն, մեծ աճ կ'արձանագրէ յատկապէս Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու, Հարաւային Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի մէջ²³

23. Այս գիրքին մէջ նկատի առնուած են հայատառ պարբերաթերթերն ու հայատառ քաժին ունեցող օտարալեզու պարբերաթերթերը միայն: Ճիշդ այս պատճառով կարեւորութեամբ պէտք է շեշտել որ հայ պարբերական մամուլին մաս

Նոյն այս երկիրներուն, ինչպէս նաեւ՝ Գանատայի, Աւստրալիոյ եւ Եւրոպայի այլ երկիրներու հայատառ պարբերաթերթերը, պատշաճելով տուեալ երկիրներու իւրայատուկ պայմաններուն, եւ իւրաքանչիւր հայ զաւութի պահանջներուն, կը ստիպուին որդեգրել նաեւ տեղական պաշտօնական լեզուն։ Այսպէս, վերջին մէկ-երկու տասնամեակի հայ պարբերական մամուլի նորադոյն հրատարակութիւններէն ջախջախիչ մեծամասնութեան մէջ, հայերէնի կողքին, նոյնքան, եւ երբեմն աւելի տեղ կը գրաւէ անգլերէնը, ֆրանսերէնը, սպաներէնը, փորթուկալերէնը, գերմաներէնը, յունարէնը, եւն.։ Տակաւին, կարգ մը պարապաներու, միեւնոյն թերթ կը ստիպուի տեղ տալ երեք լեզուներու։ Ոստուն օրինակ մըն է Մոնթրէալի «Ապա-զայ»ն։ Երկրին իւրայատուկ պայմաններուն թելադրանքով՝ «Ապա-զայ» շաբաթաթերթը կը հրատարակուի հայերէն, ֆրանսերէն եւ անգլերէն լեզուներով։ Թէեւ նոյն քաղաքին երկրորդ շաբաթաթերթը՝ «Հորիզոն»ը լոյս կը տեսնէ միայն հայերէնով։

Այս երեւոյթին շօշափելի, միաժամանակ մտածել տուող իրա-կանութիւնը կը պտնենք ամերիկահայ հասարակական դործիչին հե-տեւեալ հաստատումին մէջ.

«Այսօր ամերիկահայ ազգային կեանքը պրիթէ ամբողջութեամբ կը զեկափարուի անգլերէնով. նոյնիսկ հայախօս նորեկները հարկա-դրուած կ'ըլլան արտայայտուելու անգլերէնով, բոլորին հասկնալի դառնալու ճիղով։ Ուրեմն, մեր անգլիատառ մամուլը գրաւած է ա-ռաջնակարգ դիրք մը. ազգային հարցերուն լրատուութիւնը առաւե-լագոյն չափով կը կատարուի անգլերէնով, ինչպէս անգլերէնով կը գրուին ազգային, եկեղեցական ու մշակութային հարցերու վերաբեր-եալ վերլուծական յօդուածներ, երկրորդական դիրքի վրայ ձգելով հայատառ մամուլը...»²⁴։

Վերոյիշեալ հաստատումը թիւերու լեզուով առաւել համոզիչ կը դառնայ ուրիշ վկայութեամբ մը. «ԱՄՆ-ի հայկական համայնքը (աւելի քան 500 000²⁵ մարդ), լոյս է ընծայում 38 անուն թերթ եւ

կը կազմեն նաեւ հայկական բոլոր օտարալեզու պարբերաթերթերը՝ իրենց բու-վանդակութեամբ, խմբագիրներու եւ հրատարակիչներու հայկական իմֆնութեամբ, նաեւ ու մանաւանդ իրենց հայկականութեամբ։

24. Երուանդ Ագատեան, *Ամերիկահայ Մամուլը Այսօր*, «Գիր ու Գիրք» պարբերաթերթ, քաջադիկ թիւ նուիրուած՝ Ամերիկահայ Գրողներու Համագումարի զեկուցումներու, Նիւ Եորք, 1979, էջ 40։

25. Այս թիւը քաղուած է 1976 թ.-ին լոյս ընծայուած գրութեմէ մը։ 1970

ամսագիր՝ 66-757 ընդհանուր տպաքանակով: Հրատարակութիւնների մեծ մասը լոյս է տեսնում երկու լեզուով (16 անուն), 8-ը՝ անգլերէն եւ 6-ը՝ հայերէն»²⁶:

Թէեւ մէջբերուած այս երկու հաստատումները կը վերաբերին Միացեալ Նահանգներու հայ գաղութին, սակայն նոյն պատկերը կը ներկայացնեն Հարաւային Ամերիկայի (Արժանթին, Պրազիլ, Ուրուկուէյ, եւն.), Եւրոպայի (Ֆրանսա, Անգլիա, Պելճիքա, Հոլանտա, Յունաստան, Իտալիա, եւն.) եւ Աւստրալիոյ գաղութները: Միայն թէ անգլերէնը հարկ է փոխարինել սպաներէն, ֆրանսերէն, փորթուկալերէն, գերմաներէն, յունարէն լեզուներով:

Ճիշդ է որ հինէն եկող կարգ մը թերթեր կը շարունակեն գոյատեւել իրենց զուտ հայկական նկարագիրով ու լեզուով: Կան՝ նորեր ալ, որոնք հայ հաւաքականութեան հետ հաղորդակցութեան իրեն միջոց ընտրած են հայերէնը: Սակայն փոքր տոկոս մը կը ներկայացնեն անոնք, եւ ընդհանրապէս սահմանափակ տպաքանակով լոյս կը տեսնեն²⁷:

Միջին Արեւելքի (Լիբանան, Սուրիա, Եգիպտոս, Պարսկաստան) մէջ հայ պարբերական մամուլը կը շարունակէ պահպանել իր ամբողջական հայկական դիմագիծը: Այստեղ, հաղորդակցութեան հիմնական լեզուն կը շարունակէ մնալ հայերէնը: Այլ ցամաքամասերու յատուկ վերեւ յիշուած երեւոյթը կը մնայ օտարոտի այս երկիրներուն մէջ լոյս ընծայուող թերթերուն համար:

ք-ի տուեալներ, օգտագործուած զանազան ազբիւրններէ. նոյն թիւը կը մատնանշեն: Ի՞նչու վերջին տասնամեակի եկուորները անպայմանօրէն այդ թիւը բարձրացուցած պէտք է ըլլան: Մինչեւ 900-000 գնահատողներ կան: Անշուշտ որ ասոնք պաշտօնական մարդահամարէ եկած թիւեր չեն:

26. Մարիամ Տէր-Գրիգորեան, *Այգային Փոքրամասնութիւնների Մամուլի Ստեղծումն ու Ջարգարցումը ԱՄՆ-ում*, «Լրաբեր Հասարակական Գիտութիւնների», Երեւան, 1976, թիւ 6, էջ 43: Յօդուածագիրը իր թիւերը առած է հետեւեալ ազբիւրէն. L. K. Wynar, **Encyclopedic Directory of Ethnic Newspapers and Periodicals in the United States**, 1972, p. 248.

27. Եթէ ԱՄՆ-ի մէջ հրատարակուող զուտ հայերէն թերթերու տպաքանակը ընդհանրապէս կը տարուրբերի 800-2000-ի միջեւ, անգլիատառ թերթերու տպաքանակը կը հասնի՝ 4000-6000, երկլեզուներունը՝ մինչեւ 20-000:

**

Արտերկրի ժամանակակից հայ թերթերը կը ղիմադրաւեն ա֊
ռօրեայ զժուարութիւններ. խմբագիրի եւ որակաւոր աշխատակիցի
տաղնապ, տնտեսական զժուարութիւններ, ընթերցողի պակաս,
գրաչարներու աստիճանական նուազում, յիշած ըլլալու համար ա֊
նոնցմէ կարեւորները: Սփիւռքի մէջ լոյս տեսնող պարբերաթերթերէն
մէկը կը յայտնէ, թէ երբ տողաչարողը կը հիւանդանայ եւ երկար
ժամանակ կը քաշուի գործէ, անելի կը մատնուի թերթը. «Անել՝
որովհետեւ Փարիզի մէջ ուրիշ տրամադրելի հայ տողաչար անկարելի
եղաւ գտնել: Չի կար»²⁸: Աթէնքէն կը լսուի նոյն զժուար կացութեան
արձագանգը: Ժամանակաւորապէս կանգ առած թերթին վերահրա֊
տարակութեան առիթով՝ հրատարակիչները կը մատնանշեն նոյն ցա֊
ւալի իրականութիւնը. «Թերթը չհրատարակուեցաւ որովհետեւ գրա֊
չար չունէինք, հասկնալի՝ յստակ պատճառ մը որ կը տառապեցնէ եւ
հայ թերթերու հրատարակութիւնը, ամլութեան կը մատնէ ոչ թէ
միայն մեր թերթը, այլ համայն արտասահմանի թերթերը»²⁹:

Հակառակ կատարուած ընդհանրացումին՝ մատնանշուած զըժ֊
ւարութիւնը բիրտ իրականութիւն է, որմէ անմասն չեն ամենէն հա֊
յահոծ ու բարդաւած զաղութներ անգամ: Տպագրական սարքաւօ֊
րումները անհաւատալի արադութեամբ կ'արդիականանան: Քոմփիւ֊
կրէֆիք մեքենաներ, տողաչարութեան համար, արդէն մուտք գոր֊
ծած են հայկական տպարաններէն ներս: ԱՄՆ-ի, Գանատայի եւ Եւ֊
րոպայի կարգ մը երկիրներուն մէջ, հայ թերթեր կ'օգտագործեն զա֊
նոնք: Արդեօ՞ք անոնք պիտի յաջողին ի վերջոյ լուծում մը բերել տո֊
ղաչարողներու (գրաչար) տաղնապին...:

Հակառակ այսօրինակ բազմաթիւ զժուարութիւններու, հայ
պարբերական մամուլը կը շարունակէ քանակական աճ արձանագրել:

Մատթէոս Մամուրեանի «Արեւելեան Մամուլ»ը 1872 թ.ին կը
կատարէ ախտաճանաչում մը, որ այնքա՛ն կը պատշաճի մեր օրերուն.
«Ազգային մամուլն՝ ըստ մեծի մասին՝ կամ իր կոչումը չգիտէ, կամ
իր պաշտօնին կոչում չունի: Տպագրական օրինաց չնորհիւ՝ ամէն
մարդ որ փոքր ինչ գրել սորված է, կարող է հրամանագիր մը ստա֊

28. Տես՝ «Նոր Շինարար», Բացառիկ քիւ, քիւ 10 (Մայիս 1973), էջ 1:
Խնդրոյ առարկայ գրութեան ենթախորագիրը շատ յատկանշական է. «Հիմա ո՛չ
հրատարակութեան, ո՛չ ալ հայ ընթերցողի տաղնապ կայ, այլ հայ գրաչարի»:

29. «Նոր Աշխարհ», Նոր Շրջան, քիւ 1 (Ապրիլ 1, 1980):

նալ եւ թերթ մը հրատարակել: ... Հետեւապէս մեր մէջ թերթերու շատութիւնն եւ յարատեւութիւնն անոնց որակիտութեան (qualité) նշան մը չէ, մանաւանդ՝ թող նպատակի միութեան, նոյնիսկ լեզուի եւ իմաստի այլանդան իրանդարումներ կը պատճառեն, եւ ժողովրդեան միտքն ուղղելու տեղ կը մոլորեն»³⁰:

Տասնամեակ մը անց, նմանօրինակ հաստատում մը կը կարդանք այս անգամ արեւելահայ մամուլի ներկայացուցիչներէն՝ «Արձապանք»ի մէջ. «Տաճկաստանում, — կը գրէ Ա. Երիցեանց, — մանաւանդ 1860-ից մինչեւ 1872-ը այն աստիճան խաղալիք էր դարձել պարրերական թերթ հրատարակելը, որ ամէն զպրոցի աշակերտ, ամէն մի անպատրաստ անձը կամենում էր խմբագիր դառնալ»: Յօդուածագիրը ապա զոհոնակութիւն կը յայտնէ, որ «1870 թուից այս կողմը այդ աստիճան շատ չեն նոր թերթերը: Այս երեւոյթը մեզ միութարական է թւում...»³¹:

Նմանօրինակ զփոփոխութիւն եւ քննադատական կեցուածք յաճախ բանաձեւուած են տարբեր ժամանակներու մէջ: Միւս կողմէ, սակայն, միշտ ալ գտնուած են մարդիկ, որ հայ պարրերաթերթերու սունկի նման բազմանալը նկատած են յառաջդիմութեան եւ լուսաւորութեան ազդակ: Դժբախտաբար, առաջիններուն տիտուր պատկերացումն է որ առաւել կը յարմարի սփիւռքահայ նորագոյն մամուլին: Յատկապէս երիտասարդական պարրերաթերթերու լեզուն, առանց ամբողջովին բացառելու միւսները, յաճախ կը մեղանչէ հայերէնի քերականութեան եւ ուղղագրութեան կանոններուն դէմ: Այս ուղղութեամբ արձանագրուած թերացումները քննադատելի ըլլալով հանդերձ, աւելի այսպանելի կը մնայ այն, որ խնդրոյ առարկայ պարրերաթերթերու խմբագիրներէն շատեր, իրենց հետապնդած նպատակներուն առաջնահերթութեան կառչած, կը փորձեն համոզել ընթերցողը, եւ առաջին հերթին՝ ինքզինքնին, թէ կարելոր չէ լեզուին կառոյցի եւ քերականութեան ճշգրտութիւնը, անհրաժեշտը՝ հասկնալի ըլլալն է միայն: Եւ այս տրամաբանութեամբ եւ ինքնարդարացումով՝ անոնք կը խմբագրեն իրենց թերթերը, կը գրեն իրենց յօդուած-

30. Տես՝ Հին Ցաւ, «Արեւելեան Մամուլ», Բ. տարի, (1872 Յունուար), էջ 7: Անստորագիր այս գրութեան հեղինակը շատ հաւանաբար հանդէսի խմբագիր՝ Մատթէոս Մամուրեանն է:

31. Ա. Երիցեանց, Հայ Պարրերական Հրատարակութիւնները (Պատմական Տեսութիւն), «Արձագանք», 1882, քիւ 22, էջ 347:

ները, յաճախ անհասկնալի մնալով նոյնիսկ հայերէն լեզուի զիտակ տարրերուն:

*
**

Հայ մամուլի պատմութիւնը կը ներկայացնէ ամբողջութիւն մը, թէեւ զարգացման իւրայատուկ հանդրուաններու առկայութիւնը կարելի չէ ժխտել՝ աշխարհազրական, տնտեսական ու քաղաքական հոլովոյթներու եւ զարգացումներու իրր հետեւանք:

Մատենադիտական ներկայ ուսումնասիրութեամբ կը ներկայացուին նաեւ 1968–1981 թթ.ուն³² Հայաստանի մէջ լոյս ընծայուած բոլոր պարբերական նոր հրատարակութիւնները, թիւով՝ 31, որպէսզի վերջին տասնհինգ տարիներու հայ պարբերական մամուլի նոր յաւելումներուն պատկերը ըլլայ լրիւ եւ ամբողջական:

Հայաստանի մէջ 1967–1981 թթ.ուն կը հրատարակուին 45 նոր պարբերաթերթ, որոնց 14ը՝ 1967 թ.ին, իսկ մնացեալ 31ը՝ յաջորդող տասնչորս տարիներուն: Մինչդեռ, նոյն ժամանակաշրջանին Սփիւռքի մէջ լոյս կը տեսնեն 263 թերթ: Բազմատախան մը ընելու համար չէ որ կը տրուին այս թիւերը³³: Արտասահմանի 263 նոր պարբերաթերթերուն կարեւոր մէկ տոկոսը այսօր դադրած է արդէն լոյս տես-

32. Ներկայ ուսումնասիրութեան մէջ, ինչպէս կը նշմարուի, կը ներկայացուին 1967–1981 թթ.ուն լոյս տեսած Սփիւռքի նոր պարբերաթերթերը, իսկ Հայաստանի պարագային՝ 1968–1981 թթ.ունը, պարզ այն պատճառով որ Ա. Կիրակոսեանի *Հայ Պարբերական Մամուլի Մատենադիտութիւն (1794–1967)* հատորը ներկայացուցած է մինչեւ 1967 թ.ի վերջը լոյս ընծայուած Հայաստանի բոլոր հրատարակութիւնները, մինչդեռ 1967 թ.ի Սփիւռքի բազմաթիւ պարբերաթերթեր դուրս են մնացած անկէ: Այստեղէն՝ 1967 թ.ի սփիւռքահայ հրատարակութիւնները այս հատորին մէջ ներգրաւելու ճիգը:

33. Սահմանափակ կարելի չէ նկատել Հայաստանի մէջ լոյս ընծայուած պարբերաթերթերուն թիւը, ոչ ալ զայն վերագրել պետական հակակշիռի առկայութեան: Այլ, առաջին հերթին, բոլոր մարգերու մէջ մասնագիտական եւ սլամագիտական պարբերաթերթերու արդէն իսկ գոյութեան: Պարզ պատկերացումի մը համար յիշենք, թէ 1920 թ.էն մինչեւ 1967 թ.ի վերջը Հայաստանի մէջ լոյս տեսած թերթերուն թիւն է՝ 683: Այդ գումարը կը հասնի շուրջ 900ի, եթէ նկատի ունենանք նոյն ժամանակաշրջանի հայերէն թերթերը վրաստանի (84), Ազրպէյճանի (70), Ռուսաստանի (45) եւ այլ հանրապետութիւններու:

ներէ . ոմանք առաջին համարով իսկ փակած են իրենց պատմութիւնը :
Իսկ Հայաստանի մէջ լոյս ընծայուածներուն ջախջախիչ մեծամաս-
նութիւնը կը շարունակէ դոյատեւել : Մատի վրայ կը համրուին ինչ—
ինչ պատճառներով վերջնականօրէն դադրածները : Այս երեւոյթին
գլխաւոր պատճառը յստակ է . հայրենիքի պարբերաթերթերը զերծ են
այն գլխաւոր մտահոգութիւններէն , զորս կը դիմագրաւեն սփիւռ-
քահայ իրենց պաշտօնակիցները՝ խմբագիրի եւ աշխատակիցի տագ-
նապ , տնտեսական դժուարութիւն , գրաշարի պակաս , ընթերցողի
անբաւարարութիւն , եւն . :

Եւ կը շարունակուի պատմութիւնը հայ պարբերական մամու-
լին : Տակաւին նորեր պիտի ծնին , ոմանք պիտի դադրին , ուրիշներ
պիտի շարունակեն ընկրկիլ եւ գերադոյն ճիւղերով քաշքշել իրենց
դոյութիւնը : Մաս մը , յատկապէս քաղաքական կազմակերպութիւն-
ներու թիկունքը վայելող , նուազ դժուարութիւններով պիտի շա-
րունակէ : Սփիւռքի մէջ լոյս ընծայուող թերթերուն համար ապա-
դան ի՞նչ կը վերապահէ , ի՞նչ դարդացումներ կրնան ըլլալ , դժուար
է այժմէն գուշակել : Յստակ է սակայն մէկ բան . հայ պարբերաթեր-
թերը եւ անոնց պատմութիւնը պիտի շարունակեն սերտօրէն առըն-
չուած մնալ Հայաստանի եւ Սփիւռքի հայ ժողովուրդի ապագային ,
պատմութեան :

ՍՓԻԻՔԱՅԱՅ
ՆՈՐ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ
1967 - 1981 ԹԹ.ՈՒՆ

ԱՐԵՆԵԶԵՐ (Պէյրութ, Լիբանան, 1973 թ.) — Տարեգիրք Լոյսի եւ Կենաց Բարձրագոյն Վարժարանի: Առաջին երկու տարիներուն (1973-1974 թթ.) լոյս կը տեսնէ՝ «Տարեգիրք Լոյսի Վարժարանի» անունով: Ապա կը դադրի՝ վերերեւելու համար 1979 թուականին, «Արենեզեր» անունով: Մինչեւ 1981 թ. յաջորդաբար լոյս կը տեսնեն Դ., Դ. եւ Ե. հատորները: 62-142 էջ (21.5×29 սմ.):

ԱԶԱՏ ՀԱՅ (Թորոնթօ, Գանատա, 1975 թ.) — Պարբերաթերթ: Սկիզբը՝ լոյս կը տեսնէ անկանոն հերթականութեամբ: Առաջին տարուան առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1975 թ.ի Հոկտեմբերի 1-ին: Մինչեւ 1977 թ.ի Փետրուար ամիսը լոյս կը տեսնէ 10 թիւ: Նոյն տարուան 24 Ապրիլի թուակիրով կը սկսի Բ. տարին՝ թիւ 1-ով (11): Սկիզբը կը հրատարակուի փոքր ծաւալով: 16-32 էջ (14×21.5 սմ.): Շուրջ երկու տարուան դադարէ մը ետք՝ 1979 թ.ի Սեպտեմբերին կը սկսի «Ազատ Հայ»ի նոր շրջանը՝ հատոր 2, թիւ 1-ով, չափի եւ ծաւալի փոփոխութիւններով. 20-24 էջ (21.5×28 սմ.): Հատոր 2-ը, որ ապա կը վերածուի տարի 2-ի, կը շարունակուի մինչեւ 1980 թ.ի Նոյեմբերը: 1979 թ.ի Սեպտեմբերէն 1980 թ.ի Նոյեմբեր լոյս կը տեսնէ 6 թիւ: 1981 թ.ի Յունուարին կը սկսի «Ազատ Հայ»ի Գ. տարին, այս անգամ ամսաթերթի կանոնաւորութեամբ: Նոյն տարուան Օգոստոս-Սեպտեմբեր միացեալ համարէն (Գ. տարի, թիւ 8-9) սկսած՝ «Ազատ Հայ»ը լոյս կը տեսնէ նոր անունով՝ «Հայաստան - Ազատ Հայ»³⁴, որպէս «Պաշտօնաթերթ Հայ Գաղտնի Բանակի Ժողովրդային Շարժման, «Հիւս[իսային] Ամերիկա»»: 20-70 էջ: Հայե-

34. Նոյն շարժումին կամ անոր համակիր խմբակցութիւններու կողմէ հրատարակուող այլ պարբերաթերթեր եւս, մօտաւորապէս նոյն քուակամին, կ'ենթարկուին անուանի մամն փոփոխութիւններու. օրինակ՝ Լոնտոնի «Կայծեր»ը կը վերամկրտուի «Հայաստան-Կայծեր», Կիպրոսի «Հայդուկ»ը՝ «Հայաստան-Հայդուկ», Փարիզի «Հայ Պայքար»ը՝ «Հայաստան-Հայ Պայքար», եւն.:

րէն եւ անգլերէն: Լուսապատճէնային հրատարակութիւն:

«Մենք Մեզ Հետ» խորագրուած առաջին խմբագրականով՝ «Ազատ Հայ» հետեւեալ ձեւով կը բանաձեւէ իր տեսակէտները.

«...Շինեցինք դպրոց, եկեղեցի: Հիմնեցինք ակումբ: Կազմեցինք միութիւններ, կուսակցութիւններ: Արդի՞ւնք: Հայապահպանում: Բայց՝ Հայ Սփիւռքը կը հիւժի, հայը տակաւ կ'օտարանայ...»:

«Հայ սփիւռքի միակ հասարակ յայտարարը ներկային մէջ հայ դատն է... Հայ դատը միայն հողային հարց չէ: Այլ, հայ մարդուն ազատագրումը... Ուստի եւ հայկական պայքարը կը նոյնանայ աշխարհի ամբողջ ազատապրական պայքարներուն...»

«Այս է մեր հաւատքը... Այս առաջադրանքով կ'իջնենք հրապարակ»:

ԱԶԱՏ ՀԱՅ (Լոս Անճելըս, ԱՄՆ, 1981 թ.) — Տեղեկատու՝ Հ. Ա. Հ. Գաղտնի Բանակի ժողովրդային Շարժման, Լոս Անճելըս: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի Օգոստոսին:

«Ազատ Հայ»ի առաջին թիւին մէջ կ'ըլլայ հետեւեալ կոչը.

«...Կոչ կ'սղղենք հայ ժողովուրդին, որպէսզի սթափի ու միանայ զինեալ պայքարի յեղափոխական երթին, ի սէր մեր իրաւագրկուած ժողովուրդին եւ մեր բռնապրաւուած հողերու ազատագրումին»:

ԱԶԱՏԱԳՐՈՒՄ (Պէյրուս, Լիբանան, 1980 թ.) — Հրատարակութիւն «Արեւմտեան Հայաստանի Ազատագրութեան Ճակատ»ի: Ի մի հաւաքուած՝ քանի մը մեքենագիր-բաղմագրուած կոչեր, դրութիւններ, հայերէն, արաբերէն եւ անգլերէն լեզուներով: Ոչ հրատարակութեան վայր, ոչ տեղ, ոչ ալ թուական նշուած է: «Ազատագրում»ի թիւ 1-ը, սահմանափակ չրջադայութեամբ, հրապարակի վրայ կը տեսնուի 1980 թ.ի ամառը: Երկրորդ համար մը, նոյն ոճով ու ձեւով, կ'երևի 1980 թ.ի վերջերուն: Երրորդ համար մը, անթուակիր, սակայն՝ տպագիր, 1981 թ.ի Ամառը: 18 էջ (17×24 սմ.):

AZADAMARD
ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ

AZADAMARD Hebdomadaire
13 Ma 1978 Numéro 0
12, rue Saint 75009 PARIS
Tel. 024 63 85
Le numéro 3 F. Abonnement 100 F.
Photocomposition - Impression:
PRODUCTION MONDIALE PARIS

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1978 թ.) — Շաբաթաթերթ: Օրդան Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան Ֆրանսայի Կեդրոնա-

կան Կոմիտէի: Խմբագիր՝ Տիգրան Ժինպաշեան: Հրատարակութեան տնօրէն՝ Ժ. Ալթունեան: Հայերէն եւ ֆրանսերէն: 8 էջ (30×42 սմ.): Առաջին փորձ համարը, թիւ 0, լոյս կը տեսնէ 1978 թ.ի Մայիսի 13-ին: Այդ թիւին «Մեր Խօսքը» խմբագրականով կը տրուի «Ազատամարտ»ի հիմնական ուղղութիւնը:

«Անհատական հաստատութիւն չէ այս:

«Հաւաքական կամք եւ մտածողութիւն, հայ ժողովուրդի քաղաքական դատին թափ տալու ձգտումով, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը վերստին հրապարակ կու գայ՝ իր նոր պաշտօնաթերթով»³⁵:

«Անյետաձգելի պահանջ էր եւրոպական ափերու հայ սերունդին տրամադրել արտայայտութեան եւ յարաբերութեան գործնական միջոց»:

Ապա՝ «Ազատամարտ»ի առաջին համարը, թիւ 1, լոյս կը տեսնէ 1978 թ.ի Յուլիսի 15-ին, իսկ երկրորդը՝ թիւ 2, Հոկտեմբերի 12-ին, որուն «Պայքարի Գործօնը» խորագրուած խմբագրականը կը սկսի այսպէս:

«Մայիս 13-ի եւ Յուլիս 15-ի երկու փորձ թիւերէն ետք, «Ազատամարտ»ը ճամբայ կ'ելլէ իրրեւ շարաթաթերթ, կանոնաւոր հրատարակութեան վճռական խոստումով:

«Կը դիտակցինք որ «Ազատամարտ»ը եւս, դաշնակցական մամուլի այլ օրդաններուն նման, պիտի անցնի դժուարին պայմաններէ, իր հրատարակութիւնը պիտի պահանջէ բազում ճիշդ ու զոհողութիւն»³⁶: Նաեւ կը գիտակցինք, որ ան պէտք է հրապարակ գայ, Արեւմտեան Եւրոպայի եւ մասնաւորաբար Ֆրանսայի պահանջատէր հայութեան փոխանցելու համար Հ. Յ. Դաշնակցութեան խօսքը»:

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՓՈՂ (Սիտնի, Աւստրալիա, 1968 թ.) — Հոգեւոր թերթիկ: Հրատարակութիւն Հայ Հոգեւոր Եղբայրութեան: Հրատարակիչներ՝ Արթօ եւ Յակոբ Գոյուճեան եղբայրներ: Լոյս կը տեսնէ 1968 թ.էն ի վեր:

35. Մինչեւ «Ազատամարտ» շաբաթաթերթի լոյս ընծայումը՝ Հ. Յ. Դ. ի համար մասամբ պաշտօնաթերթի դերը կը կատարէր Շաւարշ Միսաֆեանի հիմնադրած (1925 թ.) եւ այժմ Արփիկ Միսաֆեանի խմբագրութեամբ լոյս տեսնող «Յաւաք» օրաթերթը:

36. Հակառակ Հ. Յ. Դ. ի կողմէ գործադրուած ճիգերուն՝ 22 Մարտի 1982 թուակիր շրջաբերականով մը «Ազատամարտ»ի խմբագրութիւնը կը յայտնէ թերթին հրատարակութեամբ ժամանակաւոր առկախումը:

ԱԶԳԱԿ

Շաբաթօրեակ

ՈՒՍՏԱՆԻ, ԳՈՂԱԲԱԿԱՆ, ՀԱՄԱՐԱԿԱԳԻՏԱԿԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1969, ԻԻԿ 1

ԱԶԳԱԿ ՇԱԲԱԹՕՐԵԱԿ-ԴՐՕՇԱԿ (Պէյրութ, Լիբանան, 1969 թ.) — Ազգային, քաղաքական, հասարակագիտական շաբաթօրեակ: Հրատարակութեան սկիզբը՝ 1969 թ.ի Նոյեմբերի 23: Ծաւալ՝ 16 էջ (22×29 սմ.): Երբեմն՝ յատուկ առիթներով՝ աւելի ծաւալուն: Վարիչ խմբագիր՝ Բարդէն Փափաղեան, խմբագիր՝ Սարգիս Զէյթլեան: Թ. տարիէն (1978 թ.ի Յունուար) սկսեալ, միակ խմբագիր՝ Սարգիս Զէյթլեան: Աշխատակիցներու շարքին՝ Բ. Փափաղեան, Ս. Կալեան (Զէյթլեան), Է. Յովհաննիսեան, Լեւոն Մկրտչեան, Ա. Ամուրեան, Հրաչ Տասնապետեան, Պօղոս Սնապեան, Հրայր Մարուխեան, Մուշեղ Իշխան, Վ. Տարեան (Վաչէ Տարաղճեան), Յարութիւն Քիւրքճեան, Վահէ Օչական, Հրայր Խալաթեան, Կարօ Մեհեան եւ ուրիշներ:

«Ազգային Շաբաթօրեակ-Դրօշակ»ը կը հանդիսանայ Հ. Յ. Դաշնակցութեան տեսական-գաղափարախօսական օրդանը, ինչպէս նաեւ նոյն կաղմակերպութեան առաջին օրդանին՝ «Դրօշակ»ին (1891 թ.) ուղղութեան ու բովանդակութեան աւանդակիրը: «Նպատակը» խորագրուած իր առաջին խմբագրականով՝ «Ազգային Շաբաթօրեակ-Դրօշակ» կը յայտնէ:

«Լոյս» կը տեսնենք Սփիւռքահայութեան մէջ. սակայն՝ համայն հայութեան համար:

«Մեզի համար մէկ ամբողջութիւն է հայութիւնը: Կուսակցական հակադիր մտածողութիւններն ու ճամբաները չեն կրնար ամբողջական հայութեան գաղափարը արմատախիլ ընել մեր հոգիներէն:

«Հայ ժողովուրդին համար այսօր հիմնական է իր ամբողջականութեան գիտակցութիւնը եւ այդ գիտակցութեան անաղարտ պահպանումը:

«Օրաթերթերը հարկադրաբար կը խմբագրուին օրը օրին եւ կը ստանան առօրեայ կեանքին հեւքն ու կշռոյթը: ...Այս շաբաթօրեակ օրդանը լոյս կը տեսնէ՝ դուրս գալու համար առօրեայ հեւքոտ կեանքի ճնշումներէն, փնտռելու համար աշխարհը ցնցող դէպքերուն եւ իրա-

դարձութեանց մէջ հետքերը մնայուն եւ տեւական արժէքներուն, որոնք ընդհանրական են, համայն մարդկութիւնը կրնան հետաքրքրել...» :

ԱԼԻՔ

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ

ԵՐԿՇԱԲԱՅԱՅԵՐՑ

Արտոնագիր՝ գործ. № 005007 ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

1

200 ԲԵՇԵՐԹԻ, 26 ՆՈՅ., 1969, Ա. ՏԱՐԻ

آیک
جوانان
دومنتی

صاحب امتیاز د کتر و ستم استیانیان
سال اول شماره ۱-
چهارشنبه ۵ آذر ۱۳۴۸

ԱԼԻՔ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1969 թ.) — Երկշարաթաթերթ: Հրատարակութիւն՝ Թեհրանի Հայ Պատանեկան Միութեան: Արտօնատէր՝ Ռոստոմ Ստեփանեան: Հ. Յ. Դ. ի պաշտօնական օրդան «Ալիք»-ի «Պատանեկան էջ»-ը 1969 թ. Նոյեմբեր 26-ին կը վերածուի ինքնուրոյն պարբերաթերթի՝ «Ալիք Պատանեկան» անունով, եւ լոյս կը տեսնէ գունաւոր ու պատկերազարդ: «Ալիք Պատանեկան»-ի հրատարակութիւնը կը շարունակուի մինչեւ 1977 թ. Դեկտեմբեր ամիսը, երբ կանգ կ'առնէ 187-րդ թիւով: Ընդհանրապէս բաղկացած՝ 16-20 էջէ (25×35 սմ.):

Առաջին համարի «Մեր Խօսքը» առաջնորդող յօդուածին մէջ կարելի է գտնել «Ալիք Պատանեկան»-ի ուղղութեան հիմնական միտքը: Հոն, ի միջի այլոց, կ'ըսուի.

«Մեր նպատակը պիտի լինի՝ հայ նոր սերնդին, երիտասարդութեան ամէն ձեւով կապել հայերէն թերթի, սիրցնել հայերէն լեզուով ընթերցանութիւնը, սերմանել նրանց մատղաջ հոգիներում՝ հայրենիքի ու հայութեան սէրը, ու փութկոտներին դիտակցութեան հրաւիրել, որ լծուեն ազգաշէն աշխատանքների, որովհետեւ օտարը չէ՝ որ պիտի մտածի հայութեան մասին, այլ՝ հայն է, իր ամրակուռ, դադաւիարապաշտ, գիտակից ու նուիրեալ սերունդներով, մինչեւ որ իրականացայ համայն հայութեան՝ Ամբողջական Հայաստանի ու Ամբողջական հայութեան մեծ իդէալը»:

Թէեւ «Ալիք Պատանեկան»՝ սակայն բովանդակութիւնը յաճախ պատանեկան բարձր տարիքի տղոց եւ մինչեւ անգամ երիտասարդներուն հասցէադրուած է: Թերեւս ասկէ՝ մտահոգութիւնը ունենալու

«Ալիք Մանկական» անունով յանկուած մը, որ որպէս առանձին հրատարակութիւն, կ'ընկերանայ «Ալիք Պատանեկան»ի Ա. տարուան 9-րդ համարին: 8 էջ (17.5×24.5 սմ.):

ԱԼՊՈՄ-ՏԱՐԵԳԻՐՔ (Պէյրութ, Լիրանան, 1967 թ.) — Խըմ-րազրութիւն եւ հրատարակութիւն Ազգային Ռուբինեան Վարժարանի (տնօրէն՝ Պէպօ Սիմոնեան): «Ալպոմ-Տարեգիրք»ի առաջին հատորը լոյս կը տեսնէ 1967 թուականին՝ 1966-1967 թուակիր, առանց էջահամարներու (48 էջ, 17×24 սմ.): Հատորի աւարտին՝ ծանօթութեան մը մէջ կ'ըսուի. «Ազգ. Ռուբինեան Վարժարանի Տնօրէնութիւնը իւրաքանչիւր ուսումնական տարեշրջանի աւարտին՝ լոյս պիտի ընծայէ Ալպոմ-Տարեգիրք մը, որուն մէջ պատկերացուած պիտի ըլլայ Վարժարանիս միամեայ ուսումնական, դաստիարակչական եւ մշակութային կեանքը...»: Երկրորդ հատորը լոյս կը տեսնէ 1968 թ.ին՝ 1967-1968 թուակիր (72 էջ), երրորդը՝ 1972 թ.ին, եւ կ'ընդգրկէ 1968-1969, 1969-1970, 1970-1971, 1971-1972 տարեշրջանները (64 էջ, 20×28 սմ.): Երրորդ հատորի խմբագիրներ՝ Կարպիս Տէր Եղիայեան եւ Պէպօ Սիմոնեան:

ԱԿՆՈՑ (Մելպուռն, Աւստրալիա, 1971 թ.) — Պարբերաթերթ Հայ Եկեղեցւոյ Երիտասարդաց Կազմակերպութեան (Հ.Ե.Ե.Կ., հիմնուած՝ 1970 թ.ի Դեկտեմբերին): «Ակնոց» լոյս կը տեսնէ իրբեւամսաթերթ՝ 1971 թ.ի սկիզբէն: Պատասխանատուներ՝ Նայիրի Պօղաճեան եւ Նուպար Ափաքեան: Կարճ ժամանակ ետք՝ «Ակնոց»ի միակ պատասխանատուն եւ խմբագիր-հրատարակիչը կը դառնայ Նուպար Ափաքեան, որուն գլխաւոր աջակիցները կը հանդիսանան Յակոբ Ափաքեան եւ Վահրամ Երէցեան: Առաջին համարը կը բաղկանայ 4 էջէ, որոնցմէ մէկը՝ անդլերէն. սակայն, ան ընդհանրապէս կ'ունենայ տարուերոզ էջաթիւեր՝ 20-30 էջ (21×30 սմ.): Հայերէն եւ անգլերէն: Առաջին համարի խմբագրականին մէջ «Ակնոց»ի խմբագրութիւնը, ի մէջ այլոց, կը նպատակադրէ՝ «հայ պահել ու պահպանել, մանաւանդ, ներկայ եւ ապագայ հայ երիտասարդը»:

1974 թ.ի Օգոստոսի համարին (Դ. տարի, թիւ 39) մէջ՝ «Ակնոց»ի խմբագրութիւնը կը յայտարարէ թէ «ԱԿՆՈՑ ամսաթերթը Օգոստոս ամիսէն սկսեալ որեւէ կախում չունի Հայ Եկեղեցւոյ Երիտասարդաց Կազմակերպութեան հետ եւ կը դառնայ բոլորովին ազատ ու անկախ թերթ մը: Ան իր էջերուն մէջ անխտիր կերպով պիտի ցուցնէ Աւստրալիահայ կեանքի բոլոր երեւոյթներն ու մշակութային ելոյթները»:

ԱԿՕՍ-ԼՐԱՏՈՒ (Պէյրութ, Լիրանան, 1974 թ.) — Համազգայինի լրատու: Առաջին համարին մէջ (1974, թիւ 1) կը կարդանք. «Առաջմ ԱԿՕՍ-ԼՐԱՏՈՒն լոյս պիտի ընծայէ տարին չորս թիւ ... բազմահազար տպաքանակով, նուազագոյնը 16 էջերով...»: 16 էջ (17×24 սմ.): Սակայն, 1975 թուականին սկսած Լիրանանի արիւնալի դէպքերը վերոյիշեալ խոստումին իրադրոժումին արեւելք կը հանդիսանան: 1977 թ.ին ստեղծուած յարաբերական խաղաղութենէն օգտուելով՝ լոյս կ'ընծայուի «Ակօս-Լրատու»ի նոր համար մը՝ «1977, թիւ 1»: Այս անգամ՝ 32 էջ, նոյն չափով:

Նախապէս, Համազգայինի Կեդրոնական Վարչութիւնը պարբերաբար լոյս ընծայած է «Լրատու» եւ «Տեղեկատու» անունով զրբքոյկներ:

Առաջին համարի «Երկու Խօսք»ին մէջ՝ «Ակօս-Լրատու»ն կը հաստատէ.

«Նորը՝ այս հրատարակութեան կանոնաւոր ու յարատեւ հանդամանքն է, այս թիւէն սկսեալ եւ իբր Համազգայինի Կեդրոնական Վարչութեան պաշտօնաթերթը՝ անոր յատուկ առաքելութիւնը, ԱԿՕՍ-ԼՐԱՏՈՒ պիտակին տակ:

«...Ան պիտի չզառնայ միայն Համազգայինի անցեալ եւ ներկայ կեանքի հայելին, այլեւ արձագանդ պիտի հանդիսանայ Համազգայինի ծիրէն դուրս ալ իրադրոժուող եւ համահայկական-համազգութեային արժէք ու տարողութիւն ներկայացնող ձեռնարկներու: Որովհետեւ մէկ է հայ մշակոյթը եւ մէկ է հայ մշակոյթի դրոժերը գնահատանքի ենթարկելու Համազգային արժեչափը»:

ԱՅԲՈՒԲԵՆ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1981 թ.) — Հասարակական, մշակութային եւ զրական հանդէս: Հայ Մշակութային Սիւրբան Միութեան հրատարակութիւն: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի Ապրիլի վերջերուն, հետեւեալ արձանագրութեամբ. «1981, թիւ 1, Յունուար, Փետրուար, Մարտ եւ Ապրիլ»: Երկրորդ համարը՝ «թիւ 2, Մայիս, Յունիս, Յուլիս, 1981», այս անգամ որպէս «Ազգային-հասարակական, մշակութային-զրական հանդէս»: 1981 թ.ին լոյս կը տեսնեն միայն այս երկու համարները: Լուսապատճնային հրատարակութիւն: 42 էջ (21.5×29 սմ.):

Առաջին համարի «Մեր Ուղին» խմբագրականով՝ «Այբուբեն» կը խոստանայ.

«Զարկ տալ ազգային մշակոյթի կենսունակ տարրերը...

«Ճանչնալ մեր պատմութիւնը գիտականօրէն, գինուել հասա-

րակադիտութեամբ... , զարգացնել դասակարգային պայքարի դիտակցութիւնը...

«Ճանաչել Հայաստանն ու հաղորդակից լինել նրա նուաճումներին ու յառաջդիմութիւններին...»

«Մեր քարացած մշակոյթը քաղաքականացնելով ու յեղափոխականացնելով, վառ սլահել ազգային ազատագրական պայքարի ոգին...»

«Սիրփան միութիւնը հետապնդելով վերում նշուած նպատակները, Այրուբները հրատարակում է այդ նպատակներին ծառայելու իրրեւ միջոց» :

ԱՅԳ. (Լոնտոն, Անգլիա, 1980 թ.) — Հրատարակութիւն Անգլիայի Հայ Սկսուտական Միութեան [Հ. Մ. Ը. Մ.ի Մասնաճիւղ] : 1980-1981 թթ.ուն լոյս կը տեսնէ անկանոն հերթականութեամբ, մեքենագիր-բաղմադրուած³⁷ : 1980 թ.ի Փետրուարի համարը՝ 13 էջ (21×30 սմ.) :

Ա Յ Ն Ճ Ա Ր ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ		
Կրօնական, Մանկավարժական. Գիւղաստեղծական. Հասարակագիտական		
Իրի . . . 1 . . .	ԱՅՆՃԱՐ — ԼԻՐԱՆԱՆ	1-3 . . . 1969

ԱՅՆՃԱՐ (Այնճար, Լիրանոն, 1969 թ.) — Պարբերաթերթ՝ կրօնական, մանկավարժական, գիւղատնտեսական, հասարակագիտական : Խմբագրական կազմ՝ Վարուժան Արեղայ Հերկելեան (պատասխանատու), Հայկ Թիւլեան (քարտուղար), Ներսէս Ներսոյեան, Կիրակոս Քիլէճեան, Յակոբ Հասէճեան, Բարդէն Մանուէլեան : Ընդամէնը՝ 4 թիւ : Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1969 թ.ի Մարտի 1-ին, երկրորդը՝ Մարտի 15-ին, երրորդը՝ Մայիսի 15-ին, չորրորդը՝

37- 1982 թ.ի սկիզբէն «Այգ» լոյս կը տեսնէ իբրեւ «Տեղեկատու Հ.Մ.Ը.Մ.ի Մասնաճիւղ Անգլիայի Հայ Սկսուտական Միութեան», մեքենագիր-լուսապատմէնայիմ տպագրութեամբ եւ կանոնաւոր հերթականութեամբ :

անթուակիր՝ նոյն տարուան Յունիսին: Մեքենագիր-բազմագրուած: 28-35 էջ (19×27 սմ.):

Լոյս ընծայելով լիբանանահայ գաղութի զուտ հայաբնակ գիւղական միջավայրին մէջ, «Այնճար» պարբերաթերթի խմբագիրները, այլ նպատակներու կողքին, կ'առաջադրեն՝

«Գիւղատնտեսական կենսական հարցերու շուրջ հրաւիրել ու չադրութիւնը մեր գիւղացի եւ աշխատասէր ժողովուրդին: Այսպէս՝ երկրաւործական, կոլաբուծական, կաթնագիտական, առտնին տնտեսագիտական, ձեւագիտական եւ նման այլ տնաչէն հարցեր»:

Իր տեսակին մէջ, սփիւռքահայ պարբերական հրատարակութեանց զծով, «Այնճար» պարբերաթերթը կը հանդիսանայ եզակի երեւոյթ մը:

Անի (Պէյրութ, Լիբանան, 1967 թ.) — Պարբերագիրք: Հրատարակութիւն [մասոնական] Անի Օթեակ թիւ 11-ի: Խմբագրական մարմին՝ Յ. Թօփճեան [Բարգէն Վրդ. Թօփճեան], Վաչէ Սիմոնեան, Ա. Աւետիսեան, Յակոբ Գասպարեան: Երկրորդ համարէն սկսեալ Հրայր Ծերունեան կը փոխարինէ Վ. Սիմոնեանը: 1971 թ.-ին խմբագրական կազմը կ'ենթարկուի նոր փոփոխութիւններու. Յ. Թօփճեան կը հրաժարի, եւ խմբագրական կազմին կը միանան՝ Ն. Յակոբեան եւ Կարօ Գաղանճեան, այս վերջինը մէկ համարի համար, ապա՝ իր տեղ կ'անցնի Յ. Եղիազարեան: «Անի»ի առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1967 թ.-ին: 74 էջ (17×24 սմ.): Մինչեւ 1974 թ. լոյս կը տեսնէ ընդամէնը 8 թիւ, առանց յաջորդական թուահամարներու, սակայն շարունակական էջաթիւերով (432 էջ): Գրեթէ իւրաքանչիւր տարին թիւ մը: Միայն 1969 թ.-ին՝ երկու թիւ, իսկ 1973-1974-ին՝ միացեալ թիւ մը, որ կը հանդիսանայ վերջինը:

«Անի» պարբերագիրքին մէջ լոյս կը տեսնեն Աղատ-Որմնագրութեան հետ առընչուած յօդուածներ, եւ զրական ստեղծագործութիւններ, մեծ մասամբ հայերէն: Իւրաքանչիւր համարի մէջ կայ նաեւ անգլերէն թարգմանք, իսկ վերջին երկու համարներուն մէջ՝ քանի մը էջ արարերէն:

«Անի»ի առաջին համարի «Մեր Նպատակը» խորագրուած առաջնորդող յօդուածը կը պարզէ հրատարակիչներուն առաջադրանքը.

«...Հակառակ րազմաթիւ կարելիութիւններու՝ մեզի անձանոթ պատճառներով հայերէն որմնադրական գրականութիւն մը կամ հրատարակութիւններ չենք ունեցած երբեք:

«...Պարբերագիրքի հրատարակութեան համեստ նպատակը

կ'արդարանայ հետեւեալ ազնիւ մտահոգութեամբ. նախաքայլ առնել Հայ Որմնադրական գրականութեան: Մեր Որմնադիր եղբայրներէն անոնք որոնք չնորհքը եւ կարողութիւնը ունին պիտի աշխատակցին այս նուիրական գործին իրաւորժման»:

ԱՇԱԿԵՐՏ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1979 թ.) — Աշակերտական պարբերաթերթ: Զեռնարկ [Հ. Յ. Դ.] Պատանեկան կազմակերպութեան: Առաջին համարը, անթուակիր, լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Սեպտեմբերին, բաղկացած՝ 14 էջէ (20.5×25 սմ.): Հետագային էջաթիւերը կը տարուրերին 14-24-ի միջեւ, եւ չափը կը կրէ փոփոխութիւն (24×30 սմ.):

«Աշակերտ»ի երիտասարդ խմբագիրները «Մեր Խօսքը» առաջնորդող յօդուածին մէջ կը յայտարարեն.

«Մենք այս թերթով նպատակ ունենք անդրադառնալ այն խնդիրներին, որ արծարծուած են Հայ աշակերտների եւ պատանիների համար: Մենք փորձելու ենք վերլուծել եւ քննարկել, ինչու չէ նաեւ դորձնական առաջարկներ կատարել նման խնդիրները լուծելու համար»:

[ԱՌԻԹՐԻՉ] OUTREACH (Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1978 թ.) — Ամսաթերթ: Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1978 թ.ի Մայիսին: Նախաձեռնութիւն՝ Մեսրոպ Եպս. Աշճեանի: Խմբագիր՝ Յասմիրկ Մերկեան: Թէեւ «Առեթրիչ» անունը թերթին ճակատին անդլերէն վերտառութեամբ կը տրուի, սակայն անոր բովանդակութիւնը կը կազմեն հաւասարապէս հայերէն եւ անգլիերէն գրութիւններ: 4-8 մեծադիր էջ (28×43 սմ.):

Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի առաջնորդ՝ Մեսրոպ Եպս. Աշճեան առաջին խմբագրականին մէջ կը գրէ.

«...Մեր առաջնահերթ նպատակն էր ուղղակի կապ մը ստեղծել

Այդ. Առաջնորդարանի եւ մեր բարեպաշտ ժողովուրդին միջեւ եւ յետոյ կապ մը՝ մեր զանազան համայնքներու միջեւ, եկեղեցիէ եկեղեցի կամարուող ծխածանով: Կապ մը՝ որ մնայուն ըլլայ, ուղղակի ըլլայ, եւ որու շնորհիւ հաղորդութեան մէջ ըլլանք մեր ժողովուրդին հետ»:

Ապագայ

ISSN 0382-9251 **ABAKA**
HEBDOMADAIRE CANADIEN ARMÉNIEN

VOL. I NO.1 SAMEDI 10 SEPTEMBRE 1975
II - ՏԱՐԻ ԹԻՒ I - ԶԱՐԱՔ 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1975

ԱՋԳԱՅԻՆ, ՄԾԱԿՈՒԹԱՅԻՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԾԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱՊԱԳԱՅ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1975 թ.) — Աղդային մշակութային, հասարակական շարաթաթերթ: Հրատարակութիւն Գանատայի Թէքէեան Մշակութային Միութեան: Խմբագիր՝ Արսէն Նուսպար Մամուրեան, մինչեւ 1981 թ.: Ապա՝ Խմբագիր-տնօրէնի պատասխանատուութիւնը կը ստանձնէ Երուանդ Փափազեան, գործակցութեամբ Յարութիւն Արղումանեանի: «Ապագայ» լոյս կը տեսնէ 1975 թ.ի Սեպտեմբերի 13-էն ի վեր: 8-12 էջ (29×35.5 սմ.):

Արագօրէն աճող գանատահայ զաղութին առաջին շարաթաթերթն է «Ապագայ»ն, որ իր հրատարակութեան երրորդ տարին կը սկսի լոյս տեսնել երեք լեզուներով. հայերէն, անգլերէն, ֆրանսերէն: Պարագայ մը՝ որ լուսավոյնս կը բնորոշէ մեր նորագոյն զաղութներուն իւրայատուկ պայմաններն ու դիմագիծը:

Առաջին թիւի խմբագրականը, որ կը կրէ «Ապագային Նայելով» խորհրդանշական խորագիրը, ի մէջ այլոց կ'ըսէ.

«Այսօր, երբ լոյս կ'ընծայենք գանատահայ առաջին շարաթաթերթը, մեծ յաւակնութիւններէ աւելի հայ մամուլի նախահօր մտահոգութիւններն են որ կ'առաջնորդեն մեզ ու մեր հայեացքը կը սեւեռեն ապագային, ըլլայ մեր անհատական թէ միութենական ու շեշտակի կերպով՝ գանատահայ ապագային եւ ընդհանուր առմամբ ամբողջ հայոց ապագային: Ահա թէ ինչպէս ծնունդ կ'առնէ «Ապագայ» անունը այս թերթի ճակտին:

«...«Ապագայ» պիտի ըլլայ բոլորին թերթը, առանց ստրուկը ըլլալու ոեւէ մէկուն...»:

«...Մեր թերթը Գանատայի մէջ հրատարակուելով հանդերձ՝ լայնօրէն պիտի անդրադառնայ ամերիկահայ եւ սփիւռքահայ կեանքին, ինչպէս նաեւ Հայրենիքի իրադարձութիւններուն:

«Ակադալ» առաջին թերթերէն մէկը պիտի ըլլայ, որ լոյս պիտի տեսնէ տպագրական ամէնէն արդիական միջոցներով...»:

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՒ ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԱՊՐԻԼ 1977

ԹԻՒ Ս — ՋՐԻ

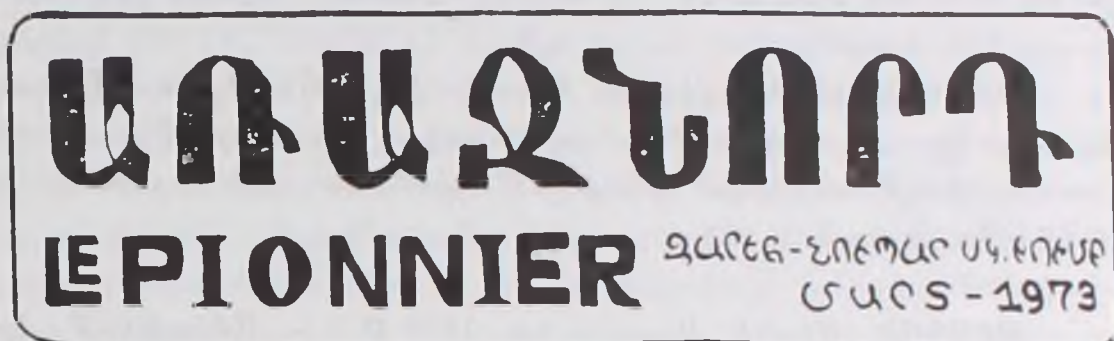
ԱՊՐԻԼ (Լոս Անճելէս, ԱՄՆ, 1977 թ.) — Մշակութային եւ կենցաղային ամսաթերթ: Խմբագիր՝ Յարութիւն Երէցեան: Վարչական պատասխանատու՝ Նուպար Երէցեան: 1977 թ.ի Ապրիլին լոյս կը տեսնէ «Ապրիլ»ի փորձառական 0 թիւը՝ որպէս «ծանօթացման» թիւ, իսկ Մայիսին՝ առաջին համարը: Առաջին երկու տարիներուն, 1977-1979 թթ., «Ապրիլ» ամսաթերթը լոյս կը տեսնէ բաւական կանոնաւորութեամբ, ընդամէնը՝ 24 թիւ: Երրորդ տարին, 1979 թ.ի Յունիսէն-Սեպտեմբեր՝ թիւ մը (թիւ 1-4), Հոկտեմբերէն-Դեկտեմբեր՝ ուրիշ թիւ մը (թիւ 5-7): Տարի մը դադրելէ ետք (1980 թ.), 1981 թ.ին լոյս կը տեսնէ երեք թիւ, որպէս Ե. տարի: 28-72 էջ (20.5×26 սմ.): Ինչպէս կը տեսնուի, բացի առաջին երկու տարիներէն, «Ապրիլ»ի հրատարակութիւնը կը դառնայ անկանոն, եւ լոյս կը տեսնէ պատահական առիթներով:

«Ապրիլ»ի առաքելութիւնը բանաձեւուած կը դտնենք հետագայ թիւերէն մէկուն մէջ.

«...Ի շահ հայ անհատին՝ հետեւաբար ի շահ հայ ազգին է, որ պէտք է զարկ տրուի հայերէն լեզուի տարածման եւ դորձածութեան: Այս օգտաշատ դործը իր ուսերուն բարձած է հայ մամուլը եւ այդ կարելի է նկատել զլիսաւոր առաքելութիւնը հայերէն թերթերուն, որոնք մեզ մնայուն շփման մէջ կը դնեն թէ մեր մայրենի լեզուին եւ թէ մեր մշակոյթին հետ» («Ապրիլ», 1977, թիւ 6 (Հոկտեմբեր), էջ 3):

ԱՌԱՋՆՈՐԴ (Պէյրութ, Լիբանան, 1973 թ.) — Պարբերաթերթ Հայ Երիտասարդաց Ընկերակցութեան Ջարեհ-Նուպար Սկաուտական Խումբի: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1973 թ.ի Մարտին, մեքենայիր-բաղմապրուած, 31 թերթ (22×25 սմ.): Առաջին համարին մէջ

կ'ըսուի. «Առաջնորդ»ը ամսաթերթ մըն է, որ լոյս կը տեսնէ ամէն ամսուայ սկիզբը, Զարեհ Նուպար Սկաուտական խումբի բարձրագոյն խմբակին կողմէ»: Հակառակ այս հաւաստիացումին յաջորդ երկու

համարները լոյս կը տեսնեն 1973 թ.ի Յունիսին եւ Սեպտեմբերին, այս անգամ՝ տպագիր: 20 էջ (22×28 սմ.): Ապա՝ կը դադրի: Խմբադրական կազմ՝ Պերճ Արապեան (խմբադրասպետ), Հրակ Վարժապետեան (օգնական խմբադիր), Տիրան Շաքլեան (ընդհ. պատասխանատու): Բ. եւ Գ. համարներու խմբադրական կազմ՝ Պերճ Արապեան (խմբադիր), Տիրան Շաքլեան (պատասխանատու):

Իր նպատակներուն մասին՝ «Առաջնորդ» առաջին համարին մէջ կը ղրէ:

«Այս թերթին մէջ լոյս պիտի տեսնեն զուտ սկաուտական գիտելիքներու էջեր, որոնց նպատակն է նպաստել մեր խումբերու գիտելիքներու բարձրացման: Մեր խումբը իր կարելին պիտի ընէ կապ պահելու օտար սկաուտական թերթերու հետ. այսպէսով ամէն նորութիւն իր արձագանգը պիտի ունենայ այս թերթին մէջ»:

[ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ] – PRELACY NEWS (Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1976 թ.) – Տեղեկատու Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Առաջնորդարանի: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1976 թ.ի Մայիսին: Ընդհանրապէս անդլերէն, սակայն ունի հայերէն էջեր: 28 էջ (22×28 սմ.):

Առաջին համարին մէջ կ'ըսուի.

«Սոյն տեղեկատու հրատարակութիւնը առաջին փորձ մըն է մեր Թեմի հաւատացեալ ժողովուրդը հաղորդակից պահելու Առաջնորդարանիս՝ Առաջնորդ Սրբազան Հօր եւ Ազգային Վարչութեան գործունէութեանց: Մեր նպատակն է տարին նուազագոյնը երկու նման հրատարակութիւններ ուղարկել մեր Թեմի բոլոր հաւատացեալներուն...»:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՊԱՏԳԱՄԸ (Փաստափոխ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1977 թ.) — Ամսական հոգեւոր թերթիկ: Հրատարակիչ՝ Վեր. Յովհաննէս Թորո: Կը հրատարակուի 1977 թ.ի Մայիսէն ի վեր: 2 էջ (14×21.5 սմ.)³⁸:

ԱՐԱԳԱՄ (Մոնթէվիտէօ, Ուրուկուէյ, 1974 թ.) — Հրատու Ուրկուուէյի Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1974 թ.ի Մայիս³⁹: Հայերէն եւ սպաներէն: 16 էջ (17×22.5 սմ.):

ԱՐԱԳԱՄ (Սիտնի, Աւստրալիա, 1979 թ.) — Ամսաթերթ: Հրատարակութիւն Հ.Բ.Ը. Միութեան Մասնաճիւղի: Առաջին համարը՝ 1979 թ.ի Յուլիսին: Հայերէն եւ անգլերէն:

ԱՐԱԳԻԼ (Ուփսալա, Շուէտ, 1980 թ.) — Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Մշակութային Միութեան: Մեքենադիր-բաղմադրուած: Կը հրատարակուի 1980 թ.ի վերջերէն: Բովանդակութիւնը կը կազմեն՝ մշակութային լուրեր, զրական էջ եւ հայոց պատմութեան նուիրուած նիւթեր:

Վերջին տարիներուն, յատկապէս Միջին Արեւելքի երկիրներէն եւ մանաւանդ Պարսկաստանէն Ուփսալա հաստատուած հայ երիտասարդներ եւ ուսանողներ կը կազմեն վերոյիշեալ Մշակութային Միութիւնը եւ կը հրատարակեն «Արագիլ»ը:

ԱՐԱՀԵՏ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1976 թ.) — Պարբերական Ֆրանսահայ Գրողներու Ընկերակցութեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1976 թ.ին: 32 էջ (18×27 սմ.): Առաջին համարին մէջ կը տրուի խմբագրական կազմի լրիւ ցանկը. Աւետիս Ալիքսանեան, Եղիշէ Այվազեան, Հրանդ Գույումճեան, Վարդան Եղիշէեան, Ս. Ք. Զանգու (պատասխանատու խմբագիր), Նազարէթ Թօփալեան, Զարեհ Որբունի, Սիմոն Պապիկեան, Կարիկ Պասմաճեան, Յակոբ Վէլլիրեան, Գեղամ Բէրէսթէճեան: Նոյն համարին մէջ կայ հետեւեալ լուսարա-

38. Վեր. Յովհ. Թորո, 1976 թ.ի Յուլիսէն ի վեր, մոյմ չափով, մոյմ ծաւալով եւ գրեթէ մոյմ բովանդակութեամբ, կը հրատարակէ անգլիատառ թերթիկ մը՝ MESSAGE OF GOD անուամբ:

39. Շուրջ երկու տարի լոյս բնծայուելէ ետք՝ կը դադրի «Արագած»ը: Նոյն կալմակերպութիւնը 1982 թ.ին կը սկսի հրատարակել «Աղամանդ» պաշտօնաթերթը:

նութիւնը. «Յետ այսու, «Տեղեկատու»ն լոյս կը տեսնէ «Արահետ» անուան տակ»: (Նաեւ տես՝ «Տեղեկատու»):

«Արահետ»ի երկրորդ համարը լոյս կը տեսնէ 1977 թ.ի աշնան, իսկ երրորդ համարը՝ 1978 թ.ին, միշտ նոյն ծաւալով եւ նոյն չափով (32 էջ, 18×27 սմ.): Այս երկու համարներուն մէջ գրուած է. «Այս թիւը խմբագրեց՝ Ս. Ք. Զանգու»: Զորրորդ համարը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ին, կրկին 32 էջ, այս անգամ՝ «Այս թիւը խմբագրեց՝ Կարիկ Պասաճեան»: Հինգերորդ համարը, միշտ 32 էջ, լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի Մարտին: Բացի առաջին համարէն, «Արահետ»ի յաջորդ չորս համարներուն մէջ կը բացակայի խմբագրական կազմի անուանացանկը:

«Արահետ»ի ուղղութեան եւ նպատակներուն ծանօթանալու համար, հարկ է դիմել անոր նախորդած «Տեղեկատու»ին մէջ լոյս տեսած «Երազ եւ Իրականութիւն» խորագրուած խմբագրականին, ուր, ի մէջ այլոց, կը գրուի.

«Ֆրանսահայ Գրողներու Ընկերակցութիւնը, առաջին անգամ է որ դրական-գեղարուեստական պարբերականով մը հրապարակ կ'իջնէ այսօր:

«Այսօր, այս վեցամսեայ պարբերականով, Հայ Գրողներու Ընկերակցութիւնը պիտի փորձէ աւելի մօտենալ ժողովուրդին եւ տեւական կապ պահել անոր հետ...:

«Իր նպատակը պարզ է: Հետեւիլ Հայրենիքի եւ Սփիւռքի դրական կեանքին եւ մէկ յայտարարի բերել մեր գրողները:

«...«Տեղեկատու»ի էջերը բաց են սփիւռքի հայ գրողներուն առջեւ. գրողներ՝ որոնք դեռ կը հաւատան գիր ու դրականութեան հրաշքին: Հայրենի գրողներէն եւս կը սպասենք որ բերեն իրենց մասնակցութիւնը:

«Պէտք է մոռացումէ փրկել ու իր արժանի բարձրութեան վրայ պահել մեր մեծաւաճողը, որ մեր լինելութեան ամենամեծ գրաւականն է:

«Հայ Գրողներու Ընկերակցութիւնը այդ հաւատքով եւ յոյսով է որ ճամբայ կ'ելլէ այսօր»:

ԱՐԱՐԱՏ (Վիեննա, Աւստրիա, 1971 թ.) — Ուսանողական հանդէս: «Լոյս կը տեսնէ ամէն ամիս»: Հրատարակութեան սկիզբ 1971 թ.ի Ապրիլ: Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Սիմոն Պապիկեան: Մեքենագիր-բաղմադրուած: 19-42 թերթ (21×29.5 սմ.): Բովանդակու-

թիւնը՝ հայերէն եւ գերմաներէն: Կը դադրի հրատարակութեան երկրորդ տարին:

«Արարատ»ի հետապնդած նպատակներուն մասին կը խօսի Սիմոն Պապիկեանի ստորագրութիւնը կրող «Բացատրութիւն» առաջնորդող յօդուածը:

«Նախ՝ հայելի հանդիսանալ վիեննահայ կեանքին առհասարակ...: Երկրորդ՝ բոլոր գերմանախօս երկիրներու հայ ուսանողներուն միջեւ կամուրջ-միջնորդի դեր կատարել, հասարակաց հաղորդակցութեան օրդան իրել...: Երրորդ՝ ...կապի կամուրջներ նետել դէպի միւս, համաշխարհային հայ ուսանողական միութիւններ, կեդրոններ՝ Համահայ Ուսանողական Կեդրոնի մը ստեղծումին սատարելու նպատակով: Զորրորդ՝ ...գերմանախօս հետաքրքրուողներուն առհասարակ պատմել հայութեան մասին, իսկ արտասահմանեան ...հայութեան ալ մերձեցնել գերման-աւստրիական մշակոյթը...»:

ԱՐԱՐԱՏ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1979 թ.) — Տեղեկատու ամսագիր: Հրատարակութիւն Թեհրանի Հայ Մարզական Արարատ Կազմակերպութեան (ՀՄԱԿ): Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Սեպտեմբերին: Մինչեւ 1981 թ.ի Դեկտեմբեր ամիսը լոյս կը տեսնէ 28 թիւ: Ընդհանրապէս՝ 16 էջ (22×33 սմ., ապա՝ 21.5×29 սմ.): Գլխաւորարար կը ըլլանդակէ մարզական, երիտասարդական յօդուածներ եւ տեղեկութիւններ: Ունի նաեւ դրական-մշակութային բաժին մը:

Թեհրանի Հայ Մարզական Արարատ Կազմակերպութիւնը, նախքան «Արարատ»ը՝ լոյս ընծայած է «Հ.Մ.Ա.Կ.ի Տեղեկատու»ն:

ԱՐԱՐԱՏԻ ԶԱՅՆ (Գարադաս, Վենեզուելա, 1974 թ.) — Պաշտօնաթերթ վենեզուելահայ զաղութի: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1974 թ.ի Յունուարին: Վարիչ-տնօրէն՝ Վահան Վրդ. Պէրպէրեան: Հետագայ թիւերը՝ երկու լեզուով, հայերէն եւ սպաներէն: Ուէքենադիր-բազմազրուած: 16-60 էջ (21.5×32 սմ.):

ԱՐԱՔԱ (Սիտնի, Աւստրալիա, 1976 թ.) — Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Աւստրալիոյ Հայ Ուսանողական Ընկերակցութեան: Խմբագիր՝ Ս. Գրդեաշարեան: Օգնականներ՝ օրիորդ Ս. Աւագեան (հայերէն բաժնի խմբագիր) եւ Օր. Ս. Պանեան (անգլերէն բաժնի խմբագիր): Այժմ՝ ղաղրած: «Արաքս»ի հրատարակութիւնը կը սկսի 1976 թ.ին, եւ քանի մը տարուան կեանքէ ետք՝ կը դադրի:

նոյն կազմակերպութիւնը ապա լոյս կ'ընծայէ «Շիրազ» պարբերաթերթը:

ԱՐԴԱՐ (Կ. Պոլիս, Թուրքիա, 1968 թ.) — Քաղաքական ժողովրդական շարաթաթերթ: Հակառակ անունին, շարաթաթերթը կը զբաղի ոչ միջազգային եւ ոչ ալ ներքին քաղաքական լուրերով եւ հարցերով, այլ՝ նեղ, սահմանափակ, եկեղեցական եւ ազգային հարցերով: Արտօնատէր՝ Լեւոն Տէօքմէճեան: Հրատարակութեանց տնօրէձ՝ Խոսրով Էմիրզէեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1968 թ.ի Դեկտեմբերի 18-ին: 4 էջ (29×41 սմ.): «ԱՐԴԱՐ» կը հրատարակուի սոֆէն «Պրեքշարթի»: Կը դադրի 1969 թ.ին: Խմբագրական աշխատանքներուն կը մասնակցի Անթուան Կիւլիսթանեան (Ա. Վարդաստան), որ ուրիշներու հետ, 1970–1972 թթ.ուն, կը հրատարակէ «Նոր Արդար» շարաթաթերթը:

Իր առաքելութեան մասին՝ «Արդար»ի հրատարակիչները կը գրեն.

«Այսօր, որպէս նորեկ մէկ անդամը Իսթանպուլահայ մամուլին, երբ քաջութիւնն ու համարձակութիւնը կ'ունենանք մտնելու Ձեր յարկերէն ներս, տարակոյս չկայ թէ ունինք նպատակ եւ ուղղութիւն: Ծառայել մեր պատկանած համայնքին, միշտ բարձր բռնելով անոր շահերը անձնական հաշիւներէ եւ նկատումներէ: Չունինք կանխակալ կարծիք որեւէ հաստատութեան կամ անձի մասին: ...Չանոնք պիտի դատենք իրենց դորձէն եւ արդիւնքէն»:

ԱՐԵՊ (Գահիրէ, Եգիպտոս, 1979 թ.) — Պարբերական տեղեկատու Գահիրէի Նուպարեան Ազգային Վարժարանի աշակերտութեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1978–1979 տարեշրջանին՝ 1979 թուակիր: 40 էջ (16×23 սմ.): Երկրորդ մը՝ 1979–1980 տարեշրջանին, բաղկացած 28 էջէ: Աշակերտներէ բաղկացած իմբագրական կազմ:

ԱՐԵՆՈՅԸ (Պէյրութ, Լիբանան, 1967 թ.) — Պարբերաթերթ Հայ Երիտասարդաց Ընկերակցութեան Արենոյշներու: Լոյս կը տեսնէ միայն մէկ թիւ, 1967 թ.ին: 36 էջ (17×24 սմ.):

ԱՐԵԻԱԳԱԼ (Գորտոպա, Արժանթին, 1970 թ.) — Տեղեկատու Հայ Առաքելական Ս. Գէորգ Եկեղեցւոյ, Գորտոպա: Խմբագիր՝ հրատարակիչ՝ Տաթեւ Վրդ. Ղարիպեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝

1970 թ.ի Յունուար: Հայերէն եւ սպաներէն: Մեքենագիր-բազմագրուած: 18-32 էջ (22×28.5 սմ.):

ԱՐԵՒԱՇՈՂ (Մայամի, Ֆլորիտա, ԱՄՆ, 1979 թ.) — Թերթիկ Մայամիի Հայոց Ս. Մեսրոպ Կազմակերպութեան, որուն վարչութեան ատենապետն է՝ Օհան Ապագլեան: Պարբերաթերթը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Սեպտեմբերէն սկսեալ: Երկրորդ համարը՝ «Ա. տարի, թիւ 28», կը կրէ «Դեկտեմբեր 1979» թուականը: Էջահամար չունի, սակայն կը բաղկանայ 32 էջէ (18×21.5 սմ.): Լուսապատճէնային հրատարակութիւն:

«Արեւաշող»ի բովանդակութիւնը կը կազմեն մշակութային, դրական եւ եկեղեցական գրութիւններ: Ունի նաեւ տեղեկատուական բաժին մը՝ Մայամիի հայազաղութը շահագրգռող:

ԱՐԵՒԵԼՔ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1980 թ.) — Ամսաթերթ: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1980 թ.ի Ապրիլի վերջ:

Առաջին խմբագրականով՝ «Արեւելք» ամսագրի հրատարակիչները կը գրեն:

«...Մենք հաւատացած ենք, որ հայ ժողովրդի եւ Միջին Արեւելքի ժողովուրդների շահերը խորապէս կապուած են իրար հետ...: Հենց այդ նկատառումով էլ մենք ընտրել ենք «Արեւելք» անունը թերթի համար:

«...«Արեւելք»ի էջերը բաց են այն բոլոր հոսանքների եւ անհատների համար, որոնք առողջ մօտեցում ունեն հայկական հարցի հանդէպ եւ որոնք չեն չարաչափում ժողովրդի ազգային զղացմունքները՝ հայ եւ օտար տէրերի ձեռքում նրան դործիք դարձնելու համար»:

[ԱՐԾԻԻ] ARDZIV (Ֆիլատելֆիա, ԱՄՆ, 1970 թ.) – Տարեգիրք Հայ Գոյրերու [Կաթողիկէ] Վարժարանի (հիմնուած՝ 1967 թ.ի Հոկտեմբերի 2ին): Պատկերազարդ այս տարեգիրքը լոյս կը տեսնէ 1970 թ.էն սկսեալ: 48-52 էջ (21.5×28 սմ.):

ԱՐՁԱԳԱՆԳ (Թորոնթօ, Գանատա, 1972 թ.) — Ամսագիր: Հրատարակութիւն Հայ Երիտասարդաց Դաշնակցութեան Թորոնթոյի Սիմօն Զաւարեան Ուխտին: Հայերէն եւ անգլերէն: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1972 թ.ի Փետրուար: Մեքենագիր-բազմագրուած, 38-60 էջ (21.5×28 սմ.): Այժմ՝ դադրած:

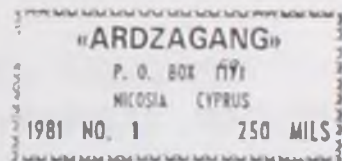
ԱՐՁԱԳԱՆԳ (Մոնրովիա, Լիպերիա, 1977 թ.) — Պարբերաթերթ Լիպերիոյ Հայոց Միութեան: Խմբագրական կազմ՝ Ռիթա Դաւիթաղայեան, Վարուժան Հեքիմեան եւ Վահէ Հեքիմեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1977 թ.ի Նոյեմբերի 1-ին: Մինչեւ 1978 թ.ի Յունիսը կը հրատարակուի չորս թիւ: Մեքենագիր-բաղմապրում: 8-26 էջ (21.5×28 սմ.):

Լիպերիոյ հայկական փոքրաթիւ զաղութին միակ թերթը կը հանդիսանայ «Արձազանգ»ը:

ԱՐՁԱԳԱՆԳ (Կլէնտէյլ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1978 թ.) — Մշակութային, գրական-գեղարուեստական եռամսեայ լրատու պարբերաթերթ: Կը հրատարակուի Կլէնտէյլի Համագղային Հայ Մշակութային Ընկերակցութեան Գրական-Գեղարուեստական Յանձնախումբին կողմէ: Խմբագրական կազմ՝ Նահապետ Մելքոնեան, Տրդատ Քէչիչեան, Եփրեմ Չաւտարեան: Գ. տարիէն սկսեալ՝ Գրիգոր Շէնեան կը փոխարինէ Տրդատ Քէչիչեանը: Հրատարակութեան առաջին տարին (1978 թ.) լոյս կը տեսնեն «Արձազանգ»ի երկու թիւեր, նոյնպէս՝ 1979 թ.ին, իսկ Գ. տարին՝ միացեալ թիւ մը, 1980 Յունուար-Յունիս թուակիր: 8-16 էջ (21.5×28 սմ.):

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

* ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ ԿԻՊՐՈՍԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ *

ԱՐՁԱԳԱՆԳ (Նիկոսիա, Կիպրոս, 1981 թ.) — Պարբերաթերթ Կիպրոսի [Հ.Յ.Դ.] Երիտասարդական Միութեան: Թէեւ ամսաթիւ չէ նշուած՝ «Արձազանգ»ի առաջին համարը (1981 թիւ 1) լոյս կը տեսնէ 1981 թուականի տարեվերջին՝ Դեկտեմբերին⁴⁰: Մեծագիր 16 էջ (33.5×50 սմ.): Ազգային, մշակութային եւ մարզական բովանդակութիւն: Ունի «գրական-գեղարուեստական» առանձին էջ մը, նաեւ՝ Հայաստանի եւ հայազաղութներու լուրերուն նուիրուած բաժին մը:

40. «Արձազանգ»ի պարբերականութիւնը չէ նշուած: Լոյս տեսած երկրորդ համարը կը կրէ 1982 թուականը եւ կը ձկարագրէ միջեւ Ապրիլ տեղի ունեցած ձեռնարկներ, իսկ երրորդը՝ ճոյժ տարեթիւը կը կրէ, լոյս տեսած՝ ուշ ամրամ: Զորքորդ մը, 1983 թուակիր (12 էջ), կ'ըլլայ «Արձազանգ»ի լոյս տեսած վերջին համարը:

Կիպրոսի հայագաղութը տողաչար մեքենայով եւ տպագրող մամուլով դործող տպարան մը չունի: Ծիշդ այս պատճառով՝ տպագիր «Արձագանգ»ը լոյս կը տեսնէ Աթէնք, «Աղատ Օր» թերթի տպարանին մէջ:

Կիպրոսի երիտասարդական Միութեան Վարիչ Մարմինին ստորագրութիւնը կրող «Մեր Սօսքը» առաջնորդող գրութիւնը կը պարզէ «Արձագանգ»ի հետապնդած նպատակները.

«Կը սկսինք ԱՐՁԱԳԱՆԳ երիտասարդական պարբերաթերթի հրատարակութեան, յուսալով որ ան կ'ըլլայ արդիւնաւոր փորձ մը՝ կիպրահայ երիտասարդը դուրս բերելու իր կրաւորական թմրիրէն եւ վերածելու զայն մեր հաւաքական կեանքէն ներս յանձնառու եւ գործօն տարրի:

«Մեր պարտականութիւնը կը համարենք անդադար յիշեցնել հայ երիտասարդին որ պատրաստուի ստանձնելու իր պատասխանատուութիւնները՝ հանդէպ իր ժողովուրդին: Հայ զատի երկար ու փշոտ ճանապարհին՝ ան պէտք է ի վիճակի ըլլայ ստանձնելու ջահը, փոխանցելու համար զայն յաջորդ սերունդին:

«Մենք կը յուսանք որ երիտասարդական պարբերաթերթ մը հրատարակելու մեր այս փորձը կ'ըլլայ փոքր ներդրում մը՝ պատրաստելու եւ պատրաստուելու այս աշխատանքին մէջ»:

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ԵՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆՑ (Պէյրութ, Լիբանան, 1968 թ.) — Հրատարակութիւն Մեծաւոր Արեւելքի Հայ Աւետ. Եկեղեցիներու Միութեան Ընկերային Ծառայութեանց Յանձնախումբին: Յանձնախումբի ատենապետ՝ Վեր. Պարգեւ Տարազճեան, վարիչ քարտուղար՝ Ժերոմ Տայնդ: Հրատարակութեան սկիզբը՝ 1968 թ.: Լոյս կը տեսնէ չուրջ երկու տարի: Մեքենագիր-րազմադրուած: 10-16 էջ (22×28 սմ.):

ԱՐՄԵՆԻԱ (Սիւնի, Աւստրալիա, 1981 թ.) — Ամսագիր՝ ազգային, դրական, հասարակական: Հրատարակութիւն Հայ Մշակութային Կեդրոնի [Հ. Յ. Դ.]: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի Յունուարին: 16 էջ (20.5×26 սմ.): Հայերէն եւ անգլերէն (վերջին չորս էջը): «Արմենիա»ն կը ներկայացնէ գաղութի մշակութային եւ ազգային կեանքը, ինչպէս նաեւ կը կատարէ ընդարձակ արտատպումներ այլ գաղութներու գաղափարակից թերթերէ:

ԱԻՆՏԱԲԵՐ (Պուէնոս Այրէս, Արժանթին, 1967 թ.) — Ամ-

սաթերթ : Հրատարակութիւն Հայ Աւետարանական ժողովրդական եկեղեցիի : Խմբագրական կազմ : Մեծադիր 4 էջ (29×41 սմ.) :

ԲԱՆԲԵՐ (Պէյրութ, Լիբանան, 1972 թ.) — Հրատարակութիւն Լիբանանի Հայ Համալսարանաւարտներու Միութեան : Պարբերաթերթին լրիւ անունը՝ «Բանբեր Լիբանանի Հայ Համալսարանաւարտներու Միութեան» : Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1972 թ.ին : Խմբագիր՝ Գասպար Տէրտէրեան : 64 էջ (20×27.5 սմ.) : Երկրորդ համար՝ 1973 թ.ին : 56 էջ : Ապա՝ կը դադրի : Միութեան ղործունէութեան եւ տեղեկագիրներուն հայելին կը հանդիսանայ «Բանբեր»ը :

Վարչութեան կողմէ ստորագրուած «Լինելութեան մը Հընդամեակը» խորագրուած առաջնորդողին մէջ՝ «Բանբեր»ի մասին կ'ըսուի .

«Վերլուծումի եւ ընդհանրացումներու այս լուրջ աշխատանքը մնայուն առաջադրանքը պիտի ըլլայ այս սլաշտօնաթերթին, անոր ներքին տեղեկատուական սլաշտօնին կողքին : Ահա թէ ինչու զայն անուանեցինք «ԲԱՆԲԵՐ»՝ որ սոսկական լրատու մը ըլլալէ աւելի՝ Շարժման խօսքը պիտի ըսէ իր անդամներուն եւ բարեկամներուն» :

ԲԱՄԵՒ (Իսթանպուլ, Թուրքիա, 1976 թ.) — Քաղաքական, հասարակական չաբաթաթերթ : Արտօնատէր-հրատարակիչ՝ Անթուան Կիւլիսթանեան, որ նախապէս՝ 1970-72 թթ.ուն լոյս ընծայած էր «Նոր Արդար» չաբաթաթերթը : «Բարեւ» չաբաթաթերթը լոյս կը տեսնէ 1976-77 թթ.ուն :

ԲՈՒՐՎԱՌ (Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1970 թ.) — Լրատու ամսագիր : Հրատարակութիւն Նիւ Եորքի Ս. Սարգիս եւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիներու : Մեքենագիր, բազմադրուած : Հայերէն եւ անգլերէն : Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1970 թ. : Խմբագիր՝ Ներսէս Քահանայ Բարուրեան[?] :

Բ.Հ.ՈՒ.Մ. (Պրայթըն, Անգլիա, 1979 թ.) — Ամսաթերթ : Հրատարակութիւն Պրայթընի Հայ Ուսանողական Միութեան (հիմնուած՝ 1977 թ.) : Ամսաթերթի առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Յունուարին : Բովանդակութիւն՝ խմբագրական, գաղութային եւ համաշխարհային լուրեր, տեղեկատու, գրական եւ երգիծական բաժիններ :

Բ.Հ.ՈՒՄ .ի շուրջ ընդհանրապէս կը համախմբուին պարսկահայ ուսանողներ: Ուսանողական Միութեան եւ իր պաշտօնաթերթին գլխաւոր նպատակը կը հանդիսանայ՝ «Անբաժան պահել հային իր հարցից ու դոյութիւնից»:

ԳԱՂՈՒՍՏ (Գահիրէ, Եգիպտոս, 1975 թ.) — Հրատարակութիւն Գալուստեան Հայոց Երկրորդական Վարժարանի Ծնողաց Խորհուրդի Տեղեկատու Մարմինին: Լոյս կը տեսնէ միայն երեք թիւ, 1975 թ.ի Սեպտեմբերի 26-ին, Հոկտեմբերի 4-ին եւ 16-ին: Մեքենագիր-բաղմադրուած: 4 էջ (17×25 սմ.):

ԳԱՐՈՒՆ (Իսթանպուլ, Թուրքիա, 1970 թ.) — Մանկապատանեկան ամսաթերթ: Հրատարակութեան վերջին տարիներուն՝ տարին 6 թիւ: Հրատարակութիւն Թրքահայ Ուսուցչաց Միութեան (հիմնուած՝ 1970 թ.ին): Վարիչ-խմբագիր՝ Շողեր Չափարեան: Թեքնիք-խմբագիր՝ Երուանդ Կոպէլեան (մինչեւ թիւ 35, 1973 թ.ի Մարտ): Արտօնատէր՝ Տոքթ. Վահրամ Գունտաղճեան (յանուն Ուսուցչաց Միութեան): Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1970 թ.ի Մարտին, թէեւ Ա. թիւին մէջ ամիսը չէ յիշատակուած: Բ. թիւի չափիկին վրայ կը կարդանք. «Թիւ 2, Ապրիլ 1970»: Գունատիպ հրատարակութիւն: 16 էջ (16×23 սմ.):

«Գարուն» հետեւեալ նախադասութիւններով կը դիմէ իր «Փոքրիկ Ընթերցող»ներուն.

«Փոքրիկ ընթերցող, ժի'ր ընթերցող, ուսումնատես'նչ ընթերցող, քեզի՛ է մեր խօսքն այսօր, քեզի համար է որ լոյս կը տեսնէ այս թերթը այսօր:

«...Որակեալ մանկավարժ եւ դրչի վարպետներէ բաղկացած յատուկ յանձնախումբի մը կողմէ պատրաստուած այս մանկաթերթը կը հրատարակուի Ուսուցչաց Միութեան կողմէ իսկական ղոհողութեամբ եւ աջակցութեամբ Ուսուցչաց Հիմնարկին:

«Ուսուցչաց Միութիւնը, Հայ մանուկին բարոյական մեծ օժանդակութիւն մը կատարած կ'ըլլայ ասով եւ իր նպատակներէն մէկ կարեւորն ալ՝ իրագործած»:

ԳԵՂՍՅԻ (Մարտէյլ, Ֆրանսա, 1967 թ.) — Ծխական պարբերաթերթ՝ կրօնական-ազգային: Ամսական տեղեկատու Մարսիլիոյ Սենթ Անթուան հայկական թաղամասի Սր. Թադէոս եւ Սր. Կարապետ Եկեղեցիներուն: Նախաձեռնողներն ու խմբագիրները՝ Վազգէն Ծ.

Վրդ. Քէչիչեան եւ Տարօն Վրդ. Ճէրէճեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1967 թ.ի Յունուարի 1-ին: Մեքենադիր-բազմազրուած: Հայերէն եւ ֆրանսերէն առանձին բաժին: 20+12 էջ (21×27 սմ.): Երկրորդ միացեալ համար մը՝ թիւ 2-3, Մարտ-Ապրիլ թուակիր, կը հանդիսանայ «Գեղարդ»ի վերջին համարը:

«Ինչո՛ւ» խորագրուած առաջին խմբագրականով՝ «Գեղարդ» կը գրէ.

«...Անհրաժեշտութիւնը, պէտքը պակասի մը: Պակաս մը որ պէտք էր լեցուէր: Եւ ահա ինչո՛ւ ԳԵՂԱՐԴ-ի ծնունդը»:

ԳԵՂԱՐԴ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1969 թ.) — Պոլսահայ Միութեան գրական, մշակութային եւ միութենական լրատու պարբերաթերթ: Զորրորդ համարէն՝ եռամսեայ պարբերաթերթ: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1969 թ.ի Յունիս: Արտօնատէր՝ Պոլսահայ Միութեան Վարչութիւն: Խմբագրական կազմ՝ Վ. Երանդեան, Ա. Բաքսի Աղնաուուր, Գեղամ Շիրվանեան: 1972 թ.ի 12-րդ համարէն՝ Արաքսի Աղնաուուր եւ Գեղամ Շիրվանեան: 22-32 էջ (21.5×28 սմ.):

ԳԵՂԱՐԴ (Նիս, Ֆրանսա, 1973 թ.) — Ծխական պարբերաթերթ՝ կրօնական-ազգային: Խմբագրական կազմ: Սակայն նախաձեռնողն ու խմբագրութեան պատասխանատուն՝ Տարօն Մ. Վրդ. Ճէրէճեան, հոգեւոր հովիւ Նիսի եւ Շրջակայից հայութեան (Սր. Աստուածածին Եկեղեցի): Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1973 թ.ի Դեկտեմբերի 20-ին: Հայերէն եւ ֆրանսերէն: Մեքենադիր-բազմազրուած: 20-26 էջ (21×29.5 սմ.): «Գեղարդ»ի հրատարակութիւնը կանոնաւորաբար կը շարունակուի, տարին երեք անգամ լոյս տեսնելով: 1980 թ.ին ան կը դառնայ պաշտօնաթերթը Նիս-Գոթ տ'Ազիւրի Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Հայ Համայնքին, միշտ Տարօն Մ. Վրդ. Ճէրէճեանի խմբագրութեամբ: Կը դադրի խմբատիպ ըլլալէ, լոյս կը տեսնէ դունտիպ եւ դեղատիպ հրատարակութեամբ, այս անգամ որպէս եռամսեայ պարբերաթերթ:

ԳԵՂԱՐԴ (Հալէպ, Սուրիա, 1975 թ.) — Սուրիահայ տարեգիրք. գրական, բանասիրական, գեղարուեստական եւ պատմական: Հրատարակութիւն Հ.Բ.Ը. Միութեան Մատենադիտական Յանձնախումբի, Հալէպ: Ցարդ հրատարակուած է երկու հատոր: Առաջինը՝ 1975 թուակիր, սակայն հրատարակութիւնը աւարտած 1976 թ.ի Մարտին, կը բաղկանայ 548 էջէ (17×24 սմ.): Երկրորդը՝ Բ. դերք,

միացեալ թիւ մը՝ 1976-1978 թուակիր, կը բաղկանայ 503 էջէ (16.5×23.5 սմ.) : Խմբագիր՝ Հայկ Պարիկեան : Գրական, դեղար-
ուեստական, բանասիրական բաժիններուն կողքին՝ «Գեղարդ» ունի
նաեւ մահազրութիւններու բաժին մը : Աշխատակիցները կը հանդի-
սանան դիտաւորարար հալէպահայ դրողներ եւ մտաւորականներ,
ինչպէս նաեւ հայրենի եւ սփիւռքահայ բազմաթիւ յայտնի անուններ :
«Գեղարդ»-ի առաջին հատորի «Երկու Խօսք»-ին մէջ կ'ըսուի հե-
տեւեալը .

«Գեղարդ կոչեցինք մեր Տարեգիրքը, որովհետեւ հաւատացած
ենք որ առհաւական մեր ճառագայթներուն տեսիլքը պերճօրէն մարմ-
նացած է ողբէն այդ հնաւանդ կառոյցին արտաքին պարզութեան եւ
ներքին զեղեցկութեան մէջ :

«...Հալէպահայ դաղութը, որուն ճակատագրուեցաւ ըլլալ
առջինեկ մայրը հետագային կեանքի կոչուող այլ դաղութներու մայ-
րութիւններուն, անհրաժեշտ էր որ ունենար իր խօսնակը, եւ անով
լսելի դարձնէր իր ձայնը՝ որպէս աւանդապահը չրջանի մը հարուստ
պատմութեան . պատմութիւն՝ որ շաղապատուած է Հայու շինարար
քրտինքով եւ Արար ազնիւ ժողովուրդին եղբայրական օգնութեամբ :

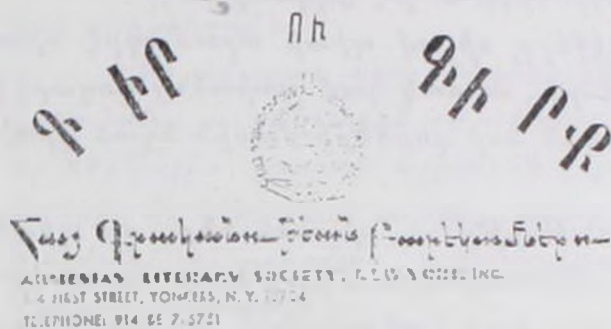
«Այս զոյգ առաջադրութիւններով ուրեմն, Գեղարդ Տարեգիր-
քը, հոգեւոր ստեղծագործութիւններու եւ աւանդութիւններու նուիր-
ուած սիրոյ եւ խանդաղատանքի գործ մըն է» :

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ (Պէյրութ, Լիբանան, 1975 թ.) — Պարբե-
րաթերթ Հայ Աւետ. Գուէճի Արուեստից Ակումբի : Առաջին համարը
լոյս կը տեսնէ 1975 թ.ին, երկրորդը՝ 1979 թ.ի Յունիսին, երրորդը՝
1981 թ.ի Յունիսին : Աշակերտներէ բաղկացած խմբագրական կազմ :
Խորհրդատու ուսուցիչ՝ Վաղդէն Թիւթիւնճեան : Հայերէն եւ անգ-
լերէն բովանդակութիւն : Մեքենագիր-բազմազրուած, 26-55 թերթ
(20×27 սմ.) :

ԳԻՏՆԱՆՔ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1979 թ.) — «Ապագայ»
չարաթաթերթի յաւելում : Լոյս կ'ընծայուի դաղութը յուզող վէճե-
րու առիթով, «Լուսաւորիչ» պարբերաթերթին հակադրուելով : Լոյս
կը տեսնէ միայն քանի մը թիւ : Առաջինը՝ 1979 թ.ի Դեկտեմբերի
29-ին : 8 էջ (28.5×38 սմ.) :

ԳԻՐ ՈՒ ԳԻՐՔ (Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1970 թ.) — Պարբերաթերթ :
Հրատարակութիւն Հայ Գրականութեան Բարեկամներու : Խմբագիր՝

Խաչատուր Ն. Մակարեան : Առաջին համարը կը կրէ հետեւեալ թուականը. «1970, Գարուն-Ամառ [թիւ] 1-2»⁴¹ : 16-70 էջ (21.5×28

(KIR-OU-KIRK)
LETTER AND BOOK
an armenian periodical.

ԳՐԱՆ ԵՐ ԳՐԻՆ ՈՒ ԿՈՐԻՆ
ԳՐԱՆ ԵՒՄ ԳՐԱԿԱՆ
ՆՈՒՐՈՆՔ...

14-րդ ՏԱՐԻ

SPRING-SUMMER

1970

ԳԱՐՈՒՆ-ԱՄՐԱՆ / 1-2 /

ամ.) : 1972 թուականի բացառիկ համարէն (թիւ 9-12, 210 էջ) սկսեալ՝ «Գիր ՈՒ Գիրք» Պարբերաթերթ Հայ Գրականութեան Բարեկամներու Միութեան» : Սովորաբար լոյս կը տեսնէ տարին երկու անգամ՝ Գարուն-Ամառ եւ Աշուն-Զմեռ հերթականութեամբ : «Գիր ու Գիրք»-ի հրատարակութիւնը կանոնաւորաբար կը շարունակուի մինչեւ 1974 թուական : Վերջին համարը կը հանդիսանայ 1979 թուականին լոյս տեսած բացառիկ թիւը, նուիրուած՝ «Ամերիկահայ Գրողներու Համագումարի»⁴² զեկուցումներուն» (78 էջ) : Խմբագիրներ՝ Յակոբ Յ. Ասատուրեան, Արմէն Տօնոյեան եւ Խաչատուր Ն. Մակարեան :

Առաջին համարին մէջ՝ «Գիր ու Գիրք»-ի խմբագրութիւնը ընթերցողներուն կը փոխանցէ հետեւեալ մանրամասնութիւնները.

«Հայ Գրականութեան Բարեկամների Միութեան Պարբերաթերթը այսօր լոյս է տեսնում իր նոր «Գիր ՈՒ Գիրք» անունով :

«Ինչպէս անցեալում մեր ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ պարբերականն էր, այժմ «Գիր ու Գիրք»-ը եւս պիտի հանդիսանայ, նախ որպէս Միութեանս ընդհանուր զործունէութեան տեղեկատուն եւ ապա աւելի

41. Հայ Գրականութեան Բարեկամներու Միութիւնը, 1956-1969 թթ.ուն լոյս ընծայած է «Հաղորդագրութիւն» պարբերաթերթը, որուն վերջին համարը՝ «1969, Աշուն-Զմեռ» թուակիր : Հրատարակութեան 14-րդ տարուան սկիզբը «Հաղորդագրութիւն»-ը կը փոխարինուի «Գիր ու Գիրք»-ով : Հայ Գրականութեան Բարեկամներու Միութիւնը՝ հիմնուած 1955 թուականին, իմզգիմք կը լուծէ 1982 թուականին :

42. Խնդրոյ առարկայ համագումարը տեղի կ'ունենայ Նիւ Եորքի մէջ, 1978 թ.ի Նոյեմբերի 25-ին եւ 26-ին :

լայն չափով պիտի անդրադառնայ հայ մշակոյթի եւ մասնաւորաբար հայ գրականութեան ընդհանուր մէջ տեղի ունեցող բոլոր դէպքերին ու երեւոյթներին, թէ Մայր Հայրենիքի եւ թէ Սփիւռքի մէջ:

«...Պարբերաթերթը իր էջերը սիրով պիտի տրամադրէ սիւնակադիր գրողների, քննադատների, արձակ կամ չափածոյ գողտրիկ գրութիւնների, յատկապէս գրական նոր գործերի մասին եղած գրա-խօսականների...»:

«Գիրք ու Գիրք» պարբերաթերթը..., վստահ ենք, որ պիտի նպաստէ եւ աւելի զարկ տայ իրականացնելու Միութեանս նպատակներն ու առաջադրութիւնները այն խոր համոզումով, որ հայ մշակոյթի ճամբով միայն հնարաւոր պիտի լինի իրականացնելու, յատկապէս Սփիւռքի հայութեան համար այնքան անհրաժեշտ, համապար-ծակցութեան բաղձանքները, քանի որ Մէկ է ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԸ, Մէկ է ՀԱՅ ԼԵԶՈՒՆ, եւ Մէկ է ՀԱՅ ԱԶԳԸ իր անցեալ պատմութեամբ, ներկայի եւ ապագայի փայլուն յոյսերով»:

«ԳՈՅԱՄԱՐՏ»

Ազգային-հասարակական, Գրական, Պատմագրական
Ամսօրեայ Հանդէս

GOYAMARD

ARMENIAN MONTHLY

Ա. Տարի - Թիւ 1 - Յուլիս 1979

Published monthly by ALCO Printing N. (H) GRIGORIAN
Editorial & Advertising Offices: 217 S. Brand Blvd.,
Glendale, Ca. 91204 - Tel. (213) 240-1412

ԳՈՅԱՄԱՐՏ (Հոլիվուտ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1979 թ.) – Ազգային-հասարակական, գրական, պատմագրական ամսօրեայ հանդէս: Խմբագիր՝ Նորայր Մամեան: Հրատարակիչ՝ Նորիկ Գրիգորեան: Ապա՝ Խմբագիր եւ հրատարակիչ՝ Նորայր Մամեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Յուլիսին: 28 էջ (21.5×28 սմ.): Առաջին տարին՝ 12 համար (թիւ 11–12–ը՝ միացեալ): Բ. տարին չամբողջացած, իւրմ-րադրին մահով՝ «Գոյամարտ» կը դադրի: 28–46 էջ: Աշխատակիցներու շարքին կը հանդիպինք Բիւզանդ Կոանեանի, Պօղոս Գուրեւեանի, Արմէն Տօնոյեանի, Զուլիետ Գրիգորեանի, Նորայր Մամեանի անուններուն:

«Մեր Խօսքը» խորագրուած «Գոյամարտ»ի առաջին խմբագրականը կը հաստատէ:

«Արեւելահայերէնով հրատարակուող մի պարբերականի կարիքը վաղուց զգալի էր հայահոծ Լոս-Անջելըսում, որտեղ վերջին երես-

նամեակում ... կենտրոնացել են բազմազաղար արեւելախօս, հայա-
շունչ եւ հայրենաշունչ հայրենակիցներ, եկած Հայաստանից, Խ.
Միութեան զանազան մասերից եւ արեւելախօս Իրանից, շարունակա-
կան ալիքներով:

«Գոյամարտ» անուանեցինք մեր հրատարակութիւնը, քանի որ
իրօք ծանր ու զգուարին գոյամարտ է մղում տարասփիւռ հայութիւ-
նը ներկայիս, ցրուած աշխարհի շորս կողմը, զրկուած հայրենի հող
ու ջրից եւ կենսական աւիչից, օտար ու խորթ հորիզոնների տակ, ու-
ժացման, այլասերման, ասպարհոյնացման՝ «սպիտակ ջարդ»ին մըշ-
տապէս ենթակայ:

ԳՐՈՂ (Գահիրէ, Եգիպտոս, 1978 թ.) — Մարզաթերթ: Հրա-
տարակիչ եւ խմբագիր՝ Իվան Թորոսեան: Առաջին թիւը լոյս կը
տեսնէ 1978 թ.-ի Հոկտեմբերի 28-ին (այս թուականը կը ստուգուի
Բ. համարէն. հոն կ'ըսուի. «Անցեալ 28 Հոկտեմբերին, «Յուսարեր»
օրաթերթի տպարանին մէջ ծնունդ առաւ «Գրոհ» մարզաթերթի ա-
ռաջին թիւը... «Գրոհ»ի Ա. թիւը լոյս տեսաւ 28 Հոկտեմբերին...»):
Երկրորդ համարը՝ նոյն տարուան Դեկտեմբերի 30-ին: 1979 թ.-ին՝
երկու նոր թիւեր: Վերջինին (թիւ 49) հրատարակութեան թուականը՝
1979 թ.-ի Յուլիսի 14: Ապա՝ դադրած: 16 էջ (24×33 սմ.):

«Մեր Խօսքը» խորագրուած առաջին խմբագրականով՝ «Գրոհ»
կը խոստանայ.

«...Մենք մեր համեստ զրիչով պիտի արշաւենք աշխարհի բո-
լոր անկիւնները, լուսարձակներու տակ պիտի դնենք ծանօթ եւ ան-
ծանօթ աստղերը հայկական դաշութներու մէջ...»:

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ (Լոս Անճելէս, ԱՄՆ, 1978
թ.) — Հրատարակութիւն Ամերիկայի Արեւմտեան Նահանգներու Ազ-
գային Առաջնորդարանի Կրօնական Դաստիարակութեան Խորհուր-
դին: Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն: 8-12 էջ (14×21.5
սմ.): Լուստապատճէնային հրատարակութիւն: Հատորն ու յաջորդա-
կան թիւերը կը յիշատակուին, սակայն թուականը մոռցուած է: Կարգ-
մը թիւերու բովանդակութենէն դատելով՝ «Դաստիարակչական Ամ-
սաթերթ»ը կը սկսի հրատարակուիլ 1978 թ.-ի վերջերուն: Առաջին
համարը կը համադրէ եւ կը տպէ Գուրգէն Քահանայ Եարալեան:

ԴԵՊԻ ԵՐԿԻՐ (Սպահան, Պարսկաստան, 1981 թ.) — [Ամ-
սագիր]: Հրատարակութիւն [Հ. Յ. Դ.] Ռուբէն Երիտասարդական

Միութեան : Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի Յունուարին :
Լուսապատճէնային հրատարակութիւն : Խմբագրական կազմ : 8-12
էջ (23×33 սմ.) :

1981

ՅՈՒՆԻԱՐ

ԹԻՎ 1

«Մեր Ուղին» խորագրուած առաջին խմբագրականով՝ «Դէպի Երկիր» կը պարզէ իր տեսակէտները .

«...Իրանի ժողովուրդների քաղաքական յեղաշրջումը իր անդրադարձը ունեցաւ իրանահայութեան վրայ, եւ արագացրեց նրա քաղաքականացման ու յեղափոխականացման հոլովոյթը :

«...Այս կացութեան մէջ լոյս ենք ընծայում «Դէպի Երկիր» թերթը, որ նպատակ է դնում՝

1. Իրանահայութեանը մղելու աւելի դործօն մասնակցութեան՝ հայ ազատագրական պայքարին մէջ :

2. Պայքարելու մեր ժողովրդի մէջ բուն դրած քաղքենիական, պահպանողական, ազգայնական, ապաքաղաքական եւ այլ վտանգաւոր մտայնութիւնների դէմ :

3. Առաջնորդելու հայ աշխատւորութեան, որ առանց մոռանալու հայ դատի պայքարը՝ իր մասնակցութիւնը բերի Իրանի ժողովուրդների ազատագրական պայքարին՝ ...ի խնդիր ընկերվարական կարգերի հաստատման... :

4. Իրանահայութիւնը տեղեակ պահելու երկրի քաղաքական իրադարձութիւնների մասին եւ քողադերձելու երեւան եկող հակա-ժողովրդական քայլերը :

ԴԵՊԻ ՆԱՅՐԵՆԻՔ (Ամբիգուիք, Հոլանտա, 1978 թ.) — Ամսագիր : Առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ 1978 թ.ի Մայիսին : Հրատարակութեան տարին, մինչեւ Դեկտեմբեր, լոյս կը տեսնէ 8 թիւ : Այժմ՝ դադրած : Հայերէն եւ հոլանտերէն բովանդակութիւն : «Դէպի Հայրենիք»ի նպատակը կը հանդիսանայ Հոլանտայի հայ դպրութիւն եւ բնիկներուն ծանօթացնել Հայաստանի նուաճումները, սփիւռքահայութեան պատկերը, նաեւ՝ հայ ժողովուրդի անցեալն ու ներկան :

ԴՊՐԵՎԱՆՔԵԱՆ ՂՕՂԱՆՋ (Պրեֆայա, Լիբանան, 1978 թ.) — Պարբերաթերթ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Դպրեմանքին: Վարիչ խմբագիրներ՝ Արարատ Արեղայ Թօսունեան եւ Արշաւիր Արեղայ Գարուճեան (աւելի ուշ՝ Երկուքն ալ վարդապետ): Առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ 1978 թ.ի Փետրուարի 2-ին, Երկրորդը՝ Փետրուարի 16-ին, Երրորդը՝ Մարտի 12-ին...: Առաջին չրջանի խանդավառութենէն ետք՝ պարբերաթերթը կը շարունակէ լոյս տեսնել աւելի չեչտուած ընդմիջումներով: Մեքենագիր-բաղմագրուած, 23-34 էջ (22×28 սմ.):

1978 թ.ի Յունուարի 14-ին, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Դպրեմանքը, չուրջ 45 տարի կայք հաստատելէ ետք Անթիլիասի Կաթողիկոսարանին մէջ, կը փոխադրուի Պրեֆայա, եւ հոն է որ կը հրատարակուի «Դպրեմանքեան Ղօղանջ»ը:

ԴՊՐՈՅԱՍԻՐ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1975 թ.) — Աշակերտական պարբերաթերթ Դպրոցասէր Տիկնանց Վարժարանի: Խմբագրական կազմ՝ վարժարանի աշակերտներէն բաղկացած՝ հայերէն լեզուի ուսուցիչին առաջնորդութեամբ: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1975 թ.ի սկիզբը: Նոյն տարին, մինչեւ 1975 թ.ի վերջերը, լոյս կը տեսնէ Երկու թիւ եւս: 1976-1977 թթ.ուն դադրելէ ետք՝ 1978 թ.ին լոյս կը տեսնէ չորրորդ համար մը: Այս վերջինը՝ մեքենագիր, լուսապատճէնային տպագրութեամբ: 12 էջ (21×29.5 սմ.):

«Դպրոցասէր»ի առաջին խմբագրականով կը տրուի պարբերաթերթին հետապնդած նպատակը.

«...Աշակերտուհիներուն մէջ ստեղծել աւելի խանդավառութիւն եւ առիթ տալ, որպէսզի անոնք հաճոյքով նուիրուին իրենց հայերէն լեզուի ու պատմութեան ուսումնասիրութեան»:

ԴՐԱԶԱՐԿ (Պէյրութ, Լիբանան, 1967 թ.) — Տարեգիրք Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կիրականօրեայ Դպրոցներու (Հ. Ե. Կ. Դ.): Հ. Ե. Կ. Դ.ի վարիչ-տնօրէնն ու «Դրագարկ» տարեգիրքի խմբագիրն է Տիրայր Վրդ. Փանոսեան: 1967-1971 թթ.ուն լոյս կը տեսնէ ընդամէնը 5 հատոր, տարին՝ հատոր մը: Առաջին հատորը կը բաղկանայ 308, Երկրորդը՝ 312, Երրորդը՝ 484, չորրորդը՝ 401, հինգերորդը՝ 423 էջէ (17×24 սմ.): «Դրագարկ»ի բովանդակութիւնը կը կազմեն կրօնական, դաստիարակչական, բանասիրական, գրական, պատմական եւ թարգմանական բնոյթի յօդուածներ: Բացի Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան միաբաններէն՝ տարեգիրքին կ'աշխատակցին Բիւ-

դանդ Եղիայեան, Նշան Խոչաֆեան, Լեւոն Գ. Մինասեան, Խորէն Գարիկեան, Արմէն Տօնոյեան, Արտաշէս Տէր Խաչատուրեան եւ ուրիշներ: Գրական բաժինին կ'աշխատակցին սփիւռքահայ բազմաթիւ ծանօթ գրողներ: Բազմաթիւ արտատպումներ՝ հայրենի գրողներէ: «Դրազարկ» ունի նաեւ անդլերէն լեզուով բաժին մը, որուն ղեկավար աշխատակիցները կը հանդիսանան Անուշաւան Սիմոնեան, Բիւզանդ Եղիայեան եւ Վաչէ Սիմոնեան:

Հ. Ե. Կ. Դ. ի վարիչ-տնօրէն եւ «Դրազարկ» տարեգիրքի խմբագիր՝ Տիրայր Վրդ. Փանոսեանի կաթողիկոսական փոխանորդի պաշտօնով Ատրպատական մեկնումով կը դադրի պարբերական այս հրատարակութիւնը⁴³:

ԵԴԵՄ (Նիւ Եորք, Ա.Մ.Ն., 1967 թ.) — Լրատու ամսագիր: Հրատարակութիւն Հայ Առաքելական Սր. Աստուածածին Եկեղեցիի: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1967 թ.: Հրատարակիչ խմբագիր՝ Գուրգէն Գուտուրեան: Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն: Մեքենագիր-բազմագրուած: (22×28 սմ.):

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1979 թ.) — Եռամսեայ տեղեկատու: Հրատարակութիւն Ֆրանսայի Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդարանի: Հրատարակութիւնը կը սկսի՝ 1979 թուականի կէսին. «Նոր Շրջան, թիւ 1, Գ. Եռամսեայ, 1979»: «Նոր Շրջան» կը համարուի, քանի որ նախապէս, 1959-1971 թուականներուն, Կարապետ Եպս. Ամատունի՝ նոյն անունով եւ նոյն բովանդակութեամբ հրատարակած էր հանդէս մը:

«Եկեղեցին Հայկական»ը վերակենդանացնողն է՝ Գրիգոր Եպս. Ղապրոյեան: Հրատարակութեան պատասխանատու՝ Փ. Տէտէեան: Հայերէն եւ ֆրանսերէն բովանդակութիւն: 44-52 էջ (14.5×20.5 սմ.):

43. Նախապէս՝ 1961-1962 թթ.ուն Հ.Ե.Կ.Դ.ը հրատարակած է համանուն պարբերաբերք մը, լոյս տեսած ընդամենը 12 թիւ: 1978 թ.ին կրկին լոյս կ'ընծայուի ան, այս անգամ միայն մէկ համար, որուն վրայ կայ հետեւեալ արձանագրութիւնը. «Նոր շրջան, թիւ 1, 1978»: Այս միակ համարին խմբագիրը կը հանդիսանայ Սեպուհ Վրդ. Սարգիսեան: Իսկ 1984 թ.ի Յունուարէն սկսեալ, Սեպուհ Վրդ. Սարգիսեանի խմբագրութեամբ, լոյսին կը տրուի «Նոր Դրազարկ»ը իբրեւ «Պաշտօնական ամսաբերք Հայց. Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցներու»: 32 էջ (17.5×24. սմ.):

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ (Պէյրութ, Լիբանան, 1973 թ.) — Պարբերաթերթ Հայ Աւետ. Գոլէճի Երաժշտութեան Ակումբի: Լոյս կը տեսնէ միայն երկու թիւ, առաջինը 1973 թ.ի Յունիսին, երկրորդը՝ 1974 թ.ի Յունիսին: Աշակերտներու կողմէ խմբագրուած: Ա. թիւի խմբագիր՝ Զապէլ Փ. Աճէմեան (խորհրդատու՝ ուսուցչուհի Արիի Է. Տարազեան): Բ. թիւի խմբագիր՝ Հրայր Տարազեան (խորհրդատու՝ ուսուցչուհի Ազնիւ Լոճիկեան): Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն: Մեքենագիր-բաղմաղրուած: 30-34 էջ (20.5×27 սմ.):

ԵՐԱՍԱՐԴ ՀԱՅ.

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՐԿՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

Թիւ 1 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1969 ԳԻՆ՝ 1 Լ. Ո.

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅ (Պէյրութ, Լիբանան, 1969 թ.) — Գրական, հասարակական երկչափաթերթ: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1969 թ.ի Դեկտեմբերի 27-ին: Վերջինը՝ թիւ 101, 1975 թ.ի Մարտի 25-ին: Առաջին տարին՝ 26 թիւ, Բ. տարին (1971 թ.)՝ եւ Գ. տարին (1972 թ.)՝ 20-ական թիւ, Դ. տարին (1973 թ.)՝ 23 թիւ, Ե. տարին (1974 թ.)՝ 11 թիւ, իսկ վերջին տարին (1975 թ.)՝ միայն մէկ թիւ: Ապա՝ նիւթական դժուարութիւնները, թերթին չուրջ բոլորուած երիտասարդներուն հանդէպ ցուցաբերուած անհանդուրժողութիւնը, նաեւ՝ Լիբանանի տխուր դէպքերը, որոնք ծայր առին 1975 թ.ի Մարտ-Ապրիլ ամիսներուն, պատճառ հանդիսացան երիտասարդական այս թերթի դադարումին:

«Երիտասարդ Հայ»ը ընդհանրապէս լոյս կը տեսնէ 40 էջով, իսկ 1974 թ.ի թիւերուն մեծ մասը՝ 32 էջով (20.5×27.5 սմ.):

Առաջին երկու տարիներուն խմբագրական կազմի անդամները կը հանդիսանան՝ Անդրանիկ Վրդ. Կոանեան, Ժիրայր Դանիէլեան, Յովսէփ Մելքոնեան, Պետրոս Թերզեան, Լուիսի Թապաքեան: Առաջին տարուան վերջերուն՝ խմբագրութեան կը միանայ նաեւ Ալեքսան Պերեճիքեան: Առաջին 8 թիւերուն խմբագրական կազմի անդամ եղած է նաեւ Օշին Գրդեաչարեան:

Բաղմագոյն կողքով, պատկերազարդ այս թերթը ունի քաղաքական, ընկերային, ազգային, տնտեսադիտական, արուեստներու (յատկապէս՝ սինեմարուեստ, թատրոն եւ նկարչութիւն), մարզական, երգիծական, ուսանողական եւ այլ բաժիններ: Յատուկ հետաքրքրութիւն կը ներկայացնեն թերթին հարցադրոյցները հայ եւ արար քաղաքական, կուսակցական ղեկավարներու, ինչպէս նաեւ հասարակական գործիչներու եւ մտաւորականներու հետ:

«Երիտասարդ Հայ»ի ուղղութիւնը, որ թէեւ հրատարակութեան տարիներուն զարգացում եւ փոփոխութիւն արձանագրած է, որոշ չափով կ'արտայայտուի «Դաւանանք» խորագրուած առաջնորդողին մէջ, լոյս տեսած առաջին համարով: Հոն կը գրուի.

««ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅ»ը նոր Սփիւռքի խօսքն է. Սփիւռք՝ որ յեղաշրջուող աշխարհի պահանջներուն համաձայն դիտական-քննական մօտեցումով եւ զարգացող ասպիւղայի մը հեռանկարով կ'ուզէ դարձնել ներկան:

«Կը հաւատանք անցեալի անհրաժեշտ վերադնահատումին՝ արժեւորելով միայն ա՛յն ազդակները, որոնք իրենց պատմական ուրոյն չրջանին մէջ նպաստած են եւ կը շարունակեն նպաստել մեր լինելութեան:

«...Լիակատար քաղաքացիի պատասխանատուութեամբ կը մասնակցինք լիրանանեան հայրենիքի կեանքին, թօթափելով դադթական հայի հոգեբանութիւնը:

«Կը հաւատանք արար-հայ քաղաքակրթութիւններու փոխադարձ ծանօթացումի անհրաժեշտութեան՝ համընթաց բարդաւաճման ի խնդիր:

«Կը հաւատանք թէ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅը պիտի հանդիսանայ հայ երիտասարդութեան հոգեկան միասնականութեան ազա՛տ պատգամախօսը»:

Ե. Հ. ՄԱՐԶԱԿԱՆ (Պէյրութ, Լիբանան, 1973 թ.) — «Երիտասարդ Հայ» երկչաքաթաթերթի մարդական յաւելուած:

«Երիտասարդ Հայ»ը յատուկ ուշադրութիւն եւ խանդավառութիւն կը ցուցարհրէ հայկական եւ միջազգային մարդական շարժումին հանդէպ՝ առանձին բաժին յատկացնելով անոր: 1973 թ.ի ամբարն, մանաւանդ այն օրերուն երբ Երեւանի «Արարատ» ֆութպոլի խումբը բացառիկ արդիւնքներ կ'արձանագրէր, «Ե. Հ.»ի 82-րդ համարին ղուդահեո, առանձին պրակով լոյս կը տեսնէ նաեւ «Ե. Հ. Մարդական»ի առաջին համարը, 11 Օգոստոս 1973 թուակիր: Մինչեւ

Դեկտեմբերի 1-ը, լոյս կը տեսնէ 7 թիւ, առանձին պրակով եւ էջաթիւով (8-14 էջ), «Երիտասարդ Հայ»-ի չափով, ապա՝ «Ե. Հ. Մարզական» յաւելուածը կրկին կ'ընդգրկուի երկշարաթաթերթի էջերուն մէջ: «Ե. Հ. Մարզական»ը կը խմբագրեն՝ Յակոբ Գարայեան, Զօհրապ Տէօքմէճեան եւ Ահարոն Պոյաճեան:

«Մարզական Ողիով» խորագրուած առաջին խմբագրական խօսքը, ի մէջ այլոց, կ'ըսէ.

«Հաւատքով կը ձեռնարկենք Ե. Հ.-ի «Մարզական Յաւելուած»ին, որ, յատկապէս երիտասարդներուն համար, դարձած է այժմէական պահանջը:

«Կը հաւատանք, որ մերօրերուն մարզական կեանքին, մարզական խաղերուն վիճակուած են դրական պարտաւորութիւններ»:

2001

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ
ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ

Ա. Տարի 1970 Ապրիլ Թիւ 1

2001 (Պէյրութ, Լիբանան, 1970 թ.) — Պատանեկան պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Հ.Յ.Դ. Զաւարեան Ուսանողական Միութեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1970 թ.-ի Ապրիլին: Վերջինը՝ 1971 թ.-ի Մայիսին: Ընդամէնը՝ 9 թիւ: 40-48 էջ (20×28 սմ.): Օրինականօրէն լոյս կը տեսնէ իբրեւ «Աղղակ» օրաթերթի յաւելուած: Խմբագրական կազմ՝ Նազարէթ Պէրպէրեան, Դերենիկ Թերճանեան, Հուրի Գարաճեան, Սօսի Յակոբեան, Հուրի Զուլքեան: Միայն Գ. թիւին (Յունիս-Յուլիս, 1970) խմբագրական կազմին մաս կը կազմէ նաեւ Շաղիկ Փափաղեան: Հինգերորդ թիւէն սկսեալ խմբագրական կազմին վրայ կ'աւելնան նոր անուններ. Նշան Պասմաճեան, Վրէժուհի Ծինպաշեան, Վաչէ Նիւրբեթլեան: Իսկ վերջին թիւին կը միանան հետեւեալները. Ծովիկ Աւագեան, Մկրտիչ Եափուճեան, Խոսրով Ասոյեան: Թէեւ պարբերաթերթ՝ սակայն ամսապիւրի կանոնաւորութեամբ լոյս կը տեսնէ 2001-ը, փոքր ընդմիջումով մը՝ 1970 թ.-ի Յուլիսէն Սեպտեմբեր: Պարբերաթերթի բովան-

դակութեան մաս կը կաղմեն, քաղաքական, տնտեսական, զրական, դիտական, գեղարուեստական եւ մարզական առանձին բաժիններ:

2001-ը իր ուղղութիւնը կը բանաձեւէ առաջին համարի խրմ-
բազրականին հետեւեալ տողերով.

«Մերօրեայ հայ պատանին, դպրոցին մէջ թէ դուրս, կլանուած է իր անմիջական միջավայրին ներկայով ու ապագայով: Հազուադէպ առիթներ միայն կ'ունենայ մտահոգուելու հայկական հարցերով: Ուստի, հայկական ընդհանուր մթնոլորտի մը մէջ, յիշեալ սերունդին այժմէական պահանջներուն ու տալենապներուն անդրադարձող մնա-
յուն թերթ մը մեծ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ:

«Մեր իմացական կարկինը բացած ենք այժմէական հարցերէն մինչեւ մնայուն մտահոգութիւնները...: Իսկ մեր վերլուծական ոճի մէջ, մտադիր ենք տուրք տալու միայն առարկայական կեցուածքներուն»:

Եւ... (Նիկոսիա, Կիպրոս, 1972-1973 թթ.) — Հրատարակու-
թիւն Մելլոնեան Կրթական Հաստատութեան Դ. Ղասարանի: Մեքե-
նազիր-բազմադրուած: Առանց էջաթիւի (17×21 սմ.): Աչակերտներէ
բաղկացած խմբադրական կաղմ, առաջնորդութեամբ՝ հայերէնի դա-
սատու Մանուէլ Քէօսէեանի: Լոյս կը տեսնէ 1972-1973 կրթական
տրեւիջանին, միայն երեք թիւ: Աչակերտական դրութիւններ եւ փոր-
ձեր:

ԶԱՐԹՕՆՔ (Պոսթըն, ԱՄՆ, 1972 թ.) — «Հայ Եկեղեցւոյ
Զայն» ռատիոժամի պարբերաթերթ: Հայերէն-անգլերէն: Ոմրագիր-
հրատարակիչ՝ Արամ Աւագ Սարկաւազ Ստեփանեան: 4-12 էջ
(13.5×21 սմ., ապա՝ 21.5×28 սմ.): Սկիզբը՝ տպագիր, երկրորդ
չրջանին՝ մեքենագիր-բազմադրուած:

ԶԵՅԹՈՒՆ (Հոռմ, Իտալիա, 1980 թ.) — Հայկական մշակու-
թային, քաղաքական երկամսաթերթ⁴⁴: Առաջին համարը լոյս կը
տեսնէ 1980 թ.ի Յունուարին, թէեւ պարբերաթերթին մէջ թուական
չէ նշուած: Երկրորդ համար մը լոյս կը տեսնէ նոյն տարուան Ապ-
րիլին: Առաջին երկու համարները հայերէն գրութիւն չեն բովանդա-

44. Այս բնութագրումը կը տրուի իտալերէնով. «Զէյթուն»ի երկրորդ հա-
մարիմ մէջ, իսկ հայերէնով՝ երրորդ համարէն (Հոկտ. 1980) սկսեալ: Հրատա-
րակութեան երկամսեայ դրութիւնը երբեք չի յարգուիր:

կեր: Նոյն թուականի Հոկտեմբերին լոյս ընծայուած երրորդ համարը – «Առաջին տարի, թիւ 3, Հոկտ. 1980» – կ'օգտագործէ «Զէյթուն» անունը հայերէնով եւ կը բովանդակէ հայերէն յօդուած⁴⁵: Երիտասարդներէ բաղկացած խմբագրական կազմ: Կողմնակից՝ զինեալ պայքարի: 8-16 էջ (29×33 սմ.)⁴⁶:

Առաջին համարին մէջ, իտալերէնով գրուած «Քամին Փարձրանում է, Պիտի Փորձենք Ապրել...» խորագրուած առաջնորդող յօդուածով՝ «Զէյթուն»ի խմբագիրները կը յայտարարեն.

«Մի նոր հայկական թերթ՝ Իտալիայի հայ ձախակողմեան շարժման բերած մասնակցութիւնը մեր ժողովրդի դատի համար:

«...Զէյթունի նշանակին է ծանօթացնել Իտալիայում մեր ժողովրդի ներկայ կացութիւնը եւ վերացնել անտեղեակութեան եւ անտարբերութեան պատճառները: Զէյթունը ուզում է լինել մի մեկնակէտ այն բոլորի համար որոնք յաղթանակի միակ կարելիութիւնը տեսնում են ազգային ազատագրութեան պայքարի մէջ: Այս է մեր աշխատանքը»⁴⁷:

ԶՈՒԱՐԹՆՈՑ (Պէյրութ, Լիրանան, 1970 թ.) — Պարբերաթերթ Հայ Աւետ. Գուէճի Սրբ. Գրքի Ակումբի: Առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ 1970 թ.-ի Մայիսին, ապա՝ տարին թիւ մը: Աշակերտներէ բաղկացած խմբագրական կազմ: Խորհրդատու՝ Վեր. Ռոպերթ Սարգիսեան (Ա. տարին), ապա՝ Վեր. Արրահամ Ս. Սարգիսեան: Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն: Մեքենագիր-բազմադրուած, 34-64 թերթ, (21×27.5 սմ.):

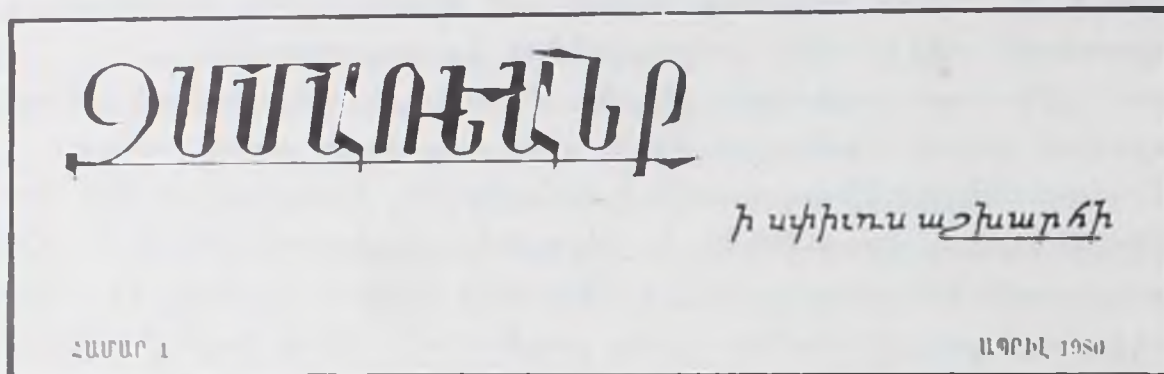
ԶՈՒԱՐԹՆՈՑ (Զմառ, Լիրանան, 1980 թ.) — Հոգեւոր եւ հովուական հանդէս: Հրատարակութիւն Զմառեան Միաբանութեան: Խմբագրական մարմին՝ Մանուէլ Ծ. Վրդ. Պաթազեան, Անդրանիկ

45. Եթէ ընդհանրապէս իտալերէն յօդուածները, որոնք միշտ գերակշռող են, լոյս կը տեսնեն տպագիր, հայերէն յօդուածները կը ներկայացուին ձեռագիր, լուսապատճենային հրատարակութեամբ (մինչեւ եօթներորդ համար), ապա՝ մեքենագիր:

46. 1982 թ.-ի Դեկտեմբերէն (թիւ 9-10) սկսեալ «Զէյթուն» լոյս կը տեսնէ պարբերագիրքի ծաւալով, 24-40 էջ (20×30 սմ.):

47. Վերելի մէջբերումը կը կատարուի «Զէյթուն»ի խմբագիրներուն կողմէ կատարուած քարգմանութենէն, որ առաջին համարի ուրիշ յօդուածներու քարգմանութիւններուն հետ բազմազրեալ ցրուուած են:

Վրդ. Կոստան, Մեսրոպ Վրդ. Ճուրեան, Կոմիտաս Վրդ. Պէօճիւք-
եան, Յովսէփ Վրդ. Քէլէկեան, Պօղոս Վրդ. Գաղանձեան, Եղիա
Վրդ. Եղիայեան: 1980 թուականին լոյս տեսած միակ համար մը՝
Ապրիլի թուականով: 32 էջ (22×28 սմ.): Առաջին համարը լոյս կը
տեսնէ «Զմամեանք ի Սփիւռս Աշխարհի» անունով: Հերթականու-
թիւն՝ տարին հատոր մը:

1981 թ. ի Մարտին լոյս կը տեսնէ վերոյիշեալ պարբերաթեր-
թին երկրորդ համարը, բաղկացած 36 էջէ (21×27 սմ.): Թէեւ կը
պահուի պարբերաթերթին նախկին անունը, սակայն աւելի մեծ չա-
փերով կ'աւելնայ նոր անունը. «ԶՈՒԱՐԹՆՈՅ. հոգեւոր եւ հովուա-
կան հանդէս»:

Խմբագրական կազմի անուններն ու հանդէսին բնոյթը սահմա-
նող բացատրութիւնները առնուած են այս երկրորդ համարէն: Հրա-
տարակուած՝ Պէյրութ, տպ. Տօնիկեան:

«Կապը...» խորագրուած առաջնորդող յօդուածին մէջ կը պար-
զուի այս պարբերաթերթին նպատակը.

«Մեր նպատակը՝

ոչ պարբերաթերթ, ոչ ալ տարեգիրք հրատարակել է:

«Այլ պարզապէս՝

ո՛րոյ կապը ամբացնել Մայր Տան եւ ի սփիւռս աշխարհի

Տիրոջ աշդիին մէջ վաստակող մեր ՄԻԱԲԱՆ, եղբայրներուն մի-
ջեւ»:

ԷՐԵՒՈՒՆԻ (Սաութֆիլտ, Միչիկըն, ԱՄՆ, 1973 թ.) — Ամ-
սաթերթ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Ալէք Մանուկեան Վարժարանի: Ապա՝ Աչակեր-
տական հանդէս Հ.Բ.Ը.Մ.ի Ալէք Մանուկեան Վարժարանի: Առաջին
համարը լոյս կը տեսնէ 1973 թ.ի Ապրիլին: 4 էջ (21.5×28 սմ.):
Ապա՝ տարուերորդ էջեր՝ 12-28: Հայերէն եւ անգլերէն: «Էրեբու-
նի»ի համարներուն թիւը մօտաւորապէս կը համապատասխանէ կըր-

թական տարեշրջանի ամիսներու թիւին: Ալէք Մանուկեան Վարժա-
րանը կը հրատարակէ նաեւ անգլիատառ «Վիժըն» տարեգիրքը:

ԷՐԵԲՈՒՆԻ

EREBOUNI
MONTHLY PUBLICATION
11, KUPRI, P.O. BOX 1, YEREVAN 1900

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՄՃԱԿՈՒԹԱՅԻՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԷՐԵԲՈՒՆԻ (Լոնտոն, Անգլիա, 1980 թ.) — Ազգային, մշա-
կութային, հասարակական ամսաթերթ: Հրատարակութիւն Լոնտոնի
Թէքէեան Մշակութային Միութեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1980
թ.-ի Հոկտեմբեր: Լոյս կը տեսնէ երիտասարդներէ բաղկացած խմ-
բագրական կազմի մը ջանքերով: Հայերէն եւ անգլերէն բովանդա-
կութիւն: 12 էջ (26×33 սմ.): Թէեւ Լոնտոնահայ թերթ՝ «Էրեբու-
նի»ն առ այժմ կը տպագրուի Մոնթրէալ, «Ասպազայ» շաբաթաթերթի
տպարանին մէջ:

«Էրեբունի»-ի Հրատարակութեան Առթիւ» խորագրուած առա-
ջին խմբադրականով՝ անոր հրատարակիչները հետեւեալ տողերով կը
բանաձեւեն իրենց նպատակները.

«Վաղուց է որ անգլիահայ գաղութին մէջ զգալի էր ազգային,
մշակութային եւ հասարակական թերթի մը հրատարակութեան պա-
կասը, մասնաւանդ վերջին մի քանի տարիներուն...»:

«Զեռնարկելով «Էրեբունի» ամսագրի հրատարակութեան, մենք
կը նպատակադրենք զայն դարձնել Լոնտոնահայութեան ձայնը: Մենք
սլիտի զբաղինք մասնաւորաբար գաղութս եւ ընդհանուր առմամբ ամ-
բողջ հայութիւնը շահագրգռող հարցերով, վեր առնելով եւ գնահա-
տելով ամէն ազգօգուտ եւ չինիչ աշխատանք, միեւնոյն ժամանակ
վերապահելով մեզի իրաւունքը շինարար քննադատութեամբ մատ-
նանջելու գաղութիս թերիները, ինչպէս նաեւ դատապարտելու հայ
Ժողովուրդի գերագոյն շահերուն հետ խոտոր համեմատող եւ վնա-
սակար դործերը»:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ԷՎԷՐԷԿ-ՖԷՆԷՍԷԻ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ-
ՌՈՒԲԻՆԵԱՆ ՌԻՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ (Տիթորոյթ, Միշիկըն,
ԱՄՆ, 1968 թ.) — 1968–1980 թուականներուն միջեւ Լոյս կ'ըն-

ծայուին հինգ «Ընդհանուր Տեղեկագիր»՝ 1966-1968, 1969-1971, 1972-1974, 1975-1977, 1977-1980 չրջաններուն համար: Բացի առաջինէն, միւսները թուագրուած են՝ թիւ 2, 3, 4, 5: Հայերէն եւ անգլերէն: 30-96 էջ (20×26 սմ.):

Թէեւ «Ընդհանուր Տեղեկագիր» անուանուած՝ նշուած պարբերական հրատարակութիւնը այլ հայրենակցական միութիւններու հրատարակած պարբերաթերթերու բովանդակութիւնը ունի խմբագրական, տեղեկագիրներ զանազան մասնաճիւղերու, հաշուետուութիւն, հայրենակցական կեանք, յուշագրութիւն, եւ այլն:

«Ընդհանուր Տեղեկագիր»ին առաջին խմբագրականը կը յայտնէ.

«Էվէրէկ-Ֆէնէսէի Մեսրոպեան-Ռուբինեան Ուսումնասիրաց Ընկերութիւնը տարիներ առաջ ...որոշած էր տարուէ տարի տեղեկագրական թերթիկ մը հրապարակ հանել...

«Զանազան պատճառներով մինչեւ այսօր կարելի չէր եղած ժողովին որոշումը գործադրել...:

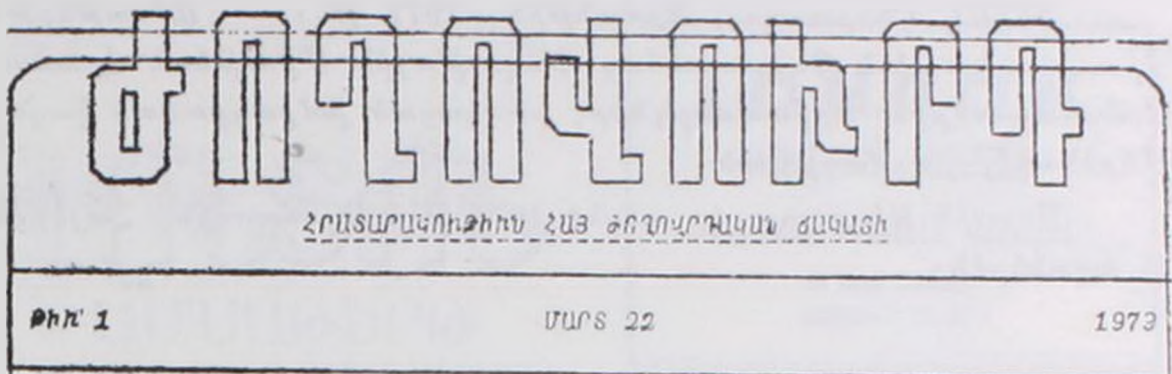
«Թերթիկ մը հրապարակ հանելը դիւրին գործ չէ եթէ մեր մէջ կը պակսի համադորձակցական ոգին...:

«Կը յուսանք որ մեր հայրենակիցները կը դնահատեն թերթի առաջին թիւը...»:

ԹԻՖԷԱՆԻ ԶԱՅՆ (Պէյրութ, Լիբանան, 1980 թ.) — Աշակերտական հրատարակութիւն Վահան Թէքէեան Վարժարանի: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1980 թ. Յունիսին: 32 էջ (17×24 սմ.): Աշակերտական չարագրութիւններ եւ ներքին կեանքի տեղեկութիւններ կը կազմեն պարբերադիւրքին բովանդակութիւնը⁴⁸:

ԹՈՒԶՔ (Պէյրութ, Լիբանան, 1974 թ.) — Ուսանողական պարբերաթերթ [Հայ Կաթողիկէ] Մեսրոպեան Վարժարանի: Մեքենագիր-բաղմագրուած: 1974 թ.ին լոյս կը տեսնէ 2 թիւ, առաջինը՝ տարեսկզբին, երկրորդը՝ Ապրիլին: 13 էջ (21×33 սմ.): Աշակերտական գրութիւններ եւ վարժարանի ներքին կեանքի տեղեկութիւններ կը կազմեն «Թուիչք»ի բովանդակութիւնը:

48. Երկրորդ միացեալ համար մը (թիւ 2-3) լոյս կը տեսնէ Յունիս 1982 թուակիր (78 էջ):

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ (Նոր-Ջուղա, Պարսկաստան, 1979 թ.) — Հրատարակութիւն Հայ Ժողովրդական Ճակատի: Պարբերաթերթին առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Մարտի 22-ին: Ընդամէնը՝ 9 թիւ, ապա՝ կը դադրի: Մեքենագիր-րազմադրուած (21×27 սմ.):

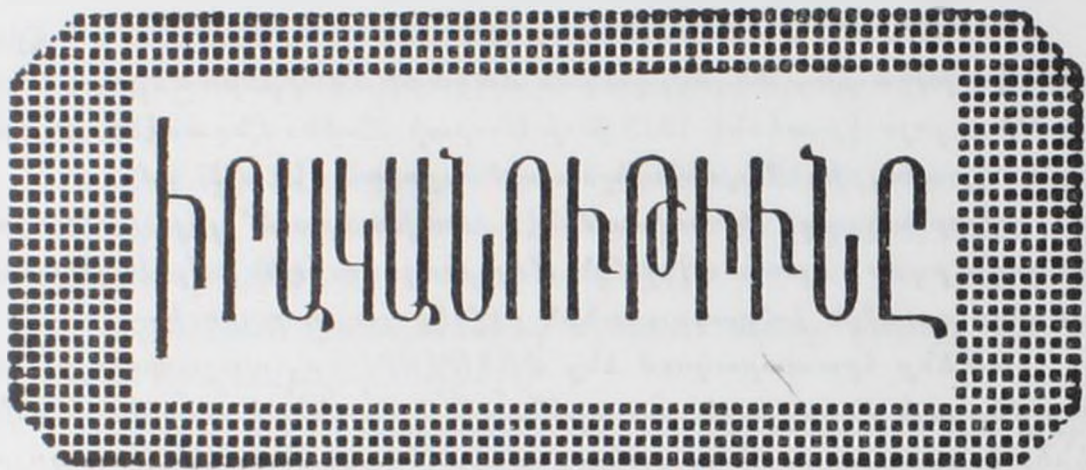
Վարչակարգի փոփոխութենէն խրախուսուած՝ լոյս կ'ընծայուի «Ժողովուրդ»ը, որուն «Ողջո՛յն Մեր Ժողովուրդին, Որ Արթնանում է Քնից» առաջին խմբագրականին մէջ կը յայտարարուի:

«Մենք հրատարակում ենք ԺՈՂՈՎՈՒՐԴը, պաշտպանելու համար մեր այն ժողովրդին, որ արթնացել է տասնեակ տարիների քնից, սկսել է զգալ իր լաւն ու վատը, սկսել է հասկանալ իր վրայ գոյութիւն ունեցող ճնշումները՝ դրանք լինեն զառակարգային, հասարակական, ազգային կամ քաղաքական: Կարեւորը արթնացումն է, կարեւորը իր շահերի դիտակցութիւնն է»:

ԻՄԱՅԱՐԱՆ (Փահիրէ, Եգիպտոս, 1975 թ.) — Ամսօրեայ պարբերապիւրք: Խմբագիր-հրատարակիչ՝ Հայկ Ժամկոչեան կը ձեռնարկէ «Իմացարան»ի հրատարակութեան՝ «Հոկտեմբեր»ի խմբագրութենէն հեռանալէ ետք: «Իմացարան»ի հրատարակութեան սկիզբ՝ 1975 թ.ի Մարտ: Կը դադրի 1978 թ.ի Յունիսին: Զորս տարուան ընթացքին լոյս կը տեսնէ «Իմացարան»ի 32 պրակ, իւրաքանչիւրը 50 էջ (17.5×25 սմ.): Տարին՝ 8 պրակ, 400 էջէ բաղկացած հատոր մը: Բովանդակութիւնը՝ դրական, հասարակական, հրապարակադրական, գեղարուեստական, լրատուական, եւն.: Աշխատակիցներ՝ Յակոբ Շահնուր, Մկրտիչ Անդրանիկ, Ստեփան Շահպաղ, Վարուժան Երեւան (Փաղանճեան), Վահրամ Բրուտեան եւ ուրիշներ: «Իմացարան»ը կը դադրի՝ առանց արտօնագրի լոյս տեսնելուն համար: Տարի մը ետք՝ 1979 թ.ի Յուլիսին եւ Օգոստոսին, լոյս կը տեսնեն երկու նոր թիւեր՝ դրքոյկի տարազով եւ որպէս «Մատենաշար Խմացարանի», թիւ 1 (52 էջ եւ) 2 (36 էջ): Նոյն պատճառներով կը դադրի եւ «Մատենաշար»ը:

ԻՏԷԱԼ (Գորտոպա, Արժանթին, 1977 թ.) — Ամսաթերթ : Հրատարակութիւն Գորտոպահայ Գաղութային Միութեան Լրատու Յանձնախումբին : Երիտասարդներէ բաղկացած խմբադրական կազմ : Մեքենայիր-բաղմադրուած :

Առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ 1977 թ.ի Օգոստոսին : Հայերէն եւ սպաներէն :

ԹԻԻ 1 — 2

ՅՈՒՆՈՒԱ — ՓԵՏՐ.

ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ [Միւնիխ, Գերմանիա, 1968 թ.] — Առանց հասցէի, անստորագիր քառաձալ թերթիկ մը : Առաջին համարի տիտղոսաթերթին ներքեւ՝ «Թիւ 1-2, Յունուար-Փետրուար» : Տարեթիւ չէ նշուած : Երկրորդ համարէն կը պարզուի տարեթիւը. «Թիւ 3-4, Մարտ-Ապրիլ 1968» : 16 էջ (11×15 սմ.) : Բովանդակութենէն դատելով՝ կարելի է հետեւցնել որ «Իրականութիւն»ը լոյս կը տեսնէ Միւնիխ, Գերմանիա, հակահամայնավար քարոզչութեան նպատակով : Տեւողութիւնը՝ անձանօթ :

ԼՈՆՏՈՆ (Լոնտոն, Անգլիա, 1974 թ.) — Ամսաթերթ : Պատասխանատու խմբագիր՝ Ասատուր Կիւղէլեան : Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1974 թ.ի Մարտին : Կը զադրի 24-րդ համարով՝ 1976 թ.ի Մարտին : Առաջին 13 համարները կը տպագրուին Պէյրութ, տպ. Սեւան : Սկիզբը՝ միայն հայերէն, ապա՝ հայերէն եւ անգլերէն : 4 էջ (30×40 սմ.) :

ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՐԱԳԻՐ՝ ԱՄԱՏՈՒՐ ԿԻՋԵԼԵԱՆ

LONDON

ARMENIAN MONTHLY

Chief Editor: ASSADOUR GUZELIAN

20 Hans Crescent

LONDON S. W. 1

Առաջին խմբագրականին մէջ՝ «Լոնտոն» իր ուղղութիւնը կը բանաձեւէ հետեւեալ բառերով.

«Տարակոյս չկայ որ անգլիահայ զաւրթը կարիքն ունի չարթաթերթի մը, որուն իրագործումը պայմանաւորուած է տպարանի մը զոյութեամբ:

««Լոնտոն» կուսակցութեան մը կամ կաղմակերպութեան մը թերթը չէ, ոչ ալ հարկատու է որեւէ հատուածի:

««Լոնտոն» կը հաւատայ որ հայ ժողովուրդի ոյժը, Հայութեան միասնականութիւնը կախուած է զաղթօճախներուն իրար՝ իսկ հայրենիքը զաղթօճախներուն կապող կամուրջներու ամրութենէն:

««Լոնտոն» կը հաւատայ որ հայ մամուլին վերապահուած է կարեւոր դեր մը այդ կամուրջներու ստեղծման ու ամրապնդման մէջ»:

ԼՈՍ ՖԵԼԻՍԻ ԶԱՅՆ

VOICE OF LOS FELIZ

ԼՈՍ ՖԵԼԻՍԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ 1972 Armenian Apostolic Church of Los Feliz

ԼՈՍ ՖԵԼԻՍԻ ԶԱՅՆ (Հոլիվուտ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1972 թ.)
— Կրօնական, կրթական, դրական, բանասիրական: Հրատարակութիւն Լոս Ֆելիսի Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցիի: Խմբագիր՝ Ռոկան Վրդ. Մխիթարեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1972 թ. Սեպտեմբերին: 6 էջ (38×50 սմ.): Երկրորդ համար մը՝ 1972 թ. Հոկտեմբերին, կրկին 6 էջ, իսկ երրորդ համար մը՝ 1973

թուակիր, 12 էջ: Վերջին երկու համարները լոյս կը տեսնեն աւելի մեծ չափով (38×58 սմ.):

«Լոս Ֆելիսի Զայն»-ին բովանդակութիւնը կը կազմեն յատկապէս Հոլիվուտի Սինթիլիասական թեմի (Կիլիկեան) պառակտումին հետ առնչուող նիւթեր: Սրեմատահայերէն եւ արեւելահայերէն դրութիւններ:

ԼՈՒՍԱՓԱՑ

"LUSAPATZ" — (AMANECEER)

INFORMATIVO MENSUAL DE U. G. B. A.

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԻՍ Զ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐԱՒ. ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԻՆ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 1

ՊՈՒԼՆՈՍ ԱՅՐԷՍ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1969

ԼՈՒՍԱՓԱՑ (Պուէնոս Այրէս, Արժանթին, 1969 թ.) — Պաշտոնաթերթ Զ. Բ. Ը. Միութեան Հարաւային Ամերիկայի Շրջանին: Ազգային, մշակութային տեղեկատու ամսագիր, թէեւ աւելի ուշ, հրատարակութեան վերջին տարիներուն, ան լոյս կը տեսնէ միացեալ համարներով, տարին քանի մը անգամ: Առաջին համարը՝ 1969 թ.-ի Սեպտեմբերին: Հայերէն եւ սպաներէն: 16-96 էջ (17.5×26.5 սմ.): Կը դադրի՝ 1978 թ.-ին:

«Մեր Ընթերցողներուն Հետ» խորագրուած առաջին խմբագրականին մէջ՝ կը բանաձեւուին «Լուսարաց»ի հրատարակութեան տուն տուող պատճառները եւ անոր առաքելութիւնը.

«Այս հրատարակութիւնը կու գայ լրացնելու բաց մը՝ որ տարիներէ ի վեր կը զգացուէր մեր շրջանին մէջ, մասնաւորապէս Զ. Բ. Ը. Միութեան կեանքին, դործին, եւ մտածումներուն համընթաց հարցերու առնչութեամբ:

«...Այլեւս անյետաձգելի պահանջ մըն էր դարձած մեր հաղարւոր անդամներուն, եւ հայրենասէր թէ ազգասէր լայն հաւաքականութեանց հետ հոգեւոր եւ զգացական մշտական հաղորդակցութեան կապի պահպանման դործը՝ որուն լրացումին կը ձգտի ԼՈՒՍԱՓԱՑը:

«Առաւել սիրով, ան պիտի ըլլայ տեղեկատուն լատինական ամերիկահայութեան կատարած եւ կատարելիք բոլոր ճիւղերուն՝ եւ

ի մասնաւորի այն ազգանուէր զործունէութեան՝ որուն լծուած է, եւ պիտի չարունակէ լծուիլ մեր ամէնուս սիրելի Հ. Բ. Ը. Միութիւնը»:

ԼՈՒՍԱՂԲԻՒՐ

Նոր շրջան Ա. Տարի Բիւ 1
Սեպտեմբեր - Նոյեմբ. 1970

ԼՈՒՍԱՂԲԻՒՐ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1970 թ.) — Պարբերագիր՝ զրական-վեղարուեստական-գիտական: Առաջին համարի կողքին՝ «Նոր Շրջան, Ա. տարի, թիւ 1, Սեպտեմբեր-Նոյեմբ. 1970», իսկ նոյն համարի առաջին էջին՝ «...Սեպտեմբեր-Հոկտեմբեր 1970»: Երկրորդ համարը լոյս կը տեսնէ Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր 1970 թուակիր, երրորդը՝ Յունուար-Մարտ 1971, իսկ չորրորդ եւ վերջին համարը՝ Ապրիլ-Յունիս 1971 թուակիր⁴⁹: Հայերէն եւ ֆրանսերէն բովանդակութիւն: Հրատարակիչ եւ պատասխանատու տնօրէն՝ Պարոյր-Պարէտ Էլէկեան: Ֆրանսերէն բաժինի պատասխանատու՝ Շահան Էլէկեան: 48 էջ (18×26 սմ.):

Աշխատակիցներ՝ Վարդան Եղիշէեան, Աւետիս Ալիքսանեան, Մաուրի Աթմաճեան, Գեղամ Գերեսթէճեան, Հրանդ Գույումճեան, Ս. Ք. Զանգու, Սերովրէ Միսիթարեան, Զարեհ Մութաֆեան, Զարեհ Որբունի, Յովսէփ Սվաճեան եւ ուրիշներ:

«Լուսաղբիւր»ի զանազան առաջադրանքները կ'ամփոփուին «Մեր Ընթերցողներուն» խորագրուած առաջին խմբագրականին հետեւեալ տողերուն մէջ.

«Այսօր շատ աւելի զգալի է պակասը զրական լուրջ պարբերականի մը: Սփիւռքի հայ զրական անդաստանին մէջ հետզհետէ կը զաղրին զրականութեան եւ արուեստի նուիրուած պարբերականները...»

«ԼՈՒՍԱՂԲԻՒՐ»ի վերահրատարակման սկսելով... այսօր ալ ունինք նոյն առաջադրանքները, այսինքն՝

«ա) Լայն տեղ յատկացնել «ԼՈՒՍԱՂԲԻՒՐ»ի մէջ ընկերային նոր զաղափարներու վրայ խաղաղօրէն կերտուող մեր հայրենիքին եւ

49. «Լուսաղբիւր»ը, որպէս ամսագիր, նախապէս լոյս տեսած է 1952-1956 թուականներուն. նաեւ՝ 1959 թուականին:

անոր վերելքին համապատասխան ընթացող գրականութեան եւ արուեստին :

«բ) Արտասահմանի բոլոր հայ յառաջդիմական մտաւորականները հաւաքել գրական, գեղարուեստական հանդէսի մը շուրջ :

«գ) Արտասահմանի հայ գրասէր հասարակութեան տալ մշտնկութային հանդէս մը, որ ըլլայ արտացոլումը յառաջընթաց կեանքի ելեւէջներուն :

««ԼՈՒՍԱՐՁԱԿ»-ը պիտի ջանանք դարձնել կամուրջ մը՝ Սովետական Հայաստանի եւ Սփիւռքի հայ գրողներուն միջեւ» :

ԼՈՒՍԱՐՁԱԿ

Կրօնական, Ազգային և Մշակութային Եռամսեայ Պարբերաթերթ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ-ՊԵՏԵՄԲԵՐ 1981

Ա. ՏԱՐԻ

ԹԻՒ 1

ԼՈՒՍԱՐՁԱԿ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1981 թ.) — Կրօնական, ազգային եւ մշակութային եռամսեայ պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Մոնթրէալի Հայ Աւետարանական Եկեղեցիի: Առաջին համարը՝ «Հոկտեմբեր-Պեկտեմբեր 1981» թուակիր: Խմբագրական կազմ. պատասխանատու խմբագիր՝ Վեր. Յովհաննէս Ակնեբեան, անմիջական գործակիցներ՝ Արաքս Արթինեան, Անահիտ Վարդանեան, Մովինար Հաճեան, Ժիրայր Պղտիկեան, Մկրտիչ Ղազարեան, Տիգրան Մելքոնեան եւ Սուրէն Հաճեան⁵⁰: Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն: Լուսապատճենային հրատարակութիւն: 22-30 էջ (21.5×28 սմ.):

Առաջին խմբագրականով՝ «Լուսարձակ» այսպէս կը բանաձեւէ իր առաքելութիւնը.

«Մոնթրէալի Հայ Աւետարանական Եկեղեցին համեստ այս պարբերաթերթով հանդէս կու գայ հայ մամուլին ծառայութեան իր բաժինը բերելու:

«Ան կ'որդեգրէ վարքադիժ մը զոր պիտի ջանայ պահել իր տնուան ու բնոյթին հարապատ եւ առաքելութեան հաւատարիմ:

50. «Լուսարձակ»ի յաջորդ համարներուն մէջ զանց կ'առնուին «ամսիջական գործակիցներ»ու անունները:

Բովանդակութեան մաս կազմելիք զանազանութեանց մէջ իսկ պիտի ձգտի իր փոքրաթիւ ընթերցողներուն հետ բաժնեկցիլ այն լոյսը զոր կը ստանայ Աւետարանէն եւ այն աւիւնը որ իբր ժառանգ մեր նախնիքներէն կրնայ կենդանի պահել զաղթաշխարհի մեր սեղմ շրջանակի հայու հոգին» :

ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1978 թ.) — Համայնքային ամսաթերթ Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիի: Լոյս կը տեսնէ 1978 թ.էն ի վեր: Խմբագրական կազմ: Մեքենագիր-բազմագրուած: 8-12 էջ (21.5×27.5 սմ.):

ԼՐԱԲԵՐ (Թորոնթօ, Գանատա, 1975 թ.) — Պարբերաթերթ Թորոնթոյի Հայ Կաթողիկէ Համայնքի: Լոյս կը տեսնէ 1975 թ.էն ի վեր, ամսական հերթականութեամբ: Խմբագիր՝ Եղիա Վրդ. Գիրէջեան: Լուսապատճէնային հրատարակութիւն: 4 էջ (18×22 սմ.):

ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (Վանդուլըր, Պրիթիչ Գոլումպիա, Գանատա, 1971 թ.) — Եռամսեայ: Հրատարակութիւն Պրիթիչ Գոլումպիայի Հայ Մշակութային Միութեան: Մեքենագիր-բազմագրուած: Մեր տեսած համարը՝ Նոյեմբերի 16, 1971 թուակիր, կը բաղկանայ 5 էջէ (22×32.5 սմ.):

ԼՐԱՏՈՒ (Պէյրութ, Լիբանան, 1969 թ.) — Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան 50-ամեայ Արչաւի Յանձնախումբի: Պէյրութ [1969] թիւ 1: Առանց էջադրութեան՝ կը բաղկանայ 12 էջէ (22×28 սմ.): Թէեւ կը ծրագրուի լոյս ընծայել յաջորդական թիւեր, «Լրատու»ի «թիւ 1»ը կը հանդիսանայ լոյս տեսած միակ համարը:

ԼՐԱՏՈՒ (Անթիլիաս, Լիբանան, 1971 թ.) — Հրատարակութիւն Համազգային Մշակութային Ընկերակցութեան Անթիլիասի Մասնաճիւղի: Առաջին թիւը՝ 1971 թ.ի Հոկտեմբերի 6-ին, երկրորդը՝ Դեկտեմբերի 15-ին, երրորդը՝ 1972 թ.ի Յունուարի 14-ին: Մեքենագիր-բազմագրուած: 12-24 թերթ (21.5×28 սմ.): Ապա՝ կը դադրի, վերերեւալու համար 1973 թ.ի Հոկտեմբերին, այս անգամ տպագիր եւ փոքր ծաւալով: 40 էջ ($17-23.5$ սմ.): Խմբագրական կազմ՝ Գէորգ Պետիկեան, Ռիթա Շամլեան, Մարի Տէմիրճեան, Յասմիկ Թաշճեան եւ Յարութիւն Ծենանեան:

Առաջին համարի խմբագրականը կը նշէ.

«Լրատու: Փոքր գործ մը: Այլ խօսքով՝ գործ մը սկսելու տրամադրութիւն: Սկիզբ մը: Հասնելու հաւատք մը: Զգտում մը: Նպատակի արտայայտութիւն մը: Մշակութային գրութիւններու, դրական էջերու, զանազան լուրերու, գիտական եւ այլ ուսումնասիրական աշխատանքներու (հայ, թէ օտար) արձագանդ հանդիսացող ձիգ մը: ...Եւ եթէ ձիգ է որ իւրաքանչիւր օգտակար ձեռնարկ անհրաժեշտ պահանջքէ մը կը ծնի, «ԼՐԱՏՈՒ»ի հրատարակութիւնը պէտք է ողջունուի խանդավառութեամբ»:

ԼՐԱՏՈՒ (Պէյրութ, Լիբանան, 1973 թ.) — Հայ երիտասարդաց Ընկերակցութեան (Հ.Բ.Ը.Մ. — Հ.Ե.Ը.) Առաջին համարը՝ 1973 թ.ի Դեկտեմբերի 1-ին: Յաջորդ երկու համարները՝ 1974 թ.ի Յունուարի 1-ին եւ Փետրուարի 1-ին: Ընդամէնը՝ երեք թիւ: Մեքենադիր-բաղմագրուած: 12 էջ (10.5×27 սմ.): Խմբագիր՝ Վահէ Եազըճեան:

Իր նպատակներուն մասին՝ «Լրատու»ն առաջին համարին մէջ կը յայտնէ.

«Հ.Ե.Ը.ի ԼՐԱՏՈՒին հրատարակութիւնը անհրաժեշտութիւն մըն էր:

«Միութեանական լուրերու թերթիկ մը, որ կը հետաքրքրէ Ընկերակցութեանս ընդ որ անդամներն ու համակիրները:

«Անհրաժեշտութիւն մը, որ կոչուած էր անմիջական կապը հանդիսանալու Ընկերակցութեան եւ իր անդամներուն միջեւ»:

ԼՐԱՏՈՒ (Պէյրութ, Լիբանան, 1975 թ.) — Շարաթական հրատարակութիւն Նոր Ամանոս շրջանի Հայ Աւետ. Էմմանուէլ Եկեղեցիի: Խմբագիր՝ Վեր. Եսայի Սարմաղեան (մինչեւ 1980 թ.ի Դեկտեմբեր): Ապա, 1981 թ.ի Յունուարէն մինչեւ Յունիս՝ Վեր. Արքահամ Սարգիսեան: Առաջին թերթիկը՝ 1975 թ.ի Յունուարի 6-ին: Մեքենադիր-բաղմագրուած: 4 էջ (16.5×21 սմ.):

ԼՐԱՏՈՒ (Ֆէրլօն, Նիւ Ճըրզի, ԱՄՆ, 1975 թ.) — [Ամսական] հրատարակութիւն Սրբոց Ղեւոնդեանց եկեղեցւոյ: Հովիւ եւ [խմբագիր]՝ Բարի Քահանայ Մէթճեան: Լոյս կը տեսնէ 1975 թ.էն ի վեր: Հայերէն եւ անգլերէն: Մեքենադիր, լուսապատճէնային հրատարակութիւն: 8 էջ (18×25 սմ.):

ԼՐԱՏՈՒ (Պէյրութ, Լիբանան, 1976 թ.) — Հրատարակութիւն Նոր Մարաշի Հայ Աւետ. եկեղեցիի, Պուրճ Համուտ: Խմբա-

դրական կազմ: Խմբագրութեան եւ Հրատարակութեան պատասխանատու՝ Արամ Սարգիսեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1976 թ.ի Դեկտեմբեր: Իւրաքանչիւր ամիսը՝ թիւ մը: 12-16 էջ (17.5×25 սմ.): Միացեալ թիւով մը՝ 1979 թ.ի Մայիս-Դեկտեմբեր թուակիր, կը դադրի ժամանակաւորապէս: Ապա՝ 1980 թ.ի Օգոստոսին կը վերահրատարակուի, այս անգամ՝ մեքենագիր-բաղմագրուած, որպէս շաբաթական լրատու, Վաչէ Ատրունիի խմբագրութեամբ: 8-12 էջ (16.5×21 սմ.): 1981 թ.ի կէսերուն՝ «Լրատու»ի խմբագիր կը դառնայ Եկեղեցիին նոր հովիւը՝ Վեր. Արրահամ Սարգիսեան:

ԼՐԱՏՈՒ (Պէյրութ, Լիբանան, 1977 թ.) — Շաբաթական հրատարակութիւն Պէյրութի Հայ Աւետարանական Ա. Եկեղեցիի: Մեքենագիր-բաղմագրուած: 4 էջ (16.5×21 սմ.): Առաջին համարը՝ 1977 թ.ի Փետրուարի 6-ին: Խմբագիր՝ Վեր. Արրահամ Սարգիսեան: 1979 թ.ի Հոկտեմբերի 7-էն սկսած, խմբագիր՝ Վեր. Յովհաննէս Գարճեան:

Այս՝ ինչպէս նախորդ երկու «Լրատու»ները լոյս կը տեսնեն Կիրակի օրերը, եւ կը բաժնուին տուեալ եկեղեցիի ընտանիքներուն: Բովանդակութիւն՝ նոյն Կիրակի օրուան եկեղեցական պաշտամունքին մատուցուած պատգամ-քարոզի ամփոփումը, անցած շաբթուան ընթացքին եկեղեցիի տարրեր կազմակերպութիւններուն եւ յանձնախումբերուն կողմէ կազմակերպուած գործունէութեանց ամփոփ տեղեկագիրը, եկեղեցիին կից ու անոր սեփականութիւնը եղող դպրոցի մասին լուրեր, ծանուցումներ, մահադրութիւն, եւ այլն:

ԼՐԱՏՈՒ (Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1979 թ.) — Հրատարակութիւն Հ.Բ.Ը. Միութեան Սանուց Միութեան: Խմբագրական կազմ՝ Սէսիլ Քէշիշեան եւ Վարդգէս Թամզարեան: Ա. տարուան առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Ապրիլին: 4 էջ (21.5×27.5 սմ.):

«Ինչո՞ւ «Լրատու»ն խորագրուած առաջնորդող յօդուածին մէջ՝ Սէսիլ Քէշիշեան կը գրէ.

«Որպէսզի Ամերիկայի այս տարածքին վրայ, մեր տարտղնուած սաներու միջեւ կապ պահենք:

«...Նաեւ ան դառնայ խօսնակը՝ Սանուցի Կեդրոնական Թէ Շրջանային Վարչութիւններու ծրագիրներուն, ձեռնարկներուն եւ որոշումներուն»:

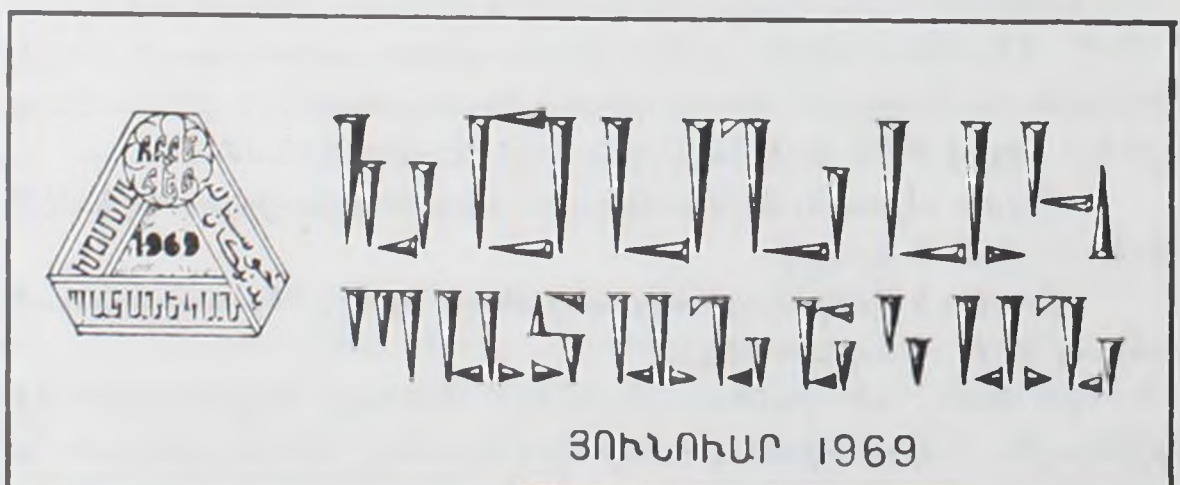
ԼՐԱՏՈՒ (Հալէպ, Սուրիա, 1980 թ.) — Շաբաթական հրատարակութիւն Հալէպի Հայ Աւետ. Նահատակաց Եկեղեցիի: Մեքե-

նազիր-բաղմադրուած : Հովիւ [եւ խմբագիր]՝ Մհեր Խաչիկեան : 4 էջ (16.5×21 սմ.) : Լոյս կը տեսնէ 1980 թուականէն ի վեր :

ԼՐԱՏՈՒ ԱՄՍԱԹԵՐԹ (Հովիւուտ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1978 թ.) — Ս. Կարապետ Հայց. Առաքելական Մայր Եկեղեցիի : Խմբագիր՝ Եկեղեցիի Հովիւ Վաչէ Քահանայ Նազդաչեան : Առաջին համարը՝ միացեալ թիւ մը՝ «Յունուար-Փետրուար-Մարտ 1978» թուակիր : 28 էջ (14×22 սմ.) : Բովանդակութիւնը կը կազմեն եկեղեցիին առօրեան, Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդարանի գործունէութիւնը եւ լուրերը, ինչպէս նաեւ շրջանի կրթական կեանքը :

ԽԱՁԲՈՒՌ (Պէյրութ, Լիբանան, 1967 թ.) — Լեւոն եւ Սոֆիա Յակոբեան Ազգային Գոլէճի Հայկական եւ Անգլիական Ակումբներու գրական ձեռնարկ : Մեքենագիր-բաղմադրուած : Հայերէն եւ անգլերէն : Միակ համարը լոյս կը տեսնէ 1967 թ. Յունիսին 44 էջ (21×27.5 սմ.) :

ԽՕՄՆԱԿ (Թորոնթօ, Գանատա, 1979 թ.) — Պարբերաթերթ : Հրատարակութիւն Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Թորոնթոյի Մասնաճիւղին : Պարբերաթերթին ճակատին՝ «Հ.Բ.Ը.Մ. Խօսնակ Թորոնթոյի», իսկ ներքին էջերուն մէջ՝ «Հ.Բ.Ը.Մ. Խօսնակ» : Հրատարակութեան սկիզբը՝ 1979 թ. Յունիս : Պատասխանատու խմբագիր՝ Անդրանիկ Զիլինկիրեան : 8-12 էջ (22×28 սմ.) :

ԽՕՄՆԱԿ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ (Պէյրութ, Լիբանան, 1969 թ.) — Հրատարակութեան սկիզբին՝ «Խօսնակ Պատանեկան»ը կը հանդիսանայ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Հայ Երիտասարդաց Ընկերակցութեան Զարեհ Նուպար

Ակումբի երէց Սկաուտներու պաշտօնաթերթը: Ապա՝ 1970 թ.ի Նոյեմբերի համարէն (Բ. տարի, թիւ 4) սկսեալ՝ «Ուսանողական Պարբերաթերթ»: Փաստօրէն, զոյգ պարագաներուն ալ, «Սօսնակ Պատանեկան»ը կը հանդիսանայ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Լիբանանի Շրջանակային Յանձնաժողովի պաշտօնաթերթ «Սօսնակ»ի երիտասարդական-պատանեկան հրատարակութիւնը: Խմբագիր՝ Զարեհ Թիւթիւնճեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1969 թ.ի Յունուարին: Ընդամէնը՝ 22 թիւ: Վերջին համարին վրայ կայ հետեւեալ տրձանագրութիւնը. «Է. Տարի — թիւ 2 — Ապրիլ-Մայիս-Յունիս [1975] — թիւ 22»: 22-60 էջ (17×24 սմ., ապա՝ 18.5×26 սմ.)⁵¹:

«Մեր Ընթերցողներուն» խորագրուած մուտքի խօսքի մը մէջ՝ «Սօսնակ Պատանեկան»ի խմբագիրը կը յայտարարէ.

«Նպատա՞կը [«Սօսնակ Պատանեկան»ին] —

«ա) Հայ պատանիին տալ իր քերթը:

«բ) Վարժեցնել իր քերթը զնելու, ու կարգալու զայն:

«գ) Հայերէն լեզուին հանդէպ հետաքրքրութիւն ցոյց տայ, զրէ եւ գիտնայ իր դաղափարները տարածել:

«Ահա առիթ մը բոլորիս, որպէսզի Հայ պատանին, աղջիկ թէ մանչ, ըսէ իր խօսքը, տայ իր կարծիքը եւ մանաւանդ գիտնայ ըսել իր խօսքը»:

ԾԱՂԿԱՔԱՂ (Անթիլիաս, Լիբանան, 1977 թ.) — Գրական, գիտական, գեղարուեստական պարբերաթերթ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Պօղոս Գ. Կարմիրեան Վարժարանի: Խմբագրական կազմ՝ ղեկավարութեամբ վարժարանի հայերէն լեզուի ուսուցիչ՝ Յակոբ Աւետիքեանի: Լուսապատճէնային հրատարակութիւն: 66 էջ (17×23 սմ.): Բովանդակութիւնը կը կազմեն՝ աշակերտներու զրութիւններ, դժագրութիւններ, ինչպէս նաեւ վարժարանի ներքին կեանքին մասին տեղեկութիւններ:

ԾԱՆՕԹԱԳԻՐ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1976 թ. — Հրատարակութիւն Հայ Ուսանողաց եւ Երիտասարդաց Տեղեկատու Գրասենեակի: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1976 թ.ի Ապրիլին: Հայերէն եւ

51. «Սօսնակ Պատանեկան»ը կը վերահրատարակուի 1982 թ.ի Դեկտեմբերին, իբրեւ յաւելում Հ.Բ.Ը.Մ.ի «Սօսնակ» պաշտօնաթերթին: Լայս տեսած առաջին համարը կը կրէ հետեւեալ արձանագրութիւնը. «Ը. տարի, թիւ 1 (23), Դեկտեմբեր 1982»: Ունի խմբագրական կազմ մը. Ալպէր Գարամանուկեանի ղեկավարութեամբ:

Ֆրանսերէն : Մեքենայիր-րազմադրուած : 16 էջ (15×21 սմ.) :

Առաջին համարին մէջ, «Հայ Ուսանողներուն եւ Երիտասարդներուն» ուղղուած խօսքին մէջ՝ կը յայտարարուի .

«Ճանօթագիր»ը պիտի հրատարակուի ընդհանրապէս ամիսը անգամ մը, իսկ անհրաժեշտ նկատուած պարագաներուն աւելի կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ :

ՊԱՐԲԵՐԱԳԻՐՔ

Հ. Բ. Ը. Մ.-Ի ՍԱՆՈՒՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ ԳՈՒՄՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

DZIADZAN

PERIODICAL

Published by

AGBU SANOOTZ ASSOCIATION

22001 Northwestern Hwy.

Southfield, Michigan 48075

Tel. (313) 352-1184

ԹԻԻ 1, 1974

ԾԻԱԾԱՆ (Տիթրոյթ, Միչիկըն, ԱՄՆ, 1974 թ.) — Պարբերագիրք Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Սանուց Միութեան : Խմբագիր՝ Գոհար Մելքոնեան : 1974 թ.-էն մինչեւ 1978 թ.՝ լոյս կը տեսնէ «Ծիածան»ի տարեկան թիւ մը : Ընդամէնը՝ 5 թիւ : 30-74 էջ (20×26 սմ., ապա՝ 21×28 սմ.) :

Գրականութեան եւ արուեստի նուիրուած էջերու կողքին, յուշագրութիւններ եւ միութեանական տեղեկութիւններ տեղ կը գտնեն բովանդակութեան մէջ :

«Խմբագրութեան Կողմէ» խորագրուած առաջնորդող յօդուածին մէջ՝ խմբագիր Գոհար Մելքոնեան կը գրէ .

«Կասկած չկայ թէ՝ Միացեալ Նահանգներ եւ Գանատա բնակող մեր շրջանաւարտներն ու սաները կը ներկայացնեն կարեւոր ուժ մը՝ թէ՛ որպէս թիւ եւ թէ՛ որպէս որակ եւ կրնան... կարեւոր դեր մը կատարել մեր համայնքներուն ազգապահպանումի ճիղերուն մէջ :

«...Ահա այս զպացումն ու զիրտակցութիւնը կենդանի պահելու ճիգերէն մէկն է Սանուցի այս պարբերագիրքին հրատարակումը : Մեր փափաքն է որ այս թերթիկին միջոցով Սանուցի ձայնը հասնի բոլորին՝ բոլորէն ստանալէ ետք իր ուժն ու ջերմութիւնը» :

ԾԻԱԾԱՆ (Վալանս, Ֆրանսա, 1979 թ.) — Երկամեսայ տե-

դեկատու վալանսի եւ չրջակայքի Հայ Առաքելական Եկեղեցիի: Խըմ-
րադրական կազմ՝ Նարեկ Քահանայ Վարդանեան, Մանուկ Ստե-
փանեան, Մարք Գոհարեան, Հանրի Սիրանեան, Ժիւլիէն Վարդան-
եան: Զրանսերէն եւ հայերէն: Միացեալ համար մը՝ Թիւ 6-7 (Սեպ-
տեմբեր 1980) կը բաղկանայ 30 էջէ (21×30 սմ.):

ԾԻԾԵՌՆԻԿ (Քուէյթ, 1979 թ.) — Պարբերաթերթ Քուէյթի
Հայ Ազգային Երկրորդական Վարժարանի: Առաջին Թիւը լոյս կը
տեսնէ 1978-1979 կրթական տարեշրջանին, 1979 թուակիր: 63 էջ
(22×28.5 սմ.): Աշակերտներէ բաղկացած խմբադրական կազմ: Պա-
տասխանատու ուսուցիչ՝ Յակոբ Սահակեան:

ԾԽԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ (Կլէնտէյլ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1977 թ.) —
Հրատարակութիւն Ս. Աստուածածին Հայց. Առաքելական Եկեղեցիի:
Հովիւ՝ Անուշաւան Քահանայ Արթինեան: Անթուակիր: Բովանդա-
կութենէն դատելով՝ 1977 թ. Յուլիսին: Մեքենագիր-բաղմագրուած:
Հայերէն եւ անգլերէն: 48 էջ (22×28 սմ.):

ԿԱՄ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1980 թ.) — Հանդէս վերլուծական,
«ԿԱՄ-ի քարտուղար-սլատասխանատուն է Մ. Նշանեան»: Թիւ 1-ը
լոյս կը տեսնէ՝ 1980 թուականին: Տպագրուած՝ Պէյրութ, տպարան
«Ատլաս»: 292 էջ (17.5×24 սմ.)⁵²:

«Կամ»ի հրատարակութեան պարբերականութեան մասին՝ հան-
դէսի «Իրրեւ Յառաջարան» մուտքին մէջ կը գրուի. «ԿԱՄը պարբերա-
կան հանդէս մըն է առանց կանխորոշ պարբերականութեան: Հրապա-
րակ պիտի գայ ան իր ներքին այժմէականութեան ռիթմովը, երբ
հաւաքուած նիւթերը զգալի դարձնեն իրենց մէկտեղումին անհրաժեշ-
տութիւնը: Եթէ չէ լրացուած այդ պայմանը՝ պիտի նախընտրէ բա-
ցակայիլ հրապարակէն»:

Իսկ իր ուղղութեան մասին՝ «Կամ» նոյն «Իրրեւ Յառաջարա-
ն»ին մէջ, բաղմաթիւ հաստատումներու կարգին, կը գրէ.

«...ԿԱՄէն առաջ՝ Մեհեանը, Մեհքը, Ահեկանը, Իւրաքան-
չիւրը իր վայրին մէջ — 1914ի Պոլիսը, 1930ի Փարիզը, 1965ի Պէյրութ-
թը — եւ իր պայմաններով, փորձած են եւ ուզած են զրական Սե-

52. Երկրորդ հատոր մը լոյս կը տեսնէ 1982 թ.ի Դեկտեմբերին, Փարիզ: 168 էջ (15.5×21 սմ.): Աշխատակիցներ՝ Վ. Օշական, Զ. Մ. Որբունի, Ն. Սարաֆեան, Վ. Պէնիամին:

րունդի մը հանդիսավայրը ըլլալ, անտեսելով կամ ընդունելով իրենց նախորդին նշանակութիւնը, ստանձնելով կամ մերժելով ինչ որ ինկած էր իրենց իրրեւ ժառանգ: Յղուելով ասոնց, իրրեւ իրենց օրինաւոր կամ ընկեցիկ ժառանգորդը, ԿԱՄը կը ներկայացնէ նախ ինքզինք իրրեւ գրական — եւ ընդհանուր կերպով՝ դրականութեան իրողութեան անդրադարձող — հանդէս մը»:

«Յղուելով հանդերձ ասոր եւ անոր՝ ԿԱՄը պատրաստ պատասխաններ չունի անշուշտ: Կրնայ թուել իր հետաքրքրութիւնները, իր հաւատքները, իր զարմանքները: Միայն այդքան»:

«Հետաքրքրութիւն՝ իմացական աշխարհի վերլուծական, հոգեվերլուծական, պատմա-վերլուծական ձեւերուն հանդէպ: Հաւատք՝ որ մշակութային խարսխումի տարրեր եղանակներուն ու եղանակաւորումներուն վերլուծումի վայր մը կրնայ ըլլալ Սփիւռքը...: Հետաքրքրութենէն ու հաւատքէն անդին՝ զարմանք մը: Զարմանալի է — բայց հաւանաբար ալ՝ բնականոն — հայագիտական ամպիոններէն դրդուած աշխատասիրութիւններէն անդին՝ «ահաւոր լոութիւնը» որ կը տիրէ: Զարմանալի է — բայց բնականոն — Սփիւռքի մէջ ապրող զանազան մտաւորականներու բացարձակ խակութիւնը, երբ խնդրոյ առարկայ է իրենց մտաւորականի դերը, տեղը, ճակատագիրը»:

«ԿԱՄ»ի առաջին աշխատակիցներն են՝ Զարեհ Որբունի, Գրիգոր Պըլտեան, Վ. Պէնիամին (Թարգմանարար), Մ. Պլանչօ (Թարգմանարար) եւ Մ. Նշանեան: Այս վերջինը՝ ստորագրած է Թէքէեանի նուիրուած աշխատասիրութիւն մը՝ «Վահան Թէքէեան, կամ՝ Անկարելի Անցքը», որ կը գրաւէ «ԿԱՄ»ի առաջին համարին էջերուն զրեթէ կէսը:

ԿԱՅԾԵՐ

Թիւ 1

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՅ ՌԵՍՍՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԼՈՒՐԴՈՒՆԻ ՄԱՍՆԱԺԻՂԻ ԱՄՍԱԹԵՐԹ -- ՆՈՅ.1978

ԿԱՅԾԵՐ (Լոնտոն, Անգլիա, 1978 թ.) — Եւրոպայի Հայ Ուսա-

նողական Միութեան Լոնտոնի Մասնաճիւղի ամսաթերթ⁵³ : Առաջին թիւը՝ 1978 թուականի նոյեմբերին : 8 էջ (21×30 սմ.) : Տարուերեող էջաթիւեր՝ 8-40 : Իսկ թիւ 7 էն սկսեալ՝ աւելի մեծ չափով (22.5×32 սմ.) : Մեքենայիր, լուստպատճենային տպագրութիւն :

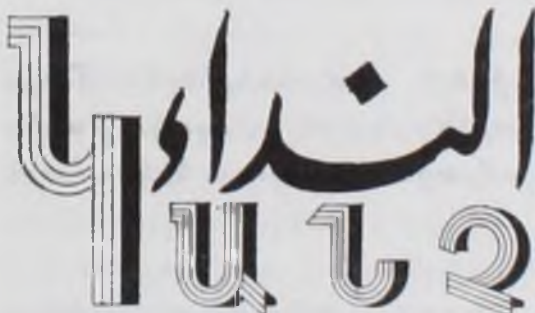
Իր առաջին խմբագրականով՝ «Կայծեր» կը գրէ .

«Այս թերթը մեզ չի պատկանում . այլ պատկանում է բոլոր նրանց , որոնք կը պիտակցեն պատմական այս վայրկեանի ճակատագրական կարեւորութիւնը , եւ կը նկատեն պայքարի ընդհանուր հոսանքի գէժ՝ հակադդելու բռնութեան , չահադործման եւ ճնշման ուժերին :

«Այս պայքարին ուժականութիւն տալու համար սփիւռքը կը պահանջի ՅԱՐԱՏԵԻ ՅԱՆԴՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅԱՐԱՏԵԻ ՊԱՅՔԱՐ» :

ԿԱՆԹԵՂ (Շիրակո , Իլինոյ , 1975 թ.) — Հրատարակութիւն Հայ Աւետարանական եկեղեցիի : Հովիւ եւ խմբագիր՝ Վեր . Պարզեւ Ն . Տարադեհան : Լոյս կը տեսնէ 1975 թ . ի սկիզբէն , տարին երեք-չորս համար : Մեքենայիր-բաղժագրութեամբ : Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն : 16-20 էջ (22×28 սմ.) :

Նոյն եկեղեցին , «Կանթեղ»էն դատ , 1975 թ . էն ի վեր լոյս կ'ընծայէ շարաթական «Տեղեկատու» մը , կրկին անգլերէն եւ հայերէն բովանդակութեամբ : Մեքենայիր-բաղժագրութեամբ , 4 էջ (14×22 սմ.) :

Լոյս կը տեսնէ առէն շարաթօր

ԹԻԻ 1 (3683) 50 ՓԵՏՐՈՒՄԸ , 1971

1171 ՀԱՅԿ - 7147 ՀԱՅ

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր

Սփիւռեայութեան Հետ Մշակութային Կապի
Կոմիտէի Նախագահ

ՎԱՐԴԳԵՍ ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆԷՆ

Որոշուածն ու գտնականութեան անհուն գաղափար տեղեկացումն որ Սփիւռեայութեան շարաթօրէնց մէջում՝ Արա-
մանում ՎԱՆՁԱ անուամբ հայկական մի նոր թիւը է հեռաց տալով :
Սրտանց շնորհաւորելով նրան , լինէ հաղանում որ ՎԱՆՁԱ
մեծապէս կը նպաստի հայապահպանութեան գործին . Հայրենիք եւ
Սփիւռեայութեան անուամբ սիրտանցում ու անդադրումը :
Ճանաչելով նրան , որ թիւը պարբերական սփիւռեայութեան ամե-
նայ անկէ յազգ հարցերով , իր էջերում հիմարտութիւնը պատմե-
լով Սովետական Հայաստանի մասին՝ սիրով ու շնորհակամար կ'ըն-
դունի նպատակը ընթերցողներին կազմել :
Թող թարգմանի նորոշումն ՎԱՆՁԱ եւ ցերեւ ու անհրա-
կան լինին նրա արժանագները :

ԿԱՆԶ (Պէյրութ , Լիբանան , 1971 թ.) — Շարաթաթերթ : Քաղաքական , հասարակական եւ գրական : Հրատարակութեան

53. 1982 թ . ի փետրուար-Մարտ միացեալ համարէն (թիւ 32-33) սկսեալ . «Կայծեր»ը կը վերանկրտուի «Հայաստան-Կայծեր» եւ կը դառնայ՝ «Պաշտօնաբերք Հայաստանի Հայ Գաղտնի Բանակի Ժողովրդային Շարժման , Բրիտանիա» :

սկիզբ՝ 1971 թ.ի փետրուարի 20 : 8 էջ (30×40 սմ.) : Խմբագրութեան պատասխանատու՝ Յարութիւն Մատէեան : Վարչական պատասխանատու՝ Պօղոս Թիւթիւնճեան : Մնայուն աշխատակիցներ՝ Գառնիկ Աղլարեան, Արմէն Դարեան, Պարոյր Երէցեան, Մարտիրոս Գուչաքճեան եւ ուրիշներ :

«Կանչ»ը օրինականօրէն լոյս կը տեսնէ որպէս Լիրանանեան «Ալ-Նիտէ» [օրկան Լիրանանի Համայնավար Կուսակցութեան] թերթի յաւելում, եւ զայն կարելի է համարել Լիրանանահայ համայնավարներու օրգանը : «Կանչ»ի մէջ տեղ կը գտնեն միջազգային եւ տեղական քաղաքականութեան վերաբերող նիւթեր, հայրենական լուրեր եւ յօդուածներ : Լոյս կ'ընծայէ գրական, մշակութային, արուեստի եւ մարզական աշխատակցութիւններ⁵⁴ :

Առաջին համարի «Մեր Խօսքը» խմբագրականով՝ «Կանչ» իր ուղղութեան անդրադառնալով, նաեւ կը դրէ .

«Հայրենասէր բոլոր ուժերուն հետ միասին, Լիրանանահայութեան մօտ ստեղծել իրարհասկացողութեան ազգային մթնոլորտ մը՝ կողմերու իրաւունքներն ու կարծիքները փոխադարձաբար յարգելու իրապէս դեմոկրատական ոգիով... :

«Հայրենասէր բոլոր ուժերուն հետ միասին աւելի ընդարձակել, տարածուն դարձնել, զարգացնել եւ ամրացնել Սփիւռքի հայութեան մշակութային կապերը Մայր Հայրենիքի հետ : Լրիւ դարձնել հայութեան համախմբումն ու ազգային միասնականութիւնը՝ Սովետական Հայաստանի շուրջ, որ Մայր Հայրենիքն է բոլոր հայերուն... :

«Ստատրել Լիրանանեան մեր սիրելի հայրենիքին եւ Մայր Հայրենիք Սովետական Հայաստանի բարեկամական ու մշակութային յարաբերութիւններու զարգացման եւ ամրացման՝ յօդուտ երկու հայրենիքներուն» :

ԿԱՆՉ ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԻՆ (Զմառ, Լիրանան, 1980 թ.) – Պարբերաթերթ Զմառու Ս. Միքայէլեան Ընծայարանի : Խմբագրապետ՝ Յովսէփ Վրդ. Քէլէկեան : Խմբագրական կազմ՝ րազկացած ընծայարանի սաներէն : 1980 թուականին լոյս կ'ընծայուի միակ համար մը՝

54. «Կանչ»ը շուրջ երեք ամիս կ'ընդհատուի : 1983 թ.ի նոյեմբերի 23-ին, ան լոյս կը տեսնէ «Ազգային Մշակոյթ» ամսուոյ («Ալ-Սաֆաֆիէ Ալ-Ուաթամիէ»), իբրեւ ազգային-ֆաղափական-մշակութային շաբաթաթերթ, նայն տարագով ու չափով :

Նոյեմբերի 8ին: Լուսապատճենային հրատարակութիւն: 43 թերթ (21·5×27 սմ.): 1981 թ.-ի Ապրիլի 19ին լոյս կը տեսնէ երկրորդ (36 թերթ) եւ Նոյեմբերի 21ին՝ երրորդ համարը (40 էջ):

Առաջին խմբագրականին մէջ կ'ըսուի.

«Երկար տարիներու լռութենէ ետք՝ վերջապէս լոյս կը տեսնէ Ընծայարանիս պարբերաթերթը, տարբեր անունի տակ, սակայն միեւնոյն նպատակին հետամուտ. ըլլալ արտայայտութիւնը Ընծայարանիս մշակութային ու հոգեւոր աճումին»:

GARDZIK (L'Opinion)

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 1, ՅՈՒՆ. 1973, ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ՝ 11 թիւ՝ 15 Ֆր.

ԿԱՐԾԻՔ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1973 թ.) — Ամսագիր. «Կը հրատարակուի ամիսը անգամ մը»: Տնօրէն-խմբագիր՝ Լեւոն Չորմիսեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1973 թ.-ի Յունուարին: Առաջին երկու տարին՝ «Կարծիք» լոյս կը տեսնէ կանոնաւորաբար, տարին՝ 11 թիւ, ինչպէս խոստացուած է սկիզբէն (Բ. տարուան թիւ 9-11-ը միայն լոյս կը տեսնէ միացեալ): Գ. տարին լոյս կը տեսնէ «Կարծիք»ի միացեալ հինգ թիւ, երկու ամիսը անգամ մը: Եւ 1975 թ.-ի Սեպտեմբեր-Հոկտեմբեր թիւ 9-10 (31-32) միացեալ համարը կը հանդիսանայ վերջինը: Թերթը լոյս կը տեսնէ Պէյրութ, տպ. Տօնիկեան: 8 էջ (29·5×45 սմ.):

Լեւոն Չորմիսեանի «Կարծիք»ը կը հանդիսանայ անհատական ձեռնարկ մը, ուր ընկալելով հանդերձ կարգ մը երէց մտաւորականներու յօդուածներ (Գեղամ Ֆէնէրճեան, Եղիշէ Այվազեան, Լեւոն Սոփոկլեան), ընդհանրապէս խմբագիրը ինք կը լեցնէ թերթին էջերը, օգտագործելով զանազան ծածկանուններ (Բիւթանացի, «Կ.», Սլաք, Լ. Չ., եւն.): Յաճախ ալ՝ անստորագիր:

Իր ուղղութեան մասին՝ «Կարծիք» առաջին թիւով կը գրէ.

«Իւրաքանչիւր հատուածի յատուկ թերթեր կան...: Գոյու-

թիւն չունի որեւէ թերթ, որ այդ հատուածներէն դուրս եւ անկախ, անոնց հետ առանց նիւթական եւ բարոյական կապ ունենալու, քննէր հայ կեանքի խնդիրները մտածման ամբողջական ազատութեամբ, ճշմարտութեամբ, բանաւորը եւ օգտակարը միայն արտայայտելու գիտաւորութեամբ:

«Մեր մտածումէն երբեք պիտի չհեռացնենք Հայութեան մի եւ ամբողջական ազգութիւն մը ներկայացնելու իրողութիւնը...»:

«Անոր վրայ հիմնուած է ու պիտի մնայ մեր վերաբերումը նաեւ հայրենիքին հանդէպ: Այս պատճառով ալ Հայրենիք-Սփիւռք յարաբերութիւնը մեր օրերուն, առաջնակարգ կարեւորութիւն ներկայացընող հարցը կը ներկայացնէ»:

ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՅՈՅՍ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1976 թ.) — Եռամսեայ տեղեկատու: Հրատարակութիւն Աղքատախնամի Վարչութեան: Առաջին թիւը՝ Ապրիլ-Յունիս 1976 թուակիր: Թիւ 3-4 միացեալը՝ 12 էջ (25×32 սմ.): Հայերէն եւ ֆրանսերէն: Հրատարակութեան տնօրէն՝ Մ. Յ. Մարտիրոսեան:

Ա Տաթի, թիւ 1

Յունուար 1978

ԿԻՊՐԱԶԱՅ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ (Նիկոսիա, Կիպրոս, 1978 թ.) — Ամսական լրատու Աղգային Առաջնորդարանի: Խմբագիր՝ Զարեհ Վրդ. (այժմ՝ Եպիսկոպոս) Աղնաւորեան: Հրատարակութիւնը կը սկսի՝ 1978 թ. Յունուարին: 10-50 էջ (21×33 սմ.): Մեքենագիր-բաղմագրուած:

«Կիպրահայ Տեղեկատու»-ի առաջին համարին մէջ կ'ըսուի.

«...Այս թերթիկը սահմանուած է տեղեկատու մը ըլլալու՝ հիմնականօրէն մեր Եկեղեցիին եւ Աղգային Առաջնորդարանի շուրջ ծաւալող գործունէութեանց մասին: Բայց կը խորհինք չորս լրա-

տուութենէն կամ պործունէութեանց պարզ տեղեկադրումէն զատ եւ աւելի՝ ունենալ քանի մը ուրիշ էջ, աւելի շինիչ, հոգեպէս հարստացրնող» :

Այդ «քանի մը ուրիշ էջ»երը կը հանդիսանան՝ Մեր Հոգեւոր Խօսքը, Ամսուան Սուրբը, էջ մը Մատենագիր Մեր Հայերէն, Մտածումներ..., Գաղութային Կեանքի Արձագանգ, Յայտարարութիւններ :

ԿՈՐԻՉ (Հալէպ, Սուրիա, 1981 թ.) — Պարբերաթերթ : Հրատարակութիւն Քրիստաւոր Ուսանողական Միութեան : Հաւանաբար չարունակութիւնը նոյն միութեան կողմէ լոյս ընծայուած «Պարբերաթերթ»ին (տես՝ «Պարբերաթերթ») : Լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի երկրորդ կէսէն : Առաջին համարին վրայ՝ «Ա. տարի, թիւ 1» : Թուական չի նշուիր : Իսկ երկրորդ համարին վրայ՝ «Ա. տարի, թիւ 2, Հոկտ. 1981» : Մեքենայիր-բազմադրուած : 27 թերթ (21×26 սմ.) :

«Կորիզէն...» խորագրուած առաջնորդող յօդուածը կը յայտնէ .

«Անհերքելի իրականութիւն է, որ որեւէ արդիւնաբերելու կոչուած միաւոր երբ հասած է իր լիութեան, երբ հասունցած է եւ րեզմնաւորուելու պատրաստ — ինչպէս կորիզն պարարտ հողի մէջ — անհրաժեշտ է, որ միաձուլէ իր ուժերը, կարենալ այդ կորիզային սողմը ծլարձակելով դէպի վեր, հողէն դուրս ցայտեցնէ . հող չէ թէ առաջին հերթին հողին վրայ եղած մասը ըլլայ շատ վտիտ կանանչ ընձիւղներ...» :

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՀԱՅ ԱԿՈՒՄԲԻ ԼՐԱՏՈՒ (Կրէնոպլ, Ֆրանսա, 1978 թ.) — Եռամսեայ հրատարակութիւն Կրէնոպլի Հայ Ակումբին, որուն նախագահն է Եղուարդ Մանուկեան : Հրատարակութեան տնօրէն՝ Ժ. Մարանճեան : Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1978 թ.ի Յունուար : Տարին՝ չորս թիւ : Ֆրանսերէն, հաղուադէպօրէն էջ մը հայերէն : 8-20 էջ (21×30 սմ.) :

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ (Գահիրէ, Եգիպտոս, 1976 թ.) — Պարբերաթերթ : Գործադիր խմբագիր՝ Վահրամ Բրուտեան : Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1976 թ.⁵⁵ : Սկիզբը՝ չորաթիւ անգամ մը, աւելի

55. Նախապէս ալ, 1971 թ.-ին, Գահիրէի ազգային-համայնֆային ընտրութիւններում առիթով, Վահրամ Բրուտեան կը հրատարակէ «Համայնֆային Կեանք» ամսուան վարբերաթերթը, առանց պետական արտօնագրի, որ շուտով կը դադրի :

ուչ՝ երկու չարաթը անգամ մը, ապա՝ տեղի մեծ ընդմիջումներով, մինչև 1978 թ.ի Ապրիլ ամիսը: Թերթին բովանդակութիւնը կը կազմեն եղիպտահայ գաղութը յուզող հարցեր: Լոյս կը տեսնէ որպէս յաւելում՝ Հայկ Ժամկոչեանի «Իմացարան» պարբերապիւրքին: 4-24 էջ (21×33 սմ.):

ՀԱՅ (Պրիւքսէլ, Պելճիքա, 1978 թ.) – Ամսական տեղեկատու Պրիւքսէլի Հայոց Վարչութեան: Պատասխանատու խմբագիր՝ Մեթր Էտուար Ժախեան: Առաջին համարը՝ 1978 թ.ի Մարտին: Մեքենագիր-բազմադրուած: 7-25 էջ (21×30 սմ.): Բացի պարբերաթերթի անունէն, ոչ մէկ հայերէն յօդուած: Բովանդակութիւնը՝ ֆրանսերէն:

ՀԱՅ ԱՐԻ (Աթէնք, Յունաստան, 1977 թ.) – Ամսաթերթ Յունաստանի Հայ Մարմ. Ընդհ. Միութեան Արիներու: Առաջին համարը՝ 1977 թ.ի Յունուարին: Մեքենագիր-բազմադրուած: 4 էջ (25.5×36 սմ.):

ՀԱՅ ԱՐՁԱԳԱՆԳ (Սիտնի, Աւստրալիա, 1978 թ.) – Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Սիտնիի Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցիին: Խմբագիր-հրատարակիչ՝ Սարգիս Վրդ. Ուզունեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1978 թ.ի Յունուար: Հայերէն եւ անգլերէն: Տարուերորդ էջեր, 20-40 էջ (21×26 սմ.):

ՀԱՅ ԴԱՏ (Սիտնի, Աւստրալիա, 1975 թ.) – Պարբերաթերթ, ապա՝ ամսաթերթ: Կը հրատարակուի 1975 թ.ի վերջերէն: Հայերէն եւ անգլերէն: Խմբագիր՝ Մ. Վահանեան: Նուիրուած՝ Հայկական Դատին եւ յարակից հարցերու:

ՀԱՅ ԴԱՏ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1981 թ.) — Հրատարակութիւն Հայ Դատի Պաշտպան Յանձնախումբին, 1981 թ.ի Ապրիլ 24-ի առիթով: 4 էջ (33×43 սմ.): Աւելի ուշ՝ լոյս կը տեսնէ նաեւ 2 թիւ: Թէեւ՝ անունը «Հայ Դատ» (հայերէնով), բովանդակութիւնը միայն ֆրանսերէն:

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ (Փիքօ Րիվերա, Դալիֆ., ԱՄՆ, 1975 թ.) — Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Հայ Դրամա-

դիտական Ընկերակցութեան⁵⁶։ Խմբագիր՝ Եղիա Թ. Ներսէսեան⁵⁷։ Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1975 թ.ի Մարտ։ Տարին հատոր մը՝ բաղկացած չորս թիւէ, համարակալուած իրարայաջորդ էջաթիւերով։ Առաջին հատորը (1975) կը բաղկանայ 25 էջէ, Երկրորդը (1976)՝ 41, Երրորդը (1977)՝ 48։ Շարքին չորրորդը կը հանդիսանայ բացառիկ հատոր մը՝ «Յուշամատեն», կը ձօնուի յիշատակին Հ. Կղեմէս Վրդ.

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

8511 BEVERLY PARK PL., PICO RIVERA, CALIF. 90660, USA

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL Series I, Volume I 1975

Սրպիլիեանի մահուան հարիւրամեայ տարեդարձին», որ կը բաղկանայ 168 էջէ եւ 21 տախտակէ։ Այս չորրորդ հատորը, թէեւ 1978 թուակիր, լոյս կը տեսնէ միայն 1980 թ.ին։ Հինգերորդ հատորը (1979) կը բաղկանայ 47 էջէ, վեցերորդը (1980)՝ 49, իսկ եօթերորդը (1981)՝ 44։ Բացի չորրորդ հատորէն, որ տպագիր է, մնացեալ հատորները լոյս տեսած են մեքենագիր, լուսատպատէքնային տպագրութեամբ։ Բոլոր հատորներն ալ ունին նոյն չափը (21.5×28 սմ.)։ Հանդէսին բովանդակութիւնը կը կաղմեն դրամագիտական յօդուածներ, դրամագիտական յօդուածներու եւ հրատարակութիւններու մատենագիտութիւն, հայերէն եւ անգլերէն։ Իր մասնագիտական բնոյթով եղակի այս պարբերական հրատարակութեան կ'աշխատակցին Հայաստանի եւ Սփիւռքի ծանօթ բանասէրներ եւ դրամագէտներ։

56. Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութիւնը կը հիմնուի 1971 թ.ի Փետրուարի 27-ին, Հայ Դրամի Ակումբ անունով։ 1974 թ.ի Նոյեմբերի 25-ի անդամական ընդհանուր ժողովը կ'որոշեցրէ ընկերակցութեան այժմու անունը։ Անկախ վերոյիշեալ հանդէսէն, ընկերակցութիւնը 1981 թ.ին կը ձեռնարկէ դրամագիտական գիրքերու հրատարակութեան՝ «Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութիւն, Մասնաւոր Հրատարակութիւն» մատենաշարով, որուն առաջին հատորը կը հանդիսանայ Զարեհ Պ. Պտուկեանի Դրամագիտական Աշխատանքներու Ժողովածուն (Լոս Անճելէս, 1981, 570 էջ)։

57. Խմբագիր Եղիա Թ. Ներսէսեան մասն կը գլխաւորէ Հայկական Դրամներու եւ Գիրքերու հաստատութիւնը, որ 1972 թ.էն սկսեալ լոյս կ'ընծայէ մեքենագիր-բազմագրուած «Տեղեկատու» մը։ Մինչեւ 1980 թ. լոյս տեսած է «Տեղեկատու»ի տասը թիւ։

Պաշտոնիկ Ս. Մուշեղեան, Հենրի Վ. Սարգսեան, Զարեհ Պ. Պատուկեան, Տիգրան Գույումճեան, Պօղոս Վրդ. Անանեան, Սահակ Վրդ. Ժեմճեմեան, Եղիա Բ. Ներսէսեան եւ ուրիշներ:

«Հայ Գրամագրիտական Հանդէս»-ի անդլերէնով գրուած առաջին խմբագրականին հայերէն ամբողջութեամբ կը ներկայացնէ պարբերաթերթին հետապնդած գլխաւոր նպատակները:

«Հայ Գրամագրիտական Ընկերակցութեան ներկայ անդամակցութիւնը՝ թերեւս կորիզը միջազգային նոր կազմակերպութեան մը՝ կը մտադրէ լայն բանալ իր «Հայ Գրամագրիտական Հանդէս» պարբերաթերթին էջերը բոլոր հայ գրամագէտներու եւ գրամահաւաքներու համար: ...Յը յուսանք որ այս համեստ նամականին՝ օր մը ձեւափոխուի գեղատալ եռամսեակի մը»:

ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔ HAY ENDANIK

1

ՅՈՒՆՈՒԱՐ — JANUARY 1969

ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔ (Վենետիկ, Իտալիա, 1969 թ.) — Ամսօրեայ պարբերաթերթ Հայկական Սփիւռքի համար: Հրատարակութիւն Մխիթարեան Միաբանութեան, Սր. Ղազար, Վենետիկ: «Հայ Ընտանիք»-ը վերափոխուած չարունակութիւնը կը հանդիսանայ 1947-1966 թուականներուն հրատարակուած «Մխիթարեան Ընտանիք»-ին (1960-1962 թթ.՝ «Ընտանիք»): Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն, գեղատալ ու գունատալ: 32-60 էջ (21×28.5 սմ.): Պատասխանատու խմբագիր՝ Վահան Վրդ. Յովհաննէսեան⁵⁸: Առաջին համարը՝ 1969 թուականի Յունուարին:

«Հայ Ընտանիք»-ի առաջին համարով, ի մէջ այլոց, կը գրուի:

«Խմբագրութիւնը, գիտակից իր կոչումին, մտադրած է լայնօրէն եւ սահմանները իր թերթին, դպրոցական չրջանակէն ելլելով՝ մտնելու համար Հայ Ընտանիքներու մէջ, տալ օգուտ ինչպէս կեանքին եւ մշակոյթին ընդարձակ եւ արդիական պատկերը, ըլլալ առաջնորդ հայ երիտասարդութեան մտքին եւ սրտին, տալով անոր գիտական ու գրական պահանջներուն գոհացում, ինչպէս նաեւ Հայ Գրականու-

58. «Հայ Ընտանիք»-ի այժմու խմբագիրն է Յարութիւն Վրդ. Պաւիկեան:

թեան եւ Պատմութեան, Հայ Լեզուի կարեւոր ծանօթութիւններ:

«Հայ Ընտանիք» թերթին զլխաւոր նպատակն է... օգտակար ըլլալ մեր նոր սերունդին, ուղղելով զայն դէպի ազգային զարգացումը՝ հայ լեզուի, հայ արուեստի, հայ պատմութեան եւ հայ գրականութեան մարդերուն մէջ, մտնելով բոլոր ընտանիքներէն ներս, ուր հասակ կը նետէ հայ մանկութիւնը՝ թէեւ օտար կլիմայի տակ բանալով իր աչքերը: Հայ երիտասարդութեան կ'իյնայ վեր բռնել ջահը, լուսաւորել եւ առաջնորդել յաջորդաբար եկող ուրիշ սերունդներ, ծառայելու համար այսպէս հայկական դատին՝ նոր աշխարհի քաղաքական եւ ընկերային լոյսին տակ»:

ARMENIAN NEWSLETTER TORONTO ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆԻ ԼՐԱՏՈՒ

Իրի 1, Նոյեմբեր 1, 1977

No. 1, November 1, 1977

ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆԻ ԼՐԱՏՈՒ (Թորոնթօ, Գանատա, 1977 թ.) — Պարբերաթերթ: Լոյս կը տեսնէ մօտաւորապէս երկամսեայ դրութեամբ: Հրատարակութիւն Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնին, որուն մէջ գործող կազմակերպութիւններն են՝ Հ.Յ. Գաշնակցութիւն, Հ.Ե. Դաշնակցութիւն, Հ.Մ.Բ.Մ., Հ.Օ. Միութիւն եւ Համազգային Հայ Մշակութային Միութիւն: «Լրատու»ի առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1977 թ. Նոյեմբերի 1-ին, 4 էջ (21.5×28 սմ.): Ընդհանրապէս՝ 8-20 էջ: Խմբագիր՝ Գրիգոր Հոթոյեան:

Պարբերաթերթին առաքելութեան մասին տեղեկութիւններ կը հայթայթէ առաջին համարի «Այս Հրատարակութիւնը» խորագրուած առաջնորդող յօդուածը:

«Լրատու»ի յաճախակի հրատարակութեամբ, պիտի աշխատինք Թորոնթոյի հայ դադութր տեղեակ պահել վերոյիշեալ կազմակերպութիւններու գործունէութեան եւ դառնալ հաղորդական կապը Հայ Կեդրոնի եւ Թորոնթոյի հայ հադութին միջեւ:

«Հոս մասնաւորապէս կ'ուզենք շեշտել, որ Հայ Կեդրոնէն ներս գործող կազմակերպութիւնները կ'ընդգրկեն հայ կեանքի հետ աղերս ունեցող ընկերային, մշակութային, մարզական, քաղաքական եւ

բարեսիրական բոլոր ճիւղերը եւ գործունէութեան լայն ասպարէզ կայ բոլոր անոնց, որոնք կ'ուզեն իրենց մասնակցութիւնը բերել...» :

ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆԻ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ (Պուէնոս Այրէս, Արժանթին, 1968 թ.) — Տեղեկատու երկչաբաթաթերթ, ապա՝ ամսաթերթ : Հրատարակութիւն Արժանթինի «Հայ Կեդրոն»ի Վարչական Խորհուրդի Մամուլի եւ Հաղորդումի Բաժինին : Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1968 թ. : Ընդհանրապէս՝ սպաներէն : 8-16 էջ (20×29 սմ.) : Պատասխանատու տնօրէն՝ Սամուէլ Էոնեստո Բազուպեան :

ՀԱՅ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ (ԹԵՀՐԱՆ, Պարսկաստան, 1979 թ.) — Ամսաթերթ : Հրատարակութիւն Հայ Համալսարանականների Ընդհ. Միութեան : Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1979 թուականի Օգոստոս : Տրդ համարը կը բաղկանայ 16 էջէ (22×32 սմ.) :

ՀԱՅ ՁՍՅՆ (Պէյրութ, Լիբանան, 1980 թ.) — Պարբերաթերթ : Հրատարակութիւն Թէքէեան Մշակութային Միութեան Ուսանողաց Բաժնի Մշակութային Յանձնախումբի : Առաջին թիւը, առանց հրատարակութեան թուականի եւ համարի, լոյս կը տեսնէ 1980 թուականի Հոկտեմբերին : Լուսապատճէնային հրատարակութիւն : Առանց էջաթիւի՝ 27 թերթ (21×33 սմ.) : Երկրորդ թիւ մը՝ նոյն տարուան Դեկտեմբերին, բաղկացած՝ 27 էջէ (22×28 սմ.) : Երրորդ եւ վերջին թիւ մը լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի Յուլիսին, բաղկացած՝ 46 էջէ : Աշակերտներէ բաղկացած խմբագրական կազմ՝ Վաչէ Ղազարեանի հսկողութեամբ :

«Մուտքի Համար» խորագրուած առաջնորդող յօդուածը կ'ըսէ .

«Լոյսին բերելով այս պարբերաթերթին առաջին թիւը, Թ. Մ. Մ. ի Ուսանողաց Բաժնի Մշակութային Յանձնախումբը ...կը ձգտի հայկական երկրորդական վարժարաններու պարմանիներուն եւ սլարմանուհիներուն մէջ բարրութեւն գիրին ու մշակոյթին սէրը, անոնց մէջ արմատաւորել ջանալով հայու իրապաշտ ու զբապաշտ հպարտութիւնը, որուն կարիքն ունինք... Սփիւռքի բովանդակ տարածքին» :

Հ.Մ.Ը.Մ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ (Երուսաղէմ, Պաղեստին, 1980 թ.) — Հ.Մ.Ը.Մ. ի Երուսաղէմի Մասնաճիւղի պաշտօնաթերթ : Առաջին հա-

մարը լոյս կը տեսնէ 1980 թ.ի Մարտին, երկրորդը՝ Ապրիլին, ապա՝ «Հ.Մ.Ը.Մ. Տեղեկատու»ն լոյս կը տեսնէ ընդհանրապէս երկու ամիսը անդամ մը: Առաջին համարին խմբագիրը կը հանդիսանայ Աբրահամ Սիւրդիւքեան: Ապա՝ թերթը կը հրատարակուի խմբագրական մարմինի մը կողմէ — Ճօրճ Կիւվլէքճեան, Կարօ Հէքիմեան, Օհան Կիւրեղեան: Հինգերորդ համարէն (Սեպտեմբեր, 1980) սկսեալ խմբագիր կը դառնայ՝ Կարօ Հէքիմեան: Պաշտօնաթերթի 7-րդ համարէն սկսեալ՝ անգլերէն բաժին մը՝ Աբրահամ Սիւրդիւքեանի պատասխանատուութեամբ: 8-40 էջ (21×30 սմ.): Ազգային, մարզական եւ մշակութային բովանդակութեամբ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի պաշտօնաթերթը, Ա. տարուան 6-րդ համարով (Հոկտեմբեր-Նոյեմբեր, 1980) կ'ունենայ զրական բաժին:

«Հ.Մ.Ը.Մ. Տեղեկատու»ի առաջին համարի խմբագրականը կը նշէ.

«Չորս տարիներ առաջ որոշեցինք հրատարակել Հ.Մ.Ը.Մ.ի Տեղեկատուն: Չկրցինք: Մեզի վիճակուեցաւ 1980 տասնամեակի սեմին լոյս դալ: Տարօրինակ զուգահեռութեամբ մը, որովհետեւ, հակառակ մեծ ու փոքր դժուարութիւններուն որոնք աշխարհի գլխուն կը բարդուին, մեզի այնպէս կը թուի, թէ 1980-ի տասնամեակին աշխարհը Հայկական հարցով որեւէ մէկ շրջանէ աւելի պիտի զբաղի: Անշուշտ հայութիւնով զբաղիլը եւ Հայկական հարցը տարբեր բաներ են: Բայց զբաղիլն ալ մեծ քայլ մըն է դէպի յառաջ...:

«Մենք, աշխարհի կարեւոր կեդրոններէն մէկուն անկիւնը մնացածներս, չենք կրնար ձեռնածալ մնալ հայ դարթօնքին: Հոս ենք, միջոցները եւ առիթները ի հարկին ստեղծելով, կը ձայնակցինք մեր ժողովուրդի մակընթացութեան, ջերմօրէն յուսալով որ, այս անդամ մեր երազներուն ափերուն պիտի հասնինք անպայման»:

ՀԱՅ ՇԱՐԺՈՒՄ (Ֆրեզնօ, ԱՄՆ, 1979 թ.) — Հրատարակութիւն Քալիֆօրնիոյ Նահանգային Համալսարանի (Ֆրեզնօ) Հայ Ուսանողակոյն Կազմակերպութեան: Անգլերէն լեզուով հրատարակութիւն մը, որ տեղ կու տայ նաեւ հայերէն լեզուով գրութիւններու: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1979 թուականի Ապրիլի 24ին: 4-12 էջ (29×35.5 սմ.): Խմբագիրներ՝ Մարք Մալխասեան, Պիլ Էրիսեան եւ Մարք Նաճարեան: Ապա՝ Ֆլօրա Չատըրճեան եւ Սինթիա Աւագեան: Խորհրդատու՝ Տիգրան Գույումճեան:

Paraît tous les 15 du mois

MENSUEL ARMENIEN

5 f

N° 1

HAY BAYKAR

ՀԱՅ ՊԱՅԳԱՐ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1977 թ.) – Ամսաթերթ:
Խմբագիր՝ Արա Թորանեան: Առաջին համարը, անթուակիր, լոյս կը
տեսնէ 1977 թուականի Մարտին: Հակառակ առաջին համարէն սկսած
անուանաթերթին վրայ հայերէնով մեծատառ ՀԱՅ ՊԱՅԳԱՐ-ի զոյու-
թեան, միայն 15րդ համարէն սկսեալ թերթը կ'ունենայ քանի մը էջ
հայերէն: Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գաղտնի Բանակի գոր-
ծունէութեան եւ հաղորդագրութիւններուն մեծ տեղ կը տրամադրէ⁵⁹:
8-28 էջ (30×42.5 սմ.):

«Հայ Պայքար»ը կ'ուզէ ըլլալ պայքարի ղէնք մը՝ ի ծառա-
յութիւն Հայ Դատին, որուն լուծումը կ'ենթադրէ՝ Թուրքիոյ կողմէ
բռնադրաւուած հողերու ազատագրում, հայ ժողովուրդի վերախըմ-
բաւորումը վերանախաւորում հայրենիքի մը սահմաններուն մէջ, եւ
իրաւունքը՝ ազատօրէն տնօրինելու իր ճակատագիրը»⁶⁰:

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏ

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՊԵՅՐՈՒԹ.ԼԻԲԱՆԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 1

ԹՈՒԱԿԱՆ 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1975

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏ (Պէյրութ, Լիբանան, 1975 թ.) – Պարբերաթերթ
Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Շրջանային Սկսուտական Խորհուրդի, Պէյրութ, Լիբա-
նան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1975 թ.ի Յունուարի մէկին,

59. 1982 թ.ի սկիզբը քերքիմ անունը կը դառնայ «Հայ Պայքար-Հայաստան»,
պաշտօնաթերթ՝ Հայ Ազգային Շարժումիմ, որ զօրավիգ կը կանգնի ՀԱՀԳԲ-ի գոր-
ծունէութեան: Հայերէն բաժինիմ աւելի տեղ եւ կարեւորութիւն կ'ընծայուի:

(60). Թարգմանուած փրանսերէնէ:

48 էջ, Բ. թիւը՝ 1977 թ.ի Մայիսի 28ին, 64 էջ, Գ. թիւը՝ 1980 Յունուարին, 48 էջ: (20×27 սմ.): Պատասխանատու եւ վարիչ խմբագիր՝ Կարօ Թիւթիւնճեան: Ունի նաեւ խմբագրական մարմին մը:

Առաջին թիւով՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Շրջանային Վարչութեան «Ողջոյնի Խօսք»ին մէջ կ'ըսուի.

«...Լիրանանի երկնակամարին տակ, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Շրջ. Սկսուտական Խորհուրդի նախաձեռնութեամբ եւ խումբ մը սկսուտներու խանաղաւառութեամբ՝ կ'իրագործուի ահա մշտանորոգ մեր միութեան տարիներու երազներէն այս մէկն ալ,— Սկսուտական Պաշտօնաթերթը»:

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅ ԳԱՂՏՆԻ ԲԱՆԱԿԻ

ԹԻՒ Օ

Հոկտեմբեր

1990

ՀԱՅԱՍՏԱՆ (Պէյրութ, Լիրանան, 1980 թ.) — Պաշտօնաթերթ Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գաղտնի Բանակի: Առաջին համարը՝ թիւ 0, Հոկտեմբեր 1980 թուակիր: 40 էջ (30×48 սմ.): Երկրորդ համարը՝ թիւ 1-2, լոյս կը տեսնէ 1980 թ.ի Դեկտեմբերի թուականով, չափի ու ծաւալի փոփոխութեամբ: 48 էջ (23×34 սմ.)⁶¹: Թէեւ պարբերաթերթին վրայ նշուած չէ՝ սակայն «Հայաստան» լոյս կը տեսնէ ամսադրի պարբերականութեամբ, երբեմն միացեալ թիւերով: Առաջին համարին մէջ հայերէնի կողքին, կ'օգտագործուին անգլերէն եւ արաբերէն լեզուները: Հետագային՝ կ'աւելնան նաեւ ֆրանսերէնը, իտալերէնը եւ ռուսերէնը:

61. Աւելի ուշ՝ 1981 թուականի Յունուարէն սկսեալ հրատարակուած թիւերը ունեցան տարբեր չափ եւ էջաթիւ՝ 68-128 էջ (20×27.5 սմ.):

Վերոյիշեալ զոյգ թիւերուն մէջ «Հայաստանի» հրատարակութեան մասին ոչ մէկ բացատրութիւն: Աւելի ուշ⁶², «Ինչո՞ւ «Հայաստան» Պարբերաթերթը» խորագրուած գրութեան մէջ, կը տրուի բացատրութիւնը:

«Տասնեակ տարիներ շարունակ, սփիւռքահայը ազատ արտայայտուելու դիտակէտէն անկարելիութեան դատապարտուած էր, որովհետեւ բոլոր «սալաւոնական» թերթերը ենթակայ էին կուսակցութիւններու գրաքննութեան, իսկ մնացեալները հալածանքի ենթարկուած նոյն այս կուսակցութիւններուն կողմէ:

«Երբ Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գաղտնի Բանակը ձեռնարկեց իր պայքարին, մինչ միջազգային մամուլը լայնօրէն կ'անդրադառնար հայկական զինուորական զործողութիւններուն, սփիւռքահայ «սալաւոնական» մամուլը սահմանափակ տեղ կը շնորհէր, որովհետեւ անդամ մը եւս կուսակցութիւններուն գրաքննութիւնը միջամտած ու զեղծած էր ճշմարտութիւնը:

«Այս... ընթացքին վերջ տալու համար ու հայ ժողովուրդին ձայնը ըլլալու նախանձախնդրութեամբ, Հ.Ա.Հ.Գ.Բ.-ը կը զգայ «ՀԱՅՍՍԱՆ» պարբերաթերթին հրատարակումի ու ցրումի անուրանալի օգտակարութեան, մասսան յեղափոխականացնելու տեսակէտէն»:

ՀԱՅՍՍԱՆ (Մունտէրփինկէն, Արեւմտեան Գերմանիա, 1981 թ.) — Մշակութային թերթ: Լոյս կը տեսնէ իրրեւ ամսաթերթ: Հրատարակիչ եւ խմբագրապետ՝ Մասիս Օհանեան: Խմբագրական կազմ՝ Հրայր Աղէկեան, Ռազմիկ Ապետեան, Արարատ Առաքելեան, Բիւտիկըր Շմիթ, Կարպիս Կարապետեան: Կը հրատարակուի 1981 թուականի Յուլիսէն ի վեր: Հայերէն եւ գերմաներէն: 20-28 էջ (21×30.5 սմ.): Բովանդակութիւն՝ գաղութային լուրեր, հայ մշակոյթին նուիրուած յօդուածներ, եւ մանաւանդ պատկերազարդ ազգային գրուածքներ:

ՀՍԱՐՈՒԵՍ (Լոս Անճելէս, ԱՄՆ, 1978 թ.) — Գրականութեան եւ արուեստի լրատու: Կիսամսեայ թերթ: Խմբագիր՝ Հենրիկ Անասեան: Հրատարակիչ՝ Վ. Ն. Նազարեան: Հրատարակութեան ըսկիզբ՝ 1978 թ.ի Հոկտեմբերի 1: Առաջին թիւերը՝ 4 էջ, ապա՝ 8 եւ աւելի (29×43 սմ.): Շրջան մը անկանոն լոյս տեսնելէ եւ կտրուած դա-

62. «Հայաստան», 1981. թիւ 3-4 (Յունուար-Փետրուար), էջ 8:

դարձ մը ետք, խմբագրի, բովանդակութեան եւ էջաթիւի փոփոխութիւններով՝ կը սկսի լոյս տեսնել որպէս մշակութային եւ ազգային պարբերաթերթ, պահելով հանդերձ «Արուեստի եւ գրականութեան լրատու» ենթախորագիրը: Առաջին խմբագրին՝ Հենրիկ Անասեանի արեւելահայ ըլլալը (Հայաստանէն արտագաղթած), պատճառ կը հան-

ՀԱՅԱՐՈՒՆԵՍ

Գրականութեան եւ Արուեստի Լրատու

5300 Santa Monica Blvd., Suite 204
Los Angeles, Ca, 90029
Tel. (213) 465-4926, 662-7516

HYEARVEST — ARMENIAN ART NEWS

Խմբագիր՝ ՀԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆ Հրատարակիչ՝ Վ. Ն. ՀԱՅԱՐՈՒՆԵՍ

ՏԱՐԻ Ա. — No. 1, Հ0ԿՏ. 1, 1979

VOLUME I, NO. 1, OCT 1 1978

դիտանայ որ թերթը սկզբնական շրջանին լոյս տեսնէ արեւելահայերէնով: Այժմ՝ դադրած:

«Սրտի խօսք՝ Մեր Ընթերցողներին» խորագրուած առաջին խմբագրականով՝ «Հայարուեստ» կը դժէ իր ուղին հետեւեալ բառերով.

«... «Հայարուեստ»-ը նպատակ ունի լուսարանել Մայր Հայրենիքի եւ Սփիւռքի երաժշտական եւ, ընդհանրապէս, արուեստի շարժուն կեանքը: Լուսարանել՝ բոլորին հասկանալի, մատչելի լեզուով ու շարագրութեամբ: Առանձին արուեստագէտների նուիրուած յօդուածներն ու ակնարկները հեռու կը լինեն զուտ արուեստագէտի համար նախատեսուած լինելուց»:

ՀԱՅԱՐՈՒՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1969 թ.) — Ամսական լրատու Հայ Աւետարանական Առաջին Եկեղեցիի: Խմբագրական կազմ: Պատասխանատու խմբագիր՝ Վեր. Յովհաննէս Ակներեան: Մեքենագիր-բազմագրուած: 8-10 էջ (21.5×28 սմ.):

ՀԱՅԴՈՒԿ (Լոս Անճելըս, ԱՄՆ, 1978 թ.) — Պաշտօնաթերթ Արեւմտեան Ամերիկայի Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան Հայ Երիտասարդաց Դաշնակցութեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1978 թուականի Մայիս: 8-20 էջ (21.5×28 սմ.): Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն:

ՀԱՅԴՈՒԿ (Նիկոսիա, Կիպրոս 1979 թ.) — Տեղեկատու Հայ Դատի Պաշտպաններու: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1979 թուականի Ապրիլ: Մեքենագիր-բազմագրուած: 8-16 էջ (21×33 սմ.):

«Անձնուրաց Հայորդիք» խորագրուած կոչով մը՝ «Հայդուկ»-ի Ա. Թիւին մէջ կ'ըսուի:

«Հայդուկ-ը օրկանն է Հայ Դատի Պաշտպաններուն:

«Հայդուկ-ի առաքելութիւնը Հայ Դատին զործնական ձեռով հետապնդումն է ու մեր հողերուն վերադարձը մեզի»:

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԱՐԴԱՆ (Աթէնք, Յունաստան, 1971 թ.) — Տարե-
դիրք Հ. Բ. Ը. Միութեան Արթուրի Գալփաքեան Վարժարանի: Խմ-
բազիր՝ Վարժարանի տնօրէն Զաւէն Գրիգորեան: Առաջին հատորը
լոյս կը տեսնէ 1971 թուականին, 118 էջ, իսկ երկրորդ մը՝ 1974 թուա-
կանին, 80 էջ (17×24 սմ.): Մեքենայիր-բաղմադրուած:

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ (Պէյրութ, Լիբանան, 1970 թ.) — Հրատարակութիւն Հայկազեան Գոլէճի Հայագիտական
Ամբիոնի: Հիմնադիր-խմբադիր՝ Երուանդ Հ. Քասունի: Առաջին հա-
տորը լոյս կը տեսնէ 1970 թ.ին: Մինչեւ 1974 թ. լոյս կը տեսնէ 5 հա-
տոր: Ապա՝ Լիբանանի ղեկավարութեան պատճառով, վեցերորդ հատորը
լոյս կը տեսնէ 1977-1978 թուահամարներով: Եւ անկէ ի վեր կը շարու-
նակէ լոյս տեսնել տարին հատոր մը: Մինչեւ 1981 թ. լոյս տեսած հա-
տորներուն թիւը ինն է՝ Առաջին հատորը եթէ կը բաղկանար 236 էջէ,
հետզհետէ, նոր աշխատակիցներու ապահովումով, «Հայկազեան Հա-
յագիտական Հանդէս»-ի էջերը կը հասնին մինչեւ 396ի (17×24 սմ.):
Կարճ ժամանակի մէջ, հայագիտական այս հանդէսը, իր գիտական մա-
կարդակով ու լրջութեամբ կը հանդիսանայ ժամադրովաբար հայագի-
տութեան տարրեր բնագաւառներով հետաքրքրուող մեր մտաւորա-
կաններու: Ան կը յաջողի հաւասարապէս ապահովել հայրենիքի թէ
արտասահմանի աշխատակիցներու մասնակցութիւնը՝ միշտ անտիպ
աշխատասիրութիւններով: Եւ, մանաւանդ, ան կը յաջողի, երէց ու
միջին սերունդի մտաւորականներու մասնակցութեան կողքին, քաջա-
լերել երիտասարդ սերունդի ներկայացուցիչներուն մասնակցութիւնը:

«Հայկազեան Հայագիտական Հանդէս»-ին իրենց աշխատակցու-
թիւնը բերած են՝ Մօրուս Հասրաթեան, Վարդգէս Համադասպեան, Ա.
Տէր Ղեւոնդեան, Գէորգ Խըլոփեան, Բաղրատ Ուլուրարեան, Լեւոն
Խաչիկեան, Արմէն Զարեան, Մուրատ Հասրաթեան, Ա. Շ. Մնացա-
կանեան, Փասպալ Փապուճեան, Աշոտ Պատմադրեան, Տիգրան Գու-
յումճեան, Յ. Ժ. Սիրունի, Զարեհ Պտուկեան, Լեւոն Գ. Մինասեան,

(63. 1981 թ.-էն մինչեւ 1984 թ.-ի աւարտը ուրիշ հատոր լոյս չի տեսներ:

1970 թ. ՎԱՍՏԱՅՈՒՆ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴՆԵՔ

ՄԱՍԻՆԻՍԻՍ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴՆԵՔ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴՆԵՔ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴՆԵՔ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴՆԵՔ

Սարգիս ձեվահիրճեան, Վահէ Օչական, Լեւոն Վարդան, Պերճ Սալպաղեան, Յրթ. Գալայեան, Ասպետ Տօնապետեան, Արտաշէս Տէր Խաչատուրեան, Զաւէն Մսրրլեան, Աւետիս Սանճեան, Պերճ Կարապետեան, Մանուէլ Ճինյալչեան, Պարոյր Աղպաշեան, Ժիրայր Դանիէլեան, Շահէ Տէր Գէորգեան, Արշաւիր Գապպէնճեան, Յակոբ Աւետիքեան, Մինաս Գոճայեան, Սեդա Պարսումեան-Տառոյեան, Երուանդ Հ. Քասունի, եւ ուրիշներ:

«Հայկազեան Հայազիտական Հանդէս»ին մէջ յաճախ լոյս կը տեսնեն նաեւ ֆրանսերէն եւ անգլերէն հայազիտական ուսումնասիրութիւններ:

«Հայազիտական Հանդէս»ի առաջին հատորին ուղիղը՝ «Որպէս Մուտք» խորագրուած էջով, խմբագրութիւնը հետեւեալ տողերով կը բանաձեւէ իր առաքելութիւնը.

«Կը հաւատանք նման հանդէսի մը գոյութեան անհրաժեշտութեան եւ իրաւունքին: Ինչպէս կը հաւատանք նաեւ որ կարելի է զայն ժամադրաւայրը դարձնել հայազիտական տարրեր բնագաւառներով պարապող մեր մտաւորականներուն:

«ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ, ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ, ՀԱՆԴԵՍԻ հրատարակութիւնը վստահօրէն առաւել եւս պիտի հրահրէ հայազիտութեան հանդէպ վերջերս ցոյց տրուած հետաքրքրութիւնն ու խանդավառութիւնը, ինչպէս եւ պիտի խթանէ ոմանք՝ ձեռնարկելու նոր պրպտումներու եւ հետազօտութեանց, իրենց մասնագիտութեան գծով: Արտասահմանի մէջ ուժերը չէ որ կը պակսին, ոչ ալ միջոցները: Անկասկած որ նաեւ կը ցանկանք հայրենի մտաւորականներու գործակցութիւնը:

«ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ, ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ, ՀԱՆԴԵՍԻ էջերը բաց կը մնան բոլոր անոնց, որոնք զիտեն զիտական հիմքերու վրայ նետուած եւ առարկայօրէն ներկայացուած խօսքին արժէքը»:

ՀԱՅԿԱԿ (Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1979 թ.) — Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի, գործակցարար Ազգային Ուսումնական Խորհուրդին: Անթուակիր, սակայն լոյս տեսած՝ 1979 թուականի Մայիսին, Յակոբ Պարսումեանի խմբագրութեամբ: 24 էջ (21.5 × 28 սմ.): Լոյս տեսած՝ մէկ թիւ: Բովանդակութիւնը՝ ամէնօրեայ եւ միօրեայ դպրոցներու աշակերտներու փորձ-գրութիւններ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ, ԼՈՒՐԵՐ (Փրնեւ, Զուիցերիա, 1975 թ.) — Տեղեկատու «Զուիցերահայ երիտասարդութիւն» կազմակերպութեան: Այս

պարբերական հրատարակութեան մասին Զուիցերիոյ Հայոց Միութեան «Ցուլֆ» տեղեկատուն կը գրէ. «...Միութիւնս ամէն ամիս կը հրատարակէ եւ բոլոր երիտասարդներուն կը բաժնէ «Հայկական Լուրեր» տեղեկատուն, որ զանազան հայ գաղութներէ հետաքրքրական լուրեր կը պարունակէ»⁶⁴ :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ (Այնցպերկ [Պերլին], Արեւմտեան Գերմանիա, 1981 թ.) — Ամսաթերթ: Հայերէն եւ գերմաներէն: Հրատարակիչ՝ Ժիրայր Քաջաղնունի: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1981 թ.ի Մայիս:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ (Աթէնք, Յունաստան, 1975 թ.) — Ամսաթերթ: Հրատարակչի հայ ուսանողներու: Բովանդակութիւնը՝ յունարէն, միայն երկու էջ հայերէն: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1975 թուականի Փետրուար: Լոյս տեսած՝ 13 թիւ: Մեքենադիր-բաղմագրուած: 16 էջ (21×29 սմ.)⁶⁵ :

ՀԱՅՈՐԴԻ (Պուէնոս Այրէս, Արժանթին, 1970 թ.) — Աշակերտական պարբերաթերթ իւրիմեան Կրթական Հիմնարկութեան Ճամպագեան Երկրորդական Վարժարանի: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1970 թ.ի Ապրիլ: Մինչեւ Օգոստոս՝ լոյս կը տեսնէ 5 թիւ: Մեքենագիր-բաղմագրուած: 8-18 էջ (22×28 սմ.): Կը բովանդակէ աշակերտական զրութիւններ եւ տեղեկութիւններ վարժարանի մասին:

ՀԱՍԿ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ (Անթիլիաս, Լիբանան, 1980 թ.) — Հրատարակութիւն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան: Գորեզին Բ. Աթոռակից Կաթողիկոսի նախագահութեամբ խմբագրական կազմ՝ Արտաւազդ Արք. Թրթոեան, Ներսէս Եպս. Բախտիկեան, Անուշաւան Վրդ. Դանիէլեան, Վազգէն Ղուկասեան, Արտաշէս Տէր Խաչատուրեան (զործադիր խմբագիր): «Հասկ Հայագիտական Տարեգիրք»ի առաջին հատորը լոյս կը տեսնէ՝ «Նոր չրջան, Ա. տարի, 1980» թուակիր: «Նոր չրջան» որովհետեւ կը նկատուի շարունա-

64. «Ցուլֆ», Ժընեւ, 1976, թիւ 2 (Մարտ), էջ 11:

65. «Հայկական Նիւթեր»ու մասին այս տեղեկութիւնները փառուած են հետեւեալ աղբիւրէն. «Վառնի», Ուրուագիծ Յունահայ Գաղութի Լրագրութեան, «Նոր Աշխարհ» (Աթէնք), 1981, թիւ 57 (5 Մայիս), էջ 4:

կութիւնը երեսնամեակ մը առաջ Գարեգին Ա. Յովսէփեանց կաթողիկոսի հրատարակած համանուն տարեգիրքին⁶⁶։ 400 էջ (20×28 սմ.)⁶⁷։

Հայերէն լեզուով գրուած ուսումնասիրութիւններու եւ յօդուածներու առընթեր՝ տարեգիրքի Ա. հատորին մէջ տեղ կը զբաւեն նաեւ ֆրանսերէն եւ անգլերէն լեզուներով աշխատասիրութիւններ։ Աշխատակիցները, գրեթէ ամբողջութեամբ, կը հանդիսանան լիբանահայ մտաւորականներ եւ հոգեւորականներ. Գարեգին Բ. Աթոռակից Կաթողիկոս, Հ. Սահակ Վրդ. Քէշիշեան, Անուշաւան Վրդ. Դանիէլեան, Արտաւազդ Արք. Թրթռեան, Արամ Եպս. Քէշիշեան, Ներսէս Եպ. Բախտիկեան, Մուշեղ Իշխան, Սիլվիա Աճէմեան, Սեդա Տատոյեան-Պարսումեան, Վազգէն Ղուկասեան, Զաւէն Մսրրլեան, Արշալիր Գապպէնճեան, Յ. Գեղարդ, Վահէ Օշական, Լեւոն Վարդան, Ներսէս Յ. Պարսումեան, Յրթ. Գալայեան, Կերտա Թովադեան, Արտ. Տէր Խաչատուրեան եւ ուրիշներ։

Գարեգին Բ. Աթոռակիցին ստորագրութիւնը կրող «Յառաջաբան»ը կը պարզէ «Հասկ Հայագիտական Տարեգիրք»ի վերահրատարակութեան զրդապատճառները.

«ՀԱՍԿ Հայագիտական Տարեգիրքը անցեալի աւանդութիւն մը ունի։ Անոր սկզբնաւորումը կապուած է Կիլիկեան Ս. Աթոռի մեծանուն հայրապետներէն Գարեգին Ա. Յովսէփեանի անունին...։

«Կաթողիկոսական Մեր ընտրութենէն ետք, փափաքեցանք վերստին կեանքի կոչել ՀԱՍԿ Հայագիտական Տարեգիրքը եւ նոր ծառայութեան առիթ մը ընծայել հայագէտներուն։ ...Հակառակ բո-

66. Գարեգին Ա. Յովսէփեան Կաթողիկոսը կը հանդիսանայ հիմնադիրը «Հասկ Հայագիտական Տարեգիրք»ին։ Առաջին հատորը լոյս կ'ընծայուի 1948 թ.ին, բազկացած 234 էջէ. աջակցութեամբ խմբագրական կազմի մը, բազկացած՝ Դերեմիկ Եպս. Փոլատեանէ, Սիմոն Սիմոնեանէ եւ Բիզանդ եղիայեանէ։ Երկրորդ հատորը լոյս կ'ընծայուի 1951 թ.ին, սակայն 1949-1950 թուակիր, բազկացած 352 էջէ, այս անգամ աջակցութեամբ Սիմոն Սիմոնեանի եւ Գնէլ Վրդ. Ճէրէմեանի։ Երրորդը, խմբագրութեամբ Սիմոն Սիմոնեանի, կարեւոր մասով պատրաստ, երբ կը վախճանի Գարեգին Ա. Կաթողիկոս։ 1957 թ.ին է որ լոյս կը տեսնէ ամ. Զարեհ Ա. Կաթողիկոսի հովանաւորութեամբ եւ հետապնդումով։ Վերջին հատորը կը բազկանայ 208 էջէ։ (Մանրամասնութիւններու համար տես՝ Ժ. Դանիէլեան, «Հասկ» Ամսագիրին 50 տարին, «Շիրակ» ամսագիր, ԻԶ. տարի, 1982, թիւ 4-5, 41-48)։

67. Երկրորդ հատոր մը ալ, «Նոր շրջան, Բ.-Գ. տարի» եւ «1981-1982» թուակիր, լոյս կը տեսնէ 1983 թ.ին (608 էջ)։

լոր տեսակի խոչընդոտներուն, կարելի եղաւ լոյս ընծայել Հայագիտական Տարեգիրքը, «ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ» մը բանալով քսանչորս տարիներու անջրպետէ մը ետք...

«...Խմբագրութեան միակ ջանքը եղաւ հայ մշակոյթի այլադանութեան երեւոյթը պահպանուած տեսնել հատորին մէջ: Այսպէս, աստուածաբանական, եկեղեցապատմական ու մատենագրական նիւթերու կողքին՝ նկատի առնուեցան պատմա-քննական, լեզուաբանական, արդի դրական, վաւերագրային նիւթեր եւ բնագիրներ՝ լուսանկարներու վերարտադրութեամբ ճոխացած, գրախօսականներու եւ մահագրութիւններու բաժինով մը ամբողջացած:

«Վստահ ենք որ Հայաստանի մէջ կատարուած այնքան եւրախտարժան հայագիտական վաստակին իր նպաստը պիտի բերէ Սփիւռքի մէջ կատարուած այս դիտական աշխատանքը»:

ՀԱՎ (Աուգար, Լիբանան, 1976 թ.) — Աշակերտական հանդէս Հայկական Առժամեայ Վարժարանի: Առաջին եւ միակ համարը լոյս կը տեսնէ 1976 թ.ի Փետրուարին. «Թիւ 1, Փետրուար 1976»: Մեքենագիր-բազմադրուած: 28 էջ (22×28 սմ.): Աշակերտներէ բաղկացած խմբագրական կադմ. Թալին Մալիքեան, Վերա Գաբրիէլեան, Գոհար Պալիքեան, Յուլինէ Շամլեան, Արա Աւետիքեան:

Լիբանանի 1975 թ.էն սկսած դէպքերուն պատճառով, Նշան Փալանճեան վարժարանի պատասխանատուներ եւ ուսուցիչներ, Անթիլիասի մօտակայքը գտնուող Աուգարի շրջանին մէջ կը ստեղծեն Հայկական Առժամեայ Վարժարանը (ՀԱՎ), որուն կ'աշակերտին յատկապէս Ն. Փալանճեան վարժարանի աշակերտները: ՀԱՎ-ը տարուան մը կեանք կ'ունենայ: Հոս է որ Աշակերտական Միութեան կողմէ լոյս կ'ընծայուի «ՀԱՎ» հանդէսի միակ թիւը:

Հ Ե Մ

Ե Ռ Ա Մ Ս Ե Ա Յ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ — Ա

ՅՈՒՆՈՒԱՐ - ԻԱՐՑ

1977, ԹԻՒ 1

ՀԵՄ (Երուսաղէմ, Պաղեստին, 1977 թ.) — Եռամսեայ: Պաշ-

տօնական հրատարակութիւն Հայ Երիտասարդաց Միութեան [ՀԵՄ] : Առաջին համարը՝ «Նոր Շրջան — Ա, Յունուար-Մարտ, 1977, թիւ 1» : Խմբագրական մարմին՝ Ալեքս Գալայճեան, Ներսէս Ներսէսեան եւ Յարութիւն Սամուէլեան : Երրորդ համարէն սկսեալ՝ Ալեքս Գալայճեան եւ Ներսէս Ներսէսեան : Աւելի ուշ՝ Ալեքս Գալայճեան, Վարդան Տէր Վարդանեան, Վարուժան Տիրատուրեան, Լիպարիտ Պետրոսեան եւ Յակոբ Փանոսեան : Գրական, մշակութային եւ տեղեկագրական բովանդակութիւն : 20-48 էջ (16×22 սմ., ապա՝ 14×20·5 սմ.)⁶⁸ :

«ՀԵՄ» Եռամսեայի Նոր Շրջանը» խորագրուած առաջին խմբագրականին մէջ՝ կը ներկայացուին եռամսեային լոյս ընծայումին դիտարկող զրդապատճառները :

«Հ. Ե. Միութիւնը իր ետին ունի մշակութային, մարզական, սկստական ու ընկերային գործունէութեան իրապէս պատուաբեր վաստակ մը... : Այդ գործունէութեան նոր շեշտ եւ երանդ պիտի տայ «ՀԵՄ» եռամսեան, որուն շուրջ պիտի խմբուին, կը յուսանք, մեր պատանիներն ու երիտասարդները : Ան հետեւաբար երիտասարդներուն բեմը պիտի ըլլայ... :

«Միւս կողմէ, տարիներէ ի վեր զգացուող անհրաժեշտութեան մը պատասխանն է «ՀԵՄ»ը : Այդ անհրաժեշտութիւնը՝ Երուսաղէմի Միութեան եւ աշխարհի չորս կողմը ցրուած նախկին ՀԵՄականներու միջեւ չօչափելի կապ մը ստեղծելու գիտակցութիւնն էր... : «ՀԵՄ»ը այդ պիտի ընէ. այսինքն, պարբերաբար մեր բոլոր ընկերներուն պիտի յուշէ Երուսաղէմի Հ. Ե. Միութեան աշխատանքներուն եւ կեանքին մասին, տեղեկութիւններ պիտի տայ, ընկերական կապ մը պիտի ստեղծէ ու պահէ» :

Հին, ՇԱՏ Հին ՄԵՂԵԴԻՆ (Նիկոսիա, Կիպրոս, 1973 թ.) — Պարբերագիրք Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան : Բացառիկ թիւ՝ նուիրուած Շահան Շահնուրի ծննդեան 70-ամեակին : Խմբագրական կազմ՝ րադկադած աշակերտներէ, առաջնորդութեամբ հայ գրականութեան ուսուցիչ՝ Մանուէլ Քէօսէեանի : Մեքենագիր-բաղմագրուած : Առանց էջաթիւի, 78 էջ (16×20 սմ.) :

68. Նոյն Միութիւնը 1940-1945 թուականներուն հրատարակած է նոյն անունով եռամսեայ մը, Աւետիս Սանճեանի խմբագրութեամբ :

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՓԱՂՈՎՐԻՊՅՈՒՆ ՀԱՐԱԹԹԵՐԻՐ - ԳՐԱԿԱՆ, ՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՒ ՄԱՐԶԱԿԱՆ
 Արտատպիչ: ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՐԱԹԹԵՐԻՐ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՏԱԿՐԱՆ
 Ելույթի վայր: 10, Պարսիսկի խճուղի, Գալիկ - Հասցե: 50864 - Փոստիկ 1749, Գալիկ
 ԹԻՒ 1 - ՀԱՐԱԹ 30 ՀՈՅՏԵՄԲԵՐ 1974 - ՀԱՏԸ ՁԵՆՔԷ 5 Ե.Դ. - ԲԱԺՆԵԳԻՆ 50 ԹԻՒՒ՝ 250 Ե.Դ., ԱՐՏԱԿԱՆՍՍՆ՝ 10 - ՕԳԱՆԱԽՈՒ՝ 20 ՏՈՒՍ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ (Գահիրէ, Եգիպտոս, 1974 թ.) - Ժողովրդային շարաթաթերթ. գրական, մշակութային եւ մարզական: Հրատարակութիւն Նիւր Իսթ Հայկական Ակումբի: Խմբագիր՝ Հայկ Մ. Ժամ-կոչեան: Արտոնատէր՝ Գառնիկ Յ. Յակոբեան:

Բաղմաթիւ անյաջող փորձերէ ետք, Եգիպտոսայ մտաւորական Հայկ Ժամկոչեան, 1973 թ.-ի Հոկտեմբերի պատերազմէն կարճ ժամանակ անց, կը յաջողի ձեռք ձգել «Հոկտեմբեր» անունով թերթի մը արտոնադիրը, օժանդակութեամբ Գահիրէի Նիւր Իսթ Ակումբին ու անոր ատենապետին՝ Գառնիկ Յակոբեանի, որ կը դառնայ թերթին արտոնատէրը: «Հոկտեմբեր»-ի առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ 1974 թ.-ի Նոյեմբեր 30-ին, հայերէն եւ արաբերէն բովանդակութեամբ, 6 էջ (29×45 սմ.): Թէեւ շարաթաթերթ, մինչեւ 1975 թ.-ի Ապրիլ ամիսը լոյս կը տեսնէ միայն 4 համար: Հայկ Ժամկոչեանի կողքին, թերթի խմբագրական աշխատանքներուն կը մասնակցին Յակոբ Շահնուր (Սմարեան), Մկրտիչ Անդրանիկ (Բեմպեճեան) եւ Վահրամ Բրուտեան:

Չորս թիւ լոյս տեսնելէ ետք՝ «Հոկտեմբեր» կը դադրի: Արտոնատէր Գ. Յակոբեան թերթի խմբագրութիւնը կը վստահի նորաստեղծ «Մեծ Եղեռնի 60ամեակի Երիտասարդաց Մարմին»-ին, անուանական խմբագրապետութեամբ Շաֆիք Մորքոս Հաննայի: Խմբագրական կազմը յաճախ փոփոխութիւններու կ'ենթարկուի, սակայն ընդհանրապէս հետեւեալներէն կը բաղկանայ. Վարուժան Գաղանճեան, Վազգէն եւ Գէորգ Բրուտեան, Նորա Երզնկացեան, Թովմաս Զաքարեան, եւ ուրիշներ:

«Նոր Շրջան»-ի առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1975 թ.-ի Նոյեմբերի 15-ին, որպէս «Երիտասարդական ամսաթերթ՝ ընկերային, մշակութային եւ մարզական», նախկին ծաւալով, եւ կրկին հայերէն եւ արաբերէն բովանդակութեամբ: Այսպէս կը շարունակուի մինչեւ 23րդ համարը (1977 թ. Հոկտեմբեր): Իննամսեայ ընդմիջումէ մը ետք, «Հոկտեմբեր» ամսաթերթը կը վերահաստատուի, այս անգամ նոր տարազով՝ պարբերադիրքի ձեւով (21×33 սմ.): Կը դադրի

1980 թ. ի Սեպտեմբերին, թիւ 47-50 միացեալ համարով:

«Նոր Շրջան» ի առաջին համարով (թիւ 5), «Մեր Ուղղութիւնը» խորագրին տակ՝ երիտասարդ խմբագիրները կը գրեն:

«Մենք Եղեռնի 60-ամեակի Երիտասարդաց Մարմինը, հիմնուած Մենք Եղեռնի առիթով, իրեն որպէս նշանաբան ընտրած է հետեւեալ երեք բառերը, «Համերաշխութիւն, Համագործակցութիւն եւ Միասնականութիւն»: Երիտ. Մարմինը, իր համեստ ուժերով, պիտի ջանայ նպիտանայ երիտասարդութեան մէջ արթնցնել հայրենիքի սէրը, հրահրել հայկականութեան զգացումը եւ ամրապնդել կապը իր մայրենի լեզուին եւ հայրենիքին հետ»:

ՀՈՎԻՏ (Էնսինօ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1972 թ.) - Հրատարակութիւն Սրբոց Նահատակաց Հայց. Առաքելական եկեղեցիին: Հոգեւոր հովիւ եւ խմբագիր՝ Պարոյր Վրդ. Էփէֆճեան (1980 թ.), ապա Վարդան Քահանայ Առաքելեան: Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն: 18-40 էջ (21.5 x 27.5 սմ.):

ՊՐԻՋՈՆ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

HEBDOMADAIRE
HORIZON
PROFANE
WEEKLY

ՄԱՅԻՍ 28
28 MAI
MAY 28
1979

VOL. I No. 1

ՀՈՐԻՉՈՆ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1979 թ.) - Շաբաթաթերթ՝ [ազգային, գրական, քաղաքական]: Պաշտօնաթերթ Հ. Յ. Դաննակցութեան Գանատայի շրջանի: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1979 թ. Մայիսի 28: Խմբագրական կազմ՝ «Հորիզոն» կը հանդիսանայ Գանատահայ զաղութին երկրորդ շաբաթաթերթը, «Ապագայ»ին հետ: 8-12 էջ (30 x 44.5 սմ.):

«Հորիզոնէ ... «Հորիզոն» խորագրուած առաջին խմբագրականով՝ «Հորիզոն» շաբաթաթերթը հետեւեալ տողերով կը բանաձեւէ իր առաքելութիւնը:

«Հիւսիսային Ամերիկայի ցամաքամասին վրայ լոյս տեսնող «ՀՈՐԻՉՈՆ»-ը, իբրեւ հետեւակ զօրասիւնը Հ. Յ. Դաննակցութեան սկզբունքներուն եւ հաւատաւոր արձագանգը անոր զաղափարներուն, իր գաղափարաբանական-քաղաքական վերլուծումներով, պիտի շրթերանայ արձանագրելու այն ինչ որ ժողովուրդէն կու գայ՝ ժողո-

վուրդին համար : Ան պիտի ըլլայ զինուորը Սփիւռքի օրգաններու այն բանակին , որ կը միտի իրականացնել Հ . Յ . Դաշնակցութեան գերագոյն տեսլականը (իտէալը)՝ ԱԶԱՏ , ԱՆԿԱՆ ԵՒ ՄԻԱՅԵԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ի կերտում :

ՀՈՒՐ (Թաւրիզ , Պարսկաստան , 1967 թ .) — Պարբերաթերթ Թաւրիզի Ազգային Դպրոցների : Կը հրատարակուի 1967 թուականին : Մեքենայիւր-բազմագրուած՝ 26-28 թերթ (21 × 26 սմ .) : Աշակերտներէ բաղկացած խմբագրական կազմ . Գոհար Բարսեղեան , Զարիկ Մելքոնեան , Նոր Յակոբեան եւ Վիգէն Ոսկեան : Հայերէն եւ պարսկերէն :

« Հուր » ի առաջին խմբագրականին մէջ կը գրուի .

« « Հուր » ի գլխաւոր եւ միակ նպատակն է Թաւրիզի հայոց ազգ . վարժարանների աշակերտութեան մէջ տարածել ու մշտաւառ պահել հրաւառ զգացումներ դէպի հայ գիրն ու դրականութիւնը » :

ՀՈՒՐ (Թեհրան , Պարսկաստան , 1971 թ .) — Ամսագիր : Արտոնատէր եւ պատասխանատու տնօրէն՝ Գաղիկ Յովակիմեան : Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1971 թ . ի Յուլիսին : Կը դադրի 1974 թ . ի Օգոստոսին՝ 38 համար (յաճախ՝ միացեալ թիւ) լոյս տեսնելէ ետք : Հայերէն եւ պարսկերէն բովանդակութիւն : 62-136 էջ , նոյնքան մըն ալ պարսկերէն , որ առանձին էջաթիւ ունի (17 × 24 սմ .) : Ամսագրի հայերէն բաժինին կ'աշխատակցին՝ Անտրէ Տէր Օհանեան (Ա . Ամուրեան) , Արտակ Արքեպս . Մանուկեան , Գարեգին Եպս . Սարգիսեան , Էմիլ Յակոբեան , Արամ Գառօնէ , Կոլիա Տ . Յովհաննիսեան , Արմէն Տօնոյեան , Լեւոն Գ . Մինասեան , Անդրանիկ Սարեան , Արա Յովհաննիսեան , Արմանտ , Աշոտ Մինասեան , եւն . : Պարսկերէն բաժինին կ'աշխատակցին իրանցի գրողներ : Այս բաժինին մէջ յօդուածներ եւ թարգմանութիւններ ունին՝ Հրանդ Ղուկասեան , Ա . Ամուրեան , Արա Յովհաննիսեան , Վարուժան Առաքելեան :

« Հուր » ամսագրի հրատարակութեան առիթով՝ Գաղիկ Յովակիմեան « Նախաբան » խորագրուած խմբագրական խօսքին մէջ կը գրէ .

« « ՀՈՒՐ » ամսագիրը , հեռու լինելով որեւէ քաղաքական հոսանքի պատկանելու հանգամանքից , լինելու է իրանահայութեան անկեղծ զգացումների արտայայտիչը , շօշափելով պատմական , հասարակական եւ գիտական ու գրական այնպիսի խնդիրներ , որոնք մեծ մասամբ առընչութիւն պիտի ունենան հայ եւ պարսիկ եղբայր ժողովուրդների պատմական-մշակութային դարաւոր կապերին , աշխատե-

լով գիտական ուսումնասիրութեամբ է՛լ աւելի ամրացնել պատմական խորք ունեցող այդ կապերը» :

ԶԱՅՆ (Սիտնի, Աւստրալիա, 1976 թ.) — Պարբերաթերթ : Հրատարակութիւն Աւստրալա-Հայ Ընկերակցութեան : Առաջին համարը՝ 1976 թուականի Փետրուարին : Խմբագիր՝ Սարօ Կարապետ, որուն կ'աջակցի Լեւոն Շէօճմէլեան :

ԶԱՅՆԸ-LA VOCE (Միլան, Իտալիա, 1975 թ.) - Քաղաքական, մշակութային ամսաթերթ : Առաջին համարը՝ 1975 թ.ի Յունուարին : Մեքենագիր-բազմադրուած : Իտալերէն, ապա՝ կ'ունենայ հայերէնով բաժին մը : Մեքենագիր-բազմադրուած : 9-15 էջ (22×33 սմ. եւ 21×30 սմ.) : Սկիզբը՝ պարբերաթերթին անունը՝ «Զայնը», ապա՝ «Զայն» : Այժմ ունի խմբագրական կազմ մը՝ Ռիթա Յակոբեան, Արթօ Քէօչէյեան, Փաթրիցիա Զեխին, Սուրէն Մովսիսեան : 1977 թ.ի վերջերուն «Զայնը» կը փոխադրուի Վենետիկ, ուր կը շարունակէ լոյս տեսնել իբրեւ «Արձադանդ Իտալահայ Համայնքին», նոյն խմբագրական կազմով :

ՂԵԻՈՆԴ ԵՐԷՅ (Շիքակօ, ԱՄՆ, 1970 թ.) - Ամսօրեայ հրատարակութիւն Ամենայն Սրբոց Եկեղեցւոյ : Հովիւ եւ խմբագիր՝ Սարգիս Քահանայ Անդրէասեան : Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1970 թ.ի Յունուար : Հայերէն եւ անգլերէն : Լուսապատճէնային տպագրութիւն : 12-32 էջ (21.5×28 սմ., Ք. տարիէն՝ 18×25 սմ.) :

«Խմբագրութեան Կողմէ» խորագրուած առաջին խմբագրականին մէջ՝ Սարգիս Աւագ Քահանայ Անդրէասեան կը գրէ .

«Ղեւոնդ Երէց» անունով այս ամսաթերթը շարունակութիւնը պիտի ըլլայ Ամենայն Սրբոց Եկեղեցւոյ ՄԱՇՏՈՑ անուն նախկին երկամսեայ թերթին :

«...Սովորաբար ծրագրած ենք զայն հրապարակ հանել ամիսը մէկ անգամ, որովհետեւ, հակառակ՝ ամէն շաբաթ լոյս ընծայելու մեր ցանկութեան, տեղական տպագրական դժուարութիւններ մեզ հարկադրեցին զայն ամսաթերթիկ դարձնել : Ան պիտի ըլլայ արձագանգը՝ Շիքակոյի հայ դպրութի կրօնական, ազգային, գեղարուեստական, միութենական տեղեկութեանց» :

ՃԱՃԱՆՉ (Լաոնապա, Կիպրոս, 1979 թ.) - Աշակերտական պարբերաթերթ Նարեկ Ազգային Վարժարանի, Լաոնապա : Լոյս կը

տեսնել 1979-1980 կրթական տարեշրջանին: Առաջին տարին՝ երկու համար, եւ կը դադրի: Պատասխանատու ուսուցիչ՝ Մանուկ Սոմաքեան: Աշակերտներէ բաղկացած խմբագրական կազմ: Մեքենագիր-բաղմադրուած: Առանց էջաթիւի, 28 թերթ (8.5×24 սմ.):

ՃԱՌԱԳԱՅԹ (Պէյրութ, Լիբանան, 1973 թ.) - Պարբերագիրք: Հրատարակութիւն Հայ Եկեղեցասիրաց Եղբայրակցութեան: Պատասխանատու՝ Արշակ Գալէնտէրեան: Լոյս կը տեսնէ միայն մէկ թիւ, 1973 թ.ին: 68 էջ (17×24.5 սմ.):

Պարբերաթերթին ուղղութիւնը կը բնորոշուի խմբագրականին հետեւեալ տողով.

«Ճառագայթ» ...իւր ուղղութիւնն ու կենսագործող աւելը կը ստանայ Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցիէն...»:

ՄԱՄՈՒՐ (Գահիրէ, Եգիպտոս, 1980 թ.) - Պարբերական հանդէս: Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Եգիպտոսի առաջնորդական փոխանորդ Յովսէփ Մ. Վրդ. Մամուր: Արտօնագիր չունենալուն՝ առաջին համարը կը հանդիսանայ նաեւ վերջինը:

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ (Հոլիվուտ, ԱՄՆ, 1979 թ.) - Ամսաթերթ: Հրատարակութիւն Հիւսիսային Ամերիկայի Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Առաջնորդարանի: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1979 թ.ի Յունուար: Անդլերէն եւ հայերէն բովանդակութիւն: 8 էջ (29×38 սմ.):

ՄԱՇՏՈՑ (Շիքակո, ԱՄՆ, 1967 թ.) - Տեղեկատու Շիքակոյի Ամենայն Սրբոց Եկեղեցիի: 1967 թ.ին կը սկսի հրատարակութիւնը: Մեքենագիր-բաղմագրուած: Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն: Խմբագիր՝ Սահակ Քահանայ Վրթանէսեան:

ՄԱՇՏՈՑ (Ուաշինկթըն, ԱՄՆ, 1970) - Պարբերաթերթ Սուրբ Խաչ Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ: Լոյս կը տեսնէ 1970 թ.էն: Մեքենագիր-բաղմագրուած: Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն: 22-30 էջ (21.5×28 սմ.): Խմբագիր՝ Սահակ Քահանայ Վրթանէսեան:

ՄԱՇՏՈՑ (Լա Վերն, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1977 թ.) - Ամսաթերթ: Հրատարակութիւն Ամերիկահայ Միջազգային Գոլէճի Աշակերտու-

թեան եւ Տնօրէնութեան: Ուսանողներէ բաղկացած խմբադրական կազմ, որ յաճախակի փոփոխութիւններու կ'ենթարկուի: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1977 թ.ի Յունուարին: Թէեւ «ամսաթերթ»

ՄԱՇՏՈՑ

Ո՛վ Հայ ժողովուրդ
Քո միակ փրկութիւնը
Քո հաւատարմութիւնը
մէք է:
Ե. ԶԱՐԵԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 1, ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1977

AAIC (MASHTOTS) 1950 Third Street, La Verne, Ca. 91750 (714) 593 0432

որակուած՝ «Մաշտոց» լոյս կը տեսնէ պարբերաբար, յաճախ միացեալ համարներով: Ա. տարին՝ 6 թիւ, Բ. տարին՝ 5 թիւ, Գ. տարին՝ 4 թիւ, Դ. տարին (1980 թ.)՝ 4 թիւ: 4-8 էջ (29×38 սմ.): Հայերէն եւ անգլերէն:

«Մեր Ոսօքը» խորագրուած առաջին խմբադրականը կը յայտնէ.

«...Սոյն ամսաթերթով մեր կարելին պիտի ընենք, որպէսզի Հայ եւ ամերիկացի բարեկամներու աւելի մօտէն ծանօթացնենք Միացեալ Նահանգներու առաջին հայկական գոլէճին՝ Ամերիկահայ Միջազգային Գոլէճին բնոյթը եւ ծրագիրը, նպատակն ու կարեւորութիւնը»:

ՕՐԿԱՆ՝ Ս. Դ. ՀՆՇԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ԱՐԵՒՄՏ. ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ

Շաբաթաթերթ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 1, ՇԱԲԱԹ, ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16, 1981
VOL. 1, NO. 1, SATURDAY, JANUARY 16, 1981

MASSIS WEEKLY

ՄԱՍԻՍ (Փաստօրէն, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1981 թ.) — Շաբաթաթերթ: Օրկան՝ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Արեւմտ. Ամերիկայի: Խմբադրական կազմ: Պատասխանատու խմբագիր՝ Յարութիւն Սաղրեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի Յունուարի 16-ին: 8 էջ (29×43 սմ.):

«Հաւատքի Ոսօք» «Մասիս» Շաբաթաթերթի Հրատարակման Առիթով» խորագրուած առաջին խմբադրականին մէջ՝ Լոս Անճելըսի հայկական իրականութենէն ներս մուտք գործող նորագոյն թերթե-

րէն «Մասիս» կը բանաձեւէ իր առաքելութիւնը.

«...«Մասիս» Շարաթաթերթի հաւատոյ հանգանակը զինք հո-
ւանաւորող կազմակերպութեան [Ս.Դ.Հ.Կ.] հաւատոյ հանգանակն է
— ծառայել հայ ժողովուրդի ընդհանրական շահերուն, այլ կազմա-
կերպութեանց հետ համագործակցարար, եւ սակայն իր ուրոյն գա-
ղափարաբանութեամբ եւ դործունէութեան ընթացքով: ...Սկզբունք-
ներ կան որոնք մերը եղած են մեր զոյութեան տասնամեակներու
ընթացքին եւ ապագային ալ պիտի շարունակեն առաջնորդել մեզ.
...Այդ սկզբունքներն են.

«Ա. Անվերապահ համակրանք եւ նեցուկ հայոց յաւիտենական
հայրենիք Հայաստանին...:

«Բ. Աննահանջ եւ անսակարկ հետապնդում քաղաքական մեր
սրբազան դատին, որ մէկ դարէ աւելի պատմութիւն ունենալով հան-
դերձ, տակաւին չէ գտած իր արդար լուծումը...:

«Գ. Ինչ կը վերաբերի արտազաղթ-ներգաղթ երեւոյթին,
...այս ուղղութեամբ պիտի չուզէինք քաջալերել որեւէ շարժում, որ
կը միտի հայ զանդուածները հեռացնել Մայր Հայրենիքէն...:

«Դ. Յարատեւ ճիգ եւ ծրարում ազգապահպանման աշխա-
տանքներու, ...առաւելագոյն չափով օգտուելով մեր հայրենիքի կա-
րելիութիւններէն...:

«Ե. Հաւատք եւ նեցուկ հայ եկեղեցւոյ իր Սր. էջմիածինով եւ
նուիրապետական միւս աթոռներով...»:

Հարկ է նշել, որ «Մասիս» ամերիկահայ այն հազուադէպ պար-
բերական հրատարակութիւններէն է, որուն բովանդակութիւնը ամ-
բողջութեամբ հայերէն է:

ՄԱՐԶԱՇԽԱՐՀ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1968 թ.) — Մարզական,
զեղարուեստական, գիտական պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն
Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութեան (Հ.Մ.Ը.Մ.) Ֆրան-
սայի Կեդրոնական Վարչութեան: Խմբագիր՝ Ծերոն Ասատուրեան:
Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1968 թ.ի Հոկտեմբեր: Հայերէն եւ Ֆրան-
սերէն: 32 էջ (22×28 սմ.):

ՄԱՐԶԻԿ (Պէյրութ, Լիբանան, 1980 թ.) — Մարզական ամսա-
թերթ: Հրատարակութիւն Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան,
Պէյրութ, Լիբանան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1980 թ.ի
Փետրուարին (թէեւ ամիսը յիշատակուած չէ): Գունատիպ կողք, 40
էջ (22×29 սմ.): Խմբագրի կամ խմբագիրներու անուն չի յիշա-

տակուիր ամսագրին մէջ, սակայն անոր խմբագրական աշխատանքները կը կատարէ Յրթ. Գեղարդ (Գաղանճեան), Վարդգէս Տէր Կարապետեան եւ Վարուժան Մուրատեան եռեակը: Խմբագրականները ընդհանրապէս կը գրուին Երուանդ Տէմիրճեանի կողմէ: «Մարզիկ»ի

ՄԱՐԶԻԿ

ՀԱՅԿ

Ա. ՏԱՐԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԵՐՉՈՒԹԵԱՆ

1980 — ԹԻՒ 1

բովանդակութիւնը կը կազմեն միութենական լուրեր. ազգային եւ միջազգային մարզական կեանք, տեսակցութիւններ եւ յուշադրութիւններ հայ մարզական շարժումին մասին:

«Առաջինը» խորագրուած իր առաջին խմբագրականին մէջ՝ «Մարզիկ» կը գրէ.

«Հ. Մ. Ը. Մ. Ի մեծ ընտանիքը պէտք է ունենար հայելի մը, որուն մէջ նայէր երբեմն-երբեմն, կոկէր ինքզինք եւ ինչո՞ւ չէ, պոհանար:

«Այս հրատարակութիւնը պիտի ըլլայ այդ հայելի'ն:

«Տակաւին, այս հրատարակութիւնը միայն Հ. Մ. Ը. Մ. Ի դործունէութեան արտայայտութիւնը պիտի չըլլայ: Հոս պիտի տեսնուին մարզական մեր բոլոր միութեանց հիմնական յաջողութիւնները, հոս պիտի տեսնուին հայրենի մարզիկները՝ իրենց դափնիներով:

«Հոս պիտի արձանագրուի նաեւ միջազգային մարզական շարժումը...

«Մարզանքն ու արուեստը ազգութիւն չեն ճանչնար, ազգային երանգին յաւելեալ հպարտանք տալով հանդերձ»:

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐՁ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1968 թ.) — Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Հ. Մ. Ը. Մ. Ի Կամքի, Մոնթրէալ, Գանատա: Խմբագրական կազմ. Պերճ Գարապաճեան, Յակոբ Մանուկեան, Գրիգոր Նիզիպլեան, Աշոտ Սերոբեան եւ Յակոբ Սեւակեան: «Ա. տարի, թիւ 1»-ի հրատարակութեան թուական նշուած է՝ «Ապրիլ-Մայիս, 1968»: Մեքենագիր-բաղմագրուած, առանց էջաթիւի, 16 էջ (17.5×21.5 սմ.):

«Ինչո՞ւ Համար Այս Գործը» խմբագրականին մէջ՝ «Մարմնամարզ» կը գրէ.

«Կը նուիրենք «ՄԱՐՄՆԱՄԱՐՁ»ը հայրենիքէն հեռու, հայրենի-

քին համար ապրող ու անոր կարօտովը հրկիզող սփիւռքի մարգահան սերունդին» :

ՄԵՀԵԱՆ (Պէյրութ, Լիբանան, 1969 թ.) - Պարբերաթերթ Պուրճ Համուտի Հ. Յ. Դ. Ջաւարեան Աշակերտական Միութեան : Գրական, դադափարարանական եւ յուշագրական բովանդակութիւն : Լոյս կը տեսնէ մէկ թիւ, 1969 թ.ի Մարտին : 87 էջ (17×24 սմ.) :

«Մեհեանի Ճամբով...» խմբագրականին մէջ կ'ըսուի .

«Իրաւ դաշնակցականի կազմաւորման ճամբուն վրայ, հետաքրքրութիւն ու սլափառանք ստեղծելու համար նոր սերունդներուն մօտ, «Մեհեան»ի առաջին այս թիւով փորձեցինք կամուրջ մը կապել՝ մեր ներկան անցեալին հետ յօղող...» :

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 1, ՄԱՅԻՍ 1981

VOL. I, NO. 1, MAY 1981

ՄԵՀԵԱՆ (Կլէնտէյլ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1981 թ.) — Երգիծաքննադատական ամսաթերթ : Առաջին համարը՝ «Ա. տարի, թիւ 1, Մայիս 1981» : Հրատարակիչներ՝ Նահապետ Մեղրոնեան եւ Վահագ Սալուկեան : Պատասխանատու խմբագիր՝ Նահապետ Մեղրոնեան : Օգնական խմբագիր՝ Արամ Օրջանեան : 20 էջ (21.5×28 սմ.) :

«Ժամանակի Կանչը» առաջին խմբագրականով՝ «Մեղու»ն կը դժէ իր ուղին հետեւեալ բառերով .

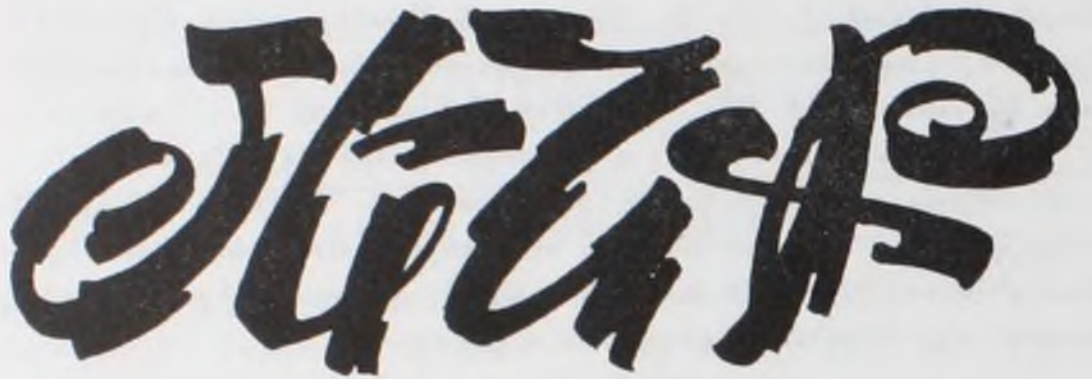
«...«Մեղու»ն մաղձի տուրակ մը չէ, ուր ամէն մարդ ազատօրէն թափէ իր դառնութիւնները :

««Մեղու»ն բուրվառ մըն ալ չէ, որ խնկարկէ ազգային ջողերուն :

Այլ՝ «Մեղու»ն, հայելի մը պիտի ըլլայ ուր ամէն մարդ պիտի տեսնէ ինքզինք, այնպէս ինչպէս որ է, ոչ թէ այնպէս ինչպէս ինք կ'ուզէ երեւնալ :

«Քաջ դիտենք «Մեղու»ի փշոտ ճամբան, որուն կը հաւատանք եւ պիտի հետեւինք կարելի անչեղութեամբ, առանց փոխելու մեր փուշէ պսակը այսօրուայ «դափնիներով» :

«Եթէ կրցանք «Մեղու»ի այս էջերէն ապրեցնել Պարոնեանը ու կրկին անգամ շունչ տալ իրեն, այդ պիտի ըլլայ մեր միակ գոհունակութիւնը»:

Ա. ՏԱՐԻ. ԻԻԻ 1

ՅՈՒՆԻՍԿՈՒՊ 1975

ՆՈՒ ԵՈՐԻ

ՄԵՆՔ (Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1975 թ.) – Պարբերաթերթ Հայ Մշակութային Միութեան (Նիւ Եորք): Առաջին տարուան թիւ 4էն՝ Պարբերաթերթ Համազգային Հայ Մշակութային Միութեան (Նիւ Եորք): Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1975 թուականի Յունուար: Խմբագրական կազմ: Առաջին տարին պատասխանատու խմբագիր՝ Անայիս Պարսումեան, երկրորդ տարին՝ Ժիրայր Աթթարեան: Դ. տարիէն սկսեալ խմբագրական կազմ՝ Ժիրայր Աթթարեան եւ Արիս Սեւակ (անգլերէն բաժնի պատասխանատու): «Մենք»ը ունեցած է խմբագրական կազմի յաճախակի փոփոխութիւն: Նաեւ՝ հրատարակութեան անկանոնութիւն, ընդմիջում: Առաջին երեք տարիները (1975–1977) կանոնաւորաբար լոյս տեսնելէ ետք (տարին՝ 4 թիւ), Դ. տարուան առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Դեկտեմբերին: Գրական ստեղծագործական բաժնի կողքին՝ «Մենք» ունի պրագմատական եւ ուսումնասիրական բաժին: Նաեւ՝ անգլերէն յատուկ բաժին մը: Առաջին համարը եթէ կը բաղկանայ միայն 20 էջէ, յաջորդ համարները կ'արձանագրեն աճ, եւ կը հասնին մինչեւ 88 էջի (21.5 × 27.5 սմ.): Աշխատակիցներէն՝ Անայիս Պարսումեան, Ժիրայր Աթթարեան, Գրեգին Արքեպոս. Սարգիսեան, Լուսիկ, Ա. Արփինէ, Բիւզանդ Կոանեան, Վահէ Օշական, Արամ Հայկազ, Արմէն Տօնոյեան, Յակոբ Կարապենց, եւ ուրիշներ:

1979 թ.ի Դեկտեմբերի թիւէն ետք՝ «Մենք» ժամանակաւորապէս կը դադրի: 1981 թ.ին, լոյս կը տեսնէ անթուակիր համար մը՝

«Ե. տարի, թիւ 1»: Խմբադրական կազմ՝ ժիրայր Աթթարեան, Յակոբ Կարապետեց եւ Արիս Սեւակ: Ապա, կրկին կը դադրի:

Իր նպատակին մասին՝ «Մենք» առաջին համարին մէջ կը յայտնէ:

«Կը փափաքինք այս էջերուն ընդմէջէն կարելի հարազատութեամբ մեր ընթերցողները հաղորդակից դարձնել Հայ Մշակութային Միութեան նպատակներուն:

«Կը փափաքինք մանաւանդ որ այս թերթը դառնայ միութեան հաւատացող եւ ուհասարակ մշակոյթով հետաքրքրուող հայ երիտասարդութեան հաւաքատեղին»:

Մեր ԺՈՂՈՎՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ (Փարիզ, Թրանսա, 1979 թ.) – Ամսական տեղեկատու Փարիզի Հայ Կաթողիկէ Ժողովրդապետութեան: Ըոյս կը տեսնէ 1979 թուականի Մարտէն: Խմբագիր եւ հրատարակիչ՝ Անթուան Վրդ. Թիւթունճեան: Հայերէն եւ ֆրանսերէն բովանդակութիւն: 20-32 էջ (14.5×21 սմ.):

Մեր ՁԱՅՆԸ (Կլէնտէյլ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1980 թ.) – Կլէնտէյլի Ս. Աստուածածին Ազգ. Վարժարանի աշակերտական Պարբերաթերթ: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1980 թ.ի Հոկտեմբեր. «Լ. տարի, թիւ 2 – Դեկտ. 15, 1980»: Տարին լոյս կը տեսնէ երկու համար: Հայերէն եւ անգլերէն բովանդակութիւն, 24-48 էջ (21.5×27.5 սմ.)⁸⁹:

Մեր ՄՆԱՑՈՐԴԸ... (Պուէնոս Այրէս, Արժանթին, 1971 թ.) – Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Հայ Աւետ. Եղբայրութեան Եկեղեցիին, Պուէնոս Այրէս: Առաջին համարը, 20 էջ, լոյս կը տեսնէ 1971 թ.ին (15.5×22 սմ.): Երկրորդը՝ 26 էջ՝ 1972 թ.ին, երրորդը՝ 32 էջ, 1974 թ.ին: Բովանդակութիւնը կը կազմեն Անատոլուի (Թուրքիա) խաւար անկիւններուն մէջ կատարուած աւետարանչական աշխատանքներու շուրջ զրուած նամակներ եւ տեղեկութիւններ: Իւրաքանչիւր համար ունի խմբագրական՝ «Ընթերցողին» խորագրուած եւ «Աւետարանչական Մարմին» ստորագրուած: Երրորդ համարին մէջ Վեր. Ս. Պաղպաղեան ունի յօդուած եւ քերթուած: Ինչպէս նաեւ Վ. Թէքէեանի «Հաշուեյարդար»էն արտատպուած տողեր:

(89). Նոյն կրթական հաստատութիւնը վերջերս սկսած է հրատարակել նաեւ «Տարեգիրք» մը, գեղատիպ: 1983 թ.ի տարեգիրքը կը բաղկանայ 98 էջէ (22×28 սմ.):

ՄԵՐ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԸ (Պէյրութ, Լիբանան, 1971 թ.) – Հրատարակութիւն Հայ Կաթողիկէ ժողովրդապետութեան, Սր. Եղիա-Սր. Գրիգոր: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ Մարտ-Ապրիլ 1971 թուականով: Մինչեւ 1972 թ. լոյս կը տեսնէ 3 թիւ: Պատասխանատու՝ Անթուան Արիս: Առաջին թիւի իրազոյրծում՝ Գրիգոր Մուրատեանի, Երկրորդ եւ Երրորդ թիւերու իրազոյրծում՝ Հ. Անդրանիկ Վրդ. Կոանեանի: Հայերէն, ֆրանսերէն եւ արաբերէն բովանդակութիւն, յաջորդաբար 50, 52 եւ 54 էջ (22×28.5 սմ.): Դաշարէ մը ետք, կը վերահրատարակուի 1977 թ.ին: Թիւ 4ը լոյս կը տեսնէ 1977 թ.ի Մայիսի 20ին, 64 էջ, իսկ միացեալ թիւ մը՝ թիւ 5-6, 1978 թ.ի Յունուարի 1ին, 74 էջ:

ՄԻՈՒԹԻՒՆ (Տիթրոյթ, Միչիկըն, ԱՄՆ, 1969 թ.) – Եռամսեայ հանդէս Պոլսահայ Մշակութային Միութեան՝ զրականութեան, արուեստի, միութենական տեղեկագրութեանց: 1977 թ.էն՝ վեցամսեայ հանդէս Պոլսահայ Մշակութային Միութեան՝ հայ մշակոյթի եւ միութենական տեղեկագրութեանց: Արտօնատէր՝ Պոլսահայ Մշակութային Միութեան Վարչութիւն: Վարիչ-խմբագիր՝ Սեդա Տէմիրճեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1969 թ.ի Մարտ: Լուսապատճէնային տպագրութիւն: 12-24 էջ (21.5×26.5 սմ., ապա՝ 21.5×28 սմ.):

ՄԿՈՆ ՈՒ ՉԱԼՈՆ (Պէյրութ, Լիբանան, 1978 թ.) – [Մանկական պարբերաթերթ]: Հրատարակութիւն Համազգային Մշակութային եւ Կրթական Ընկերակցութեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1978 թ.: Մինչեւ 1981 թ. լոյս կը տեսնէ՝ տասը համար: Իւրաքանչիւրը՝ 24 էջ (22×29 սմ.): Գունաւոր եւ զեղատիպ հրատարակութիւն:

Մ Շ Ա Կ Ո Յ Թ

ՊԱՐԲԵՐԱԳԻՐԳ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԵՒ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԱՐԱՐԱՏ-Ի Ա. ՏԱՐԻ 1967 ԹԻՒ 1-3

ՄՇԱԿՈՅԹ (Հալէպ, Սուրիա, 1967 թ.) — Պարբերազիրք զրականութեան, արուեստի եւ գիտութեան: Հիմնադիր, խմբագիր

եւ Հրատարակիչ՝ Անդրանիկ Արարատ : Առաջին համարը՝ «Ա. տարի, 1967, թիւ 1-3», երկրորդը՝ «1970, թիւ 4-5», երրորդը, «1972, թիւ 6-8», թէեւ՝ 1973 թ.-ին լոյս ընծայուած⁷⁰ : Աշխատակիցներ՝ Զարեհ Որբունի, Զարեհ Մեղքոնեան, Նազար Նազարեան, Հայկ Գուլում-ճեան, Թորոս Թորանեան, Բժ. Ռոպէր Ճեպեճեան, Ստեփան Շահապ, Գէորգ Թեմիդեան, Լիւսի Սիւլահեան, Յակոբ Միքայէլեան եւ ուրիշներ : Գրական-ստեղծագործական բաժինին կողքին՝ «Մշակոյթ»-ի բովանդակութեան մաս կը կազմեն հետեւեալ բաժինները. Մտաւորական Հարցեր, Շարժումներ եւ Իրագործումներ, Արաքական Գրականութիւն, Ազգային Հարցեր եւ Մտահոգութիւններ, Գեղարուեստ, Էւն. :

«Ով Հայ ժողովուրդ Քո Միակ Փրկութիւնը Քո Հաւաքական Ոյժի Մէջն է» խորագրուած առաջին խմբագրականով՝ «Մշակոյթ» կը բանաձեւէ իր հաւատոյ հանդանակը.

«Կը բանասք «ՄՇԱԿՈՅԹ»-ի էջերը այս մարդարէաշունչ տողերով, որպէս խարխալը մեր մտածելակերպին : ... Որովհետեւ կը հաւատանք, ինչպէս հաւատացած ենք միշտ, թէ մեր ժողովուրդի բոլոր հատուածները իրենց առանձնակի մտածելաձեւերէն անկախ... պարտաւոր են ունենալ միակ եւ միատեսակ եւ միապոյն տեսլական մը, ի խնդիր հայ տաղանդին ծաղկումին ու ծանօթացումին ի սփիւռս աշխարհի, ի խնդիր հայ արդար իրաւունքներու արդարամիտ լուծումին, ի խնդիր հայ դանդուածներու եւ հայ հոգերու վերամիաւորումին» :

ՄՈՐԵՆԻ (Լիոն, Ֆրանսա, 1976 թ.) - Պարբերաթերթ Հայ Կաթողիկէ ժողովրդապետութեան : Խմբագիր՝ Գէորգ Վրդ. Զապարեան : Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1976 թ.-ի Դեկտեմբերի 25 : Եռամսեայ պարբերականութեամբ լոյս կը տեսնէ 10 համար, ապա՝ 1979 թ.-ին կը միաձուլուի Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդարանի պաշտօնական պարբերաթերթին՝ «Եկեղեցին Հայկական»ին : Մեքենայիւր-բազմագրուած (21×30 սմ.) :

ՄՐԳԱՍՏԱՆ (Ֆաուլըր, Գալիֆորնիա, ԱՄՆ, 1967 թ.) - Լրա-

70. Հայկական Սովետական Հանրագիտարանի է. հատորին մէջ «Մշակոյթ»-ի մասին կայ հետեւեալ անգիշի տեղեկութիւնը. «Լոյս է տեսել 1967, 1970-ին (ընդամենը՝ 5 գիրք)»... (տես՝ Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, Հատոր 7, Երեւան, 1981, էջ 656) :

-7261 4 ճամբարում ուսման մեջ ընդգրկվածների խնդրոցում դասը ղվեցնելից դուրս: -12

Վաղին ժողովուրդը դժբախտ էր, որ չէր տեսնում իր իրավունքները, որ չէր հասկանում, որ ինչ էր պահանջում իրենից:

• 326

մի ծնր զվզտիտմեմբոյ վիւթ զվճառ ' ի զգլթիւնեւ զոգթիւնեւ
-ուի նսիտմոտոմչ ժզլն մզլթիւնեւ զումս ' «կոզոթեւոց»

: զտղջղչի . Պ կվմատե Բուզստե մի մմվեամբոյ մսպո , ճտտիո զչմոթ
 -տչ եմսմղեղվչ-եմսմմսճ : զտղմոթ կտմեղոյ , վեկտճուկի զամս ' զտղ
 -ճտմոյո սվեմտի , մվեամբոյ վլտճմ՝ զտիտղմեկի վ«կտպոթեկտց» : զտղ
 -ոչղջղչիսց-մչճ . ե , ճչմսպո զտղթրահտմոտամ՝ : (. Եո 88 X 87) ճի 8
 : զվթրահտեղտիսմ ճչմղողտմճ րղ ճչմղո՝ : ովրսց վ . թ 1261 , մեկիո
 զտղթրահտմոտամ՝ : զտղթրահտոռսե զտղիտճղ՝ . Վ . Ո վլտճմ՝ վրտո
 -ջտմճ զվթրահտմոտամ՝ : թմզթոտոթո զտիտիտմոտոտչ րղ զտիտմե
 ' զտիտթտեկ . - (. թ 1261 ' տպտմճ ' եվմոփ) ԿՈՂՈՒԹՆՈԹ

II - N° 1 - 2701 - 1 - LITHIUM MIT 91-9' 1 GILLET MAGNANAC (mensuel) PRIX : 1 F. 1 - JUILLET - N° 1 - JUILLET 1971

Victrola Gramophone

ჰოგდონი

[illegible]

: զչմզենցոտ րդ զչմզմոշ : (. ԽԽ Զ . 27 X Զ . 17) թի 97-91 : զարթնակոմատ
 -տմչ զվմոզչցտտոտտան : զտզեչմզ Լոզոչտչ Լաթմոթ Լմլնոմթոթ
 րդ րիիս : 12 « 2961 . տիդի . 1 րթ Լմմատ . Ո ԼզոմՁ . Վ » . զվմզմ
 -թդտիդի Վ թ 2961 չզոդտ մի տմս մմտթոչ զվճտն : մմտտաթ Լտ
 -նդնդիճ Չվմստտան մսիմի . Ո զտզթնչդրաճմսն զտկոնդնդիդ տտ

ուղէ իր թերթն ունենալ, որպէսզի իր խօսքը լսելի ընէ : Իր նպատակները նեյկայացնէ : Իր տեսակէտները պարզէ :

«Համոզուած ենք թէ, «ՅԱՂԹԱՆԱԿ»ի հրատարակութեան ձեռնարկելով, պակաս մը լրացուցած կ'ըլլանք... :

«Մեր մտածումները երկու գլխաւոր բեւեռ ունին : Մի եւ անբաժան հայրենիք : Մի եւ անբաժան ժողովուրդ : Հայրենիքը՝ ինքնորոշային Հայաստանն է : Ժողովուրդը՝ Արարատեան աշխարհի վրայ հաստատուած երկուք ու կէս միլիոն հայութիւնն է : Մեր բոլորին նուիրական պարտականութիւնն է անվերապահօրէն զորդութեամբ աւնոնց վրայ, աջակցիլ անոնց ստեղծադորձական ճիգերուն, զմայլելի վերելքին» :

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲՈՎ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1979 թ.) – Հրատարակութիւն Հ. Յ. Դ. Ռոստոմ Երիտասարդական Միութեան : Առաջին թիւը՝ 1979 թ.ի Սեպտեմբերին : 16 էջ (20.5×27.5 սմ.) : 16-40 էջ : Չափերը քանի մը անգամ փոփոխութիւն կրած են (21.5×28 սմ., ապա՝ 17×23.5 սմ.) : Թէեւ բովանդակութիւնը մեծ մասով հայերէն, սակայն միշտ քանի մը էջ պարսկերէն :

ՆՇՈՅԼ (Սիրաքիւս, Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1974 թ.) – Հրատարակութիւն Սուրբ Պօղոս Հայց. Առաքելական Եկեղեցիի : «Հատոր Ա., թիւ 1»ը լոյս կը տեսնէ 1974 թ.ի Յունիսին : Մեքենադիր-բաղմադրուած : 29 էջ (14×21.5 սմ.) : Հայերէն եւ անգլերէն : Խմբագիր՝ Ատուր Ատուրեան :

Առաջին թիւի խմբագրականին մէջ կ'ըսուի. «Մեր այս առաջին թիւը կը նկատենք շարունակութիւնը «Նշոյլ» թերթին, որուն նախաձեռնողն ու մղիչ ուժն էր... Փառէն Հայր Սուրբ Աւետիքեանը» : Ուրեմն, կը հետեւցուի, որ նախապէս զոյութիւն ունեցած է նոյն անունով թերթ մը, նոյն չրջապատին մէջ լոյս տեսած :

ՆՈՐ ԱՅԳ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1978 թ.) – Տեղեկատու [ամսական] Հայկական Բարեգործական Ընդհ. Միութեան Մոնթրէալի մասնաճիւղին : Կը հրատարակուի 1978 թ.ի Յունուարէն ի վեր : Խմբագիր՝ Յարութիւն Էսէկիւլեան : 4-16 էջ (21.5×28 սմ.) :

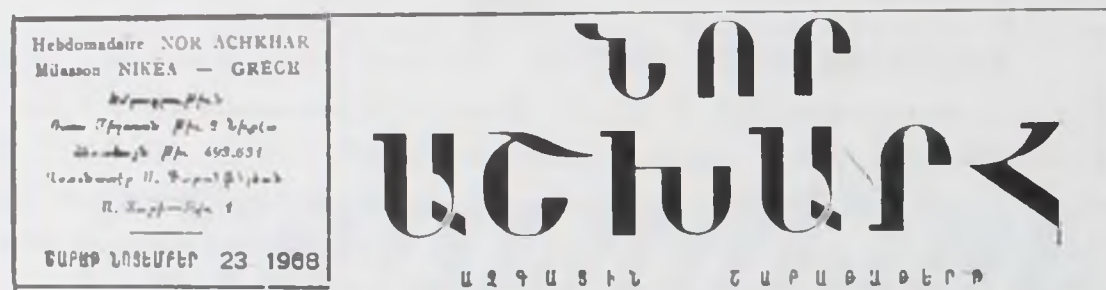
«Նոր Այգ»ը՝ հրատարակութեան սկիզբը լոյս կը տեսնէ «Տեղեկատու» անունով :

ՆՈՐ ԱՆԻ (Սան Փաւլօ, Պրագիլ, 1980 թ.) – Պարբերագիրք՝

դրական, գեղարուեստական: Հրատարակութիւն Սան Փաւլոյի Հ. Բ. Ը. Միութեան Մշակութային Յանձնախումբի: Առաջին թիւը, գու- նատիպ կողքով, լոյս կը տեսնէ 1980 թ.-ի Ապրիլին, նուիրուած Մեծ Եղեռնին: Առանց էջաթիւի, 36 էջ (19×27 սմ.): Հայերէն եւ փոր- թուղալերէն:

«Նոր Անի»ի առաջնորդող «Մեր Ոստքը»ին մէջ կը պարզուի անոր հրատարակութեան գլխաւոր զբաղման մասը:

«Մեր ուժը սակայն, պիտի կեդրոնանայ մասնաւորապէս, նոր սերունդը քաջալերելու, դաստիարակելու եւ այդ ճամբով, Հայն ու Հայրենիքը ճանչցնելու սրբազան աշխատանքին վրայ»:

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ (Աթէնք, Յունաստան, 1968 թ.) – Ազգային շա- րաթաթերթ, ապա՝ ազգային եկեղեցական շաբաթաթերթ: Շարունա- կութիւնը կը նկատուի Յունաստանի Ռամկավար Ազատական Կուսակ- ցութեան օրկան՝ «Երկիր» շաբաթաթերթին, որ լոյս տեսած է՝ 1957- 1968 թթ.: «Նոր Աշխարհ»ի առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ 1968 թ.-ի Նոյեմբերի 23-ին: Արտօնատէրը՝ մինչեւ 1973 թ.-ի Մայիսի 12-ը, Արմենակ Գարանֆիլեան, ապա՝ մինչեւ այսօր, Իրաւարան Ստեփան Ֆէսճեան: Մինչեւ 1977 թ. խմբագրապետի պաշտօնը կը վարէ Յակոբ Վարժապետեան, որուն կը յաջորդէ Զաւէն Գրիգորեան՝ այժմու խմ- րագիրը:

1979 թ.-ի Դեկտեմբերի վերջերուն «Նոր Աշխարհ» ժամանա- կաւորապէս կանգ կ'առնէ հետաքրքրական պատճառով մը. «Թերթը չհրատարակուեցաւ որովհետեւ զրաչար շունէինք, հասկնալի՝ յստակ պատճառ մը որ կը տառապեցնէ եւ հայ թերթերու հրատարակութիւ- նը, ամբողջեան կը մատնէ ոչ թէ միայն մեր թերթը, այլ համայն արտասահմանի թերթերը»⁷²:

1980 թ.-ի Ապրիլի 1ին կը սկսի «Նոր Աշխարհ»ի «Նոր Շրջան»ը, «ԺԲ. տարի, թիւ 18»ով: «Նոր Շրջան»ի բաղմաթիւ թիւեր ունին 2

72. Տես՝ «Նոր Աշխարհ», Նոր Շրջան, թիւ 1 (Ապրիլ 1, 1980):

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՀԱՐԱՐԱԾՐԸ •ՈՐ ԱՅԽԱՐ- ARMENIKH EΘNIKH EΦΗΜΕΡΙΔΑ

ՏԻ. Նոր - Նոր Շրջան: Յի. Նորշրջան: 1. Նորշ. 1980

Έτος 12ος Νέα Περίοδος Έτος 1η Αριθ. 1980

էջէ բաղկացած յունարէն բաժին մը, հայ նորահաս սերունդին հասցէադրուած: Ընդհանրապէս 4 էջ (35×60 սմ.): «Նոր Շրջան»ին թերթին սեփականութիւնը կը ստանձնէ Արարատ Մշակութային Մարզական Միութիւնը:

«Նոր Շրջան»ի առաջին թիւի խմբագրականին մէջ կ'ըսուի.

«Ներկայ օրերուս հայապահպանման աշխատանքին մէջ, հայ թերթին կարեւոր բաժին սահմանուած է եւ յաճախ հրամայական պահանջք է թերթի մը դոյութիւնը, անշուշտ բոլոր անոնց համար որոնք հետաքրքրուած են հայութեամբ եւ հայ ազգին դոյատեւման պարագայով»:

ՆՈՐ ԱՊՐԻԼ (Հալէպ, Սուրիա, 1980 թ.) - Պարբերադիրք. ազգային, մշակութային, դրական: Հրատարակութիւն Հ. Բ. Ը. Միութեան Սուրիոյ Շրջանակային Յանձնաժողովի: 88-118 էջ (17×24 սմ.): Պատասխանատու խմբագիր՝ Բիւզանդ Մինասեան, խմբագիրներ՝ Լիւսի Սիւլահեան եւ Յակոբ Միքայէլեան: Աշխատակիցներ՝ Հայկ Պարիկեան, Թորոս Թորանեան, Ս. Պալմանուկեան, Գ. Քելեշեան, Յովհ. Զառիկեան, եւ այլք: Առաջին համարին տպագրութիւնը կ'աւարտի 1979 թ.ի Դեկտեմբերի 12ին, սակայն թերթի չապիկին վրայ զրուած է՝ «Ա. տարի, թիւ 1, 1980»:

Հրատարակութեան առաջին տարին (1980 թ.)՝ «Նոր Ապրիլ» լոյս կը տեսնէ երեք անգամ: Երկրորդ տարին (1981 թ.)՝ երկու համար, ապա՝ կը դադրի: Վերջին երկու համարներուն, խմբագրական կազմին կը միանան՝ բժ. Թորոս Թորանեան (ընդհ. պատասխանատու), Սարգիս Պալմանուկեան եւ Ալեքսան Քելիշեան:

«Պարբերական Մամուլի Կարեւորութիւնը» խորագրուած իր առաջին խմբագրականին մէջ՝ «Նոր Ապրիլ» կը յայտարարէ.

«Այսօր պարբերական մամուլով... հանդէս կու գայ Հ. Բ. Ը. Միութեան Սուրիոյ Շրջանակային Յանձնաժողովը: Անտարակոյս վարակիչ պիտի դառնայ այդ երեւոյթը: Ոչ մէկ արդելք կայ անոր: Մենք կը հաւատանք, որ պարբերական մամուլի բազմացումը ոչ թէ վնասակար է, ոյժերը կը ջլատէ, այլ կը ստեղծէ համապատասխան

մթնոլորտ, շարժում, այլազանություն, հետեւաբար եւ խանդավառություն: Ընթերցողներուն մօտ կ'առաջացնէ հետաքրքրութիւն, իսկ մտաւորականութեան համար կը դառնայ զործունէութեան դաշտ»:

ՆՈՐ ԱՐԴԱՐ (Իսթանպուլ, Թուրքիա, 1970 թ.) – Քաղաքական, դրական, մշակութային շաբաթաթերթ: Հիմնադիրներ՝ Կարօ Ալակէօղլ, Պերճ Շիկահեր, Անթուան Կիւլիսթանեան (Ա. Վարդաստան), Զաւէն Մէնզիլճեան: Արտօնատէր եւ պատասխանատու տնօրէն՝ Անթուան Կիւլիսթանեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1970 թ.ի Ապրիլ: 4 էջ (34×60 սմ.): Կը դադրի 1972 թ.ի վերջերուն:

ՆՈՐ ԱՐՇԱԻ (Հէմիլթըն, Գանատա, 1978 թ.) – Ամսական լրատու Հէմիլթընի Համազգային Մշակութային Միութեան. ազգային, մշակութային, ընկերային: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1978 թ.ի Յունուարին: Խմբագրական կազմ: Խմբագիր՝ Սարգիս Պալեան: Ասպա՝ Օհան եւ Արփի Պալեան: Լուսապատճէնային տպագրութիւն: 8-10 էջ (21×28 սմ.): Հայերէն եւ անգլերէն: Կը դադրի 1979 թ.ի Ամառ:

«Մեր նպատակը» խորագրուած խմբագրականով՝ «Նոր Արշաւ» կը դրէ:

«Հէմիլթընի Համազգային Մշակութային Միութեան «Նոր Արշաւ» թերթը ի լոյս աշխարհ բերելու բուն նպատակն է այս քաղաքի հայ բնակչութեան մէջ — առանց զաղափարական եւ յարանուանական խտրութեան — սերտակցութիւն մը ստեղծել եւ ամէն ճիգ ի դորձ դնել գաղութի բոլոր ազգային շարժումներուն եւ ազգային եռուն կեանքի մը ի խնդիր կատարուած բոլոր ձեռնարկներուն արձագանգը հանդիսանալ եւ հայկական կեանքի զարգացման ու բարգաւաճման սատարել»:

ՆՈՐ ԽՕՍԲ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1979) – Շաբաթաթերթ: Հրատարակութիւն Թեհրանի Հայ Մշակութային Կազմակերպութեան: Խմբագիր՝ Սուրէն Համբարչեան: Լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Փետրուարէն: 8-12 էջ (25×35 սմ.):

«Նոր Խօսք»ը, ինչպէս պարսկահայ այլ թերթեր, կ'օգտուին Պարսկաստանի իրաւակարգի փոփոխութենէն, եւ հրատարակութեան արտօնութիւն ձեռք կը ձգեն:

ՆՈՐ ԾԻԼ (Գամասկոս, Սուրիա, 1979 թ.) – Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Հ. Բ. Ը. Մ.ի Հայ Երիտասարդաց Ընկերակցու-

թեան : խմբագրական կազմ : Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Մարտի 1ին, երկրորդը՝ Յունիսի 1ին, երրորդը՝ Նոյեմբերի 7ին, յաջորդաբար՝ 28, 36 եւ 40 էջ (21×32 սմ.) : Մեքենայիւր-բաղմադրուած :

ՆՈՐ ԿԵԱՆԳ (Լոս Անճելէս, ԱՄՆ, 1978 թ.) – Շաբաթաթերթ : Արտօնատէր-հրատարակիչ՝ Վահան Ճանսըղեան : Վարիչ-խմբագիր՝ Հրանդ Սիմոնեան : Ընդհանուր տնօրէն՝ Արրահամ Զափարեան : Կանուխէն՝ Թերթի խմբագրութիւնն ու վարչութիւնը կը կրեն փոփոխութիւններ : Խմբագիր՝ Վահան Ճանսըղեան : Անգլերէն բաժնի խմբագիր՝ Լեւոն Ֆերմանեան : Հրատարակութեան տնօրէն եւ խմբագիր՝ Սարգիս Մաճարեան : «Նոր Կեանք» կեանքի կը կոչուի 1978 թ.ի Դեկտեմբերի 22ին : 28 էջ (29×38 սմ.) : Յաջորդ համարներու էջաթիւը ընդհանրապէս կը տարուբերի 24–36ի միջեւ : Հայերէն եւ անգլերէն :

1981 թ.ի Սեպտեմբերի 1ին, «Նոր Կեանք»ը կը դառնայ սեփականութիւնը Գրիգոր Շէնեանի եւ Արրահամ Զափարեանի : Առաջինը կը դառնայ միաժամանակ շաբաթաթերթի հայերէն բաժնի գլխաւոր խմբագիրը, իսկ օգնական խմբագիր՝ Իշխան Ծինպաշեանը : Իսկ անգլերէն բաժնի նոր խմբագիրը՝ Յակոբ Զոփուրեան : Մնայուն աշխատակիցներ Տիգրան Ոսկունի, Գառնիկ Գալստեան, Վարդան Քահանայ Տիւրկէրեան, Վեր. Նորայր Մելիքտեան, Շահէ Քէօրօղլեան եւ ուրիշներ :

Առաջին համարին մէջ՝ «Նոր Կեանք»ի խմբագիրները կը յայտարարեն .

«...Հայ էնք : Հայ պիտի մնանք : Ահա բեմ մը եւս կ'աւելնայ՝ պաշտպանելու համար հայ զիրը, հայ դատը, հայ իրականութիւնը» :

ՆՈՐ ԿԵՒՆՔ (Սան Փաուլո, Պրադիլ, 1980 թ.) — Պարբերաթերթ: Անկանոն հերթականութեամբ, թէև հրատարակիչները կը ջանան զայն լոյս ընծայել եռամսեայ դրութեամբ: Հրատարակութիւն Հայ Մշակութային Միութեան եւ անոր Երիտասարդացի Բաժինին: Խմբագիր՝ Երուանդ Թամսեան: «Նոր Կեանք»ի առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Մայիսին: Մեքենագիր, լուսապատճէնային հրատարակութիւն: Հայերէն եւ փորթուկալերէն: 12 էջ (23×32 սմ.):

ՀԻՐԱՐԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Բ. Ը. Միութեան Երրորդային Շրջան. Կեդր. Գանձապահարան ԲԱՆԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ Չգրանտ՝ տարեկան՝ 10 րիւ 12 փր. Արտաստեմ 10 րիւ 18 փր. Հասր՝ 1 փր. 50	ՆՈՐ ՇԻՆԱՐԱՐ NOR CHINARAR LE NOUVEAU BATISSEUR ՊԵՐԻՈԴԻԿ Revue Périodique	Publication de l'U.G.A.B. 11, square Alboni, Paris-16e Tél. : 870 03-18 Comptes Cheques Postaux Paris N° 8019-72 ABONNEMENTS France-Union Française : 1 an 10 Nos 12 F Etranger : 1 an 10 Nos 18 F Le Numéro : 1 F. 50
IL - ՏԻՒՐ - ԻՒԻ 1 - ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1967	DECEMBRE 1967 - 1ere ANNEE - N° 1	

ՆՈՐ ՇԻՆԱՐԱՐ⁷³ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1967 թ.) — Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Հ. Բ. Ը. Միութեան Երրորդային Շրջանակին: Ապա՝ 1973 թ.ին, թիւ 11-էն սկսեալ՝ հրատարակութիւն Հ.Բ. Ը. Մ.ի Ֆրանսայի Շրջանակային Յանձնաժողովի: Խմբագիր՝ Ս. Քարեան, որուն կը յաջորդէ՝ Արտաշէս Գարտաշեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1967 թ.ի Դեկտեմբերին: Մինչեւ 1976 թ. լոյս կը տեսնէ «Նոր Շինարար»ի 16 թիւ: 16-48 էջ (21×28 սմ.): Երկու առիթներով, 1970 թ.ի Մայիսին եւ 1973 թ.ի Մայիսին, լոյս կ'ընծայուին բացառիկ թիւեր (թիւ 9, 140 էջ, թիւ 10, 224 էջ): Ունի նաեւ Փրանսերէն Բաժին: Պարբերաթերթին հրատարակութիւնը կ'ըլլայ զգալիօրէն անկանոն: 1967 թ.ի Ապրիլին՝ Ժամանակաւորապէս կը դադրի «Նոր Շինարար»ի հրատարակութիւնը: Միայն 1981 թ.ին է որ կը վերահրատարակուի ան, նոր խմբագրութեամբ, եւ որուն առաջին համարը կը կրէ հետեւեալ արձանագրութիւնը. «Նոր Շրջան, թիւ 1, Ապրիլ-Մայիս 1981, Հրատարակութիւն Հ. Բ. Ը. Մ.ի Երրորդային Շրջանակի»: Խմբագիր՝ Արթուր Համարձումեան:

Պարբերաթերթին հրատարակութեան զրգապատճառներուն

⁷³ «Նոր Շինարար»ը կը յաջորդէ նոյն կազմակերպութեամ կողմէ Ասիա-պէս հրատարակուած «Տեղեկատու» (1950-1955) եւ «Շինարար» (1956-1966) պարբերաթերթերուն:

մասին՝ «Նոր Շինարար» խորագրուած առաջին խմբագրականը (թիւ 1, Դեկտ. 1967) կու տայ հետեւեալ բացատրութիւնը:

«Ձեռնարկելով ՆՈՐ ՇԻՆԱՐԱՐ ամսագրի հրատարակութեան, Հայկ. Բարեկործական Ընդհ. Միութեան Եւրոպայի Կեդր. Յանձնաժողովին զխաւոր նպատակն է հանրութեան ներկայացնել ընդհանրապէս Միութեան եւ մասնաւորապէս Եւրոպայի Շրջանակին պատկերը եւ դործունէութիւնը:

«...Մեր պարբերականը զօրավիզ պիտի կանգնի մանաւանդ... մեր Մասնաճիւղերուն վերագարթնումին եւ զօրացման...:

«Պիտի ջանանք նաեւ որ այս հրատարակութիւնը արձապանդէ մեր ազգային եւ մշակութային կեանքին կարեւոր երեւոյթներուն:

«Բայց պիտի ջանանք մանաւանդ որ մեր երիտասարդական կազմակերպութիւնները եւ երիտասարդական շարժումները այնտեղ դնեն իրենց արտայայտութիւնը: Այդ նպատակով է որ կը հաստատենք Փրանսերէն բաժին մը...»:

ՆՈՐ ՈՒՂԻ (Պէյրութ, Լիբանան, 1969 թ.) – Ի խնդիր ազգային դեմոկրատիայի: Առաջին համարին վրայ՝ «1969 Յուլիս, Թիւ 1»: Մեքենագիր-բաղմագրուած: 19 էջ (21×27 սմ.): Լոյս կը տեսնէ միայն մէկ թիւ: «Նոր Ուղի»ն ունի ո՛չ հասցէ, ո՛չ խմբագրի կամ հրատարակիչի անուն: Խմբագիրն է սակայն՝ Գասպար Տէրտէրեան:

«Ինչո՞ւ կը հրատարակենք «Նոր Ուղի»ն» առաջնորդող յօդուածը կ'ըսէ.

«Լիբանանահայ բազուկի եւ միտքի բոլոր աշխատաւորները երկար տարիներ զրկուած մնալէ վերջ, ահա կ'ունենան իրենց հարազատ քաղաքական հրատարակութիւնը՝ «ՆՈՐ ՈՒՂԻ»ն»:

Ս. ԱՍԵՆԱՓՐԿԻՉ ՎԱՆՔ

1 Յունիս 1977

Ա. Տարի, Թիւ 1

ՆՈՐ ԶՈՒՂԱ (Նոր Զուլա, Պարսկաստան, 1977 թ.) – Տեղեկատու թերթիկ: Հրատարակութիւն Իրանա-Հնդկաստանի Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի, Նոր Զուլա, Ս. Ամենափրկիչ Վանք: Սկիզբ

ըը լոյս կը տեսնէ իւրաքանչիւր ամսուան 1ին եւ 16ին: Առաջին համարը՝ 1977 թ.ի Յունուարի 1ին: Մեքենագիր-բաղմագրուած: 6-8 էջ (21×33 սմ.): Բ. տարուան 10րդ համարէն սկսեալ թերթին չափը կը փոխուի՝ 12-58 էջ (21.5×28 սմ.): Խմբագիրներ՝ Մեսրոպ Ծ. Վրդ. Աճեան (այժմ՝ Եպիսկոպոս) եւ Լեւոն Գ. Մինասեան: 1978 Ապրիլէն սկսեալ՝ նորընտիր առաջնորդ Կորիւն Վրդ. Պապեան (այժմ՝ Եպիսկոպոս):

1981 թ.ին, «Նոր Ջուղա»ն, ինչպէս բաղմաթիւ պարսկահայ պարբերաթերթեր, «թեքնիք պատճառներով եւ մամուլի նկատմամբ մշակուած նոր օրէնքներուն լոյսին տակ» վերջնականօրէն կը դադրի:

Առաջին համարի «Մեր Խօսք»ը կը պարզէ պարբերաթերթին հետապնդած նպատակը.

«Վստահ ենք, որ այս փոքրիկ «Տեղեկատու»ի միջոցով, ամէն 15 օրը մէկ, մենք հնարաւորութիւն կ'ունենանք մեր սիրելի ընտանիքներին հաղորդակից դարձնել տեղիս անց ու դարձին եւ մեր բարոյական, ինչպէս եւ մշակութային աշխատանքով, մի փոքր ճամբայ բացել մեր զաւութի ազգային կեանքից ներս, միշտ ձգտելով դէպի վեր, դէպի լաւն ու կատարեալը»:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ (Սիտնի, Աւստրալիա, 1979 թ.) – Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Հայ Համալսարանական Ուսանողներու Միութեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Յունիսին:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

No. 1 APRIL 1975

ԱՄՍԱԹԵՐԹ – MONTHLY

No. 1. APRIL 1975

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ (Լոս Անճելէս, ԱՄՆ, 1975 թ.) – Ամսաթերթ՝ ազգային, դրական: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1975 թ.ի Ապրիլ: Խմբագիր՝ Ս. Նայիրի: Թերթի խմբագրական կազմը եւ աշխատակիցներու մեծ մասը Հայաստան ծնած, ու հոն հասակ առած, սակայն վերջին քառասնամեակին Միացեալ Նահանգներ հաստատուած (յատկապէս ԱՆՉԱ.-յի եւ անոր նախագահին՝ Ճորճ Մարտիկեանի ջանքերով), անձանթ տարեց մտաւորականներ են. Ս. Նայիրի, Վ. Շահունի, Գ. Սահարունի, Յ. Ուրարտացի, Գեղամ-Գեղակ,

եւն. : Վերջին շրջանին, յատկապէս Լեւոն Երկաթի խմբագրութեան մաս կազմելէն ի վեր, «Նոր Սերունդ» ջատագով կը հանգիստանայ «Գաղտնի Բանակ»ին : Թէեւ ամսագիր, թերթը լոյս կը տեսնէ լրագրի ծաւալով, 8 էջ (38×58 սմ.) : Լեզուն ընդհանրապէս արեւելահայերէն :

Թերթի ուղղութեան մասին որոշ գաղափար կու տան առաջին թիւէն քաղուած հետեւեալ տողերը .

«Այսօր Արեւելեան կիսագնդի վրայ՝ հայ ժողովրդի մեծագոյն ողբերգութեան 60-ամեայ տարելիցի զուգադիպութեամբ, լուրջ մտահոգութիւններով ու պարտականութիւններով, սփիւռքահայ կեանքին է լծուած «Նոր Սերունդ» ամսաթերթը :

«Մօտ ապագան կամ իրարայաջորդ ամիսները կը դրսեւորեն որդեկրուած նպատակներն ու ձգտումները :

«Ամէն պարագայում, նա հայ սփիւռքի հարազատ նոր զաւակն է ու նրա նուիրեալ սպասարկուն» :

ՆՈՐ ՍԻՈՆ (Երուսաղէմ, Պաղեստին, 1972 թ.) – Պարբերաթերթ Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքութեան (Սրբոց Յակոբեանց) Ժառանգաւորաց Վարժարանի եւ Ընծայարանի : Առաջին համարը՝ Ա. տարի, թիւ 1, անթուակիր, սակայն լոյս տեսած 1972 թ.-ին : 48 էջ (19×28 սմ.) :

ՇԱՂԿԱՊ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1980 թ.) – Պարբերաթերթ Ֆրանսայի կոմկոսին : Լոյս կը տեսնէ երկու լեզուներով՝ ֆրանսերէն եւ հայերէն : Նոր շրջանը կը սկսի 1980 թ.-ի դարնան : 4 էջ (30×40 սմ.) :

ՇԱՆԹ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1969 թ.) – Գեղարուեստական, դրական, մշակութային պարբերաթերթ : Հրատարակութիւն Հայ Երիտասարդաց Դաշնակցութեան «Լեւոն Շանթ» Խումբի, ապա՝ Ուխտի : Առաջին համարին վրայ՝ «Ա. տարի, թիւ 1, Յունուար-Փետրուար 1969» : Մեքենագիր-բաղմագրուած : 24-32 էջ (21.5×28 սմ.) : Խմբագիր՝ Զօհրապ Մելիքեան : Հրատարակութեան առաջին տարին լոյս կը տեսնէ 4 թիւ : Կը հրատարակուի մինչեւ 1972 թ. :

Առաջին համարին մէջ՝ «Շանթ» կը յայտարարէ .

«Այսօր, քսաներորդ դարու երկրորդ կիսուն, հայրենիքէն հեռու բայց հայրենիքին հետ, օտար հորիզոններու տակ հասակ առած, Հայ Երիտասարդաց Դաշնակցութեան «Լեւոն Շանթ» ուխտը սկսած է սրբազան դործի մը... :

«Նոր հանգրուան մը ըլլալը չէ մեր նպատակը հայու հազարամեայ պատմութեան չջերուն մէջ, այլ, նո՛ր թափ եւ գա՛րկ տալ դաստիարակութեան մը որուն կարիքը անսահման է մեր մէջ» :

Տարի Ա. - Թիւ 1. Նոյեմբեր 1981

Հատազանգ 50 ԼՍ

First Year, No. 1, November 1981

ՇԱՆՏ (Լոս Անճելըս, ԱՄՆ, 1981 թ.) — Պարբերակերթ Հ.Յ.Դ. Շանթ Ուսանողական Միութեան : Խմբագրական կազմ : Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի նոյեմբերին . «Ա. տարի, թիւ 1, նոյեմբեր 1981» : 8 էջ (29×43.5 սմ.) : Հայերէն եւ անգլերէն :

Իր առաջին խմբագրականով՝ «Շանթ» պարբերակերթը կ'արտայայտէ Շանթ Ուսանողական Միութեան տեսակէտները, որոնք նաեւ իրն են .

«...Հայ ուսանողութիւնը ...իր երիտասարդական ոգիով, գիտական մտածելակերպով եւ ուսման մակարդակով՝ հաւանաբար կրնայ գառնալ ամէնէն առողջ ու աշխոյժ տարրը մեր զաղութին, անշուշտ եթէ կազմակերպուի եւ համադրուած աշխատանք տանի :

«...Պիտի քանանք ՄԻԱՄՆԱԿԱՄ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՏԱՆԻԼ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ, ի չա՛հ ազգի գերազոյն նպատակներու իրականացման :

«...Կը հրաւիրենք հայ ուսանողները, անխտի՛ր, համախմբուելու Հ.Յ.Դ. Շանթ Ուսանողական Միութեան շուրջ, զործնականօրէն եւ ազդու կերպով յառաջ տանելու մեր հաւաքական աշխատանքները» :

ՇԱՆՏ (Հալէպ, Սուրիա, 1981 թ.) — Պարբերակերթ : Պաշտօնակերթ Սուրիոյ երիտասարդական Միութեան (ՍԵՄ) : Թէեւ հրատարակութեան վայր եւ թուական չէ նշուած լոյս տեսած համարներուն մէջ, սակայն բովանդակութենէն դատելով՝ կարելի է ենթադրել, որ «Շանթ»ը լոյս կը տեսնէ Հալէպի մէջ, 1981 թ.ի երկրորդ կէսէն սկսած :

«Այս թերթը» խորագրուած խմբագրականով («Ա. տարի, թիւ 1»)՝ «Շանթ»-ի խմբագիրները կը գրեն:

«...«Շանթ»ը պաշտօնաթերթն է ՍԵՄ-ին, այսինքն թերթը պահանջատէր երիտասարդութեան մը իր մէջ պարփակող այն միութեան, որ ճամբայ ելած է ամէն արեւելքի, կեղծ սահմաններու եւ դժուարութիւններու առջեւ կանգ չառնելու վճռակամութեամբ, եւ այդ իսկ պատճառով մեր յաջորդ թիւերուն մէջ մեծ տեղ պիտի յատկացնենք մեր ժողովուրդը, եւ մանաւանդ մեր երիտասարդութիւնը հետաքրքրող յօդուածներու»:

ՇԻՐԱԶ (Սիտնի, Աւստրալիա, 1979 թ.) – Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Աւստրալիոյ Հայ Ուսանողական Ընկերակցութեան: Լոյս կը տեսնէ 1979 թ.-ի սկիզբէն:

ՇՈՂ (Պուրճ-Համուտ, Լիբանան, 1980 թ.) – Հրատարակութիւն Պուրճ Համուտի Նորաչէն (Թիրօ) Թաղի Հայ Եկեղեցասէր Հոգեւոր Միութեան: Առաջին համարի թուականը՝ 1980 թ.-ի Դեկտեմբերի 20: 15 թերթ (21×33 սմ.): Մեքենագիր-բաղմագրուած:

«Մեր Նպատակը» խորագրուած խմբագրականը կ'ըսէ:

«Մեր նպատակն է հայ մարդուն վերածանօթացնել մոռցուած Աստուած մը, Մեր ՀԱՅՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԸ...»:

ՇՈՂԵՐ (Պէյրութ, Լիբանան, 1980 թ.) – Պարբերաթերթ Հայ Աւետարանական Փիթըր եւ Էլիզապէթ Թորոսեան Միջնակարգ Վարժարանի: «Ա. տարի, թիւ 1» (Յունիս, 1980): Խմբագիր՝ Մկօ Մելքոնեան: Ուսուցիչներու եւ աշակերտներու գրութիւններ: Մեքենագիր-բաղմագրուած: 28 էջ (22×28 սմ.):

ՈՒՂԻ (Գահիրէ, Եգիպտոս, 1972 թ.) – Կիսամեայ հանդէս Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի աշակերտութեան: Առաջին համարը կը հրատարակուի 1972 թ.-ի Ապրիլին: Լուսապատճէնային տպագրութիւն: 20 էջ (16.5×23 սմ.): Նոյն տարին, նոյն ծաւալով լոյս կը տեսնէ երկրորդ համար մը: 1973 թուականին՝ մէկ համար, 112 էջ: Վերջին համար մըն ալ՝ 1974 թ.-ին: Խմբագիր՝ Տիգրան Գէորգեան:

ՈՒՍԱՆՈՂ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1967, թ.) — Հայ մշակոյթի տետրակ: Հրատարակութիւն Եւրոպայի Հայ Ուսանողական Միութեան (ԵՀՈՄ): Վերջին համարը (թիւ 4)՝ Պարբերական հանդէս

Եւրոպայի Հայ Ուսանողական Միութեան, Փարիզ⁷⁴: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1967 թ.ին: 94 էջ (21×33.5 սմ.): Երկրորդը՝ 1969 թ.ի Մարտին (84 էջ), երրորդը՝ 1970 թ.ի Փետրուարին (100 էջ): Այս երեք թիւերն ալ լոյս կը տեսնեն մեքենայիր-բաղմադրուած: «Ուսանող»ի միակ տպագիր համարը կը հանդիսանայ վերջին թիւը (թիւ 4), բաղկացած 99 էջէ, տպուած՝ Պէյրութ: Այս վերջինը թէեւ հրատարակութեան տարեթիւ չունի, սակայն լոյս տեսած է 1971 թ.ին: Բովանդակութիւնը՝ հայերէն եւ ֆրանսերէն: Վերջին համարին մէջ՝ նաեւ իտալերէն: Աշխատակիցներ՝ Մարք Նշանեան, Գրիգոր Պըլտեան, Յարութիւն Քիւրքճեան, Յակոբ Սալմաճեան, Մորիս Տոլմաճեան, Տիգրան Շիրվանեան եւ ուրիշներ:

Առաջին համարի խմբագրականով՝ «Ուսանող» իր առաքելութիւնը կը պարզէ հետեւեալ տողերուն մէջ.

«...Հայ երիտասարդութեան առաքելութիւնն է կերտել իր հաւաքական տպագան, լուծել իր առջեւ դրուած հարցերը նոր, նախորդ սերունդներու ծանր մտահոգութիւններէն ազատուցուած հոգիով մը: Այս ուղղութեամբ, յստակ գիտակցութիւն մը արդէն սկսած է ստեղծուիլ մեր շուրջ:

«Պատրաստելով մեր պարբերաթերթին՝ ՈՒՍԱՆՈՂԻ առաջին թիւը, փափաքած ենք մեր չըջապատը հաղորդ պահել մեր մտահոգութիւններուն, մեր ուսումնասիրած հարցերէն մի քանիին: Տալով անոր բաւական տարածում մը, կը յուսանք աւելի մեծ շահադրդութիւն արթնցնել այս հարցերուն շուրջ, որոնք մեր հաւաքականութեան հարցերն իսկ են»:

Եւրոպայի Հայ Ուսանողական Միութեան Փարիզի մասնաճիւղը, 1968 թ.ի Յուլիսին, լոյս կ'ընծայէ «Bulletin»ը [Տեղեկատու], միայն մէկ համար, հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով: Մեքենայիր-բաղմադրուած՝ 19 էջ (21×27 սմ.):

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1970 թ.) – Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Հ.Յ.Դ. Ուսանողական Միութեան: Առաջին պրակը լոյս կը տեսնէ 1970 թ.ի վերջերուն: «Պրակ թիւ 2»ը՝ 1971 թ.ի Մարտին, իսկ «Պրակ թիւ 3»ը՝ 1971 թ.ի Օգոստոսին: 15-18 թերթ (20×26.5 սմ.): Մեքենայիր-բաղմադրուած:

74. Եւրոպայի Հայ Ուսանողական Միութիւնը կը հիմնուի 1966 թ.ի Մայիսին, իր առաջին համագումարին կողմէ:

ՈՒՐԱՐՈՒՄ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐԴԻՆԵՍԱԿԱՆ, ՀԱՄԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԳԻՇՄԱԿԱՆ ԸԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱՍՏՈՐ, ԻՌԻ 1, ՄԱՅԻՍ 1, 1974

VOL. I, No. 1, MAY 1, 1974

ՈՒՐԱՐՈՒՄ (ՆԻՆ ԵՈՐՔ, ԱՄՆ, 1974 թ.) – Ազգային, գրական, դեղարուեստական, հասարակական եւ երգիծական շաբաթաթերթ: Հակառակ «շաբաթաթերթ» կոչումին, թերթին խմբագրութիւնը կը յայտնէ, թէ «Ուրարտու» առ այժմ լոյս պիտի տեսնէ ամիսը երկու անգամ եւ երեք ամիս յետոյ... իրրեւ շաբաթաթերթ: Սակայն եւ այնպէս, թերթը կը շարունակէ լոյս տեսնել ամիսը երկու անգամ: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1974 թ.ի Մայիսի 1-ին: Ա. տարին լոյս կը տեսնէ 26 թիւ, 8-12 էջ (28.5×42 սմ.): Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Յակոբ Նազարեան (Թանգեան), որ առաջին համարին մէջ, «Խօսք Ընթերցողին Հետ» գրութեամբ կը յայտնէ, թէ «Ուրարտու»ի խմբագրապետութիւնը պիտի վարէ «Նոր Աշխարհ» շաբաթաթերթի երկարամեայ խմբագիր՝ Սամուէլ Յ. Թումայեան: Բ. տարուան առաջին համարը (1975 թ.ի Յունիսի 7) լոյս կը տեսնէ նոյն հրատարակչականին կողմէ հրատարակուած «The Armenian Times»ի Ա. տարուան առաջին համարին կցուած կամ միացած: Կարճ ժամանակ մը՝ մինչեւ Դեկտեմբեր, միասին լոյս տեսնելէ ետք, կը դադրին երկուքն ալ:

«Ուրարտու»ի ուղղութեան մասին առաջին համարը կու տայ կարգ մը լուսարանութիւններ:

««Ուրարտու» պիտի ըլլայ համա-ժողովրդական հրատարակութիւն մը, զերծ նախապաշարումներէ եւ կողմնակցական հակումներէ: Իր էջերը բաց պիտի ըլլան բոլորին առջեւ, պայմանաւ, որ թերթին աշխատակիցները հեռու մնան խմբմանք եւ ատելութիւն ու քէն ենթադրող հակումներէ: Անշուշտ, «Ուրարտու» պիտի ունենայ իր մասնաշաղկապ ուղղութիւնն ու սկզբունքային մտահոգութիւնները եւ իր էջերուն մէջ պիտի գնահատուին գնահատութեան արժանի շարժումները եւ պիտի քննադատուին՝ քննադատութեան արժանի երեւոյթները»:

ՊԱՅՔԱՐ (Իսթանպուլ, Թուրքիա, 1967 թ.) — Քաղաքական,

ընկերային, մշակութային շարաթաթերթ : Հիմնադիր՝ Յակոբ Սրվա-
լըեան : Արտոնատէր-խմբագրապետ՝ Յակոբ Սրվալըեան : Գլխաւոր

ՊԱՅՔԱՐ			
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ			
ՏԱՐԻ 1	11	ՄԱՌԻՍ 1967	ՀԻՆԳՇԱՐԻ
ԱՐՏՈՆԱՏԷՐ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ		ՅԱԿՈԲ ՍՐՎԱՍԼԸԵԱՆ	

խմբագիր՝ Երուանդ Կոպէլեան : Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ
1967 թ.ի Մայիսի 11-ին : 12 էջ (25×34 սմ.) : Կը շարունակուի չուրջ
երկու տարի, ապա՝ կը դադրի :

«Բանի Մը Խօսք» վերտառութեան տակ՝ «Պատկեր» խորագիրը
կրող խմբագրական խօսքին մէջ՝ կը ծանօթանանք «Պայքար»-ի առա-
ջադրանքներուն :

«Կարելի չէ անտեսել, թերթի մը առաջին թիւի ճակտին քանի
մը խօսք ըսելու սովորութիւնը, որ դրեթէ պարտադրական երեւոյթ
դարձած է... :

«Պատկեր մը ունինք այսօր մեր առջեւ. Թրքահայութեան ներ-
կայ վիճակը իր բոլոր երեսներով ցոլացնող պատկեր մը. համայն-
քային, կրթական, մշակութային, եկեղեցա-վարչական զանազան գի-
ծերով :

«Պատկեր մը ունինք, ...որ ունի իր ցաւերը եւ ուրախու-
թիւնը, իր բաղմամբիւ վէճերը եւ խնդիրները՝ իր մէջ եւ իրմէ դուրս :

«Կան նաեւ ամէն օր այդ պատկերին նոր գոյն մը տուող ու-
ժեր... :

«ՊԱՅՔԱՐ առաջադրութիւններ ընելէ եւ կանխակալ զաղա-
փարներ յայտնելէ առաջ առարկայօրէն կը դիտէ այս պատկերը, որ
իր պատկանած շրջանակին ցոլացումն է ուղղակի եւ որուն մէջն է
նաեւ ինք» :

ՊԱՅՔԱՐ (Ալմելօ, Հոլանտա, 1979 թ.) – Ամսաթերթ : Հրա-
տարակութեանց տնօրէն՝ Նուպար Չաքմաքճեան : Խմբագիր՝ Նուպար

Եալըմեան : Առաջին համարը՝ 1979 թ.ի Մարտին : 12 էջ (21×30 սմ.) :
Հայերէն եւ հոլանդերէն : 12-15 էջ :

«Պայքար»ի առաջին խմբադրականին մէջ կ'ըսուի .

«Ահաւասիկ մեր լեզուով եւ հաճոյքով կը ներկայացնենք ձեզի
«Պայքար»ի առաջին թիւը :

«...Մեր նպատակն է ասկէ յետոյ ձեզի տեղեակ պահել բոլոր
այն իրադարձութիւններէն, որոնք տեղի կ'ունենան Գաղթականայ
Յանձնախումբի մէջ, ինչպէս նաեւ Հայրենիքի եւ Սփիւռքահայու-
թեան հայրենանուէր զործունէութեան վերաբերեալ լուրեր» :

ՊԱՅՔԱՐ (Հուսիս, Թեքսաս, ԱՄՆ, 1981 թ.) — Պարբերա-
թերթ : Հրատարակութիւն Հ. Ե. Դաշնակցութեան Արարատ Միու-
թեան : Լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի սկիզբէն : Մեքենագիր-բազմագրուած :
24 էջ (17.5×22 սմ.) : Հայերէն եւ անգլերէն :

ՊԱՏԳԱՄԱԲԵՐ (Սան Փաւլօ, Պրագիլ, 1981 թ.) — Պարբերա-
թերթ : Հրատարակութիւն Սան Փաւլոյի Հայ Կաթողիկէ Ժողովրդ-
դաստիարակութեան : Ղեկավարութեամբ՝ հովիւ Նշան Վրդ. Քէհէյեանի :
Լուսապատճէնային հրատարակութիւն : Առաջին համարը լոյս կը
տեսնէ 1981 թ.ի Յուլիսին . «Առաջին տարի, թիւ 1, Յունիս-Յուլիս
1981» : 20 էջ (16.5×21.5 սմ.) : Հայերէն եւ փորթուկալերէն :

Իր նպատակին մասին՝ «Պատգամարեր» կը գրէ .

«...Մեր համայնքի անդամներն ու բարեկամները տեղեակ պա-
հելով հանդերձ՝ մեր Ժողովրդաստիարակութեան կեանքին, Սան Փաւլոյի
հայութեան կարեւորագոյն անցուղարձերուն, ինչպէս նաեւ Հայ Կա-
թողիկէ Եկեղեցւոյ մասին, որոշեցինք՝ յօդուածներով ճոխացնել մեր
պարբերականը, օգտակար ու շինիչ գրութիւններ հրամցնել մեր Ժո-
ղովուրդին խորհրդածութեան...» :

6700 - 6800 6900 7000 7100 7200 7300 7400 7500

101-66 ՏՎ . ՈՊՏ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

0861

ՎՃՌՏ ԴՈ
ՂՈՃՈՉ ԴՈՐ

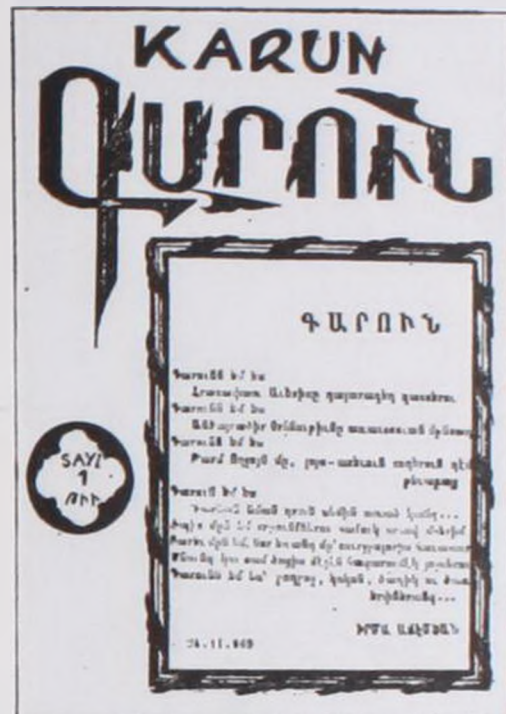
ԺՅԿԵԳՅՈՏ ՂՈԻՈՏԿԵՈԵՒ

ՂՈԳԹԱՆՈՒԿԱՆԱԹՈՒՆ ԵՄԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԴԿԵՄԲԵՐԱՆՈՒՆԵՐԸ

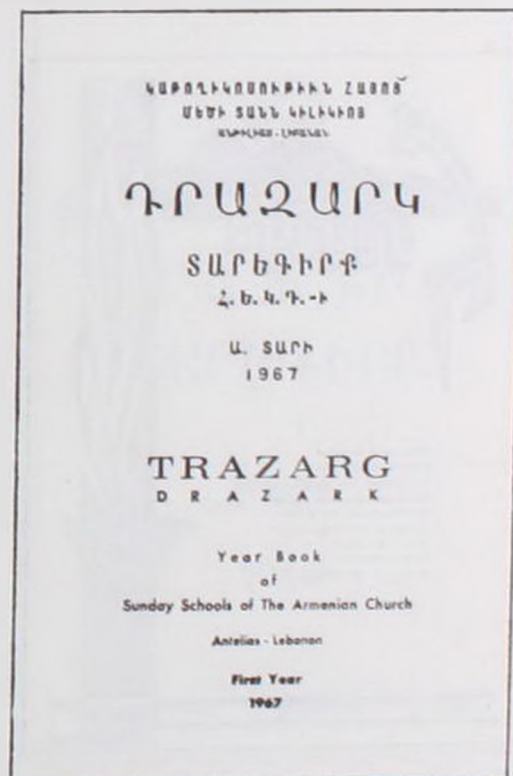
ՏԵՍ՝ էՁ 35-36

ՏԵՍ՝ էՁ 50-51

ՏԵՍ՝ էՁ 37-38

ՏԵՍ՝ էՁ 57-58

ՏԵՍ՝ էՁ 59-60

ՏԵՍ՝ էՁ 79-80

ՏԵՍ՝ էՁ 105-106

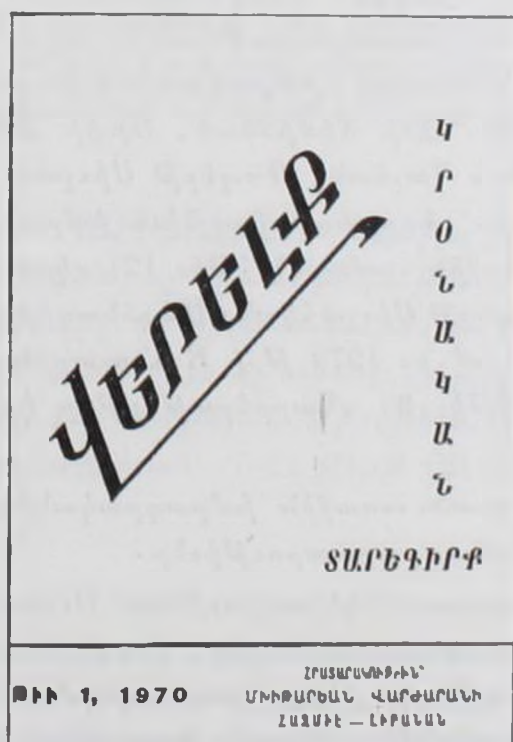
ՏԵՍ՝ էՁ 119-120

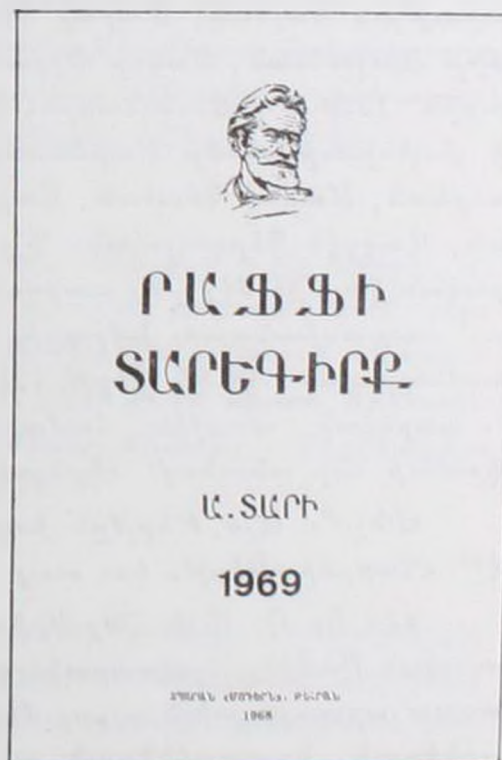
ՏԵՍ՝ էՋ 136

ՏԵՍ՝ էՋ 137

ՏԵՍ՝ էՋ 140-141

ՏԵՍ՝ էՋ 145

ՊԱՐԲԵՐԱԳԻՐՔ (Պէյրութ, 1969-1970 թթ.) - Հրատարակութիւն Հայ Աւետ. Վարժարաններու Ուսուցչական Միութեան, Պէյրութ: Թէեւ 1969-1970 թուակիր, «Պարբերագիրք»ին տպագրութիւնը աւարտած է 1971 թուականին: Խմբագիր՝ Բարդէն Զանոյեան: 121 էջ (21×27 սմ.):

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ (Վիեննա, Աւստրիա, 1975 թ.) - Հրատարակութիւն Հայ Ուսանողական եւ Երիտասարդական Միութեան: Տիտղոսաթերթին վրայ՝ 1975 թ., իսկ վերջին էջին վրայ, ձեռագրով՝ «այս թերթին տպագրութիւնը վերջացաւ 10 Հոկտ. 1975 թուին»: Առաջին համարին խմբագրականը՝ «Սփիւռքահայութիւն եւ Ընկերային Յարաբեցութիւն» խորագրուած, կը կրէ ստորագրութիւնը Արամ Յ. Պալեանի: 36 էջ (21×29.5 սմ.):

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ (Հալէպ, Սուրիա, 1978 թ.) - Պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Հ. Բ. Ը. Միութեան Հայ Երիտասարդաց Ընկերակցութեան Ուսանողական Բաժնի: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1978 թ. Յունուարի 1: Խմբագրական կազմ՝ Հրայր Մուրատեան, Յարութիւն Պալեան, Մարալ Պետեան, Վաղդէն Պերզուտեան, Ռոպերթ Սիւլահեան, Յակոբ Փիլաւճեան: Հրատարակութեան երկրորդ տարին՝ 1979 թ. Յունուարին, 5-րդ համարով, խմբագրական կազմի փոփոխութիւններ կ'արձանագրուին. Անի Տիմիճեան, Արիի Ատուրեան, Մարալ Պետեան, Յարութիւն Պալեան, Ռոպերթ Սիւլահեան, Վաղդէն Պերզուտեան: Գ. տարին՝ նոր փոփոխութիւն խմբագրական կազմին մէջ: Գ. տարուան վերջին համարէն (թիւ 12) սկսեալ՝ պատասխանատու խմբագիր՝ Ռոպերթ Սիւլահեան: Մեքենագիր-րազմագրուած: 18-85 թերթ (21×33 սմ.): 1979 թ. Յունուարին, Գ. տարուան առաջին համարով (թիւ 9) «Պարբերաթերթ»ը կը մկրտուի նոր անունով՝ «Էրեբունի»:

«Ինչո՞ւ Այս Թերթը» խորագրուած առաջին խմբագրականին մէջ՝ «Պարբերաթերթ» կու տայ հետեւեալ բացատրութիւնը.

«Հ. Բ. Ը. Մ. ի Հայ Երիտասարդաց Ընկերակցութեան Ուսանողական Բաժնի» հրատարակելով այս պարբերաթերթը, կ'ուզէ հարողատ արտայայտիչն ըլլալ մեր միութեան շինիչ, բազմակողմանի դորձերուն, նպատակներուն ու տեսլականին: Ինչպէս նաեւ կ'ուզէ կապ մը ստեղծել Հ. Բ. Ը. ի ընտանիքի երէց, միջին եւ կրտսեր անդամներուն եւ դորձող մարմիններուն միջեւ...»:

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ (Հալէպ, Սուրիա, 1978 թ.) – Հրատարակութիւն Հայոց Բերիոյ Թեմի Առաջնորդարանին: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1978 թ.-ի Դեկտեմբերին (կողքին վրայ տպուած է՝ «Ա. տարի, թիւ 1, Հոկտ–Դեկտ. 1978»): Միայն 6-րդ համարին մէջ զետեղուած է խմբագրական կազմը. Արարատ Վրդ. Թօսունեան եւ Զաւէն Սապունճեան. գեղարուեստական պատասխանատու՝ Արմիկ Նալպանեան: 64–154 էջ (16.5×24 սմ.): Մինչեւ 1981 թ.-ի Դեկտեմբեր լոյս կը տեսնէ 12 համար⁷⁵: Աշխատակիցներ՝ Սուրէն Եպս. Գաթարոյեան, Թորոս Թորանեան, Հայկ Պարիկեան, Լիւսի Սիւլահեան, Էսթէնի Դանիէլեան, Յակոբ Պէքեարեան, Կորիւն Շահինեան, Պարգև Միսիրեան, Գէորգ Թեմիզեան, եւ այլք:

«Առաջին Թիւի Առիթով» «Պարբերաթերթ»ի խմբագրութիւնը կը յայտնէ.

«Պարբերաթերթի հրատարակութեան ձեռնամուխ եղանք նաեւ հաւատարմով, որ ան շատոնց զգացուող անհրաժեշտութիւն մըն է մեզի համար: Հայոց Բերիոյ Թեմին եկեղեցիներու, կրթական ու մշակութային հաստատութիւններու եւ միութիւններու դործունէութիւնները մէկտեղող պատկերը պիտի քլլայ ան, պիտի արտաբերէ մեր անհատական ու հանրային կարելիութիւնները եւ դաստիարակիչ դեր մըն ալ ունենայ: Հայ համայնքի աշխուժութեամբ պայմանաւորուած է յաջողութիւնը այս Թերթի էջերուն, որոնք անկասկած, փոխադարձ նպաստ մըն ալ պիտի ունենան մեր կեանքին» (Թիւ 1, էջ 64):

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ (Հալէպ, Սուրիա, 1979 թ.) – Ոչ հասցէ, ոչ թուական, ոչ հրատարակութեան վայր եւ ոչ ալ խմբագիր կամ հրատարակիչ կը յիշատակուին: Բովանդակութենէն դատելով «Պարբերաթերթ»ը լոյս կը տեսնէ Հալէպի մէջ, 1979 թ.-էն սկսած Քրիստափոր Ուսանողական Միութեան նախաձեռնութեամբ: Մեքենագիր-րազմադրուած: 7–21 թերթ (21×33 սմ.):

75. 1982 թ.-ին կը սկսի «Պարբերաթերթ»ի «Նոր Շրջան»ը. «Յուճուար–Ապրիլ (Ե. տարի, քիւ 1–2)» միացեալ համարով. նոր վերամուամակոչումով՝ «Օշական», եւ նոր խմբագրական կազմով. Խմբագիր՝ Զաւէն Սապունճեան, խմբագրական կազմի անդամներ՝ Կ. Շահինեան, Մ. Երամեան, Զ. Ներսէսեան: Խմբագրական այս կազմը յաջորդ քիւով իսկ փոփոխութեան կ'ենթարկուի: «Օշական» լոյս կը տեսնէ բառամսնայ հերթականութեամբ:

БЕМА

Volume I - Number 1
April, 1980

The Official Publication of the Diocese of
the Armenian Church of America

[ՊԵՄԱ]⁷⁶-BEMA (Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1980 թ.) — Պաշտօնաթերթ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան թեմի Առաջնորդարանի: Առաջնորդ՝ Թորոյմ Արքեպս. Մանուկեան: Լոյս կը տեսնէ իրրեւ ամսաթերթ: Առաջին համարը՝ Ապրիլ 1980 թուակիր: 16 էջ (29×38 սմ.): Առաջին համարը եւ կարգ մը համարներ հայերէն լեզուով յօդուած չեն բովանդակեր: Սակայն, ընդհանրապէս անգլերէնով լոյս տեսնող համարներուն մէջ յաճախ տեղ կը տրուի հայերէն յօդուածներու: Հրատարակութեան առաջին երկու տարիներուն թերթին խմբագրութիւնը կը վարէ Ղեւոնդ Ծ. Վրդ. Սամուրեան, աջակից ունենալով Ճէյմս Մակարեանը, Մայքըլ Զէյթունեանը⁷⁷ եւ ուրիշներ: Էջաթիւերը կը տարուրերին 8-16-ի միջեւ (29×38 սմ.):

ԶԱՀ (Լոս Անճելըս, ԱՄՆ, 1970 թ.) — Պարբերաթերթ Մեարտական Նախակրթարան եւ Երկրորդական Վարժարանի: Լոյս կը տեսնէ 1970-71 կրթական տարեշրջանէն: Առաջին թիւը՝ անթուակիր, կը բաղկանայ փոքրադիր 28 էջէ (14×21.5 սմ.): Հայերէն եւ անգլերէն: Աշակերտական փորձեր: Առաջին համարի խմբագիր՝ Թէա Իսկէնտէրեան:

ԶԱՀ (Նիւ Միլֆորտ, Նիւ Ճըրզի, ԱՄՆ, 1981 թ.) — Տեղեկատու պարբերաթերթ: Հրատարակութիւն Նիւ Ճըրզիի Ամէնօրեայ Հայ Վարժարանի: Խմբագիր՝ Գրիգոր Փիտէճեան (տնօրէն): Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի Յունիսին. «Ա. հատոր, թիւ 1, Յունիս, 1981»: 8 մեծադիր էջ (28×36 սմ.): Հայերէն եւ անգլերէն: Աշա-

76. Ծագումը՝ յունարէն, կը նշանակէ՝ բեմ, ամպիոն, եկեղեցիի խորանին շուրջ գտնուող բարձր մասը, ուսկից կը քարոզեն: Բառը նոյն ձեւով եւ իմաստով անցած է անգլերէն լեզուին: «Պեմա»-ի հրատարակիչները գայն կ'օգտագործեն որպէս Զայնը Հայ Եկեղեցւոյ:

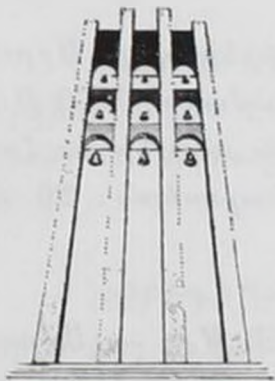
77. 1983 թ.ի Ապրիլին խմբագիրի պաշտօնը կը ստանձնէ Մայքըլ Զէյթունեան:

կերտներու աշխատակցութեան կողքին՝ յօլուածներ կը ստորագրեն նաեւ վարժարանի պատասխանատուները :

ՍՍՐՏԱՐԱՊԱՏ (Լոնտոն , Անգլիա , 1971 թ .) — Ամսաթերթ : Հրատարակութիւն Լոնտոնի Հայ երիտասարդաց Միութեան : Խմբարարական կազմ : Պատասխանատու խմբագիր՝ Հայկ Մսրըլեան : Անգլերէն եւ հայերէն բովանդակութիւն : Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1971 թ .ի Յուլիսին : Մեքենայիւր-րազմապրուած : 36-48 էջ (10.5×29 սմ .) : Վերջին համարը՝ միացեալ համար մը՝ Մարտ-Մայիս 1972 թուակիր (թիւ 9-11) , տպագիր է , եւ բաղկացած՝ 40 էջէ (9.5×25 սմ .) :

Հինգ հազար հաշուող հայ զաւգութիւն միակ թերթը կը հանդիսանայ «Սարտարապատ» , որ առաջին համարի խմբագրականով կ'ստացադրէ .

«Հայ մնանք , հայրենիքի իրականութեամբ , հօգրութեամբ , սէրով եւ յոյսով ապրինք . սակայն եւ ապրինք անցնելով խօսքէ ԳՈՐԾԻ» :

ՍՍՐՏԱՐԱՊԱՏ

Ա . ՏԱՐԻ , ԲԻԻ 1 , ԳՈՐԶՆՈՍ ԱՐԷՍ , ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 6 , 1975

Արտատպ. Դ.Ա.ԼԱՊԵՏ Դ.Ա.ԼԱՊԵՏԻՍ.

ՍՍՐՏԱՐԱՊԱՏ (Պուէնոս Այրէս , Արժանթին , 1975 թ .) — Ազգային , հասարակական , մշակութային պարբերաթերթ : Օրկանն է Արժանթինի Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան : Արտօնատէր եւ տնօրէն՝ Նահապետ Նահապետեան : «Սարտարապատ» կը սկսի հրատարակուիլ 1975 թ .ի Սեպտեմբերի 6-ին : Լոյս կը տեսնէ երկու շաբաթը անգամ մը : Տիրապետողը՝ սպաներէնն է , 8 էջի վրայ 6 էջ : Հայերէնը՝ 2 էջ : 8-16 էջ (27.5×36.5 , ապա՝ 29×40.5 սմ .) :

1981 թ .ի նոր տարեշրջանին , «Սարտարապատ»ի խմբագրութիւնը կը վստահուի երիտասարդ մտաւորական Վարուժան Աճեմեանին :

Առաջին թիւի հրատարակութեան առիթով՝ «Սարտարապատ» կը գրէ՝

«Սիրեցի՞նք մեր այս համեստ ճիգը պսակել ներշնչումի տեւական աղբիւր եղող պատմականացած անունով մը, «Սարտարապատ», համադրութիւնը հերոսական ճիգի մը, որով մեր ժողովուրդը անվերապա՜ եւ ամբողջականօրէն յառաջխաղաց անվկանդ ուղիով մը պաշտպանելու փշրացած իր Հայրենիքին բեկորները, անով վերակերտելու իր ամբողջականութիւնը»:

ՍԻՓԱՆ (Նիւ Ճըրզի, ԱՄՆ, 1977 թ.) — Պարբերաթերթ Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Գուլէճի Ուսանողական Միութեան⁷⁸: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1977 թ.ի Մարտի 26-ին: Նոյն տարուան Սեպտեմբերի 10-ին՝ Երկրորդ համարը: Առաջին երկու թիւերն ալ մեքենայիւր-բաղմադրուած: 1978 (Բ. տարի) եւ 1980 (Գ. եւ Դ. տարի, միացեալ) թուականներուն՝ մէկական թիւ, տպագիր, 4-8 էջ (21×28 սմ.): Նմրադրական կաղմ՝ Վահէ Աբէլեան, Յակոբ Գասոյարեան, Պերճուհի Պարսումեան: Երկրորդ համարէն սկսեալ՝ միայն Վահէ Աբէլեան եւ Պերճուհի Պարսումեան:

ՍԼԱՅՔ (Լոս Անճելըս, ԱՄՆ, 1979 թ.) — Պարբերագիրք Սրբոց Նահատակաց Աղգային Նախակրթարանի: Առաջին համարը՝ 1979 թ.ի Դեկտեմբերին: Աշակերտական ձեռնարկ: Հայերէն եւ անգլերէն: Հայերէն բաժնի խմբագրութեան վարիչ՝ Էօժէնի Պետրոսեան: 20 էջ (21.5×27 սմ.):

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1980 թ.) — Ամսաթերթ: Հրատարակութիւն Թեհրանի Հայ Աւետ. «Ս. Յովհաննէս» Եկեղեցիի: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1980 թ.ի Յունուար: Աղգային-հոգեւոր բովանդակութիւն: Մեքենայիւր-բաղմադրուած: 16-22 էջ (21×33 սմ.):

ՎԵՐԵԼՔ (Պէյրութ, Լիբանան, 1970 թ.) — Կրօնական տարեգիրք, Հայ Գրիստոնեայ Ընտանիքին Տարեգիրքը, Հայ Ընտանիքին Տարեգիրքը. այս երեք ենթախորագիրներն ալ օգտագործուած են լոյս

78. Հաւանական շփոթի մը առաջիւ առնելու մտաւոգութեամբ հարկ է մշել, թէ վերոյիշեալ Ուսանողական Միութիւնը կազմուած է Պէյրութի Հայ Աւետ. Գուլէճի շրջամաւարտ կամ թերաւարտ ուսանողներէ:

տեսած հատորներուն տիտղոսաթերթերուն վրայ: Հրատարակութիւն՝ Մխիթարեան Վարժարանի (Վիեննական): Խմբագիր՝ Բարսեղ Վրդ. Ֆէրհաթեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1970 թ.: 120-215 էջ (17×24 սմ.): Առաջին հատորին մէջ կ'ըսուի. «Վերելքը տարեկիրք մըն է, որ տարին երկիցս լոյս պիտի տեսնէ. Յունուարին-Յունիսին»: Խոստումը կը յարդուի 1970 եւ 1971 տարիներուն: 1972 եւ 1973 տարիներուն, փոխան երկուքի, տարին հատոր մը միայն: Խմբագրին Լիբանանէն մեկնումով՝ «Վերելք» տարեկիրքը կը դադրի, 6 հատոր լոյս տեսնելէ ետք⁷⁹:

Իր առաքելութեան մասին՝ «Վերելք» տարեկիրք՝ առաջին հատորին մէջ կը յայտարարէ.

«Թերթ-ոստիո-հեռատեսիլ. դիրք-այցելութիւն, մեր Հայ քրիստոնեայ ընտանիքներու մէջ կը քանդեն չատ բան — հաւատալիքը եւ մաքուր ապրում: ՎԵՐԵԼՔը պիտի ջանայ քանդուածը շտկել եւ բան մըն ալ վրան աւելցնել:

«Պիտի բովանդակէ կրօնական, ընտանեկան, բարոյական յօդուածներ, շինիչ պատմուածքներ, մատչելի բոլորին. իւրաքանչիւր յօդուած՝ չերտ մը արեւահամ հաց, հոգիին սնունդ տուող»:

ՏԱԹԵԼ (Պէյրութ, Լիբանան, 1973 թ.) — Տարեկիրք Կենաց Երկրորդական Վարժարանի: Պատասխանատու խմբագիր՝ Օհան Պոտրումեան: Օղնական խմբագիր՝ Ալիս Գաղանճեան: 44 էջ (24×34.5 սմ.)⁸⁰:

ՏԱՐԵԳԻՐՔ (Պէյրութ, Լիբանան, 1972 թ.) — Հրատարակութիւն Հայ Աւետ. Կէրթմէնեան Վարժարանի: Հրատարակութեան թրւական՝ 1972 (1971-72 կրթական տարեշրջանի համար): Առանց էջաթիւի՝ 40 էջ (20×27.5 սմ.):

79. Այս «Վերելք»ը չշփոթել նոյն հաստատութեան ուսանողական պարբերագիրքին հետ, որ կը կրէ նոյն անունը եւ լոյս կը տեսնէ անջատաբար. սկսած 1981 թ.ի Մայիսէն: Այս վերջինս, 1968 թ.էն սկսեալ լոյս կը տեսնէ որպէս ուսանողական տարեգիրք: 1981 թ.ին, Բարսեղ Վրդ. Ֆէրհաթեան, Լոս Անճելըսի մէջ լոյս կ'ընծայէ «Վերելք» ամուսնով տարեգիրք մը՝ թիւ 7, գայն համարելով շարունակութիւնը իր՝ Պէյրութի մէջ հրատարակած «Վերելք»ին:

80. Կրթական նոյն հաստատութիւնը՝ 1958-1962 եւ 1966-1972 թուականներուն հրատարակած է «Կենաց» տարեգիրքը. իսկ 1963-1965 թուականներուն՝ «Կենաց» եռամսեան:

ՏԱՐԵԳԻՐՔ (Հովիվուտ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1973 թ.) — Ռոդ Է. Ալեք Փիլիպոս Ազգային Վարժարանի: 1973 թ. էն սկսեալ: 1976-77 կրթական տարեշրջանի պատկերազարդ տարեգիրքը կը բաղկանայ 56 էջէ (28×21 սմ.):

ՏԱՐԵԳԻՐՔ (Լոնտոն, Անգլիա, 1980 թ.) — Գէորգ Թաճաճեան Կիրակնօրեայ Վարժարանի: Հրատարակութիւն՝ Լոնտոնահայ Մշակութային Միութեան: Խմբագիր՝ Յակոբ Ս. Մանուկեան: Հրատարակութեան թուական՝ 1980 թ.ի Մայիս: Առանց էջաթիւի՝ 36 էջ (20×26 սմ.):

ՏԱՐԵԳԻՐՔ (Լա-Վերն, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1977 թ.) — Հրատարակութիւն Ամերիկահայ Միջազգային Գուէճի: Հայերէն Է անգլերէն: Հրատարակութիւնը կը սկսի 1977 թ.ին, տարին՝ հատոր մը: 60-80 էջ (28×21.5 սմ.):

ՏԱՐԵԳԻՐՔ (Էնսինօ, Գալիֆ., ԱՄՆ, 1979 թ.) — Արթոյ Նահատակաց Ազգային Նախակրթարանի (հիմնուած՝ 1978 թ.): Հայերէն Է անգլերէն բովանդակութիւն: Առանց էջաթիւի՝ 24 էջ (22×28 սմ.):

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ (Լոնտոն, Անգլիա, 1981 թ.) — Պարբերական հրատարակութիւն Հայ Քաղաքական Բանտարկեալների Պաշտպան Յանձնախումբի: Լոյս կը տեսնէ 1981 թուականի սկիզբէն, թէեւ հրատարակութեան թուական չի նշուիր իւրաքանչիւր «Տեղեկագիր»-ի վրայ: Առաջին երկուքը թուահամար ալ չունին. կը նմանին թուոյրիկներու: Սակայն երրորդ համարէն սկսած՝ անոնք թուադրուած են. «Տեղեկագիր թիւ 3», Էն.: 4-8 էջ (22×29 սմ.): Մեքենագիր, լուսապատճենային հրատարակութիւն⁸¹:

ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (Գահիրէ, Եգիպտոս, 1971 թ.) — Հրատարակութիւն Գալուստեան Հայոց Վարժարանի Ծնողք-Ուսուցիչ Միութեան Յարաբերութեանց Յանձնախումբի: Լուսապատճենային տպագրութիւն: Առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ 1977 թ.ի Փետրուարի 25-ին, 12 էջ (16.5×21 սմ.): Երկրորդ թիւ մը՝ Ապրիլի 7-ին (4 էջ),

Տ1. «Տեղեկագիր»-ին առըմքեր՝ մոյն Պաշտպան Յանձնախումբը լոյս կ'ընծայէ անգլերէն տեղեկատու մը՝ NEWSLETTER ամուսով: 2-8 էջ (22×29 սմ.):

երրորդը՝ Մայիսի 30-ին (12 էջ), չորրորդը եւ վերջինը՝ Յունիսի 30-ին (16 էջ) : Բովանդակութիւնը՝ զարոցն ու զաղութը յուզող հարցեր :

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ (Լաոնազա, Կիպրոս, 1973 թ.) — Հրատարակութիւն Հ.Բ.Ը.Մ.ի Լաոնազայի Մասնաճիւղին : Կը հրատարակուի 1973 թ.ի Հոկտեմբերէն ի վեր : Խմբագիր՝ Կարապետ Փափազեան : Մեքենայիր-րազմադրուած : 30-65 էջ (16.5×21 սմ.) : Մինչեւ 1981 թրւականի Դեկտեմբերը լոյս տեսած՝ 26 թիւ :

Հ.Բ.Ը.Մ.ի Լաոնազայի մասնաժողովը «Տեղեկատու»ի առաջին համարին մէջ կը յայտնէ .

«Կիպրոսահայ մամուլի մը բացակայութիւնը պատճառ կ'ըլլայ որ մեր համայնքը յաճախ զրկուի հայկական լուրեր ստանալու առիթէն : Մասնաժողովս այս բացը մասամբ լեցնելու առաջադրութեամբ է որ ձեռնարկած է ներկայ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒի պատրաստութեան» :

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ (Փարիզ, Ֆրանսա, 1975 թ.) — Պարբերական Ֆրանսահայ Գրողներու Ընկերակցութեան : Խմբագրական կազմ՝ Աւետիս Ալիքսանեան, Եղիշէ Այվազեան, Հրանդ Գույումճեան, Վարդան Եղիշէեան, Ս. Ք. Զանգու (պատասխանատու խմբագիր), Կարիկ Պասմաճեան, Յակոբ Վէլիրեան, Գեղամ Քէրէսթէճեան : Առաջին եւ միակ համարը՝ Աշուն 1975 թուակիր : 32 էջ (19×28 սմ.) : Հրատարակուիլ կը սկսի որպէս «Վեցամսեայ պարբերական» : Իսկ առաջին համարէն ետք՝ 1976 թ.ին կը վերածուի «Արահետ»ի : Նաեւ տես՝ «Արահետ» :

ԱԶԳԱՅԻՆ
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԴՐԱԿԱՆ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
Հայերէն Բաժինը
THE ARMENIAN REPORTER

THE ARMENIAN
REPORTER
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 1

Հիմնադրի, ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1, 1976

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ (Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1976 թ.) – Ազգային, հասարակական, քաղաքական շարաթաթերթ : Հայերէն բաժինը THE ARMENIAN REPORTER շարաթաթերթին : Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Էտուըրտ Խ. Պօղոսեան : Առաջին համարը՝ 1976 թ.ի Յունուարի 1-ին :

Տ էջ (29×42 սմ.) : Յաճախ՝ էջաթիւի եւ չափի փոփոխութիւն : 1980 թ.ի Նոյեմբերէն՝ 20 էջ (21.5×28 սմ.) :

«Անկախ Մամուլի Դերը» խորագրուած առաջին խմբագրականում՝ «Տեղեկատու» կը գրէ .

«Արտասահմանի Հայ գաղթօճախներու անկայուն վիճակը եւ մանաւանդ Լիբանանի վերջին դժբախտ դէպքերը արտասահմանի Հայութեան կարեւոր մէկ մասին ուշադրութիւնը Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ գաղութին վրայ պիտի կեդրոնացնէ : Հետեւաբար, այս գաղութին գլխաւոր կարիքներէն մէկն է Հայերէն լեզուով անկողմնակալ թերթի մը հրատարակումը, որպէսզի անկաշկանդ կերպով հայկական կեանքը արտացոլացնէ Սփիւռքահայութեան եւ Հայաստանին հաւասարապէս» :

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ (Մոնթրէալ, Գանատա, 1978 թ.) – (ՏԵՍ՝ ՆՈՐ ԱՅԳ) :

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ (Պէյրութ, Լիբանան, 1978 թ.) – Պարբերաթերթ : Հրատարակութիւն Լիբանանահայ Օգնութեան Խաչի Շրջանային Վարչութեան : Առաջին համարը՝ 1977-78 թուակիր, 1978 թ.ին : 44 էջ (17×24 սմ.) : Խմբագիր՝ Էվա Տէրվիչեան : Երկրորդ համարը՝ 1979-81 թուակիր, 1981 թ.ին : 72 էջ : Խմբագիրներ՝ Սարգիս Մահսերեճեան եւ Էլօ Սարաճեան :

Լ.Օ. Խաչի Դաստիարակչական Կեդրոնական Յանձնախումբի ստորագրութիւնը կրող «Ինչո՞ւ «Տեղեկատու»ն» առաջնորդողին մէջ կը յայտարարուի .

«Անհրաժեշտութեան մը ծնունդն է այս Տեղեկատուն :

«Անհրաժեշտութիւն՝ Լիբանանահայ Օգնութեան Խաչի տարբեր մասնաճիւղերուն եւ անոնց անձնուէր անդամուհիներուն միջեւ տեւական կապ մը հաստատելու :

«Լ.Օ. Խաչի Տեղեկատուն, որ լոյս պիտի տեսնէ պարբերաբար, արձագանդ պիտի հանդիսանայ կանացի մեր մեծ կազմակերպութեան ղանադան մասնաճիւղերուն եւ յանձնախումբերուն գործունէութեան...» :

BULLETIN (du Patriarcat Armenien Catholique) [ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ] (Գահիրէ, Եգիպտոս, 1974 թ.) — Հրատարակութիւն Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդարանի : Խմբագիր՝ Յովհաննէս Վրդ. Ահմարեան : Թէեւ Փրանսերէն, երկրորդ

համարէն սկսած՝ կ'ունենայ հայերէն բաժին: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1974 թ.ի Հոկտեմբերին: Ապա՝ Փետրուարին, Մարտին, Ապրիլին, իսկ վերջինը՝ թիւ 5, լոյս կը տեսնէ Յուլիս-Օգոստոս 1975 թուականով:

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ (Նիւ Եորք, ԱՄՆ, 1973 թ.) — Հրատարակութիւն Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի Առաջնորդարանի: Փաստօրէն՝ «Հովուական Նամականի» է, որ լոյս կը տեսնէ «Տեղեկատու Պարբերական» տնունով: Առաջին համարը՝ 1973 թ.ի Սեպտեմբերին, երկրորդը՝ Նոյեմբերին: Հայերէն եւ անգլերէն, յաջորդաբար՝ 8 եւ 6 էջ (21×28 սմ.): Նախաձեռնութիւն՝ Գարեգին Արքեպս. Սարգիսեանի:

ՐԱՖՖԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1969 թ.) — Տարեգիրք: Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Տաճատ Պօղոսեան: Առաջին հատորը լոյս կը տեսնէ 1969 թ.ին եւ կը բաղկանայ 584 էջէ: Երկրորդ հատորը՝ 1970 թ.ին եւ կը բաղկանայ 687 էջէ (17×24 սմ.)⁸²: Ունի դրական, պատմաբանասիրական, հայ կեանքի, երգիծական, մահադրական, յորեւեանական բաժիններ: Աշխատակիցներ ունի Պարսկաստանէն եւ արտասահմանի այլ գաղութներէն: Արտատպումներ՝ սովետահայ գրողներէ:

«Մեր Ընթերցողներին» խորագրուած մուտքի խօսքով մը՝ «Րաֆֆի Տարեգիրք»ի հրատարակիչ-խմբագիրը կը յայտնէ.

«Հայերէն տարեգրքերի կամ տարեցոյցների հրատարակութիւնը բազմաթիւ տարիների անցեալ ունի:

«Իրանահայ կեանքում դրական այդ սեռը հրապարակ է եկել 1927-ին, Թեհրանում, «Պարսկահայ Տարեցոյց»ով, որի հրատարակութիւնը տեւել է ընդամէնը 4 տարի... եւ դադարել է 1931-ին:

«Այսպիսով, շուրջ 40 տարի յետոյ, Թեհրանում, լոյս է տեսնում Րաֆֆի Տարեգիրքը...»

ՅՈՒՔ (Նիկոսիա, Կիպրոս, 1973 թ.) — Աշակերտական պարբերաթերթ Մեկոնեան Կրթական Հաստատութեան: Նախապէս՝ ձեռա-

82. Վկայութեան մը համաձայն, «Րաֆֆի Տարեգիրք»ի երրորդ հատորի (1971) 300 էջը տպագրուած է եւ մնացած է կիսատ: Տաճատ Պօղոսեան կը մահանայ 1981 թ.ի Յունուարի 13-ին: (Այս մասին տես՝ «Ասպարէզ», Լոս Անճելըս, 1981 թ.ի Փետրուարի 20-ի համարը):

դիր, լոյս տեսած է հինգ տարի: 1973 թ.ի Հոկտեմբերի 5-էն սկսեալ «Յուլք» կը հրատարակուի մեքենագիր-բազմագրուած: Առաջին տարին Դոկտ. Յրթ. Էսէկիւլեանի եւ Երկրորդ տարին ուսուցիչ Ասատուր Տէվլէթեանի առաջնորդութեամբ՝ լոյս կը տեսնէ «Յուլք»ի 8-ական թիւ, շուրջ 50 էջերով (15×20.5 սմ.): Վերջին տարիներուն լոյս կը տեսնէ տարին թիւ մը կամ երկուք, հայերէնի դասատու՝ Մինաս Գո-ճայեանի ղեկավարութեամբ, միշտ աչակերտներէ բաղկացած խմբ-բազրական կազմով մը:

ՅՈՒԲ (Մոնթէվիտէօ, Ուրուկուէյ, 1974 թ.) — Աչակերտա-կան պարբերաթերթ Հ. Բ. Ը. Միութեան Ալեք Մանուկեան Երկրորդական վարժարանի, հիմնուած՝ 1974 թ.ին: Բովանդակութիւնը, երկու լեզուներով, կը կազմեն աչակերտական գրութիւններ եւ դրպ-րոյական կեանքի տեղեկատուն:

ՅՈՒԲ (Ժընեւ, Զուիցերիա, 1975 թ.) — Տեղեկատու Զուիցե-րիոյ Հայոց Միութեան: «Նոր Շարք»ը կը սկսի 1975 թ.ի Դեկտեմբե-րին: 24 էջ (21×30 սմ.): Երկրորդ համարը՝ 1976 թ.ի Մարտին (34 էջ), Երրորդը՝ 1976 թ.ի Սեպտեմբերին (26 էջ), չորրորդը՝ 1977 թ.ի Յունուարին (66 էջ), եւն.: Հայերէն եւ ֆրանսերէն:

ՅՈՒԲԵՐ (Պէյրութ, Լիբանան, 1967 թ.) — Ուսանողական Պարբերաթերթ Հայ Աւետ. Շամլեան-Թաթիկեան Երկրորդական Վար-ժարանի, Պուրճ Համուտ, Նոր Մարաշ: Առաջին տարին՝ 1967 թուա-կանին, լոյս կը տեսնէ երկու թիւ, Յունուար եւ Ապրիլ ամիսներուն, յաջորդաբար՝ 32 եւ 36 էջ (17×24 սմ.): Աչակերտներէ բաղկացած խմբագրական կազմ: Հայերէն եւ արաբերէն: Ապա՝ 1969 թուականէն սկսեալ՝ «Յուլքեր» կը վերածուի հաստատութեան տարեգիրքի, եւ լոյս կը տեսնէ 1969, 1971-72, 1972-73, 1973-74, 1979-80 տարինե-րուն, վարժարանի ուսուցիչներուն խմբագրութեամբ եւ հսկողու-թեամբ: 72-99 էջ (22.5×30 սմ.):

ՓԱՐՈՍ (Սիտնի, Աւստրալիա, 1981 թ.) — Ամսաթերթ: Սե-փականութիւն՝ Հայ Քրիստոնէական Զանից Ընկերակցութեան: Հո-վիւ [եւ խմբագիր]՝ Վեր. Ա. Փիլիպոսեան: Առաջին համարը լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի Դեկտեմբերին: Մեքենագիր, լուսապատճէնային հրատարակութիւն: Հայերէն եւ անգլերէն: 12 էջ (17×20.5 սմ.):

Առաջին համարի «Հովիւին Խօսքը» խորագրուած առաջնոր-

ՓԱՐՈՍ

Ա. ՏԱՐԻ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

1981 թիվ 1

LIGHTHOUSE

Դողին մէջ՝ Վեր. Ա. Փիլիպոսեան կը գրէ.

«Այս օրը Սիւնիի Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ համար շատ կարեւոր եւ նշանակելի օր մըն է, որովհետեւ մեր երազները իրականանալ սկսան այս թերթիկով»:

ՓեթԱկ (Պէյրութ, Լիբանան, 1981 թ.) — [Պարբերադիրք]: Հրատարակութիւն խումբ մը զպրոցական պատանիներու. Հայկ Թապաքեան, Ժազ Նալպանտեան, Վիդէն Պէքէրէճեան եւ Եզիկ Մղտեան: 1981 թ.-ին լոյս կը տեսնէ համար մը՝ առանց հատորի եւ թիւի յիշատակութեան: 24 էջ (16×24 սմ.): Բովանդակութիւնը կը կազմեն գրական եւ ուսումնասիրական փորձեր:

Փիւնիկ (Թեհրան, Պարսկաստան, 1979 թ.) — Քաղաքական, հասարակական եւ գրական շարաթաթերթ: Պարսկաստանի վարչակարգի փոփոխութենէն օգտուելով՝ լոյս կը տեսնէ այս շարաթաթերթը: Առաջին համարը՝ 1979 թ.-ի Մայիսի 24-ին, բաղկացած 4 էջէ: Ընդհանրապէս՝ 8 էջ (30×45 սմ.): Արտօնատէր եւ պատասխանատու խմբագիր՝ Ժորժ Համարչեան:

Իր ուղղութեան մասին՝ «Փիւնիկ» կը գրէ.

«Հրատարակելով «Փիւնիկ»ը, մենք նպատակ ունենք մեր ուժերի սահմաններում, նպաստել իրանահայութեանը յուզող հարցերի արծարծմանն ու քննարկմանը: «Փիւնիկ»ը իրեն համարում է առաջա-

դէմ եւ ղեմոկրատական ուժերի պաղատարները եւ կարծիքների արտայայտիչ եւ չի պատկանում որեւէ կուսակցութեան կամ քաղաքական կազմակերպութեան» :

ՓՇԱՊՍԱԿ (Պէյրութ, Լիբանան, 1968 թ.) — Երգիծաթերթ : Ե. Ընկերակցութեան Ասպետներու : Ըոյս կը տեսնէ, որպէս «Խօսնակ» ի յաւելում, մէկ թիւ : Խմբագիրներ՝ Վարդգէս Պալեան, Ենովք Պալիկեան, Գէորգ Քէչիչեան, Գրիգոր Քէօսէեան եւ Պերճ Ֆալէեան : 12 էջ (30×45 սմ.) :

ՓՈԹՈՐԻԿ (Պէյրութ, Լիբանան, 1974 թ.) — Պարբերաթերթ Աղգային Գէորգ Զաթալպաշեան Վարժարանի : Ա. տարի, թիւ 1, 1974 : Մեքենայիւր-բաղմադրուած, 104 էջ (21×32 սմ.) : Աշակերտներէ բաղկացած խմբագրական կազմ, հայ դրականութեան ուսուցիչ Կարօ Յովհաննէսեանի առաջնորդութեամբ : 1981 թ.ին ըոյս կը տեսնէ «Փոթորիկ» ի երկրորդ համարը, այս անգամ տպագիր եւ «1980-1981, թիւ 1(2)» թուակիր : 128 էջ (17×24 սմ.) : Պատասխանատու ուսուցիչ՝ Գ. Ալլոյեան : Նոյն տարուան համար ծրագրուած երրորդ համար մը, Լիբանանի ծանօթ դէպքերուն պատճառով ըոյս կը տեսնէ աւելի ուշ՝ «Գ. տարի, 1982, թիւ 1(3)» թուակիր : Կրկին տպագիր, 111 էջ :

ՓՈԹՈՐԻԿ (Հալէպ, Սուրիա, 1980 թ.) — Պարբերաթերթ : Ոչ հրատարակութեան վրայ, ոչ թուական, ոչ խմբագիր եւ ոչ ալ հասցէ կը յիշատակուի : Բովանդակութենէն պատելով՝ կարելի է հետեւեցնել, որ «Փոթորիկ»ը ըոյս կը տեսնէ Սուրիոյ մէջ, Հալէպ, 1980 թ.ին : Կրնայ նախորդած ըլլալ Սուրիոյ Երիտասարդական Միութեան (ՍԵՄ) «Շանթ» պաշտօնաթերթին : Մեքենայիւր-բաղմադրուած : 15 թերթ (21×32.5 սմ.) :

«Փոթորիկ» ի առաջին խմբագրականին մէջ, ի մէջ այլոց, կան հետեւեալ տողերը .

«...Գաղափար մըն էր եւ ահաւասիկ դարձաւ իրականութիւն : Ունենալ ՍԵՄ-ականներու յատուկ պարբերաթերթ պատիւ է մեզի : Այսօր քանի մը ընկերներու աշխատանքով մէջտեղ եկած, ասպագային բոլորիս ջանքերով եւ օժանդակութեամբ պիտի յարատեւէ, վստահ ենք ասոր, որովհետեւ ասպարդիւն աշխատանք մը չէ, այլ ամենալաւ ձեւը օգտակար դառնալու» :

«Քաջ Նազար» առաջին խմբադրաձանին մէջ այսպէս կը բանա-
ձեւէ իր դերը:

«Քաջ Նազար» կը հանդիսանայ Սփիւռքի մէջ լոյս տեսնող միակ
երգիծաթերթը:

«Քաջ Նազարը հրատարակ կ'իջնէ այն համոզումով, որ լուրջ
ու ծանր (կշիռքի մասին չէ մեր խօսքը) թերթեր չառ կան եւ ուստի
պէտք է քիչ մը թեթեւցեն ծանր մթնոլորտը՝ զայն զուարթացնելով
Քաջ Նազարի միջոցով»:

ՕԹԹԱԼԻԱ ՀԱՅ (Օթթաւա, Գանատա, 1978 թ.) — Ամսա-
թերթ: Հրատարակութիւն Օթթաւայի Հայ Մշակութային Միու-
թեան: Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1978 թուականի Հոկտեմբեր: Լոյս
կը տեսնէ երեք լեզուներով. հայերէն, անգլերէն եւ ֆրանսերէն: Մե-
քենադիր, լուսապատճէնային հրատարակութիւն:

1861 - 1961 թթ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴՊԼՈՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՍԵՐ

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ (Երևան, 1972 թ.) — Պարբերագիր: Հրատարակութիւն Հայաստանի Կոմունիստ Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կուսակցական Պատմութեան Ինստիտուտի: Կը հրատարակուի 1972 թ.-էն ի վեր: Պարբերականութիւնը՝ խստորէն չի սլահապանուիր: Մինչեւ 1980 թ. լոյս կը տեսնէ վեց համար: Խմբագիր՝ Դէորդ Ա. Ղարիբջանեան: Ապա՝ Հրանդ Ռ. Սիմոնեան: 188-192 էջ (14×24 սմ.):

ԱՇՏԱՐԱԿ (Աշտարակ, 1973 թ.) — Երկօրեայ թերթ: Օրդան Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Աշտարակի Շրջանային Կոմիտէի եւ Աշխատաւորների Դեպուտատների Շրջանային եւ Քաղաքային Սովետների: Լոյս կը տեսնէ 1973 թ.ի Յունուարի 1-էն ի վեր, Աշտարակի մէջ: Խմբագիր՝ Կառլոս Ս. Նիկողոսեան: 4 էջ (30×42 սմ.): Նախապէս լոյս տեսած՝ «Այգեգործ Կոլխոզնիկ» (1931-1955), «Այգեգործ Կոլտնտեսական» (1956-1962) եւ «Արագած» (1963-1972) անուններով: Թերթը կը ներկայացնէ շրջանի գիւղատնտեսական եւ անասնաբուժական աշխատանքները եւ լոյս կ'ընծայէ հասարակական-քաղաքական, տնտեսագիտական մասնագիտական յօդուածներ:

ԱՎՏՈՂՈՂԱԳՈՐԾ (Երևան, 1968 թ.) — Շաբաթաթերթ, սպա՝ տասնօրեայ: Օրդան Երևանի Ավտոգողների Գործարանի Դիրեկտորի, Կուսակցական, Արհմիութենական եւ ԼԿԵՄ Կոմիտէների: Լոյս կը տեսնէ 1968 թ.ի Փետրուարի 12-էն ի վեր: Խմբագիր՝ Կառլէն Մամիկոնեան: Ապա՝ Մ. Ա. Դաւթեան: 4 էջ (30×42 սմ.): Հայերէն եւ ռուսերէն:

ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅ ԵՒ ՃԱՆԱՊԱՐՀ (Երևան, 1969 թ.) — Տաս-

նօրեայ թերթ: Օրգան Հայաստանի Ավտոմոբիլային Մինիստրութեան: Կը հրատարակուի 1969 թ.ին: Լոյս կը տեսնէ 44 թիւ: Խըմ-րադիր՝ Ա. Մ. Սաքանեան:

ԱՐԱԳԱԾ (Ծաղկահովիտ, 1973 թ.) — Հրատարակութեան սկիզբը՝ շարաթաթերթ, ապա՝ երկօրեայ: Օրգան Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Արագածի Շրջանային Կոմիտէի եւ Աշխատատեղերի Դեպուտատներու Շրջանային Սովետի: Լոյս կը տեսնէ 1973 թ.ի Յունուարի 1-էն ի վեր, Արագածի շրջանի վարչա-կան կեդրոն՝ Ծաղկահովիտի մէջ: Խմբադիր՝ Կ. Ա. Սարգսեան: Ապա՝ Լ. Զ. Արրահամեան, Կ. Օ. Բառմաջեան: 4 էջ (30×42 սմ.): Միջազգային կեանքի, մշակույթի նուիրուած յօդուածներու կողքին, կը ներկայացնէ շրջանի գիւղատնտեսական եւ արդիւնաբերական աշխատանքները, կուսակցական եւ արհմիութենական կազմակերպու-թիւններու գործունէութիւնը:

ԱՐԵԱՆ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹԻՒՆ (Երեւան, 1968 թ.) — Երկամսեայ րժշկադիտական հանդէս: Հրատարակութիւն Հայկական ՍՍՀ Գի-տութիւնների Ակադեմիայի: Կը հրատարակուի 1968 թ.ի Հոկտեմ-բերէն ի վեր, տարին՝ վեց համար (1968 թ.ին՝ միայն երկու համար): Գլխաւոր խմբադիր՝ Ա. Լ. Միքայէլեան: 64-70 էջ (17×25.5 սմ.): Յօդուածները լոյս կը տեսնեն ռուսերէն, իսկ անոնց ամփոփումները՝ հայերէն եւ անգլերէն:

ԱՐԵՒԱԾԱԳ (Կալինինօ, 1979 թ.) — Երկօրեայ թերթ: Օրգան Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Կալինինոյի Շրջանա-յին Կոմիտէի եւ Ժողովրդական Դեպուտատների Շրջանային Սովետի: Կը հրատարակուի 1979 թ.ի Նոյեմբերի 6-էն ի վեր, Կալինինոյի շրջանի կեդրոն՝ Կալինինօ քաղաքատիպ աւանին մէջ: Խմբադիր՝ Կնեազ Մ. Սարգսեան: 4 էջ (30×42 սմ.): Թերթը կը ներկայացնէ շրջանի գիւղատնտեսական կեանքը, կ'անդրադառնայ շրջանի մար-դական եւ մշակութային գործունէութեան:

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ (Երեւան, 1970 թ.) — Պարբերադիր: Բարձրագոյն եւ Միջնակարգ Մասնագիտական Կրթութեան Մինիստրութիւն: Երեւանի Գեղարուեստական-Թատե-րական Ինստիտուտ: 1970 թ.էն մինչեւ 1981 թ.՝ լոյս կը տեսնէ չորս հատոր: Մասնագիտական խմբադիր՝ Բ. Անանիկեան: 216 էջ:

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ (Լենինական, 1970 թ.) — Տարեգիրք: Հրատարակութիւն Կ. Մարքսի Անուան Պոլիտեխնիկական Ինստիտուտի Լենինականի Մասնաճիւղին: Լոյս կը տեսնէ 1970 եւ 1971 թուականներուն: Խմբագրական կազմ: Առաջին հատորը՝ 114 էջ, երկրորդը՝ 351 էջ (16×26 սմ.):

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋՅՈՒՀԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ (Երեւան, 1976 թ.) — Պարբերագիր: Հրատարակութիւն Հայկական ՍՍՀ Բարձրագոյն եւ Միջնակարգ Մասնագիտական Կրթութեան Մինիստրութեան: Լոյս կը տեսնէ 1976 թ.էն ի վեր: Հայերէն եւ ռուսերէն:

ԳՐՔԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀ (Երեւան, 1968 թ.) — Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների Սովետի Մամուլի Պետական Կոմիտէի ամսաթերթ (1968–1971 թթ.): Ապա՝ Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների Սովետի Հրատարակչութիւնների, Պոլիգրաֆիայի եւ Գրքի Առևտրի Գործերի Պետական Կոմիտէի ամսաթերթ (1972–1978 թթ.): Վերջապէս՝ 1979 թ.էն ի վեր՝ Օրգան Հայկական ՍՍՀ Հրատարակչութեան Պետական Կոմիտէի եւ Գրքասէրների Հանրապետական Կամաւոր Ընկերութեան: Խմբագիր՝ Անուշաւան Սարգսեան (մինչեւ 1977 թ.): Ապա՝ Կիմ Ղալաշեան: Կը հրատարակուի 1968 թ.ի Սեպտեմբերէն ի վեր: 8 էջ, մէկ էջը՝ ռուսերէն (30×42 սմ.): «Գրքերի Աշխարհ» ամսագրի գլխաւոր նպատակն է՝ գիրքի տարածումը փրոփականտել, եւ ընթերցողը դրական նորութիւններով կողմնորոշել:

ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ (Երեւան, 1981 թ.) — Օրգան Երեւանի Միկրոէլէկտրոնիկայի Գիտահետազոտական–Տեխնոլոգիական Ինստիտուտի Կուսակցական, Արհմիութենական, ԼԿԵՄ Կոմիտէների եւ Դիրեկցիայի: Լոյս կը տեսնէ 1981 թ.ի Ապրիլէն ի վեր: 4 էջ (30×42 սմ.):

ԷԿՐԱՆ (Երեւան, 1968 թ.) — Ամսաթերթ: Հայկական ՍՍՀ Պետկինոյի Ինֆորմացիոն–ռեկլամային հանդէս: Հրատարակութիւն Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների Խորհրդի Կինեմատոգրաֆիայի Պետական Կոմիտէի եւ Կինոմատոգրաֆիստների Միութեան: Լոյս կը տեսնէ 1968 թ.ի Հոկտեմբերէն ի վեր: Գլխաւոր խմբագիր՝ Ալեքսանդր Արաքսմանեան (1968–1973): Ապա՝ Աղասի Այվազեան: Այժմու գլխաւոր խմբագիր՝ Գ. Յ. Գասպարեան: 24–32 էջ (20.5×28.5 սմ.): «Էկրան»ի բովանդակութիւնը կը կազմեն հայկական, սովե-

տական եւ համաշխարհային սինեմարուեստին նուիրուած յօղուած-
ներ եւ տեղեկութիւններ :

ԽԱՂԱՂ ԱՏՈՄ (Մեծամօր, 1978 թ.) — Տասնօրեայ թերթ :
Օրդան Հայաստանի Ատոմային էլեկտրոկայանի Կոմիտէի, Դիրեկ-
ցիայի, Գործարանային Արհեստակցական եւ ԼԿԵՄ Կոմիտէների :
Լոյս կը տեսնէ 1978 թ. Սեպտեմբերի 1-էն ի վեր, Հոկտեմբերեանի
չրջանի Մեծամօր քաղաքատիպ ավանին մէջ : Խմբագիր՝ Ն. Մ. Բախ-
չինեան : 4 էջ (30×42 սմ.) :

ԾԻԱՅԱՆ (Երեւան, 1973 թ.) — «Երեկոյեան Երեւան» թերթի
ռեկլամային-ինֆորմացիոն [չարաթական] յաւելում : Լոյս կը տես-
նէ 1973 թ. Հոկտեմբերի 25-էն ի վեր : Խմբագիր՝ Վլատիմիր Յա-
րութիւնեան : Ապա՝ յաջորդարար՝ Վ. Յ. Մկրտչեան, Ռ. Մ. Կա-
րայեան, Վլ. Գ. Աւետիսեան (այժմու խմբագիր) : 4 էջ (30×42
սմ.) :

ԿԱՌՈՒՑՈՂ (Կիրովական, 1969 թ.) — Շարաթաթերթ : Օրդան
Կիրովականի Շինարարական Տրեստի Կուսակցական, Արհմիութե-
նական եւ ԼԿԵՄ Կոմիտէների : Լոյս կը տեսնէ 1969–1970 թուական-
ներուն, Կիրովականի մէջ : Խմբագիր՝ Վալտեր Թորոսեան : 4 էջ
(30×42 սմ.) :

ԿԵՐՊԱՍԱԳՈՐԾ (Երեւան, 1980 թ.) — Շարաթաթերթ : Օր-
դան Երեւանի Նուրր Բրդեայ Գործուածքների Կոմբինատի Դիրեկցիա-
յի, Արհմիութենական եւ ԼԿԵՄ Կոմիտէների : Լոյս կը տեսնէ 1980
թ. Հոկտեմբերի 17-էն ի վեր : Խմբագիր՝ Ա. Գ. Բաղդասարեան : 4
էջ (30×42 սմ.) :

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԽՕՍՔ (Երեւան, 1980 թ.) — Ամսագիր : Հա-
յաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի
հանգէս : Լոյս կը տեսնէ 1980 թ. Յունուարէն ի վեր : Գլխաւոր
խմբագիր՝ Խ. Յ. Յովակիմեան : 32 էջ (16.5×25.5 սմ.) : «Կուսակ-
ցական Խօսք» ամսագիրը նախապէս լոյս տեսած է «Ազիտատորի եւ
Պրոպագանդիստի Բլոկնոտ» անունով (1933 թ.էն) :

ՂԱՓԱՆ (Ղափան, 1979 թ.) — Երկօրեայ թերթ : Օրդան Հա-
յաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Ղափանի Շրջանային

Կոմիտէի եւ Ժողովրդական Դեպուտատների Ղափանի Շրջանային եւ Քաղաքային Սովետների: Լոյս կը տեսնէ 1979 թ.ի Նոյեմբերի 15-էն ի վեր, Ղափանի շրջանի Ղափան քաղաքին մէջ: Խմբագիր՝ Գր. Յ. Գրիգորեան: 4 էջ (30×42 սմ.): Նախապէս լոյս տեսած՝ «Պայքար Պղնձի Համար» (1930–1935) եւ «Պղնձի Համար» (1936–1941, 1946–1979) տնուններով: Թերթը կ'արտացոլացնէ շրջանի ու քաղաքի զանազան կազմակերպութիւններուն զործունէութիւնը, կ'անդրադառնայ միութենական եւ միջազգային կեանքին, ինչպէս նաեւ յատուկ տեղ կը յատկացնէ զրական ստեղծագործութիւններու:

ՄԱՀՈՒԴԱԳՈՐԾ (Երեւան, 1968 թ.) — Եռօրեայ թերթ: Օրդան Երեւանի Նուրբ Բրդեայ Գործուածքների եւ Մահուդի Կոմիտէի Կուսակցական, Արհմիութենական եւ ԼԿԵՄ Կոմիտէների: Լոյս կը տեսնէ 1968–1969 թուականներուն: Խմբագիր՝ Մարգարիտ Յովհաննիսեան: 4 էջ (30×42 սմ.): Հայերէն եւ ռուսերէն:

ՄԱՆԱԾԱԳՈՐԾ (Երեւան, 1969 թ.) — Շաբաթաթերթ: Օրդան Երեւանի Նուրբ Բրդեայ Գործուածքների Կուսակցական, Արհմիութենական, ԼԿԵՄ Կոմիտէների եւ Դիրեկցիայի: Կը հրատարակուի 1969–1970 թուականներուն: Նոյն հաստատութեան «Մահուդա-գործ» եռօրեայ թերթին (1968–1969) շարունակութիւնը կը հանդիսանայ: Խմբագիր՝ Եւրի Սահակեան: Ապա՝ Խաչիկ Գիւրջեան: 4 էջ, մէկ էջը՝ ռուսերէն (30×42 սմ.):

ՄԱՍԻՍ (Երեւան, 1980 թ.) — Շաբաթաթերթ: Օրդան Երեւանի Աշխատանքային Կարմիր Դրօշի Շքանշանակիր Կօշիկի «Մասիս» Արտադրական Միաւորման Կուսակցական, Արհմիութենական, ԼԿԵՄ Կոմիտէների եւ Դիրեկցիայի: Լոյս կը տեսնէ 1980 թ.ի Հոկտեմբերի 1-էն ի վեր: Խմբագիր՝ Ա. Գ. Պալեան: 4 էջ (30×42 սմ.): «Մասիս» շաբաթաթերթը, հիմնականին մէջ, կը հանդիսանայ հայելին «Մասիս» արտադրական միաւորման աշխատանքներուն եւ հոն պաշտօնավարողներու զործունէութեան:

ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐԻ ԵՒ ԳՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ (Երեւան, 1972 թ.) — Ամենամսեայ պարբերական: Հրատարակութիւն Հայկական ՍՍՀ Պետական Գրապալատի: Լոյս կը տեսնէ 1972 թ.էն ի վեր: Ունի հետեւեալ ենթարաժանումները. «Լրագրային Յօդուածների Տարեգիր», «Ժուռնալային Յօդուածների Տարեգիր» եւ «Գրա-

խօսութիւններ»։ Կազմողներ եւ խմբագիրներ՝ Կ. Մովսիսեան, Ե. Դաւթեան, Ի. Կարապետեան, Ջ. Թադևորեան, Ա. Յարութիւնեան, Ծ. Գէորգեան։ 112-182 էջ (14×20 սմ.)։ Հայերէն եւ ռուսերէն։ Այս պարբերականը կը հանդիսանայ շարունակութիւնը «Լրագրային Յօդուածների Տարեգիր» (1949-1971) եւ «Փուռնալային Յօդուածների Տարեգիր» (1939-1949, 1949-1971) ժողովածուներուն։ «Յօդուածներ» եւ Գրախօսութիւնների Տարեգիր»ը կ'ընդգրկէ Հայաստան լոյս տեսնող հայերէն եւ ռուսերէն թերթերու, ամսագրերու եւ այլ պարբերական հրատարակութիւններու հրապարակած յօդուածները, վաւերագրական նիւթերը, գեղարուեստական ստեղծագործութիւնները, գիրքերու եւ ամսագրերու տեսութիւնները եւ քննական վերլուծութիւններ։

ՆԱՅԻՐԻ (Եղվարդ, 1973 թ.) — Երկօրեայ թերթ։ Օրդան Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Նախրի Շրջանային Կոմիտէի եւ Աշխատաւորների Ժողովրդական Դեպուտատների Շրջանային Սովետի։ Լոյս կը տեսնէ 1973 թ. Յունուարի 16-էն ի վեր, Նախրի շրջանի վարչական կեդրոն՝ Եղվարդ ավանին մէջ։ Խմբագիր՝ Կ. Մ. Խոջոյեան։ Այլա՝ Ս. Յ. Վանեսեան, Ս. Գ. Գասոյեան։ 4 էջ (30×42 սմ.)։

ՆՈՐ ՈՒՂԻ (Մասիս, 1969 թ.) — Երկօրեայ թերթ։ Օրդան Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Մասիսի Շրջանային Կոմիտէի եւ Աշխատաւորների Դեպուտատների Մասիսի Շրջանային Սովետի։ Լոյս կը տեսնէ 1969 թ. Մայիսի 13-էն ի վեր, Մասիսի շրջանի վարչական կեդրոն՝ Մասիս քաղաքատիպ ավանին մէջ։ Խմբագիր՝ Մ. Ռ. Յովսէփեան։ 4 էջ (30×42 սմ.)։ Համանուն թերթը լոյս կը տեսնէ նաեւ ազրպէյճաներէն լեզուով։

ՇԱԽՄԱՏԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ (Երեւան, 1972 թ.) — Ամենամսեայ ինֆորմացիոն-տեղեկատու հանդէս (1972-1975)։ 1975 թ. Մայիսէն՝ Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների Սովետին առընթեր ֆիզիկական Կուլտուրայի եւ Սպորտի Կոմիտէի եւ Հայաստանի Շախմատային Ֆեդերացիայի ամենամսեայ ինֆորմացիոն-տեղեկատու հանդէս։ Լոյս կը տեսնէ 1972 թ. Յունուարէն ի վեր։ Գլխաւոր խմբագիր՝ Գաղիկ Յովհաննիսեան։ 24 էջ (15×22 սմ.)։ Ինչպէս անունէն կը հետեւցուի արդէն՝ «Շախմատային Հայաստան» ամսագիրը կը հան-

դիտանայ հայելին հայկական, միութենական եւ միջազգային ճատ-
րակի կեանքին :

ՎԱՐԴԵՆԻՍ (Վարդենիս, 1972 թ.) — Երկօրեայ թերթ : Օր-
դան Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Վարդենիսի Շրջ-
ջանային Կոմիտէի եւ Ժողովրդական Դեպուտատների Շրջանային
Սովետի : Լոյս կը տեսնէ 1972 թ.ի Յուլիսի 24-էն ի վեր, Վարդե-
նիսի շրջանի վարչական կեդրոն՝ Վարդենիս քաղաքատիպ աւանին
մէջ (նախկին Բասարյեչար) : Խմբագիր՝ Եսենուս Ա. Արզուլաեւ : 4
էջ (30×42 սմ.) : Հայերէն եւ ազրայէջճաներէն : «Վարդենիս» երկօր-
եան կը հանդիսանայ չարունակութիւնը «Կարմիր Բասարյեչար»
(1931-1934), «Ստալինեան Ուղի» (1935-1956), «Բարձր Բերքի Հա-
մար» (1957-1962) եւ «Առատութեան Համար» (1963-1972) թերթե-
րուն :

ՏԱԹԵԻ (Էջմիածին, 1970 թ.) — Ուսանողական հանդէս :
Պարբերաթերթ Հոգեւոր Ճեմարանի ուսանողութեան (Էջմիածին) :
Հրատարակութեան սկիզբ՝ 1970-1971 ուսումնական տարեշրջան :
Խմբագրական կազմ : Խմբագիր՝ Սամուէլ Պետրոսեան : Ղեկավար՝
Երուանդ Մելքոնեան : Մեքենայիւր-բաղմադրուած : 21-70 թերթ
(21×29.5 սմ.) : «Տաթեւ»ի բովանդակութիւնը կը կազմեն Հոգեւոր
Ճեմարանի ուսանողներուն գրական փորձերն ու ուսումնասիրու-
թիւնները :

ՏՆՏԵՍԱԳԷՏ (Երեւան, 1977 թ.) — Տասնօրեայ թերթ : Օր-
դան Երեւանի Ժողովրդային Տնտեսութեան Ինստիտուտի Ռեկտորա-
տի, Կուսակցական, Արհմիութենական եւ ԼԿԵՄ Կոմիտէների : Լոյս
կը տեսնէ 1977 թ.ի Սեպտեմբերի 1-էն ի վեր : Խմբագիր՝ Ռ. Ա.
Երուանդեան : 4 էջ (30×42 սմ.) :

ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐ (Երեւան, 1972 թ.) — Ամենամս-
եայ պարբերագիր : Օրդան Հայկական ՍՍՀ Պետական Մատենագի-
տութեան : Հրատարակութիւն Հայկական ՍՍՀ Պետական Գրապալա-
տի : Լոյս կը տեսնէ 1972 թ.ի Յունուարէն ի վեր : Կազմողներ եւ
խմբագիրներ՝ Յ. Յովհաննիսեան, Մ. Յովհաննիսեան, Զ. Գ. Գրի-
գորեան, Լ. Մնացականեան, Կ. Ալեքսանեան, Վ. Գրիգորեան, Վ.
Կալաջեան : 68-158 էջ (14.5×21.5 սմ.) : Հայերէն եւ ռուսերէն :

«Տպագրութեան Տարեգիր»ը կ'ընդգրկէ հետեւեալ բաժինները .

— «Գրքի Տարեգիր» (1925 թ.էն) .

— «Երաժշտական Գրականութեան Տարեգիր» (1951 թ.էն) .

— «Կերպարուեստի Տարեգիր» (1951 թ.էն) .

— «Գրաքննադատութեան Տարեգիր» (1951 թ.էն) .

— «Սովետական Հայաստանը ՍՍՀՄ եւ Արտասահմանեան Սոցիալիստական Երկրների Մամուլում» (1968 թ.էն) :

ՖԻԼՄ (Երեւան, 1968 թ.) — Շարաթաթերթ, ապա՝ տասնօրեայ: Հայկական ՍՍՀ Կինեմատոգրաֆիայի Պետական Կոմիտէի ինֆորմացիոն ռեկլամային թերթ: Կը հրատարակուի 1968 թ.էն ի վեր: Մինչեւ 1981 թ.ի Դեկտեմբերի վերջ՝ 627 համար: Խմբագիր՝ Ռ. Ս. Մաթոսեան: 4 էջ (30×42 սմ.): Հայերէն եւ ռուսերէն (միայն մէկ էջ): «Ֆիլմ»ը կը հանդիսանայ հայկական եւ միջազգային սինեմարուեստի տեղեկատու թերթը:

NEW ARMENIAN PERIODICALS, 1967-1981

(SUMMARY)

On October 16, 1794, Harutyun Shmavonian, an Armenian priest of Madras, India, printed the monthly **Azdarar**, the first periodical in Armenian history, thus starting the history of Armenian journalism. After 190 years, we can count around four thousand periodicals that have been published in the Armenian Dispersion and in Armenia itself.

Only after half a century of the publication of **Azdarar**, bibliographers and scholars had become interested in writing the history of Armenian journalism and in preparing bibliographies and indexes. The latest publication relevant to the history of Armenian journalism appeared in Yerevan in 1970; it is the **Bibliography of the Armenian Periodical Press**, by A. Guiragossian, which covers all the Armenian periodicals published during 1794-1967. Partial bibliographies have also been published before and after.

In the years between 1967 and 1981, numerous Armenian new periodicals have come into existence. The reasons behind the creation of most of these enthusiastic efforts are: the new waves of Armenian migration from the Middle East to Europe, as well as the Americas and Australia; the revolutionary tendencies among young Armenians, especially after the 50th anniversary in 1965 commemorating the Armenian Genocide; the revolution in Iran; and the trend among Armenians to their national roots.

This book presents, along with an appropriate introduction and indexes, these new periodicals. The list of the new periodicals has been prepared in alphabetical order. Every periodical is

described with possible bibliographical details. Out of 294 periodicals, 263 were published in the Armenian Diaspora, while during the same period, 31 appeared in the Armenian SSR.

NUMBER OF PERIODICALS PUBLISHED IN VARIOUS COUNTRIES

ARGENTINA	8	IRAN	17
ARMENIAN SSR	31	ITALY	3
AUSTRALIA	11	KUWAIT	1
AUSTRIA	2	LEBANON	56
BELGIUM	1	LIBERIA	1
BRAZIL	3	PALESTINE	3
CANADA	19	SWEDEN	1
CYPRUS	8	SWITZERLAND	2
ENGLAND	8	SYRIA	11
EGYPT	10	TURKEY	6
FRANCE	23	USA	57
GERMANY	3	URUGUAY	2
GREECE	4	VENEZUELA	1
HOLLAND	2		

ԱՆՁՆԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒ ՑԱՆԿ

ԱՐԴՈՒԼԱՆԻ ԵՌՆՈՒՍ	159	ԱՊԱԳԼԵԱՆ ՈՀԱՆ	46
ԱՐԷԼԵԱՆ ՎԱՀԷ	140	ԱՊԵՏԵԱՆ ՌԱԶՄԻԿ	94
ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆ Լ. Զ.	154	ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ ԱՐԱՐԱՏ	94
ԱԴԴԱՐԵԱՆ ԳԱՌՆԻԿ	82	ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆ	105
ԱԶԱՏԵԱՆ ԵՐՈՒԱՆԴ	20	ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ ԾԵՐՈՆ	109
ԱԶՆԱՌՐԵԱՆ ԶԱՐԵՀ	84	ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ ՅԱԿՈՐ	53
ԱԶՆԱՌՈՒՐ ԱՐԱՔՍԻ	51	ԱՍՈՅԵԱՆ ԽՈՍՐՈՎ	61
ԱԹԹԱՐԵԱՆ ԺԻՐԱՅՐ	112, 113	ԱՏՈՒՐԵԱՆ ԱՏՈՒՐ	117
ԱԹՄԱՃԵԱՆ ՄԱՌԻ	71	ԱՏՈՒՐԵԱՆ ԱՐՓԻ	136
ԱԼԱԿԷՕԶ ԿԱՐՕ	120	ԱՏՐՈՒՆԻ ՎԱԶԷ	75
ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ Կ.	159	ԱՐԱՔՍՄԱՆԵԱՆ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ	155
ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ ԱԻԵՏԻՍ	34, 71, 143	ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ	39
ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ Ժ.	31	ԱՐԹԻՆԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱԻԱՆ	79
ԱԼՊՈՑԱՃԵԱՆ ԱՐՇԱԿ	12	ԱՐԹԻՆԵԱՆ ԱՐԱՔՍ	72
ԱԿՆԵՐԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ	72, 95	ԱՐՄԱՆՏ	106
ԱՀՄԱՐԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ	144	ԱՐՓԻՆԷ Ա.	112
ԱՂԷԿԵԱՆ ՀՐԱՅՐ	94	ԱԻԱԳԵԱՆ ԾՈՎԻԿ	61
ԱՂՊԱՇԵԱՆ ՊԱՐՈՅՐ	98	ԱԻԱԳԵԱՆ Ս.	44
ԱՃԵՄԵԱՆ ԶԱՊԷԼ	59	ԱԻԱԳԵԱՆ ՍԻՆԹԻԱ	91
ԱՃԵՄԵԱՆ ՍԻԼՎԱ	100	ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ Ա.	37
ԱՃԵՄԵԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆ	139	ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ ՎԼ. Գ.	156
ԱՄԱՏՈՒՆԻ ԿԱՐԱՊԵՏ	58	ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ ԱՐԱ	101
ԱՄՈՒՐԵԱՆ Ա.	32, 105	ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ ՅԱԿՈՐ	77, 98
ԱՅՎԱԶԵԱՆ ԱՂԱՍԻ	155	ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ ՓԱՌԷՆ	117
ԱՅՎԱԶԵԱՆ ԵՂԻՇԷ	42, 83, 143	ԱՓԱՔԵԱՆ ՅԱԿՈՐ	34
ԱՅՎԱԶՈՎՍՔԻ ԳԱՐԻԻԷԼ	11, 13	ԱՓԱՔԵԱՆ ՆՈՒՊԱՐ	34
ԱՆԱՆԵԱՆ ՊՕՂՈՍ	88		
ԱՆԱՆԻԿԵԱՆ Բ.	154	ԲԱՐԼՈՑԵԱՆ ՄԱՆՈՒԷԼ	7, 10, 12
ԱՆԱՍԵԱՆ ՀԵՆՐԻԿ	94	ԲԱՐՈՒՐԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ	49
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԿՐՏԻԶ	67, 103	ԲԱԼԱՑԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ	149
ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍ	106	ԲԱԽՇԻՆԵԱՆ Ն. Մ.	156
ԱՇՃԵԱՆ ՄԵՍՐՈՊ	38, 124	ԲԱԽՏԻԿԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ	99

ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆ Ա. Գ.	156	ԳԵՈՐԳԵԱՆ Ն.	158
ԲԱՍՄԱՋԵԱՆ Կ. Օ.	154	ԳԵՈՐԳԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ	12, 127
ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ ԳՈՀԱՐ	105	ԳԻՐԷՋԵԱՆ ԵՂԻԱ	73
ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ ԽԻԿԱՐ	12	ԳԻԻԼԲԷԿԵԱՆ ՆԴՈՒԱՐԴ	12
ԲՐՈՒՏԵԱՆ ԳԷՈՐԳ	103	ԳԻՐԵՋԵԱՆ ԽԱԶԻԿ	157
ԲՐՈՒՏԵԱՆ ՎԱԶԳԷՆ	7, 103	ԳՈՀԱՐԵԱՆ ՄԱՐԲ	79
ԲՐՈՒՏԵԱՆ ՎԱՀՐԱՄ	67, 85, 103	ԳՈՃԱՅԵԱՆ ՄԻՆԱՍ	98, 146
		ԳՈՅՈՒՃԵԱՆ ԱՐԹՕ	31
ԳԱԲԻԿԵԱՆ ԽՈՐԷՆ	58	ԳՈՅՈՒՃԵԱՆ ՅԱԿՈՐ	31
ԳԱԲՈՒՃԵԱՆ ԱՐՇԱԽԻՐ	57	ԳՈՒԲԵԼԵԱՆ ՊՕՂՈՍ	54
ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ ՎԵՐԱ	101	ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ՀԱՅԿ	115
ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ ԱԼԻՍ	141	ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ՀՐԱՆԴ	42, 71, 143
ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ ԿԱՐՕ	37	ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ	88, 91, 96
ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ ՀԱՅԿ	7	ԳՈՒՆՏԱԳՃԵԱՆ ՎԱՀՐԱՄ	50
ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ ՊՕՂՈՍ	64	ԳՈՒՇԱԳՃԵԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ	82
ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆ	67, 103	ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ ԳՈՒՐԳԷՆ	58
ԳԱԹԱՐՈՅԵԱՆ ՍՈՒՐԷՆ	137	ԳՐԳԵԱՇԱՐԵԱՆ Ս.	44
ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ ԱԼԵՔՍ	102	ԳՐԳԵԱՇԱՐԵԱՆ ՕՇԻՆ	59
ԳԱԼԷՄԳԵԱՐԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐԻՍ	11, 13	ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ. ԳՐ. Յ.	157
ԳԱԼԷՆՏԷՐԵԱՆ ԱՐՇԱԿ	107	ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ Զ. Գ.	159
ԳԱՊՊԷՆՃԵԱՆ ԱՐՇԱԽԻՐ	98, 100	ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ԶԱԽԷՆ	96, 118
ԳԱՌՕՆԷ ԱՐԱՄ	105	ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ՆՈՐԻԿ	54
ԳԱՍԱՊԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ	12	ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ԶՈՒԼԻԵՏ	54
ԳԱՍՈՅԵԱՆ Ս. Գ.	158		
ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ Գ. Յ.	155	ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱԽԱՆ	100
ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ՅԱԿՈՐ	37	ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ ԷՕԺԷՆԻ	137
ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ՅԱԿՈՐ	140	ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ ԺԻՐԱՅՐ	10, 12, 59, 98
ԳԱՐԱՆՖԻԼԵԱՆ ԱՐՄԵՆԱԿ	118	ԴԱՐԵԱՆ ԱՐՄԷՆ	82
ԳԱՐԱՊԱՃԵԱՆ ՊԵՐՃ	110	ԴԱԽԹԵԱՆ Ե.	158
ԳԱՐԱՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԱԼՊԷՐ	77	ԴԱԽԹԵԱՆ Մ. Ա.	153
ԳԱՐԱՅԵԱՆ ՅԱԿՈՐ	61	ԴԱԽԹԱՂԱՅԵԱՆ ՌԻԹԱ	47
ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ			
տես՝ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ԳԱՐԵԳԻՆ		ԵԱԶԸՃԵԱՆ ՎԱՀԷ	74
ԳԱՐՃԵԱՆ ՀՈՒՐԻ	61	ԵԱԼԸՄԵԱՆ ՆՈՒՊԱՐ	131
ԳԱՐՃԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ	75	ԵԱՐԱԼԵԱՆ ԳՈՒՐԳԷՆ	55
ԳԱՐՏԱՇԵԱՆ ԱՐՏԱՇԷՍ	7, 122	ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ ՄԿՐՏԻԶ	61
ԳԵՂԱՄ-ԳԵՂԱԿ	124	ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ Յ.	37
ԳԵՂԱՐԴ Յ.	100, 110	ԵՂԻԱՅԵԱՆ ԲԻԻԶԱՆԴ	58, 100

նշխարան նշխար	64	Թագաժան լուծ	147
նշխարան լուծարան	42, 71, 143	Թերթան Պերթոս	7, 59
նրանքան լ.	51	Թերթանեան Դերթնի	61
նրանքան նոր	103	Թերթան Գերթ	115, 137
նրանքան Թագաժան	116	Թերթնի	12
նրանքան Յարթիթի	40	Թերթան լուծ	80
նրանքան նորար	40	Թերթան լուծ	36
նրանքան Պարթ	82	Թերթանեան մերթն	113
նրանքան լուծար	34	Թերթանեան ձարե	77
նրանքան լուծար	11, 14, 23	Թերթանեան կար	93
նրանք լուծ	125	Թերթանեան Պարթ	82
նրանքան Թ. Ս.	159	Թերթանեան լուծ	52
		Թերթանեան մար	92
ձանքոն Ս. Բ.	42, 43, 71, 143	Թերթանեան Թերթոս	115, 119, 137
ձանքան Բարթն	136	Թերթոսեան Իլան	55
ձագարեան Գերթ	115	Թերթոսեան լուծ	156
ձագարեան Յարթնի	119	Թերթո Յարթնի	42
ձարարեան լուծ	12	Թերթանեան Սարթի	129
ձարեան մարթն	96	Թերթանեան կերթ	100
ձարե լուծարար	100	Թերթեան մարթար	99
ձարթանլեան Գարթն	11	Թերթանեան մարթ	57, 137
ձարթեան Թարթ	103	Թերթանեան նարթ	42
ձեթն Թարթի	106	Թերթեան Բարթն	37
ձեթլեան Սարթ	32		
ձեթթանեան Մարթ	138	Ժանեան Էթար	86
		Ժարթեան լուծ	67, 86, 103
Էլեթեան Շան	71		
Էլեթեան Պարթ-Պարթ	71	Իթեան Մարթ	32, 100
Էթարթեան Խարթ	45	Իթեանեան Սերթ	12
Էթարթիլեան Յարթիթի	117	Իթեանեան Թերթ	138
Էթարթեան Պարթ	91		
Էթարթեան Պարթ	104	Լանլարի լուծ	11, 14
		Լեթեան Գարթն	11, 14
Թագարթեան ձ.	158	Լարթեան մարթ	59
Թարթեան լուծար	75	Լարթ	112
Թարթեան Երթան	121		
Թարթեան Յարթ	73	Խարթեան լուծ	32
Թագաժան Լարթ	59	Խարթեան լուծ	12

ԽԱՋԻԿԵԱՆ ԼԵԻՈՆ	96	ՀԱՍՐԱԹԵԱՆ ՄՈՒՐԱՏ	96
ԽԱՋԻԿԵԱՆ ՄՀԵՐ	76	ՀԱՍՐԱԹԵԱՆ ՄՕՐՈՒՍ	96
ԽԱՌԱՏԵԱՆ Ա.	13	ՀԵՐԿԵԼԵԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆ	36
ԽՈՇԱՖԵԱՆ ՆՇԱՆ	58	ՀԵՔԻՄԵԱՆ ԿԱՐՕ	91
ԽՈՋՈՑԵԱՆ Կ. Մ.	158	ՀԵՔԻՄԵԱՆ ՎԱՀԷ	47
ԽՐԼՈՓԵԱՆ ԳԷՈՐԳ	96	ՀԵՔԻՄԵԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆ	47
		ՀՈԹՈՑԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ	89
ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ ԺԵՆԻԱ	13		
ԾՈՎԻԿԵԱՆ ՍՈՒՐԷՆ	106	ՂԱԶԱՐԵԱՆ ՄԿՐՏԻԶ	72
		ՂԱԶԱՐԵԱՆ ՎԱԶԷ	90
ԿԱԼԱԶԵԱՆ Վ.	159	ՂԱԼԱԶԵԱՆ ԿԻՄ	155
ԿԱՐԱՅԵԱՆ Ռ. Մ.	156	ՂԱՊՐՈՑԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ	58
ԿԱՐԱՊԵՆՑ ՅԱԿՈԲ	112, 113	ՂԱՐԻԲՋԱՆԵԱՆ ԳԷՈՐԳ	153
ԿԱՐԱՊԵՏ ՍԱՐՕ	106	ՂԱՐԻՊԵԱՆ ՏԱԹԵԻ	45
ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ Ի.	158	ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ ՀՐԱՆԴ	105
ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԿԱՐԱՊԻՍ	94	ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ ՎԱԶԳԷՆ	100
ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ՊԵՐՃ	98	ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ ՎԻԿՏՈՐԻԱ	12
ԿԱՐԻՆԵԱՆ ԱՐՏԱՇԷՍ	11		
ԿԷՆՃԵԱՆ ՊԱՏՐԻԿ	116	ՃԱՄՃԵԱՆ ՓԻԼԻՊՊՈՍ	11, 13
ԿԷՐԻՔԵԱՆ ԱՐԱ	116	ՃԱՆՍԸՋԵԱՆ ՎԱՀԱՆ	121
ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ ԱՄԱԼԻԱ	12, 15, 24	ՃԵՄՃԵՄԵԱՆ ՍԱՀԱԿ	88
ԿԻԻՋԷԼԵԱՆ ԱՍԱՏՈՒՐ	69	ՃԵՆԱՆԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ	73
ԿԻԼԻՍԹԱՆԵԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ	45, 49, 120	ՃԵՊԵՃԵԱՆ ՌՈՊԷՐ	115
ԿԻՎԼԷՔՃԵԱՆ ՃՕՐՃ	91	ՃԵՎԱՀԻՐՃԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍ	98
ԿԻՐԵՂԵԱՆ ՕՀԱՆ	91	ՃԷՐԷՃԵԱՆ ԳՆԷԼ	100
ԿՈՊԷԼԵԱՆ ԵՐՈՒԱՆԴ	50, 130, 149	ՃԷՐԷՃԵԱՆ ՏԱՐՕՆ	51
ԿՌԱՆԵԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ	7, 59, 64, 114	ՃԻՆՊԱՇԵԱՆ ՄԱՆՈՒԷԼ	98
ԿՌԱՆԵԱՆ ԲԻԻՋԱՆԴ	54, 112	ՃԻՆՊԱՇԵԱՆ ՎՐԷԺՈՒՀԻ	61
		ՃԻՆՊԱՇԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ	31
ՀԱՃԵԱՆ ԾՈՎԻՆԱՐ	72	ՃՈՒՐԵԱՆ ՄԵՍՐՈՊ	64
ՀԱՃԵԱՆ ՍՈՒՐԷՆ	72		
ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆ ՎԱՐԳԳԷՍ	96	ՄԱԹՈՍԵԱՆ Ռ. Ս.	160
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԱՐԹՕ	122	ՄԱԼԻՔԵԱՆ ԹԱԼԻՆ	101
ՀԱՄԲԱՐՁԵԱՆ ԺՈՐԺ	147	ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ ՄԱՐՔ	91
ՀԱՄԲԱՐՁԵԱՆ ՍՈՒՐԷՆ	120	ՄԱԿԱՐԵԱՆ ԽԱԶԱՏՈՒՐ	53
ՀԱՅԿԱԶ ԱՐԱՄ	112	ՄԱԿԱՐԵԱՆ ՃԷՑՄՍ	138
ՀԱՆՆԱ ՇԱՖԻՔ ՄՈՐՔՈՍ	103	ՄԱՀՍԵՐԵՃԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍ	144
ՀԱՊԷՇԵԱՆ ՅԱԿՈԲ	36	ՄԱՃԱՐԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍ	121

ՄԱՄԵԱՆ ՆՈՐԱՅՐ	54	ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ ՅԱԿՈՐ	115, 119
ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ ԿԱՌԼԷՆ	153	ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԱՐԳՕ	12
ՄԱՄՈՒՐ ԶՈՎՍԷՓ	107	ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՈՍԿԱՆ	61
ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ ԱՐՍԷՆ ՆՈՒՊԱՐ	39	ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՍԵՐՈՎՐԷ	71
ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ ՄԱՏԹԷՈՍ	22	ՄԿՐՏՁԵԱՆ ԼԵՒՈՆ	32
ՄԱՆԱՍԵԱՆ ԱՆԱՅԻՍ	116	ՄԿՐՏՁԵԱՆ Վ. Զ.	156
ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ ԲԱԲԳԷՆ	36	ՄՂՏԵՍԵԱՆ ԵՂԻԿ	147
ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԱՐՏԱԿ	105	ՄՆԱՑԱԿԱՆԵԱՆ Ա. Շ.	96
ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԵԴՈՒԱՐԴ	85	ՄՆԱՑԱԿԱՆԵԱՆ Լ.	159
ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԹՈՐԳՈՄ	138	ՄՈՎՍԻՍԵԱՆ Կ.	158
ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՅԱԿՈՐ	110	ՄՈՒԹԱՖԵԱՆ ԶԱՐԵՀ	71
ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՅԱԿՈՐ Ս.	142	ՄՈՒՇԵՂԵԱՆ ԽԱԶԱՏՈՒՐ	88
ՄԱՏԷԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ	82	ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ԿԱՐԼԷՆ	9, 12
ՄԱՐԱՆՃԵԱՆ Ժ.	85	ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՀՐԱՅՐ	136
ՄԱՐՈՒԽԵԱՆ ՀՐԱՅՐ	32	ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆ	110
ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ ՃՈՐՃ	124	ՄՍԸՐԼԵԱՆ ԶԱԻՆ	98, 100
ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ Մ.	84	ՄՍԸՐԼԵԱՆ ՀԱՅԿ	139
ՄԵԼԻՔԵԱՆ ԶՕՀՐԱՊ	125		
ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԳՈՀԱՐ	78	ՅԱԿՈՐԵԱՆ ԳԱՌՆԻԿ	103
ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՐՈՒԱՆԴ	159	ՅԱԿՈՐԵԱՆ ԷՄԻԼ	105
ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԶԱՐԵՀ	115	ՅԱԿՈՐԵԱՆ ՄԻՔԱՑԷԼ	12, 13
ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԶԱՐԻԿ	105	ՅԱԿՈՐԵԱՆ Ն.	37
ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՄԿՕ	127	ՅԱԿՈՐԵԱՆ ՆՈՐ	105
ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԶՈՎՍԷՓ	59	ՅԱԿՈՐԵԱՆ ՌԻԹԱ	106
ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՆԱՀԱՊԵՏ	47, 111	ՅԱԿՈՐԵԱՆ ՍՕՍԻ	61
ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ	72	ՅԱՐՈՑ	11
ՄԵՀԵԱՆ ԿԱՐՕ	32	ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ Ա.	158
ՄԵՐԿԵԱՆ ՅԱՍՄԻԿ	38	ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ՎԼԱՏԻՄԻՐ	156
ՄԷՆՋԻԼՃԵԱՆ ԶԱԻՆ	120	ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ ԳԱԳԻԿ	105
ՄԻՀՐԴԱՏԵԱՆՑ ԹԱԴԷՈՍ	11, 14	ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ Խ. Զ.	156
ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԱՇՈՏ	105	ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԿԱՐՕ	148
ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԲԻԻԶԱՆԴ	119	ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ՎԱՀԱՆ	88
ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԼԵՒՈՆ Գ. 7, 58, 96, 105, 124		ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԱՐԱ	105
ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԱՐՓԻԿ	31	ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԳԱԳԻԿ	158
ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՀԱՅԿ	116	ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԷԴՈՒԱՐԴ	32
ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՇԱԽԱՐՇ	31	ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏ	157
ՄԻՍԻՐԵԱՆ ՊԱՐԳԵԻ	137	ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ Մ.	159
ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ Ա. Լ.	154	ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ Զ.	159

ՅՈՒՆԻՔԵԱՆ Մ. Ռ.	158	ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍ	86
ՅՈՒՆԻՔԵԱՆՑ ԳԱՐԵԳԻՆ ԿԹՂ.	100	ՈՒԼՈՒՐԱՐԵԱՆ ԲԱԳՐԱՏ	96
		ՈՒՐԱՐՏԱՑԻ Թ.	124
ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ ՎԱԶԷ	76		
ՆԱԶԱՐԵԱՆ ՆԱԶԱՐ	115	ԶԱՏԸՐԵԱՆ ՖԼՕՐԱ	91
ՆԱԶԱՐԵԱՆ Վ. Ն.	94	ԶԱԽՏԱՐԵԱՆ ԵՓՐԵՄ	47
ՆԱԶԱՐԵԱՆՑ ՅԱԿՈԲ	129	ԶԱՓԱՐԵԱՆ ԱՐԱՀԱՄ	121
ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ ԺԱԳ	147	ԶԱՓԱՐԵԱՆ ՇՈՂԵՐ	50
ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ ՆԱՀԱՊԵՏ	139	ԶԱԲՄԱԲՃԵԱՆ ՆՈՒՊԱՐ	130
ՆԱՃԱՐԵԱՆ ՄԱՐԲ	91	ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ	76
ՆԱՅԻՐԻ Ս.	128	ԶՈԼԱԲԵԱՆ ՀՈՒՐԻ	61
ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ԵՂԻԱ Թ.	87	ԶՈՐՄԻՍԵԱՆ ԼԵՒՈՆ	83
ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ	102		
ՆԵՐՍՈՅԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ	36	ՊԱԳԳԱԼԵԱՆ ՍԱՄՈՒԷԼ	113
ՆԻԶԻՊԼԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ	110	ՊԱԹԱԳԵԱՆ ՄԱՆՈՒԷԼ	63
ՆԻԿՈԼՈՍԵԱՆ ԿԱԹԼՈՍ	153	ՊԱԼԵԱՆ ԱՐԱՄ ԅ.	136
ՆԻՐԻԲԵԹԵԱՆ ՎԱԶԷ	61	ՊԱԼԵԱՆ Ա. Գ.	157
ՆՇԱՆԵԱՆ ՄԱՐԲ	79, 80, 128	ՊԱԼԵԱՆ ԱՐՓԻ	120
		ՊԱԼԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ	136
ՇԱՀԻՆԵԱՆ ԿՈՐԻԻՆ	137	ՊԱԼԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍ	120
ՇԱՀԼԱՄԵԱՆ ԴԱԻԹ	12	ՊԱԼԵԱՆ ՎԱՐԴԳԷՍ	148
ՇԱՀՆՈՒՐ ՅԱԿՈԲ	67, 103	ՊԱԼԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ	116
ՇԱՀՆՈՒՐ ՇԱՀԱՆ	102	ՊԱԼԵԱՆ ՕՀԱՆ	120
ՇԱՀՈՒՆԻ Վ.	124	ՊԱԼԻԿԵԱՆ ԵՆՈՎԲ	148
ՇԱՀՊԱԶ ՍՏԵՓԱՆ	67, 115	ՊԱԼԻԲԵԱՆ ԳՈՀԱՐ	101
ՇԱՄԼԵԱՆ ՌԻԹԱ	73	ՊԱԼՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍ	119
ՇԱՄԼԵԱՆ ՅՈՒԼԻԵ	101	ՊԱՆԵԱՆ Ս.	44
ՇԱՔԼԵԱՆ ՏԻՐԱՆ	41	ՊԱՊԵԱՆ ԿՈՐԻԻՆ	124
ՇԷՆԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ	47	ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՍԻՄՈՆ	42, 43
ՇԷՕՀՄԷԼԵԱՆ ԼԵՒՈՆ	106	ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ ԿԱՐԻԿ	42, 43, 143
ՇԻԿԱՀԵՐ ՊԵՐՃ	120	ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ ՆՇԱՆ	61
ՇԻՐՎԱՆԵԱՆ ԳԵՂԱՄ	51	ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆ ԱՇՈՏ	96
ՇԻՐՎԱՆԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ	128	ՊԱՐԻԿԵԱՆ ՀԱՅԿ.	52, 119, 137
ՇՄԱԽՈՆԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ	9	ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ ԱՆԱՅԻՍ	112
ՇՄԻԹ ՐԻՏԻԿԸՐ	94	ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ ՅԱԿՈԲ	98
		ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ Ե.	100
ՈՍԿԵԱՆ ՎԻԳԷՆ	105	ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ ՊԵՐՃՈՒՀԻ	140
ՈՐԲՈՒՆԻ ԶԱՐԵՀ	42, 71, 80, 115	ՊԵՏԵԱՆ ՄԱՐԱԼ	136

ՊԵՏԻԿԵԱՆ ԳԷՈՐԳ	73	ՍԱՐԱՖԵԱՆ ԿԱՐՊԻՍ	116
ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԷՕԺԷՆԻ	140	ՍԱՐԱՖԵԱՆ ՆԻԿՈՂՈՍ	79
ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԼԻՊԱՐԻՏ	102	ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ԱՐԲԱՀԱՄ	63, 74, 75
ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ	11	ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ԱՐԱՄ	75
ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ՍԱՄՈՒԷԼ	159	ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ	
ՊԵՐԵՃԻՔԼԵԱՆ ԱԼԵՔՍԱՆ	59	ԳԱՐԵԳԻՆ ԿԹՂ	105, 112, 145
ՊԵՐՂՈՒՏԵԱՆ ՎԱԶԳԷՆ	136	ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ՌՈՊԵՐԹ	63
ՊԶՏԻԿԵԱՆ ԺԻՐԱՅՐ	72	ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ՍԵՊՈՒՀ	58
ՊԶՏԻԿԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ	88	ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱԻԱՆ	155
ՊԷՆԻԱՄԻՆ Վ.	79, 80	ՍԱՐԳՍԵԱՆ Կ. Ա.	154
ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՆԱԶԱՐԷԹ	61	ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԿՆԵԱԶ Մ.	154
ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՀԱՆ	44	ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՀԵՆՐԻ	88
ՊԷՔԵԱՐԵԱՆ ՅԱԿՈԲ	137	ՍԱՐԵԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ	105
ՊԷՔԷՐԷՃԵԱՆ ՎԻԳԷՆ	147	ՍԱՐՄԱԶԵԱՆ ԵՍԱՅԻ	74
ՊԷՕՃԻՔԵԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ	64	ՍԱՔԱՆԵԱՆ Ա. Մ.	154
ՊԸԼՏԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ	80, 128	ՍԵՐՈԲԵԱՆ ԱՇՈՏ	110
ՊԻԵՒԻՔ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ ՄԱՔՐՈՒՀԻ	149	ՍԵԻԱԿ ԱՐԻՍ	112, 113
ՊԼԱՆՇՕ Մ.	80	ՍԵԻԱԿԵԱՆ ՅԱԿՈԲ	110
ՊՈՅԱՃԵԱՆ ԱՀԱՐՈՆ	61	ՍԸՎԱՍԼԸԵԱՆ ՅԱԿՈԲ	130
ՊՈՏՈՒՐԵԱՆ ՄԿՐՏԻԶ	12	ՍԻՄՈՆԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱԻԱՆ	58
ՊՈՏՐՈՒՄԵԱՆ ՕՀԱՆ	141	ՍԻՄՈՆԵԱՆ ՀՐԱՆԴ	121
ՊՏՈՒԿԵԱՆ ԶԱՐԵՀ	87, 96	ՍԻՄՈՆԵԱՆ ՀՐԱՆԴ Ռ.	153
ՊՕԶԱՃԵԱՆ ՆԱՅԻՐԻ	34	ՍԻՄՈՆԵԱՆ ՊԷՊՕ	34
ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԷՏՈՒԸՐՏ	143	ՍԻՄՈՆԵԱՆ ՍԻՄՈՆ	100
ՊՕՂՈՍԵԱՆ ՏԱՃԱՏ	145	ՍԻՄՈՆԵԱՆ ՎԱԶԷ	37, 58
		ՍԻՊԻԼԵԱՆ ԿՂԵՄԷՍ	87
ՍԱԶՃԵԱՆ ՅԱԿՈԲ	128	ՍԻՐԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԻ	79
ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԵՈՒՐԻ	157	ՍԻՐՈՒՆԻ Յ. Ճ.	96
ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՅԱԿՈԲ	79	ՍԻԼԼԱՀԵԱՆ ԼՈՒՍԻ	115, 119, 137
ՍԱՀԱՐՈՒՆԻ Գ.	124	ՍԻԼԼԱՀԵԱՆ ՌՈՊԵՐԹ	136
ՍԱՂԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ	108	ՍԻՐԴԻՒՔԵԱՆ ԱՐԲԱՀԱՄ	91
ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ	102	ՍՆԱՊԵԱՆ ՊՕՂՈՍ	32
ՍԱՄՈՒՐԵԱՆ ՂԵՒՈՆԴ	138	ՍՈՄԱՔԵԱՆ ՄԱՆՈՒԿ	107
ՍԱՆՃԵԱՆ ԱԻԵՏԻՍ	98, 102	ՍՈՓՈԿԼԵԱՆ ԼԵՒՈՆ	83
ՍԱՊՈՒՆՃԵԱՆ ԶԱԻԷՆ	137	ՍՎԱՃԵԱՆ ՅՈՎՍԷՓ	71
ՍԱՊՊԱՂԵԱՆ ՊԵՐՃ	98	ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ԱՐԱՄ	62
ՍԱՎՈՒԼԵԱՆ ՎԱՀԱԳ	111	ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ՄԱՆՈՒԿ	79
ՍԱՐԱՃԵԱՆ ԷԼՕ	144	ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ՌՈՍՏՈՄ	33

վաշանեան Խ.	86	ՏԵՕՔՄԷՃԵԱՆ ԶՕՀՐԱՊ	61
վանեսեան Ս. Թ.	158	ՏԵՕՔՄԷՃԵԱՆ ԼԵՒՈՆ	45
վարդան ԼԵՒՈՆ	98, 100	ՏԻՄԻՃԵԱՆ ԱՆԻ	136
վարդանեան ԱՆԱՀԻՏ	72	ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆ	102
վարդանեան ԺԻԻԼԻԷՆ	79	ՏՈԼՄԱՃԵԱՆ ՄՈՐԻՍ	128
վարդանեան ՄԱՐՏԻՐՈՍ	7	ՏՈՂՐԱՄԱՃԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍ	116
վարդանեան ՆԱՐԵԿ	79	ՏՕՆԱՊԵՏԵԱՆ ԱՍՊԵՏ	98
վարժապետեան ՀՐԱԿ	41	ՏՕՆՈՅԵԱՆ ԱՐՄԷՆ	53, 54, 58, 105, 112
վարժապետեան ՅԱԿՈՔ	118		
վեջորեան ՅԱԿՈՔ	42, 143	ՐԱԳՈՒՊԵԱՆ ՍԱՄՈՒԷԼ ԷՌԵՆԵՍՏՕ	90
վրթանէսեան ՍԱՀԱԿ	107		
		ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՅԱԿՈՔ	102
ՏԱՅՆՋ ՃԵՐՈՄ	48	ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՏԻՐԱՅՐ	57
ՏԱՍՆԱՊԵՏԵԱՆ ՀՐԱԶ	32	ՓԱՊՈՒՃԵԱՆ ՓԱՍԳԱԼ	96
ՏԱՏՈՅԵԱՆ—ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ ՍԵԴԱ	98, 100	ՓԱՓԱՋԵԱՆ ԲԱԲԳԷՆ	32
ՏԱՐԱԳՃԵԱՆ ԱՐՓԻ	59	ՓԱՓԱՋԵԱՆ ԵՐՈՒԱՆԴ	39
ՏԱՐԱԳՃԵԱՆ ՀՐԱՅՐ	59	ՓԱՓԱՋԵԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏ	143
ՏԱՐԱԳՃԵԱՆ ՊԱՐԳԵԻ	48, 81	ՓԱՓԱՋԵԱՆ ՇԱՂԻԿ	61
ՏԱՐԱԳՃԵԱՆ ՎԱԶԷ	32	ՓԻԼԱԻՃԵԱՆ ՅԱԿՈՔ	136
ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ԵՐՈՒԱՆԴ	110	ՓԻԼԻՊՈՍԵԱՆ Ա.	147
ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ՄԱՐԻ	73	ՓԻՏԷՃԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ	138
ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ՍԵԴԱ	114	ՓՈԼԱՏԵԱՆ ԴԵՐԵՆԻԿ	100
ՏԷՎԼԷԹԵԱՆ ԱՍԱՏՈՒՐ	146		
ՏԷՏԷԵԱՆ Փ.	58	ՔԱՋԱԶՆՈՒՆԻ ԺԻՐԱՅՐ	99
ՏԷՐ ԳԷՈՐԳԵԱՆ ՇԱՀԷ	98	ՔԱՍՈՒՆԻ ԵՐՈՒԱՆԴ Հ.	7, 96, 98
ՏԷՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ՄԱՐԻԱՄ	21	ՔԱՐԵԱՆ ՍԵԴՐԱԿ	116, 122
ՏԷՐ ԵՂԻԱՑԵԱՆ ԿԱՐԱՊՍ	34	ՔԵԼԵՇԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ	119
ՏԷՐ ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ		ՔԵՇԻՇԵԱՆ ԱԼԵՔՍԱՆ	119
ԱՐՏԱՇԷՍ	12, 58, 98, 100	ՔԷԼԷԿԵԱՆ ՅՈՎՍԷՓ	64, 82
ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ՎԱՐԴԳԷՍ	110	ՔԷՀԷՑԵԱՆ ՆՇԱՆ	131
ՏԷՐ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ Ա.	96	ՔԷՇԻՇԵԱՆ ԱՐԱՄ	100
ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ Կ.	116	ՔԷՇԻՇԵԱՆ ԳԷՈՐԳ	148
ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԿՈԼԻԱ	105	ՔԷՇԻՇԵԱՆ ՍԱՀԱԿ	100
ՏԷՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ՎԱՐԴԱՆ	102	ՔԷՇԻՇԵԱՆ ՍԷՍԻԼ	75
ՏԷՐ ՕՀԱՆԵԱՆ ԱՆՏՐԷ,		ՔԷՇԻՇԵԱՆ ՎԱԶԳԷՆ	51
ԽԵՍ՝ ԱՄՈՒՐԵԱՆ Ա.		ՔԷՇԻՇԵԱՆ ՏՐԴԱՏ	47
ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ ԷՎԱ	144	ՔԷՐԷՍԹԷՃԵԱՆ ԳԵՂԱՄ	42, 71, 143
ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ ԳԱՍՊԱՐ	49, 123	ՔԷՕՇԷՑԵԱՆ ԱՐԹՕ	106

ԳԷՕՍԷՅԱՆ ԳՐԻԳՈՐ	148	ՕՐՋԱՆԵԱՆ ԱՐԱՄ	111
ԳԷՕՍԷՅԱՆ ՄԱՆՈՒԷԼ	62, 102		
ԳԻԼԵՃԵԱՆ ԿԻՐԱԿՈՍ	36	ՖԱԶԼԵԱՆ ՊԵՐՃ	148
ԳԻՒՐԳՃԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ	7, 32, 128	ՖԵՐՄԱՆԵԱՆ ԼԵՒՈՆ	121
ԳՕՍԵԱՆ ՌԱՓԱՅԷԼ	12	ՖԷՆԷՐՃԵԱՆ ԳԵՂԱՄ	83
		ՖԷՍՃԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆ	118
ՕՀԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ	94	ՖԷՐՀԱԹԵԱՆ ԲԱՐՍԵՂ	141
ՕՇԱԿԱՆ ՎԱՀԷ	32, 79, 98, 100, 112	ՖՐՈՒՆՃԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ	12

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԵՐՈՒ ՑԱՆԿ

ԱՐԵՆԵՋԵՐ	29	[ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ]	41
ԱԶԱՏ ՀԱՅ	29	ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՊԱՏԳԱՄԸ	42
ԱԶԱՏ ՀԱՅ	30	ԱՎՏՈԴՈՂԱԳՈՐԾ	153
ԱԶԱՏԱԳՐՈՒՄ	30	ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅ ԵՒ ՃԱՆԱՊԱՐՀ	153
ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ	30	ԱՐԱԳԱԾ	42
ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՓՈՂ	31	ԱՐԱԳԱԾ	42
ԱԶԴԱԿ ՇԱՐԱԹՕՐԵԱԿ-ԴՐՕՇԱԿ	32	ԱՐԱԳԱԾ	154
ԱԼԻՔ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ	33	ԱՐԱԳԻԼ	42
ԱԼՊՈՄ-ՏԱՐԵԳԻՐՔ	34	ԱՐԱՀԵՏ	42
ԱԿՆՈՅ	34	ԱՐԱՐԱՏ	43
ԱԿՕՍ-ԼՐԱՏՈՒ	35	ԱՐԱՐԱՏ	44
ԱՅԲՈՒԲԵՆ	35	ԱՐԱՐԱՏԻ ԶԱՅՆ	44
ԱՅԳ	36	ԱՐԱՔՍ	44
ԱՅՆՃԱՐ	36	ԱՐԴԱՐ	45
ԱՆԻ	37	ԱՐԵԱՆ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹԻՒՆ	154
ԱՇԱԿԵՐՏ	38	ԱՐԵԳ	45
ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ	153	ԱՐԵՆՈՅՇ	45
ԱՇՏԱՐԱԿ	153	ԱՐԵՒԱԳԱԼ	45
[ԱՌԻԹՐԻԶ]	38	ԱՐԵՒԱԾԱԳ	154
ԱՊԱԳԱՅ	39	ԱՐԵՒԱՇՈՂ	46
ԱՊՐԻԼ	40	ԱՐԵՒԵԼՔ	46
ԱՌԱՋՆՈՐԴ	40	[ԱՐԾԻՒ]	46

ԱՐՁԱԳԱՆԳ	46	ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ	58
ԱՐՁԱԳԱՆԳ	47	ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ	59
ԱՐՁԱԳԱՆԳ	47	ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅ	59
ԱՐՁԱԳԱՆԳ	47	Ե․ Հ․ ՄԱՐԶԱԿԱՆ	60
ԱՐՁԱԳԱՆԳ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ		2001	61
ԵՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆՑ	48	ԵՒ․․․	62
ԱՐՄԵՆԻԱ	48		
ԱՒԵՏԱԲԵՐ	48	ՋԱՐԹՕՆՔ	62
		ՋԷՑԹՈՒՆ	62
ԲԱՆԲԵՐ	49	ՋՈՒԱՐԹՆՈՑ	63
ԲԱՐԵՒ	49	ՋՈՒԱՐԹՆՈՑ	63
ԲՈՒՐՎԱՌ	49		
Բ․Հ․ՈՒ․Մ	49	ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ	155
		ԷԿՐԱՆ	155
ԳԱԼՈՒՍՏ	50	ԷՐԵՐՈՒՆԻ	64
ԳԱՐՈՒՆ	50	ԷՐԵՐՈՒՆԻ	65
ԳԵՂԱՐԴ	50		
ԳԵՂԱՐԴ	51	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ	
ԳԵՂԱՐԴ	51	ԷՎԷՐԼԵԿ-ՖԷՆԷՍԷԻ․․․	65
ԳԵՂԱՐԴ	51		
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ	52	ԹԷՔԷՆԱՆԻ ՁԱՅՆ	66
ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽ․Ի ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ	154	ԹԹԻԶՔ	66
ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽ․Ի ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ	155		
ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽ․Ի ՄԻՋՔՈՒՀԱԿԱՆ		ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ	67
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ	155		
ԳԻՏՆԱՆՔ	52	ԻՄԱՑԱՐԱՆ	67
ԳԻՐ ՈՒ ԳԻՐՔ	52	ԻՏԷԱԼ	68
ԳՈՑԱՄԱՐՏ	54	ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ	68
ԳՐՈՀ	55		
ԴՐՔԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀ	155	ԼՈՆՏՈՆ	68
		ԼՈՍ ՖԵԼԻՍԻ ՁԱՅՆ	69
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ	55	ԼՈՒՍԱԲԱՑ	70
ԴԷՊԻ ԵՐԿԻՐ	55	ԼՈՒՍԱՂԲԻՒՐ	71
ԴԷՊԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔ	56	ԼՈՒՍԱՐՁԱԿ	72
ԴՊՐԵՎԱՆՔԵԱՆ ՂՕՂԱՆՋ	57	ԼՈՒՍԱՌՈՐԻԶ	73
ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ	57	ԼՐԱԲԵՐ	73
ԴՐԱՋԱՐԿ	57	ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	73
ԵԴԵՄ	58	ԼՐԱՏՈՒ	73

ԼՐԱՏՈՒ	73	ՀԱՅ ԱՐԻ	86
ԼՐԱՏՈՒ	74	ՀԱՅ ԱՐՁԱԳԱՆԳ	86
ԼՐԱՏՈՒ	74	ՀԱՅ ԴԱՏ	86
ԼՐԱՏՈՒ	74	ՀԱՅ ԴԱՏ	86
ԼՐԱՏՈՒ	74	ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ	86
ԼՐԱՏՈՒ	75	ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔ	88
ԼՐԱՏՈՒ	75	ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆԻ ԼՐԱՏՈՒ	89
ԼՐԱՏՈՒ	75	ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆԻ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	90
ԼՐԱՏՈՒ ԱՄՍԱԹԵՐԹ	76	ՀԱՅ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ	
		ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ	90
ԽԱՂԱՂ ԱՏՈՄ	156	ՀԱՅ ԶԱՅՆ	90
ԽԱԶԲՈՒՌ	76	Հ.Մ.Ը.Մ. ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	90
ԽՕՄՆԱԿ	76	ՀԱՅ ՇԱՐԺՈՒՄ	91
ԽՕՄՆԱԿ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ	76	ՀԱՅ ՊԱՅՔԱՐ	92
		ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏ	92
ԾԱՂԿԱՔԱՂ	77	ՀԱՅԱՍՏԱՆ	93
ԾԱՆՕԹԱԳԻՐ	77	ՀԱՅԱՍՏԱՆ	94
ԾԻԱԾԱՆ	78	ՀԱՅԱՐՈՒԵՍՏ	94
ԾԻԱԾԱՆ	78	ՀԱՅԱԽԵՏ ԱՐՁԱԳԱՆԳ	95
ԾԻԱԾԱՆ	156	ՀԱՅԴՈՒԿ	95
ԾԻԾԵՌՆԱԿ	79	ՀԱՅԴՈՒԿ	95
ԾԽԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ	79	ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԱՐԴԱ	96
		ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ	
ԿԱՄ	79	ՀԱՆԴԵՍ	96
ԿԱՅԾԵՐ	80	ՀԱՅԿԱԿ	98
ԿԱՆԹԵՂ	81	ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ	98
ԿԱՆԶ	81	ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ	99
ԿԱՆԶ ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԻՆ	82	ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ	99
ԿԱՌՈՒՑՈՂ	156	ՀԱՅՈՐԴԻ	99
ԿԱՐԾԻՔ	83	ՀԱՍԿ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ	99
ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՅՈՅՍ	84	ՀԱՎ	101
ԿԵՐՊԱՍԱԳՈՐԾ	156	ՀԵՄ	101
ԿԻՊՐԱՀԱՅ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	84	ՀԻՆ, ՇԱՏ ՀԻՆ ՄԵՂԵԴԻՆ	102
ԿՈՐԻՋ	85	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	103
ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԽՕՄՔ	156	ՀՈՎԻՏ	104
ԿՐԸՆՈՊԼԻ ...ԼՐԱՏՈՒ	85	ՀՈՐԻՋՈՆ	104
		ՀՈՒՐ	105
ՀԱՄԱՅՆՔԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔ	85	ՀՈՒՐ	105
ՀԱՅ	86		

ԶԱՅՆ	106	ՆԱՅԻՐԻ	158
ԶԱՅՆԸ	106	ՆՇՈՑԼ	117
		ՆՈՐ ԱՅԳ	117
ՂԱՓԱՆ	156	ՆՈՐ ԱՆԻ	117
ՂԵՒՈՆԴ ԵՐԷՑ	106	ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ	118
		ՆՈՐ ԱՊՐԻԼ	119
ՃԱՃԱՆՉ	106	ՆՈՐ ԱՐԴԱՐ	120
ՃԱՌԱԳԱՅԹ	107	ՆՈՐ ԱՐՇԱԻ	120
		ՆՈՐ ԽՕՍՔ	120
ՄԱՀՈՒԴԱԳՈՐԾ	157	ՆՈՐ ԾԻԼ	120
ՄԱՄՈՒՐ	107	ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ	121
ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ	107	ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ	122
ՄԱՆԱԾԱԳՈՐԾ	157	ՆՈՐ ՇԻՆԱՐԱՐ	122
ՄԱՇՏՈՑ	107	ՆՈՐ ՈՒՂԻ	123
ՄԱՇՏՈՑ	107	ՆՈՐ ՈՒՂԻ	158
ՄԱՇՏՈՑ	107	ՆՈՐ ԶՈՒՂԱ	123
ՄԱՍԻՍ	108	ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ	124
ՄԱՍԻՍ	157	ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ	124
ՄԱՐԶԱՇԽԱՐՀ	109	ՆՈՐ ՍԻՈՆ	125
ՄԱՐԶԻԿ	109		
ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ	110		
ՄԵՀԵԱՆ	111	ՇԱԽՄԱՏԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ	158
ՄԵՂՈՒ	111	ՇԱՂԿԱՊ	125
ՄԵՆՔ	112	ՇԱՆԹ	125
ՄԵՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ	113	ՇԱՆԹ	126
ՄԵՐ ԶԱՅՆԸ	113	ՇԱՆԹ	126
ՄԵՐ ՄՆԱՑՈՐԴԸ	113	ՇԻՐԱԶ	127
ՄԵՐ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԸ	114	ՇՈՂ	127
ՄԻՈՒԹԻՒՆ	114	ՇՈՂԵՐ	127
ՄԿՈՆ ՈՒ ԶԱԼՈՆ	114		
ՄՇԱԿՈՅԹ	114	ՈՒՂԻ	127
ՄՈՐԵՆԻ	115	ՈՒՍԱՆՈՂ	127
ՄՐԳԱՍՏԱՆ	115	ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ	128
		ՈՒՐԱՐՏՈՒ	129
ՅԱՂԹԱՆԱԿ	116		
ՅԱՂԹԱՆԱԿ	116	ՊԱՅՔԱՐ	129
ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐՈՎ	117	ՊԱՅՔԱՐ	130
ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐԻ ԵՒ ԳՐԱԽՕՍՈՒ-		ՊԱՅՔԱՐ	131
ԹԻՒՆՆԵՐԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ	157	ՊԱՏԳԱՄԱՐԵՐ	131

ՊԱՐԲԵՐԱԳԻՐՔ	136	ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	143
ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ	136	ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	143
ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ	136	ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	144
ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ	137	[ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ...]	144
ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ	137	ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ	145
[ՊԵՄԱ]	138	ՏՆՏԵՍԱԳԷՏ	159
		ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐ	159
ԶԱՀ	138		
ԶԱՀ	138	ՐԱՖՖԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ	145
ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ	139	ՑՈԼՔ	145
ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ	139	ՑՈԼՔ	146
ՍԻՓԱՆ	140	ՑՈԼՔ	146
ՍԼԱՑՔ	140	ՑՈԼՔԵՐ	146
ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ	140		
		ՓԱՐՈՍ	146
ՎԱՐԴԵՆԻՍ	159	ՓԵԹԱԿ	147
ՎԵՐԵԼՔ	140	ՓԻԻՆԻԿ	147
		ՓՇԱՊՍԱԿ	148
ՏԱԹԵԻ	141	ՓՈԹՈՐԻԿ	148
ՏԱԹԵԻ	159	ՓՈԹՈՐԻԿ	148
ՏԱՐԵԳԻՐՔ	141	ՓՈՐՁԱՆՔ	149
ՏԱՐԵԳԻՐՔ	142		
ՏԱՐԵԳԻՐՔ	142	ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ	149
ՏԱՐԵԳԻՐՔ	142		
ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ	142	ՕԹԹԱԻԱ ՀԱՅ	150
ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	142	ՕՇԱԿԱՆ, տե՛ս՝ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ	
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	143	ՖԻԼՄ	160

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԵՐՈՒ ՑԱՆԿ ԸՍՏ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ

Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն

ՍՇԽԱՏՈՒԹՒՆՆԵՐ	Երեւան	ԿԱՌՈՒՅՈՂ	Կիրովական
ԱՇՏԱՐԱԿ	Աշտարակ	ԿԵՐՊԱՍԱԳՈՐԾ	Երեւան
ԱՎՏՈԴՈՂԱԳՈՐԾ	Երեւան	ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԽՕՍՔ	Երեւան
ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅ ԵՒ ՃԱՆԱՊԱՐՀ	Երեւան	ՂԱՓԱՆ	Ղափան
ԱՐԱԳԱԾ	Ծաղկահովիտ	ՄԱՀՈՒԴԱԳՈՐԾ	Երեւան
ԱՐԵՒԱԾԱԳ	Կալինինո	ՄԱՆԱԾԱԳՈՐԾ	Երեւան
ԱՐԵԱՆ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՒՆ	Երեւան	ՄԱՍԻՍ	Երեւան
ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽ-Ի ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ	Երեւան	ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐԻ ԵՒ ԳՐԱԽՕՍՈՒ-	
ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽ-Ի		ԹՒԻՆՆԵՐԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ	Երեւան
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ	Լեւոնական	ՆԱՅԻՐԻ	Եղվարդ
ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽ-Ի ՄԻՋՐՈՒՀԱԿԱՆ		ՆՈՐ ՈՒՂԻ	Մասիս
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ	Երեւան	ՇԱԽՄԱՏԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ	Երեւան
ԳՐԳԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀ	Երեւան	ՎԱՐԴԵՆԻՍ	Վարդենիս
ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱ	Երեւան	ՏԱԹԵԻ	Էջմիածին
ԷԿՐԱՆ	Երեւան	ՏՆՏԵՍԱԳԵՏ	Երեւան
ԽԱՂԱՂ ԱՏՈՄ	Մեծամոր	ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐ	Երեւան
ԾԻԱԾԱՆ	Երեւան	ՖԻԼՄ	Երեւան

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ԳԱԼԻՖՈՐՆԻԱ		ԼՐԱՏՈՒ ԱՄՍԱԹԵՐԹ	Հոլիվուտ
		ԾԽԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ	Կլեմտէյլ
ԱԶԱՏ ՀԱՅ	Լոս Անճելըս	ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ	
ԱՊՐԻԼ	Լոս Անճելըս	ՀԱՆԴԵՍ	Փիֆո Րիվերա
ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՊԱՏԳԱՄԸ	Փասատինա	ՀԱՅ ՇԱՐԺՈՒՄ	Ֆրեզմո
ԱՐՋԱԳԱՆԳ	Կլեմտէյլ	ՀԱՅԱՐՈՒԵՍՏ	Լոս Անճելըս
ԳՈՅԱՄԱՐՏ	Հոլիվուտ	ՀԱՅԴՈՒԿ	Լոս Անճելըս
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԶԱԿԱՆ		ՀՈՎԻՏ	Էմսիմո
ԱՄՍԱԹԵՐԹ	Լոս Անճելըս	ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ	Հոլիվուտ
ԼՈՍ ՖԵԼԻՍԻ ԶԱՅՆ	Հոլիվուտ	ՄԱՇՏՈՑ	Լա Վերմ

ՄԱՍԻՍ	Փաստատիմա	ՄԻՈՒԹԻՒՆ	ՏԻՐՐՈՅՔ
ՄԵՂՈՒ	Կլենտէյլ		
ՄԵՐ ԶԱՅՆԸ	Կլենտէյլ	ՆԻՒ ԵՈՐՔ	
ՄՐԳԱՍՏԱՆ	Փառւլըր	[ԱՌԻԹՐԻԶ]	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ	Հոս Աճճելըս	ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ	Հոս Աճճելըս	ԲՈՒՐՎԱԹ	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
ՇԱՆԹ	Հոս Աճճելըս	ԳԻՐ ՈՒ ԳԻՐՔ	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
ՋԱՀ	Հոս Աճճելըս	ԵԴԵՄ	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
ՍԼԱՑՔ	Հոս Աճճելըս	ԼՐԱՏՈՒ	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
ՏԱՐԵԳԻՐՔ	Հոլիվուտ	ՀԱՅԿԱԿ	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
ՏԱՐԵԳԻՐՔ	Լա Վըրմ	ՄԵՆՔ	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
ՏԱՐԵԳԻՐՔ	Էմսինօ	ՆՇՈՅԼ	ՍԻՐԱՖԻԼՍ
ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ	Հոս Աճճելըս	ՈՒՐԱՐՏՈՒ	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
		[ՊԵՄԱ]	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
ԹԵՔՍԱՍ		ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	ՆԻԼ ԵՈՐՖ
ՊԱՑԳԱՐ	Հոս Աճճելըս	ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ	ՆԻԼ ԵՈՐՖ

ԻԼԻՆՈՅ		ՆԻՒ ՃԸՐՋԻ	
ԿԱՆԹԵՂ	Շիֆակօ	ԼՐԱՏՈՒ	ՖԵՐԼՈՑ
ՂԵԻՈՆԴ ԵՐԷՅ	Շիֆակօ	ՋԱՀ	ՆԻԼ ՄԻԼՓՈՐՏ
ՄԱՇՏՈՅ	Շիֆակօ	ՍԻՓԱՆ	ՆԻԼ ՃԸՐԳԻ

ՄԵՍԵԶՈՒՍԷՑ		ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, D.C.	
ԶԱՐԹՕՆՔ	Պոսթըն	ՄԱՇՏՈՅ	Ուաշինգթըն

ՄԻՇԻԿԸՆ		ՓԵՆՍԻԼՎԱՆԻԱ	
ԷՐԵՐՈՒՆԻ	Սաուրֆիլտ	[ԱՐԾԻԻ]	Ֆիլադելֆիա

ԸՆԴՀ. ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ		ՖԼՈՐԻՏԱ	
ԷՎԷՐԷԿ-ՖԷՆԷՍԷԻ...	ՏԻՐՐՈՅՔ		
ԾԻԱԾԱՆ	ՏԻՐՐՈՅՔ	ԱՐԵԻԱՇՈՂ	Մայամի

Ա Ն Ք Լ Ի Ա

ԱՅԳ	Հոմտոն	ԿԱՑՆԵՐ	Հոմտոն
Բ. Հ. ՈՒ. Մ	Պրայքըն	ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ	Հոմտոն
ԷՐԵՐՈՒՆԻ	Հոմտոն	ՏԱՐԵԳԻՐՔ	Հոմտոն
ՀՈՆՏՈՆ	Հոմտոն	ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ	Հոմտոն

Ա Ր Ժ Ա Ն Թ Ի Ն

ԱՐԵՒԱԳԱԼ	Գոքտոպա	ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆԻ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ Պ. ԱՅՐԷՍ
ԱԻԵՏԱՐԵՐ	Պուլենու Այրէս	ՀԱՅՈՐԴԻ Պուլենու Այրէս
ԻՏԷԱԼ	Գոքտոպա	ՄԵՐ ՄՆԱՑՈՐԴԸ... Պուլենու Այրէս
ԼՈՒՍԱՐԱՑ	Պուլենու Այրէս	ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ Պուլենու Այրէս

Ա Ի Ս Տ Ր Ա Լ Ի Ա

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՓՈՂ	Սիտմի	ՀԱՅ ԴԱՏ	Սիտմի
ԱԿՆՈՑ	Մեկպուրն	ԶԱՅՆ	Սիտմի
ԱՐԱԳԱՄ	Սիտմի	ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ	Սիտմի
ԱՐԱՔՍ	Սիտմի	ՇԻՐԱԶ	Սիտմի
ԱՐՄԵՆԻԱ	Սիտմի	ՓԱՐՈՍ	Սիտմի
ՀԱՅ ԱՐԶԱԳԱՆԳ	Սիտմի		

Ա Ի Ս Տ Ր Ի Ա

ԱՐԱՐԱՏ	Վիեննա	ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ	Վիեննա
--------	--------	-------------	--------

Գ Ա Ն Ա Տ Ա

ԱԶԱՏ ՀԱՅ	Թորոնթո	ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆԻ ԼՐԱՏՈՒ	Թորոնթո
ԱՊԱԳԱՑ	Մոնթրէալ	ՀԱՅԱԻԵՏ ԱՐԶԱԳԱՆԳ	Մոնթրէալ
ԱՐԶԱԳԱՆԳ	Թորոնթո	ՀՈՐԻԶՈՆ	Մոնթրէալ
ԳԵՂԱՐԴ	Մոնթրէալ	ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ	Մոնթրէալ
ԳԻՏՆԱՆՔ	Մոնթրէալ	ՅԱՂԹԱՆԱԿ	Մոնթրէալ
ԼՈՒՍԱՐԶԱԿ	Մոնթրէալ	ՆՈՐ ԱՅԳ	Մոնթրէալ
ԼՈՒՍԱԻՈՐԻԶ	Մոնթրէալ	ՆՈՐ ԱՐՇԱԻ	ՀԷՄԻԼՔՐԵ
ԼՐԱԲԵՐ	Թորոնթո	ՇԱՆԹ	Մոնթրէալ
ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	Վանգուվեր	ՕԹԹԱԻԱ ՀԱՅ	ՕՔՔԱՄ
ԽՕՄՆԱԿ	Թորոնթո		

Գ Ե Ր Մ Ա Ն Ի Ա

ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ	Միւնիխ	ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ	Պերլին
ՀԱՅԱՍՏԱՆ	Մոսկովի		

Ե Գ Ի Պ Տ Ո Ս

ԱՐԵԴ	Գաեիքէ	ԳՐՈՀ	Գաեիքէ
ԳԱԼՈՒՍՏ	Գաեիքէ	ԻՄԱՑԱՐԱՆ	Գաեիքէ

ՀԱՄԱՑՆՔԱՑՈՒՆ ԿԵԱՆՔ	Գահիրէ	Ուլի	Գահիրէ
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	Գահիրէ	ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	Գահիրէ
ՄԱՄՈՒՐ	Գահիրէ	[ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ...]	Գահիրէ

Զ Ո Ւ Ի Ց Ե Ր Ի Ա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ	Ժըմեւ	ՅՈՒՔ	Ժըմեւ
-----------------	-------	------	-------

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

ԱՐԴԱՐ	Իսթանպուլ	ՆՈՐ ԱՐԴԱՐ	Իսթանպուլ
ԲԱՐԵԻ	Իսթանպուլ	ՊԱՑՔԱՐ	Իսթանպուլ
ԳԱՐՈՒՆ	Իսթանպուլ	ՓՈՐՁԱՆՔ	Իսթանպուլ

Ի Տ Ա Լ Ի Ա

ՋԷՑԹՈՒՆ	Հոռմ	ՁԱՅՆԸ	Միլան-Վենետիկ
ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔ	Վենետիկ		

Լ Ի Բ Ա Ն Ա Ն

ԱԲԵՆԵԶԵՐ	Պէյրուք	2001	Պէյրուք
ԱԶԱՏԱԳՐՈՒՄ	Պէյրուք	ԶՈՒԱՐԹՆՈՑ	Պէյրուք
ԱԶԴԱԿ ՇԱՐԱԹՕՐԵԱԿ-ԴՐՕՇԱԿ	Պէյրուք	ԶՈՒԱՐԹՆՈՑ	Զմմառ
ԱԼՊՈՄ-ՏԱՐԵԳԻՐՔ	Պէյրուք	ԹԷՔԷԵԱՆԻ ՁԱՅՆ	Պէյրուք
ԱԿՕՍ-ԼՐԱՏՈՒ	Պէյրուք	ԹԻԻԶՔ	Պէյրուք
ՍՅՆՃԱՐ	Այնճար	ԼՐԱՏՈՒ	Պէյրուք
ԱՆԻ	Պէյրուք	ԼՐԱՏՈՒ	Անթիլիաս
ԱՌԱՋՆՈՐԴ	Պէյրուք	ԼՐԱՏՈՒ	Պէյրուք
ԱՐԵՆՈՑՇ	Պէյրուք	ԼՐԱՏՈՒ	Պէյրուք
ԱՐՁԱԳԱՆԳ ԸՆԿ- ՀԱՐՑԵՐՈՒ		ԼՐԱՏՈՒ	Պէյրուք
ԵՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆՑ	Պէյրուք	ԼՐԱՏՈՒ	Պէյրուք
ԲԱՆՐԵՐ	Պէյրուք	ԽԱԶԲՈՒՌ	Պէյրուք
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ	Պէյրուք	ԽՕՍՆԱԿ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ	Պէյրուք
ԴՊՐԵՎԱՆՔԵԱՆ ՂՕՂԱՆՋ	Պիֆալա	ԾԱՂԿԱՔԱՂ	Անթիլիաս
ԴՐԱԶԱՐԿ	Պէյրուք	ԿԱՆԶ	Պէյրուք
ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ	Պէյրուք	ԿԱՆԶ ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԻՆ	Զմմառ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅ	Պէյրուք	ՀԱՅ ՁԱՅՆ	Պէյրուք
Ե- Հ- ՄԱՐԶԱԿԱՆ	Պէյրուք	ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏ	Պէյրուք

ՀԱՅԱՍՏԱՆ	Պէյրուք	ՇՈՂ	Պէյրուք
ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ		ՇՈՂԵՐ	Պէյրուք
ՀԱՆԴԷՍ	Պէյրուք	ՊԱՐԲԵՐԱԳԻՐՔ	Պէյրուք
ՀԱՍԿ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ		ՎԵՐԵԼՔ	Պէյրուք
ՏԱՐԵԳԻՐՔ	Պէյրուք	ՏԱԹԵԻ	Պէյրուք
ՀԱՎ	Աուգւսթ	ՏԱՐԵԳԻՐՔ	Պէյրուք
ՃԱՌԱԳԱՅԹ	Պէյրուք	ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	Պէյրուք
ՄԱՐԶԻԿ	Պէյրուք	ՅՈՂՔԵՐ	Պէյրուք
ՄԵՀԵԱՆ	Պէյրուք	ՓԵԹԱԿ	Պէյրուք
ՄԵՐ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԸ	Պէյրուք	ՓՇԱՊԱԿ	Պէյրուք
ՄԿՈՆ ՈՒ ԶԱԼՈՆ	Պէյրուք	ՓՈԹՈՐԻԿ	Պէյրուք
ՆՈՐ ՈՒՂԻ	Պէյրուք		

Լ Ի Պ Ե Ր Ի Ա

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

Մոմբովիա

Կ Ի Պ Ր Ո Ս

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

ԵԻ...

ԿԻՊՐԱՀԱՅ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ՀԱՅԴՈՒԿ

Նիկոսիա

Նիկոսիա

Նիկոսիա

Նիկոսիա

ՀԻՆ. ՇԱՏ ՀԻՆ ՄԵՂԵԴԻՆ

ՅՈՂՔ

ՃԱՃԱՆԶ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Նիկոսիա

Նիկոսիա

Լաոնագա

Լաոնագա

Հ Ո Լ Ա Ն Տ Ա

ԴԵՊԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Ամբիգուիք

ՊԱՅՔԱՐ

Ալմեյո

Յ Ո Ւ Ն Ա Ս Տ Ա Ն

ՀԱՅ ԱՐԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԱՐԴԱ

ԱՔԷՄԲ

ԱՔԷՄԲ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԻԹԵՐ

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ

ԱՔԷՄԲ

ԱՔԷՄԲ

Շ Ո Ւ Է Տ

ԱՐԱԳԻԼ

Ուփսալա

Ո Ւ Ր Ո Ւ Կ Ո Ւ Է Յ

ԱՐԱԳԱԾ

Մոմբէվիտէօ

ՅՈՂՔ

Մոմբէվիտէօ

Պ Ա Ղ Ե Ս Տ Ի Ն

Հ.Մ.Ը.Մ. ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ
ՀԵՄ

ԵՐՈՒՍԱԳԷՄ ՆՈՐ ՍԻՈՆ
ԵՐՈՒՍԱԳԷՄ

ԵՐՈՒՍԱԳԷՄ

Պ Ա Ր Ս Կ Ա Ս Տ Ա Ն

ԱԼԻՔ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ

ԹԵԽՐԱՆ

ՀՈՒՐ

ԹՎԱՐԻԳ

ԱՅԲՈՒՐԵՆ

ԹԵԽՐԱՆ

ՀՈՒՐ

ԹԵԽՐԱՆ

ԱՇԱԿԵՐՏ

ԹԵԽՐԱՆ

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲՈՎ

ԹԵԽՐԱՆ

ԱՐԱՐԱՏ

ԹԵԽՐԱՆ

ՆՈՐ ԽՕՍՔ

ԹԵԽՐԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԹԵԽՐԱՆ

ՆՈՐ ԶՈՒՂԱ

ՆՈՐ ԶՈՒՂԱ

ԴԷՊԻ ԵՐԿԻՐ

ՍՊԱԿԱՆ

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ

ԹԵԽՐԱՆ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ

ՆՈՐ ԶՈՒՂԱ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԹԵԽՐԱՆ

ՀԱՅ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ

ՐԱՖԻԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ

ԹԵԽՐԱՆ

ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԹԵԽՐԱՆ

ՓԻՒՆԻԿ

ԹԵԽՐԱՆ

Պ Ե Լ Ճ Ի Ք Ա

ՀԱՅ

ՊՐԻԼԲԱԼ

Պ Ր Ա Զ Ի Լ

ՆՈՐ ԱՆԻ

ՍԱՆ ՓԱԼՈ

ՊԱՏԳԱՄԱԲԵՐ

ՍԱՆ ՓԱԼՈ

ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ

ՍԱՆ ՓԱԼՈ

Ս Ո Ւ Ր Ի Ա

ԴԵՂԱՐԴ

ՀԱԼԷՊ

ՇԱՆԹ

ՀԱԼԷՊ

ԼՐԱՏՈՒ

ՀԱԼԷՊ

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ

ՀԱԼԷՊ

ԿՈՐԻՋ

ՀԱԼԷՊ

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ

ՀԱԼԷՊ

ՄՇԱԿՈՅԹ

ՀԱԼԷՊ

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ

ՀԱԼԷՊ

ՆՈՐ ԱՊՐԻԼ

ՀԱԼԷՊ

ՓՈԹՈՐԻԿ

ՀԱԼԷՊ

ՆՈՐ ԾԻԼ

ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Վ Ե Ն Ե Զ ՈՒ Ե Լ Ա

ԱՐԱՐԱՏԻ ԶԱՅՆ

ԳԱՐԱԳԱՍ

Ք Ո Ւ Է Յ Թ

ԾԻՄԵՌՆԱԿ

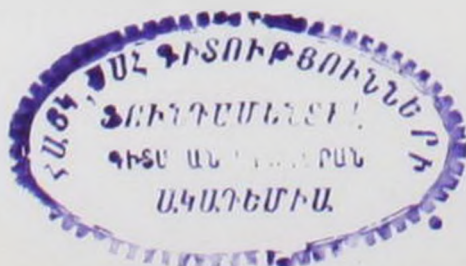
ԳՈԼԵՅԹ

Ֆ Ր Ա Ն Ս Ա

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ	Փարիզ	ԿՐԸՆՈՊԼԻ ... ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	Կրքմալ
ԱՐԱՀԵՏ	Փարիզ	ՀԱՅ ԴԱՏ	Փարիզ
ԳԵՂԱՐԴ	Մարսէյ	ՀԱՅ ՊԱՅՔԱՐ	Փարիզ
ԳԵՂԱՐԴ	Նիս	ՄԱՐԶԱՇԽԱՐՀ	Փարիզ
ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ	Փարիզ	ՄԵՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ	Փարիզ
ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ	Փարիզ	ՄՈՐԵՆԻ	Լիմ
ԼՈՒՍԱՂԲԻՐ	Փարիզ	ՅԱՂԹԱՆԱԿ	Փարիզ
ՄԱՆՕԹԱԳԻՐ	Փարիզ	ՆՈՐ ՇԻՆԱՐԱՐ	Փարիզ
ԾԻԱԾԱՆ	Վալանս	ՇԱՂԿԱՊ	Փարիզ
ԿԱՄ	Փարիզ	ՈՒՍԱՆՈՂ	Փարիզ
ԿԱՐԾԻՔ	Փարիզ	ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ	Փարիզ
ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՅՈՑՍ	Փարիզ		

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԵՐՈՒ ԹԻՒԸ ԸՍՏ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ

ԱՄՆ	57	ՀԱՅԱՍՏԱՆ (1968-1981)	31
ԱՆԳԼԻԱ	8	ՀՈԼԱՆՏԱ	2
ԱՐԺԱՆԹԻՆ	8	ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ	4
ԱՒՍՏՐԱԼԻԱ	11	ՇՈՒԷՏ	1
ԱՒՍՏՐԻԱ	2	ՈՒՐՈՒԿՈՒԷՅ	2
ԳԱՆԱՏԱ	19	ՊԱՂԵՍՏԻՆ	3
ԳԵՐՄԱՆԻԱ	3	ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ	17
ԵԳԻՊՏՈՍ	10	ՊԵՂՃԻՔԱ	1
ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ	2	ՊՐԱԶԻԼ	3
ԹՈՒՐԻՔԻԱ	6	ՍՈՒՐԻԱ	11
ԻՏԱԼԻԱ	3	ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱ	1
ԼԻԲԱՆԱՆ	56	ՔՈՒԷՅԹ	1
ԼԻՊԵՐԻԱ	1	ՖՐԱՆՍԱ	23
ԿԻՊՐՈՍ	8		

ԲՈՎԼԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

	Էջ
ՈՐՊԵՍ ՆԱԽԱԲԱՆ	5
ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ	9
ՍՓԻՒՌԲԱՀԱՅ ՆՈՐ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ 1967-1981 ԹԹ.ՈՒՆ	27
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ 1968-1981 ԹԹ.ՈՒՆ	151
NEW ARMENIAN PERIODICALS (summary)	161
ԱՆՁՆԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒ ՑԱՆԿ	163
ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԵՐՈՒ ՑԱՆԿ	171
ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԵՐՈՒ ՑԱՆԿ ԸՍՏ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ	176
ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԵՐՈՒ ԹԻԻԸ ԸՍՏ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ	182

JIRAIR TANIELIAN

NEW ARMENIAN
PERIODICALS
1967 - 1981

BEIRUT

1984

JIRAIR TANIELIAN
P.O.BOX 11-2911
BEIRUT, LEBANON

Գին	
Լիբանան	30 Լ. Ո.
Արտասահման	10 Տոլար

Կողմի Ձեռագրում
ԱՍՏԳԻԿ ՄԵՆՏԻԼԵԱՆ

Գրաշար՝ ՍԵԴՐԱԿ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ
Էջադրոգ՝ ՊԵՏՐՈՍ ԼԵՓԵՃԵԱՆ
Տպագրիչ՝ ՄՈՒՀԱՄԵՏ ՆՈՒՆԷՍ

4m.

A $\frac{11}{79791}$